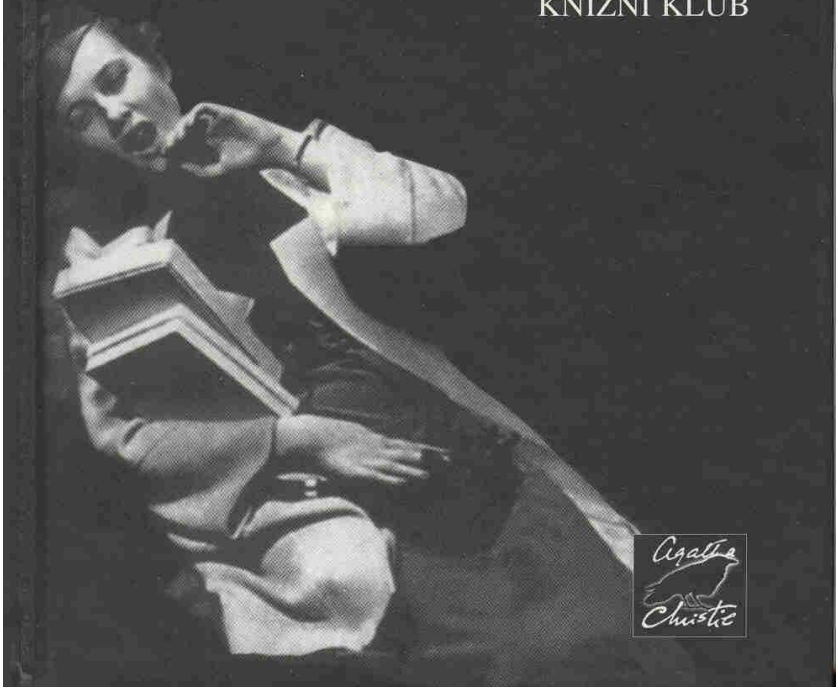
AGATHA CHRISTIE

VRAŽDA NA FAŘE

KNIŽNÍ KLUB

AGATHA CHRISTIE

VRAŽDA NA FAŘE

KNIŽNÍ KLUB

Přeložil Karel Voleský
Copyright © Agatha Christie, 1930
Copyright českého vydání © Euromedia Group, k. s.
Translation © Karel Voleský, dědicové, 1998
ISBN 80-7176-612-7

KAPITOLA PRVNÍ

Nevím dost dobře, kde začít s vyprávěním tohoto příběhu, ale rozhodl jsem se, že začnu slavnostním obědem podávaným na faře jistou středu. Konverzace, i když celkem nepatřila k věci, přece jen se týkala jedné nebo dvou podnětných epizod, které ovlivnily pozdější vývoj událostí.

Právě jsem skončil s porcováním vařeného hovězího masa (mimochodem bylo značně tuhé), a když jsem znovu zaujal své místo u stolu, poznamenal jsem velice nevhodně vzhledem ke svému oblečení, že kdokoli by zavraždil plukovníka Protheroea, prokázal by světu tu největší službu.

Dennis, můj mladý synovec, na to okamžitě zareagoval:

„Až toho starého bracha najdou v tratolišti krve, použije se to proti tobě. Mary vydá svědectví, že je to tak, Mary? A popíše, jak hrozivě jsi mával porcovacím nožem plný pomstychtivosti.“

Mary, která slouží na faře a má to jako odrazový můstek k lepšímu zaměstnání a vyššímu platu, řekla jen hlasitě věcným tónem „zelenina“ a nevybíravým způsobem mu strčila pod nos naprasklý talíř.

Moje žena dodala soucitným tónem: „Přehnal to moc?“

Neodpověděl jsem hned, protože Mary, která třískala zeleninou o stůl, mi začala strkat pod nos talíř plný podivně mokvajících a odpor vzbuzujících knedlíků. Řekl jsem: „Děkuji, nechci," a ona břinkla talířem o stůl a odešla.

„Škoda že jsem tak špatná hospodyně," pronesla manželka s lehkým odstínem lítosti v hlasu.

Přikláněl jsem se k jejímu názoru. Moje žena se

jmenuje Griselda – je to to nejvhodnější jméno pro manželku duchovního. Ale tím ta vhodnost končí. Není v ní ani kapka pokory.

Vždycky jsem byl toho názoru, že duchovní má zůstat svobodný. Proč jsem nutil Griseldu po čtyřiadvaceti hodinách známosti, aby si mě vzala, zůstává pro mne tajemstvím. Vždycky jsem hájil stanovisko, že manželství je vážná záležitost a lze do něho vstupovat jen po zralé úvaze a s rozmyslem a že oboustranné zájmy a náklonnosti jsou nesmírně závažné a nutno je brát v úvahu.

Griselda je skoro o dvacet let mladší než já. Hezká je až k zbláznění a zcela neschopná brát věci vážně. Nedovede si v ničem poradit a snaží se ze všech sil žít společným životem. K farnosti přistupuje, jako by to byla ohromná legrace, sloužící k jejímu pobavení. Namáhal jsem se zformovat její myšlení, ale neuspěl jsem. Více než kdy jindy jsem přesvědčený, že duchovní stav vyžaduje celibát. Často jsem to nadhodil Griseldě, ale ona se tomu jen smála.

„Drahá, kdybys jen projevila trochu zájmu –" řekl jsem.

„Někdy se snažím," odpověděla Griselda. „Ale mám takový dojem, že je to vcelku horší, když se snažím. Zřejmě *mi chybí* přirozená vlastnost být hospodyní. Dospěla jsem k závěru, že je lepší přenechat ty věčičky Mary a smířit se s tím, že z toho budu mít nedobrý pocit a budu muset jíst odporná jídla."

„A co tvůj manžel, drahá?" řekl jsem vyčítavě a dodal, maje před sebou příklad ďábla citujícího bibli k vlastnímu zániku: „Spatřuje obcování čeledi své a chleba zahálky nejí…"

„Mysli na to, jak jsi šťastný, že tě lvi neroztrhají na kousky," přerušila mě rychle Griselda. „Nebo že nebudeš upálen na hranici. Špatná strava, spousty prachu a mrtvé vosy nestojí za to, aby se kolem toho vyvádělo. Vyprávěj mi víc o plukovníkovi Protheroeovi. V každém případě první křesťané byli šťastní, že neměli kurátory."

„Je to nafoukaný starý tupec," řekl Dennis. „Není divu, že mu první žena utekla."

„Nevím, co jiného mohla udělat," řekla manželka.

„Griseldo," oslovil jsem ji ostře. „Nepřeji si, abys mluvila takovým způsobem."

„Miláčku," řekla moje žena láskyplně. „Vyprávěj mi o něm. Jaké jsi měl potíže? Bylo v tom ustavičné klanění, přitakávání a křižování pana Hawese?"

Hawes je náš nový kurátor. Je u nás právě tři neděle. Zdůrazňuje význam svátostí a pátečních půstů. Plukovník Protheroe je velkým odpůrcem obřadů v jakékoli formě.

„Tentokrát ne. Dotkl se toho jen tak mimochodem. Ne, všechny ty potíže vznikly kvůli mizerné librové bankovce paní Price Ridleyové."

Paní Price Ridleyová je oddanou členkou mé kongregace. Když se zúčastnila ranní bohoslužby v den výročí smrti svého syna, vložila librovou bankovku do obětního sáčku. Později, když si přečetla, jaké výše dosáhla sbírka odeslaná poštou, dotklo se jí bolestně, že nejvyšší uvedená položka byla desetišilinková bankovka.

Stěžovala si mi kvůli tomu a já na to poznamenal, velice slušně, že se musela zmýlit.

„Nejsme už tak mladí jako dřív," řekl jsem, snaže se tomu taktně vyhnout. „A musíme zaplatit pokutu za přibývající léta."

Kupodivu se zdá, že má slova ji ještě víc popudila. Řekla, že se jí to vůbec nelíbí a překvapuje ji, že na to nemám stejný názor. Furiantsky odešla a asi se uchýlila se svými problémy k plukovníku Protheroeovi. Ten je takovým typem člověka, který se raduje, když může při každé příležitosti vyvolat nervozitu. Podařilo se mu to. Škoda že to bylo ve středu. Ten den vyučuji na církevní neinternátní škole. Tato činnost mě silně znervózňuje a jsem z toho neklidný po celý den.

„No, asi si musel najít nějakou zábavu," řekla manželka a tvářila se přitom, jako by se snažila zaujmout nestrannou pozici. „Nikdo ho neobletuje a netituluje drahým vikářem, nevyšívá pro něho strašlivé trepky a nedává mu k Vánocům vlněné ponožky do postele. Žena i

dcera ho mají plné zuby. Myslím, že je šťastný, když cítí, že může být v něčem důležitý.“

„Nemusel být proto hrubý,“ řekl jsem trochu prudce. „Nezdá se mi, že si dost dobře uvědomil důsledky toho, co říká. Chce projít všechny církevní účty – pro případ zpronevěry – ano, užil toho výrazu. Zpronevěra! Podezírá mě z defraudace církevních fondů.“

„Nikdo tě z ničeho nemůže podezírat, miláčku,“ řekla Griselda. „Jsi tak jasně mimo každé podezření, že by to ve skutečnosti byla jedinečná příležitost. Chci, abys zpronevěřil fondy Společnosti pro šíření evangelia. Nenávidím misionáře – a vždycky jsem je nenáviděla.“

Chtěl jsem ji pokárat za ten citový výlev, ale v tu chvíli vstoupila Mary s nedovařeným rýžovým pudinkem. Mírně jsem zaprotestoval, ale Griselda řekla, že Japonci vždy jedí napůl vařenou rýži, a v důsledku toho jim to obdivuhodně myslí.

„Troufám si říct, že kdyby sis dával takový rýžový pudink každý den až do neděle, pronesl bys to nejobdivuhodnější kázání.“

„Bůh uchovej,“ řekl jsem a otřásl se hrůzou.

„Protheroe přijde zítra navečer a chceme spolu projít účty,“ pokračoval jsem. „Dneska musím dokončit přípravu přednášky pro Společnost přátel anglikánské církve. Při ověřování faktů mě natolik upoutala reálnost kánonu, že jsem nemohl pokračovat tak, jak bych chtěl. Co děláš dnes odpoledne, Griseldo?“

„Mám své povinnosti jako vikářova žena. Čaj a drby o půl páté.“

„Kdo přijde?“

Griselda je odpočítávala na prstech s ctnostným zanícením.

„Paní Price Ridleyová, slečna Wetherbyová, slečna Hartnellová a ta hrozná slečna Marplová.“

„Mám rád slečnu Marplovou,“ řekl jsem. „Alespoň má smysl pro humor.“

„Je to ta nejhorší semetrika v obci,“ řekla Griselda. „Vždycky ví o všem, o každé maličkosti, co se kde šustne – a vyvozuje z toho ty nejhorší závěry.“

Griselda, jak jsem řekl, je o hodně mladší než já. V mém věku si člověk uvědomuje, že to nejhorší bývá obvykle pravdivé.

„Víš, se mnou na čaj nepočítej, Griseldo,“ řekl Dennis.

„Ty mizero!“ řekla Griselda.

„Chápu, ale podívej se, Protheroeovi mě dnes skutečně pozvali hrát tenis.“

„Mizero!“ opakovala Griselda.

Dennis se dal na opatrný ústup a já jsem s Griseldou odešel do své pracovny.

„No to jsem zvědavá, kdo k nám přijde na čaj,“ řekla Griselda a posadila se na můj psací stůl. „Myslím, že doktor Stone a slečna Gramová, a možná paní Lestrangeová. Mimochodem, včera jsem ji volala, ale nebyla doma. Ano, jsem si jistá, že k nám na čaj přijde paní Lestrangeová. Ten její příchod sem je tak tajuplný, nemám pravdu, jak si pronajala tady dům, ze kterého sotva kdy vyjde ven? Člověk musí přitom myslet na detektivní romány. Víš – *‚Kdo byla ta tajemná žena s bledým, překrásným obličejem? Jaká byla její minulost? Kolem ní se šířilo něco tísnivého, něco hrozivého.‘* Myslím, že doktor Haydock o ní něco ví.“

„Přečetla jsi moc detektivek, Griseldo,“ podotkl jsem mírně.

„A co ty?“ odsekla. „Onehdy jsem všude hledala knihu *Skvrna na schodech*, když jsi byl doma a psal kázání. Nakonec jsem sem přišla a zeptala se tě, zda jsi ji někde neviděl, a co jsem zjistila?“

Ze slušnosti jsem se začervenal.

„Sebral jsem ji náhodou. Upoutal mě jeden náhodný výrok a –“

„Znám ty náhodné výroky,“ řekla Griselda. Působivě citovala: „*A potom došlo k velice zvláštní události – Griselda povstala, přešla pokoj a políbila něžně svého postaršího manžela*.“ Přizpůsobila čin slovu.

„Je to velice zvláštní událost?“ zeptal jsem se.

„Ovšem že je,“ řekla Griselda. „Uvědomil sis, Lene, že jsem si mohla vzít ministra, baroneta, bohatého zakladatele obchodní společnosti, tři subalterní důstojníky a jednoho darebáka s okouzlujícími způsoby, a že jsem si místo toho vybrala tebe? Nepřekvapilo tě to moc?“

„Tehdy ano,“ odpověděl jsem. „Často jsem se divil, proč jsi to udělala.“

Griselda se usmála.

„Měla jsem z toho takový pocit síly,“ zašeptala. „Ostatní mě jednoduše pokládali za úžasnou a samozřejmě by bylo pro ně velice příjemné, kdyby mě měli. Ale já představuji všechno to, co ty vůbec nemáš rád a odsuzuješ, a teď mi nemůžeš odporovat! Moje marnivost by to nevydržela. Je mnohem příjemnější být pro někoho tajemstvím a rozkošným prohřeškem než se stát perem na jeho klobouku. Přiměla jsem tě žít ve strašném nepohodlí a po celý čas jsem tě nepěkně burcovala z klidu, a ty mě přesto šíleně miluješ. Miluješ mě šíleně, je to tak?“

„Mám tě přirozeně velmi rád, má drahá.“

„Ach! Lene, ty mě miluješ. Pamatuješ na ten den, kdy jsem zůstala ve městě a poslali ti telegram, který nikdy nedošel, protože sestra poštmistrové porodila dvojčátka a ona to zapomněla vyřídit? Do jakého ses dostal stavu, když jsi telefonoval do Scotland Yardu a udělal zbytečnou paniku.“

Člověk není rád, když se mu některé věci připomenou. Při té příležitosti, o které se hovořilo, jsem se skutečně zachoval dost nerozumně. Řekl jsem:

„Jestli nic nemáš, drahá, chtěl bych pokročit s přednáškou pro Společnost přátel anglikánské církve.“

Griselda podrážděně zavzdychala, rozcuchala mi vlasy, potom je opět uhladila a řekla:

„Ty si mě nezasloužíš. Ty opravdu ne. Budu mít poměr s umělcem. Budu – přesně tak, jak to říkám. A pak si představ ten skandál ve farnosti.“

„Takhle už je toho až dost,“ řekl jsem mírně.

Griselda se zasmála, poslala mi rukou polibek a vyšla zasklenými dveřmi ven.

KAPITOLA DRUHÁ

Griselda má schopnost člověka vyprovokovat. Po obědě jsem se cítil v dobré formě na přípravu opravdu působivého projevu ke Společnosti přátel anglikánské církve. Ted jsem byl roztěkaný a duševně nevyrovnaný.

Když jsem se konečně ponořil do práce, objevila se jako větrem zavátá Lettice Protheroeová.

Užívám slov větrem zavátá s rozmyslem. Četl jsem romány, ve kterých jsou mladí lidé líčeni, jako by byli nabiti energií až k prasknutí – *joie de vivre**/, nádherná vitalita mládí… Co se mě týče, všichni mladí lidé, s nimiž se setkávám, působí, jako by byli pouhé stíny.

*/ radost ze života

Lettice působila to odpoledne zvlášť přízračně. Je to půvabná dívka, dost vysoká, světlých vlasů a zcela nevyzpytatelná. Prosvištěla zasklenými dveřmi, roztržitě si stáhla z hlavy žlutou rádiovku a nejasně zamumlala s jakýmsi nepřítomným údivem: „Ach! To jste vy?“

Ze Starého zámku tudy vede stezka lesem a prochází kolem naší zahradní branky, takže většina lidí, kteří odtud přicházejí, vejde touto brankou a pokračuje k zaskleným dveřím do pracovny, místo aby vážila dlouhou cestu kolem a dostala se tak k hlavnímu vchodu. Nepřekvapilo mě, že Lettice přichází touto cestou, měl jsem jí jen trochu za zlé její vystupování.

„Přijdete-li na faru, měli byste počítat s tím, že tam bude vikář.“

Vešla dovnitř a sesula se jako hromádka neštěstí do jedné z mých velkých lenošek. Bezúčelně si škubala vlasy a upřeně hleděla na strop.

„Je tu někde Dennis?“

„Neviděl jsem ho od oběda. Myslím, že si k vám šel zahrát tenis.“

„Ach ne!“ zvolala Lettice. „Doufám, že nešel. Nikoho tam nenajde.“

„Řekl, že jste ho pozvala.“

„Myslím, že ano. Jenže to bylo v pátek. A dnes je úterý.“

„Je středa,“ řekl jsem.

„Ale to je strašné,“ řekla Lettice. „To znamená, že jsem už potřetí zapomněla jít s pár lidmi na oběd.“

Naštěstí to vypadalo, že jí to ani moc nevadí.

„Je tu někde Griselda?“

„Myslím, že ji najdete na zahradě v ateliéru – sedí Lawrenci Reddingovi.“

„Kvůli němu jsem měla docela průšvih,“ řekla Lettice. „S otcem, víte. Otec je strašný.“

„Co to bylo za prů– vlastně kvůli čemu?“ zeptal jsem se.

„Kvůli tomu, jak mě maloval. Otec udělal kolem toho bengál. Proč bych nemohla být namalovaná v plavkách? Když v nich chodím na pláž, proč bych v nich nemohla být namalovaná?“

Lettice se odmlčela a pokračovala.

„Je to opravdu absurdní – otec zakazující mladému muži vstup do domu. S Lawrencem se tomu můžeme jednoduše vysmát. Přijdu a nechám se dodělat tady, ve vašem ateliéru.“

„Ne, moje milá,“ řekl jsem. „Ne, když to váš otec zakazuje.“

„Ach, bože,“ řekla Lettice a povzdechla si. „Jak jsou všichni otravní. Je mi z toho nanic. Totálně. Kdybych jen měla nějaké peníze, odešla bych odtud, ale bez nich nemohu. Kdyby byl otec jen trochu slušný a umřel, měla bych po starosti.“

„Takové věci nesmíte říkat, Lettice.“

„No, kdyby nechtěl, abych si já přála jeho smrt, nebyl by tak strašně na peníze. Vůbec se nedivím, že ho matka opustila. Víte, léta jsem se domnívala, že je mrtvá. Co to bylo za mládence, se kterým utekla? Byl prima?“

„Bylo to předtím, než se tu váš otec usadil.“

„Zajímalo by mě, co se s ní stalo. Myslím, že Anna se brzy s někým zaplete. Anna mě nenávidí – chová se ke mně docela slušně, ale nenávidí mě. Stárne a nelíbí se jí to. Je ve věku, kdy se ztrácí rozvaha, víte?“

Ptal jsem se sám sebe, jestli Lettice hodlá strávit v mé pracovně celé odpoledne.

„Neviděl jste náhodou moje gramofonové desky?“ zeptala se.

„Ne.“

„To je otrava. Vím, že jsem je někde nechala. A ztratila jsem psa. Někde mám náramkové hodinky, jenže na tom vůbec nezáleží, stejně nejdou. Ach bože, jsem tak ospalá. Nemám představu proč, vstávala jsem až v jedenáct. Ten život je strašně nudný, nezdá se vám? Proboha, musím už jít. Ve tři hodiny se mám jít podívat na mohylu doktora Stonea.“

Vrhl jsem pohled na hodiny a zjistil, že je půl čtvrté a pět minut.

„Ach, opravdu? To jsem zvědavá, jestli na mě počkali nebo odešli beze mne. Snad bude lepší, když tam zajdu a něco s tím udělám.“

Vstala a zase odfrčela, mumlajíc přes rameno:

„Vyřídíte to Dennisovi, budete tak laskav?“

Mechanicky jsem přitakal a příliš pozdě si uvědomil, že vlastně nevím, co mám Dennisovi vyřídit. Došlo mi ale, že asi na tom vůbec nezáleží. Začal jsem uvažovat a předmětem mé úvahy se stal doktor Stone, známý archeolog, který nedávno přijel a ubytoval se u Modrého kance, zatímco řídil výkopové práce mohyly, nacházející se na pozemku plukovníka Protheroea. Mezi ním a plukovníkem došlo už k několika rozepřím. Pobavilo mě jeho rozhodnutí přizvat Lettice, aby sledovala pracovní postup.

Lettice Protheroeová mi něčím připomínala drzou žábu. Udivilo mě, jak může vycházet s archeologovou sekretářkou, slečnou Cramovou. Slečna Cramová je zdravá, pětadvacetiletá mladá žena s hlučným vystupováním, kvetoucí pleti, pozoruhodnou vitalitou a ústy, která, zdá se, oplývají vždycky něčím víc než dokonalou řadou zubů.

Veřejné mínění v obci se rozcházelo, jestli nejde o ženu pochybné pověsti, nebo o mladou ženu zcela bezúhonnou, která má v úmyslu stát se co nejdříve, jak to bude možné, paní Stoneovou. V každém případě mezi ní a Lettice existuje ostrý kontrast.

Dovedu si představit, že poměry na Starém zámku nejsou moc příznivé. Plukovník Protheroe se před nějakými pěti lety znovu oženil. Druhá paní Protheroeová je dost mimořádným typem neobyčejně krásné ženy. Vždycky jsem měl dojem, že vztahy mezi ní a její nevlastní dcerou nejsou moc šťastné.

Ještě jednou jsem byl přerušen v práci. Tentokrát to byl kurát Hawes. Chtěl znát do všech podrobností rozhovor s Protheroem. Řekl jsem mu, že plukovník hluboce odsuzoval jeho „římské tendence“, ale skutečný účel plukovníkovy návštěvy byl zcela jiný. Zároveň jsem se ohradil sám a řekl mu, že se musí podvolit mému rozhodnutí. Vcelku přijal mé připomínky velmi dobře.

Když odešel, dělal jsem si výčitky, že jsem k němu neměl lepší vztah. Ty racionální sympatie a antipatie, které člověk cítí vůči lidem, jsou velice nekřesťanské, tím jsem si jist.

S povzdechem jsem si uvědomil, že ručičky na hodinách, které stály na mém psacím stole, ukazují tři čtvrti na pět, znamení, že ve skutečnosti bylo půl páté, a odebral jsem se do salonu.

Shromáždili se tam čtyři z mých farníků u šálku čaje. Griselda seděla za nízkým čajovým stolkem a snažila se v tomto prostředí vypadat přirozeně, ale podařilo se jí jen, že působila ještě nevhodněji než jindy.

Potřásl jsem si se všemi rukou a usadil se mezi slečnu Marplovou a slečnu Wetherbyovou.

Slečna Marplová je bělovlasá starší dáma s jemnými, půvabnými způsoby – slečna Wetherbyová je směsí kyselosti a sentimentality. Z těch dvou je slečna Marplová mnohem nebezpečnější.

„Právě jsme hovořili o doktoru Stoneovi a slečně Cramové," řekla medovým hlasem Griselda.

Hlavou mi proletěl Dennisem vymyšlený rým:

„Slečna Cramová nadělá hluk a je jí to fuk."

Zmocnila se mne náhle touha říct to nahlas a pozorovat účinek, ale naštěstí jsem to neudělal. Slečna Wetherbyová řekla pádně:

„To by neudělala žádná slušná dívka," a s nesouhlasem sevřela úzké rty.

„Neudělala co?" zeptal jsem se.

„Stát se sekretářkou svobodného muže," řekla slečna Wetherbyová hrůzným tónem.

„Ach, moje milá," řekla slečna Marplová, „myslím, že ženatí muži jsou nejhorší. Vzpomeň si na ubohou Mollii Carterovou."

„O ženatých mužích, žijících odloučeně od svých žen, je to všeobecně známé," řekla slečna Wetherbyová.

„Dokonce o některých, kteří žijí se svými ženami," pronesla tiše slečna Marplová. „Vzpomínám si –"

Přerušil jsem tyto nechutné vzpomínky.

„V těchto dnech ale nepochybně dívka může zastávat stejné místo jako muž," řekl jsem.

„Odejít na venkov? A bydlet ve stejném hotelu?" pronesla paní Price Ridleyová přísným hlasem.

Slečna Wetherbyová zašeptala slečně Marplové: „A ložnice mají na jedné chodbě…"

Větrem ošlehaná slečna Hartnellová, kypící zdravím a nahánějící hrůzu chudým, zaburácela silným hlasem:

„Ubohý muž je chycen do pasti, dříve než si uvědomí, kde je jeho místo. Je nevinný jako nenarozené děťátko, to mi věřte."

Je zvláštní, jakých slovních obratů užíváme. Žádná z přítomných dam by ani ve snu nedělala narážky na skutečné dítě, pokud by neleželo v kolébce a všichni ho neviděli.

„Pokládám to za odporné," pokračovala slečna Hartnellová se svou obvyklou netaktností. „Ten muž musí být nejméně o pětadvacet let starší."

Hlasy těch třech dam se náhle zvýšily, když pronášely nesouvislé poznámky k výletu chlapeckého pěveckého sboru, k politovánihodnému incidentu při posledním setkání matek a k církevním výborům. Slečna Marplová mrkla na Griseldu.

„Nezdá se vám, že slečna Cramová může mít potěšení jen ve své zajímavé práci?" řekla moje žena. „A že pokládá doktora Stonea za svého zaměstnavatele?"

Rozhostilo se ticho. Zřejmě žádná ze čtyř dam nesouhlasila. Slečna Marplová je přerušila tím, že popleskala Griseldu po paži.

„Jste velice mladá, moje milá," řekla. „Mladí mají tak nevinné názory."

Griselda se rozhořčila, že vůbec nemá nevinné názory.

„Máte přirozeně o každém ten nejlepší dojem," pokračovala slečna Marplová, nevšímajíc si protestu.

„Opravdu si myslíte, že si chce vzít toho nudného plešatého muže?"

„Říká se, že je dost zámožný," odpověděla slečna Marplová. „Bohužel má velmi prudkou povahu. Nedávno se do krve pohádal s plukovníkem Protheroem."

Všichni se se zájmem předklonili.

„Plukovník Protheroe ho nařkl z ignorantství."

„To se podobá plukovníkovi Protheroeovi a je to tak nesmyslné," řekla paní Price Ridleyová.

„Plukovníkovi Protheroeovi se to moc podobá, ale nepřipadá mi to tak nesmyslné," řekla slečna Marplová. „Pamatujete se na tu ženu, co sem přišla a tvrdila, že zastupuje sociální péči, a potom, když vy-

brala příspěvky, nikdy jsme o ní neslyšeli a ukázalo se, že nikdy neměla se sociální péčí nic společného. Člověk je tvor důvěřivý a vytváří si o lidech názor podle toho, jak se sami prezentují.“

Nikdy by mě nenapadlo, ani ve snu, označit slečnu Marplovou za důvěřivou.

„Nějaké řeči se nadělaly kolem toho mladého umělce, pana Reddinga, že ano?“ zeptala se slečna Wetherbyová.

Slečna Marplová přikývla.

„Plukovník Protheroe ho vykázal z domu. Vyšlo najevo, že maloval Lettice v plavkách.“

„Pokaždé mě napadlo, že tam mezi nimi k něčemu došlo,“ řekla paní Price Ridleyová. „Ten mládenec to tam vždycky využíval. Škoda že to děvče nemá matku. Nevlastní matka ji nikdy nenahradí.“

„Myslím, že paní Protheroeová se opravdu snaží,“ řekla slečna Hartnellová.

„Děvčata jsou tak mazaná,“ řekla s odporem paní Price Ridleyová.

„Dočista milostný román, že?“ řekla dobrosrdečná slečna Wetherbyová. „Je to pohledný mladý muž.“

„Ale nemorální,“ řekla slečna Hartnellová. „Musí takový být. Umělec! Paříž! Modelky! Nahota!“

„Malovat ji jen tak v plavkách, to není zrovna slušné,“ řekla paní Price Ridleyová.

„Maloval mě taky,“ řekla Griselda.

„Ale ne v plavkách, drahoušku,“ namítla slečna Marplová.

„Mohlo to být horší,“ pronesla Griselda vážně.

„Vy jedna ošklivá,“ obrátila se k ní slečna Hartnellová, která reagovala na ten žert shovívavě. Ostatní byli mírně šokovaní.

„Vyprávěla vám naše Lettice o tom, co ji sužuje?“ zeptala se mě slečna Marplová.

„Jestli vyprávěla?“

„Ano. Viděla jsem ji, jak prošla zahradou a zahnula k oknu vaší pracovny.“

Slečna Marplová vidí vždycky všechno. Zahradničení jí dobře slouží jako krycí manévr a pokaždé využije svůj návyk pozorovat ptactvo silným kukátkem.

„Zmínila se o tom, ano," připustil jsem.

„Pan Hawes vypadal ustaraně," pokračovala slečna Marplová. „Doufám, že není přepracovaný."

„Ach!" vzrušeně vykřikla slečna Wetherbyová. „Docela jsem na to zapomněla. Věděla jsem, že mám pro vás nějaké novinky. Viděla jsem vycházet z vilky paní Lestrangeové doktora Haydocka."

Všichni se na sebe podívali.

„Možná, že je nemocná," podotkla paní Price Ridleyová.

„Jestli je, muselo to být náhlé," řekla slečna Hartnellová. „Viděla jsem ji dnes ve tři hodiny odpoledne, jak se prochází po zahradě, vypadala naprosto zdravě."

„Musejí se s doktorem Haydockem znát už od dřívějška," řekla Price Ridleyová. „Byl o tom pěkně zticha."

„Je to zvláštní, že se o tom nikdy ani *nezmínil*," řekla slečna Wetherbyová.

„Pokud jde o to –" zašeptala Griselda tajuplně a odmlčela se. Všichni se vzrušeně předklonili.

„Náhodou *vím*, že její manžel byl misionář," působivě pokračovala Griselda. „Je to strašný příběh. Oni ho *snědli*, víte. Skutečně snědli. A ji donutili, aby se stala náčelníkovou první ženou. Doktor Haydock se zúčastnil výzkumné výpravy a zachránil ji."

Na chvíli převládlo vzrušení, potom ji slečna Marplová s úsměvem na rtech pokárala: „Nezbedné děvče!"

Pleskla Griseldu po paži.

„To, co děláte, je velice nerozumné, drahá. Když si takové věci vymýšlíte, lidé jsou náchylní jim uvěřit. A někdy to vede ke komplikacím."

Společnost jako by náhle přeběhl mráz. Dvě dámy povstaly a měly se k odchodu.

„To jsem zvědavá, jestli je něco mezi mladým Lawrencem Reddingem a Lettice Protheroeovou," řekla slečna Wetherbyová. „Rozhodně to na to vypadá. Co o tom soudíte, slečno Marplová?"

Slečna Marplová vypadala zamyšleně.

„Netvrdila bych to. Nejde o *Lettice*. Řekla bych, že jde o *docela* jinou osobu."

„Ale plukovník Protheroe musel mít dojem –"

„Plukovník ve mně vždycky budil dojem hloupého člověka,“ řekla slečna Marplová. „Patří mezi ty, co si vtlučou do hlavy mylný názor a tvrdošíjně ho hájí. Pamatujete se na Joe Bucknella, bývalého majitele Modrého kance? Nadělal řečí, že jeho dcera má poměr s mladým Baileym. A po celou dobu to byla jeho vlastní žena, ta semetrika.“

Když mluvila, dívala se upřeně na Griseldu, a mě se náhle zmocnil hněv.

„Nezdá se vám, slečno Marplová, že všichni tíhneme k tomu, abychom popustili uzdu našim jazykům a nechali se unést příliš daleko,“ řekl jsem. „Láska k bližnímu je bez zlých úmyslů, to víte. Neodhadnutelnou škodu můžeme způsobit, když budeme nerozumně mlít jazykem a zlomyslně pomlouvat.“

„Drahý vikáři, vy jste tak povznesený nad tento svět,“ řekla slečna Marplová. „Obávám se, když někdo zkoumá lidskou přirozenost tak dlouho jako já, nemůže toho od ní moc očekávat. To jalové tlachání je snad velmi špatné a velmi kruté, ale často bývá pravdivé, že je to tak?“

Když vystřelila tento poslední šíp, odebrala se domů.

KAPITOLA TŘETÍ

„Protivná stará drbna,“ řekla Griselda, hned jak se zavřely dveře.

Ušklíbla se směrem za odcházejícími návštěvnicemi a potom se obrátila s úsměvem ke mně.

„Lene, opravdu mě podezíráš, že mám poměr s Lawrencem Reddingem?“

„Ovšemže ne, miláčku.“

„Ale myslel sis, že na to slečna Marplová dělá narážky. A postavil ses prostě skvěle na mou obranu. Jako – jako rozzuřený tygr.“

„Cítil jsem, že ta narážka by neměla projít bez protestu,“ řekl jsem. „Ale byl bych rád, Griseldo, kdyby sis lépe rozvážila, co říkáš.“

„Myslíš ten příběh s kanibaly?“ zeptala se. „Nebo narážku, že mě Lawrence maloval nahou? Kdyby jen věděly, že mě maloval v zimním plášti s vysokým kožešinovým límcem – v něčem takovém,

v čem můžeš vidět doopravdy jedině papeže – aby se nikde neukázal ani kousíček hříšného masa! Opravdu to všechno bylo až průzračně čisté. Lawrence se nikdy ani nepokusil se mi dvořit – nemohu přijít na to, proč.“

„Bezpochyby věděl, že jsi vdaná žena –“

„Nepředstírej, Lene, že jsi právě vypadl z archy. Velmi dobře víš, že mladá přitažlivá žena s manželem v letech je pro mladého muže něco jako dar nebes. Musí tu být nějaká jiná příčina – ne že bych nebyla přitažlivá – to určitě ne.“

„Přece bys nechtěla, aby se ti dvořil?“

„Ne-e-e,“ odpověděla Griselda s větším zaváháním, než jaké bych pokládal za vhodné.

„Jestli miluje Lettice Protheroeovou –“

„Slečně Marplové to tak nepřipadá.“

„Slečna Marplová se může mýlit.“

„Ta se nikdy nesplete. Ty staré drbny mají vždycky pravdu.“ Na chvíli se odmlčela, potom na mě vrhla nedůvěřivý pohled a řekla: „Věříš mi, nebo ne? Myslím tím, jestli neexistuje něco mezi mnou a Lawrencem.“

„Samozřejmě ti věřím, milá Griseldo,“ řekl jsem překvapeně.

Manželka přestala být zatvrzelá a políbila mě.

„Přeji si, aby ses nenechal tak strašně lehce oklamat, Lene. Měl bys věřit všemu, co jsem řekla.“

„Doufám, že ano. Ale důrazně tě žádám, abys držela jazyk na uzdě a dala si pozor na to, co řekneš. Uvědom si, že tyhle ženy nemají smysl pro humor a berou všechno vážně.“

„Potřebují vnést trochu nemorálnosti do svých vlastních životů,“ řekla Griselda. „Nebudou se potom tolik starat a hledat ji u ostatních lidí.“

Nato opustila místnost a já se letmo podíval na hodinky. Spěchal jsem, abych navštívil několik lidí, což jsem měl učinit už dříve během dne.

Středeční večerní bohoslužby se jako obvykle zúčastnilo málo věnců, a když jsem se odstrojil v sakristii a procházel chrámem, byl až na jednu ženu úplně prázdný. Stála tam a upřeně hleděla nahoru na jedno z chrámových oken. Máme pár velice pěkných katedrálních

skel a sám kostel stojí za prohlídku. Když zaslechla mé kroky, obrátila se a já v ní poznal paní Lestrangeovou.

Oba jsme byli chvíli v rozpacích a potom jsem promluvil:

„Doufám, že se vám nás kostelík líbí."

„Právě jsem obdivovala tady tu mříž," řekla.

Mluvila příjemným, tichým hlasem, přesto dost výrazným a jasně vyslovovala. Dodala:

„Moc mě mrzí, že jsem včera nezastihla vaši ženu."

Potom jsme chvíli hovořili o kostele. Byla to zřejmě vzdělaná žena, která ví něco o církevní historii a architektuře. Společně jsme opustili budovu a kráčeli jedním směrem, neboť k faře se dalo přijít také cestou za jejím domem. Když jsme se octli u vchodu, řekla mile:

„Nechcete jít dál? A povědět mi, co si myslíte o tom, jak jsem to tu uspořádala?"

Přijal jsem pozvání. Dům „U Branky" patřil dříve anglicko-indickému plukovníkovi a pocítil jsem úlevu, když jsem viděl, že měděné stolky a burmské modly zmizely. Byl teď zařízený velice prostě, ale s vybraným vkusem. Dýchala z něho harmonie a pohoda.

Stále více mi vrtalo hlavou, co přivedlo ženu, jako je paní Lestrangeová, do St. Mary Mead. Byla to zcela jasně žena velkého světa a musela mít dost zvláštní zálibu, když se chtěla zahrabat na vesnici.

Poprvé jsem měl možnost prohlédnout si ji zblízka v jasném světle salonu.

Byla hodně vysoké postavy. Měla zlaté vlasy s nádechem do červena, tmavé obočí a řasy, nevím zda přirozené nebo umělé. Jestli byla nalíčená, jak se domnívám, bylo to opravdu umělecké dílo. Když byla v klidu, měla v obličeji výraz, který něčím připomínal sfingu, a její oči byly ty nejzvláštnější, jaké jsem kdy viděl – měly téměř zlatý odstín.

Měla bezvadně ušité šaty a uhlazené způsoby dobře vychované ženy. Přesto v ní bylo něco rozporuplného a záhadného. Cítili jste, že skrývá nějaké tajemství. Napadlo mě slovo, kterého užila Griselda – *zlověstný*. Bylo to přirozeně absurdní, ale přesto – bylo to tak absurdní? Náhle se mi nečekaně vynořila myšlenka: „Tato žena se nezastaví před ničím."

Náš rozhovor nevybočil z běžných témat – týkal se obrazů, knih, starých kostelů. Nabyl jsem velmi silného dojmu, že se za tím skrývá ještě něco jiného – něco zcela odlišného charakteru, co by mi chtěla paní Lestrangeová říct.

Jednou nebo dvakrát jsem si všiml, že na mě pohleděla nezvykle váhavě, jako by se nemohla rozhodnout. Všiml jsem si také, že se v hovoru přísně drží neosobních témat. Nezmínila se vůbec o svém manželovi, přátelích nebo příbuzných.

Po celou dobu však její pohled vyjadřoval zvláštní naléhavou prosbu. Jako by říkal: „Povím vám to? Chtěla bych. Nemůžete mi pomoci?“

Nakonec to přece jenom přešlo – nebo to všechno byl výplod mé fantazie. Měl jsem pocit, že mohu odejít. Vstal jsem a při odchodu z pokoje se ohlédl. Viděl jsem ji, jak na mě zmateně hledí s nejistým výrazem ve tváři. Z náhlého popudu jsem se vrátil:

„Jestli pro vás mohu něco udělat –“

Odpověděla neurčitě: „Je to od vás velice laskavé –“

Oba jsme byli potichu. Potom řekla:

„Kéž bych to věděla. Je to velice těžké. Ne, nemyslím, že by mi mohl někdo pomoci. Ale děkuji vám za vaši nabídku.“

Zdálo se to být konečné, tak jsem šel. Přitom mi to trochu vrtalo hlavou. V St. Mary Mead jsme si nezvykli na záhady.

Má návštěva byla tak neobvyklá, že když jsem se vynořil z branky, byl jsem chycen do spárů. Slečna Hartnellová se dobře vyzná v tom, jak někoho přepadnout, když to nejméně potřebuje.

„Přistihla jsem vás!“ vyrazila ze sebe s těžkopádným humorem. „Byla jsem jako na trní. Hned teď mi musíte o tom všechno vyprávět.“

„O čem?“

„O té tajuplné dámě! Je vdova, nebo má někde manžela?“

„Opravdu nevím. Neřekla mi to.“

„To je ale zvláštní. Člověk by si myslel, že se o tom někdy náhodou určitě zmíní. Málem to tak vypadá, nezdá se vám, jako kdyby měla nějaký důvod o tom nemluvit?“

„To se mi opravdu nezdá.“

„Ach! Drahý vikáři, vy jste tak povznesený nad tento svět, jak říká naše milá slečna Marplová. Poslyšte, zná už dlouho doktora Haydocka?“

„Nezmínila se o něm, takže nevím.“

„Skutečně? O čem jste tedy hovořili?“

„O obrazech, hudbě, o knížkách,“ řekl jsem pravdivě. Slečna Hartnellová, u níž konverzační témata jsou určitě osobního rázu, na mě pohlédla podezíravě a nevěřícně. Využil jsem příležitost, když chvíli zaváhala, jak má postupovat dál, popřál jí dobré noci a rychle odešel.

Krátce jsem navštívil jeden dům kousek dál v obci a vracel se na faru zahradní brankou, nechávaje stranou nebezpečné místo, zahradu slečny Marplové. I když nevím, jak by to bylo lidsky proveditelné, aby se dostala už teď k jejímu sluchu zpráva o mé návštěvě paní Lestrangeové, měl jsem větší pocit bezpečí.

Když jsem zaklapl branku, napadlo mě udělat pár kroků do zahradní kůlny, kterou používal mladý Lawrence Redding jako malířský ateliér, abych viděl, jak pokračuje práce na Griseldině portrétu.

Přikládám zde náčrtek, který bude vzhledem k pozdějším událostem užitečný, a zachycuji v něm jen ty nezbytné detaily.

Neměl jsem potuchy, že někdo v ateliéru je. Nebyly slyšet žádné hlasy, které by mě varovaly, a mé kroky na trávě pravděpodobně nepůsobily žádný hluk.

Otevřel jsem dveře a zůstal stát na prahu jako zařezaný. V ateliéru byli dva lidé, muž a žena. Byli v objetí a muž ženu vášnivě líbal.

Ti dva byli malíř Lawrence Redding a paní Protheroeová.

Prudce jsem vycouval a bez nějaké reakce se odebral do své pracovny. Tam jsem si sedl do křesla, vytáhl dýmku a začal uvažovat. To, co jsem objevil, mnou silně otřáslo. Zvlášť po tom, když jsem odpoledne rozmlouval s Lettice, cítil jsem téměř jistotu, že mezi ní a tím mladým mužem se vyvíjí něco jako vzájemné porozumění. Kromě toho jsem byl přesvědčený, že ona sama si to také myslí. Bylo mi úplně jasné, že ona nemá ani ponětí o tom, jaký vztah má ten umělec k její nevlastní matce.

Ošklivý spletenec. Musel jsem se závistí vzdát hold slečně Marplové. Nenechala se oklamat, zřejmě vytušila pravý stav věcí, a to

značně precizně. Zcela nesprávně jsem pochopil její významný pohled věnovaný Griseldě.

Nikdy by mě ani ve snu nenapadlo, že jde o paní Protheroeovou. O paní Protheroeové jsme měli vždycky představu jako o Caesarově ženě – klidné, ukázněné, kterou nelze podezírat z nějaké hluboké citovosti.

Dospěl jsem ve svých úvahách až k tomu bodu, když mě vyrušilo zaklepání na zasklené dveře, vedoucí do mé pracovny. Venku stála paní Protheroeová. Otevřel jsem a ona vešla, aniž by čekala na mé pozvání. Skoro bez dechu přešla pokoj a klesla do lenošky.

Měl jsem pocit, že jsem ji nikdy předtím neviděl. Ta klidná, ukázněná žena, kterou jsem znal, zmizela. Na jejím místě seděla rychle oddychující, zoufalá bytost. Poprvé jsem si uvědomil, že Anna Protheroeová je krásná.

Měla hnědé vlasy, bílý obličej a hluboko zasazené šedé oči. Byla zardělá a ňadra se jí dmula. Jako by náhle ožila nějaká socha. Pozoroval jsem tu proměnu s přivřenýma očima.

„Rozhodla jsem se, že bude nejlepší, když přijdu," řekla. „Viděl jste – viděl jste to před chvílí?" Sklonil jsem hlavu.

Pronesla velmi tiše: „Máme se rádi…"

Přestože byla naplněná úzkostí a rozrušená, objevil se jí na rtech slabý úsměv, jemuž nemohla zabránit. Úsměv ženy, která má představu něčeho obdivuhodného a nádherného.

Stále jsem nic neříkal a ona za okamžik dodala:

„Vám se to asi jeví jako něco moc špatného?"

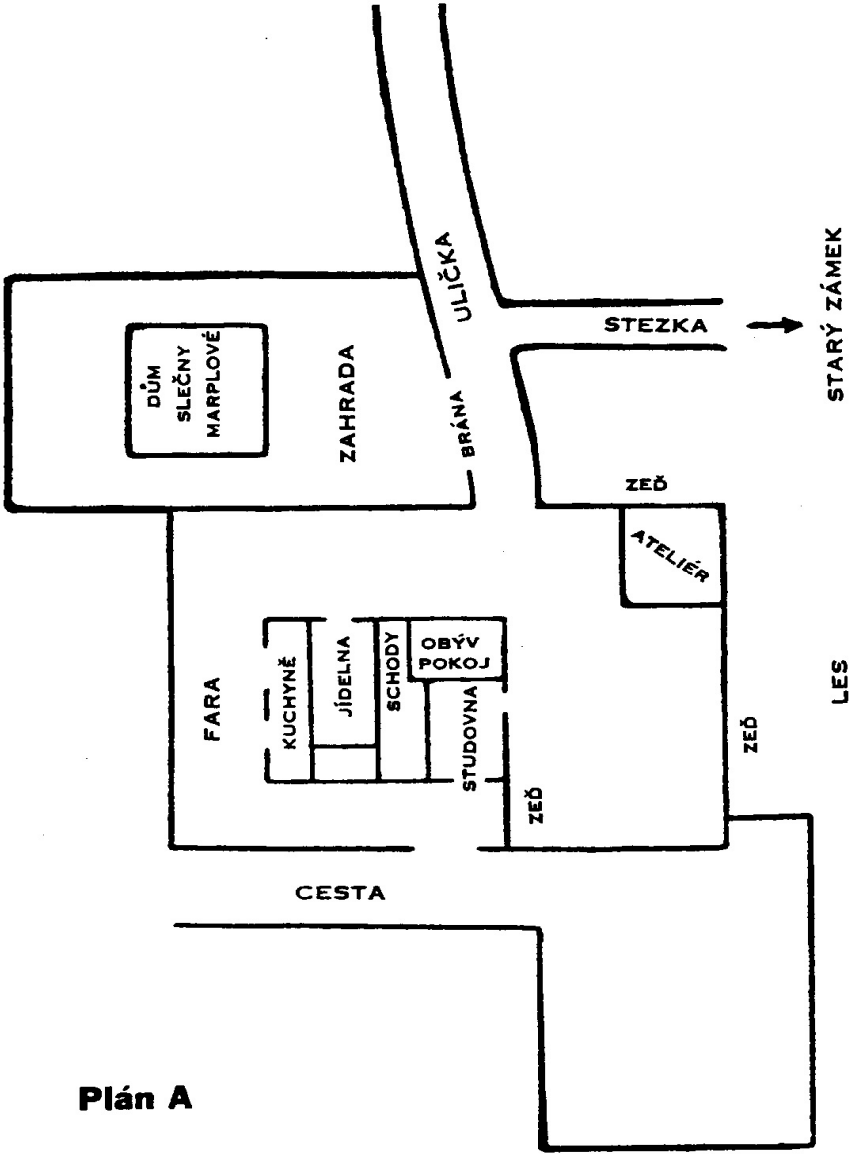
„Očekáváte, že vám řeknu něco jiného, paní Protheroeová?"

„Ne – ne, asi ne."

Mluvil jsem dál a snažil se, aby můj hlas měl co nejlaskavější tón:

„Jste vdaná žena –"

Přerušila mě:

Plán A

„Ach! Uvědomuji si to – ano. Zdá se vám, že jsem to všechno znovu a znovu neprobírala? Nejsem špatná žena – opravdu ne. A ta záležitost není taková, jaká by mohla být ve vašich očích.“

Řekl jsem vážně: „To jsem rád.“

Zeptala se dost ustrašeně:

„Chcete to říct mému muži?“

Odpověděl jsem dost suše:

„Existuje všeobecný názor, že kněz nemá schopnost chovat se jako džentlmen. Není to pravda.“

Vděčně se na mě podívala.

„Jsem tak nešťastná. Ach! Jsem tak strašlivě nešťastná. Nemohu dál. Jednoduše nemohu. A nevím, co mám dělat.“ Zvyšovala hlas s náznakem hysterie. „Vy nevíte, jaký mám život. Od začátku jsem byla s Luciem nešťastná. S ním nemůže být šťastná žádná žena. Přála bych si, aby zemřel… Je to hrozné, ale přeji si to… Jsem zoufalá. Víte, jsem na dně.“ Náhle sebou trhla a podívala se směrem na zasklené dveře.

„Co to bylo? Myslím, že jsem někoho zaslechla. Možná že je to Lawrence.“

Přešel jsem ke dveřím, které nebyly zavřeny, jak jsem se domníval. Vyšel jsem ven a podíval se do zahrady, ale nikoho jsem tam neviděl. Teď jsem byl i já přesvědčený, že jsem někoho zaslechl. Nebo to snad byla její jistota, která mne přesvědčila.

Když jsem se vrátil do pracovny, seděla nakloněna dopředu a měla svěšenou hlavu. Vypadala jako obraz bídy a utrpení. Znovu opakovala:

„Nevím, co mám dělat. Nevím, co mám dělat.“

Posadil jsem se vedle ní. Utěšoval jsem ji slovy, o kterých jsem se domníval, že jsou správná, a snažil se mluvit tak, aby to znělo přesvědčivě. Po celou dobu mě hryzlo vědomí, že téhož rána jsem projevil názor, že svět by byl dokonalejší bez plukovníka Protheroea.

Především jsem ji poprosil, aby nedělala nic ukvapeně. Opustit domov a odejít od manžela je velice vážný krok.

Nevím, zda jsem ji přesvědčil. Žiji dost dlouho na tomto světě, abych věděl, že přesvědčovat někoho zamilovaného je jako házet hrách na zeď, ale myslím si, že má slova jí přinesla trochu útěchy.

Když se měla k odchodu, poděkovala mi a slíbila, že vše, co jsem jí řekl, promyslí.

Přesto jsem měl velice tíživý pocit, když odešla. Cítil jsem, že až dodneška jsem mylně hodnotil povahové vlastnosti Anny Prothe-

roeové. Působila teď na mě dojmem ženy utápějící se v zoufalství, která by se nezastavila před ničím, jakmile by se vzedmuly její emoce. A byla zoufale, neuváženě a bláznivě zamilovaná do Lawrence Reddinga, muže o několik let mladšího. Nelíbilo se mi to.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Úplně jsem zapomněl na to, že jsme ten den pozvali Lawrence Reddinga na večeři. Když Griselda vpadla dovnitř a vyhubovala mi, že do večeře chybějí dvě minuty, vzalo mi to dech.

„Doufám, že všechno vyjde," volala na mě na schodech. „Přemýšlela jsem o tom, co jsi říkal u oběda, a vymyslela jsem pár docela chutných jídel."

Naše večeře mimochodem potvrdila Griseldino tvrzení, že jídla jsou daleko horší, když se snaží, než když je tomu naopak. Menu bylo pojato náročně a zdá se, že Mary měla perverzní radost z toho, jak může střídat nedovařená jídla s rozvařenými. Pár ústřic, které Griselda objednala a které se nedaly zkazit, jsme nemohli ochutnat, protože jsme doma neměli nic, čím bychom je otevřeli – opomenutí, na které se přišlo, až když byly servírovány na stůl.

Nepočítal jsem s tím, že se Lawrence Redding objeví. Docela jednoduše se mohl omluvit.

Dostavil se však dost přesně, a tak jsme čtyři zasedli k večeři.

Lawrence Redding je bez výhrad přitažlivý člověk. Odhaduji, že je mu třicet let. Má tmavé vlasy, ale oči má jasně, až překvapivě modré. Patří k těm mladým lidem, kteří všechno ovládají. Vyzná se dobře ve společenských hrách, výborně střílí, je dobrým amatérským hercem a umí vyprávět skvělé historky. Dovede hrát v každé společnosti první housle. Myslím, že má v žilách irskou krev. Vůbec nevypadá na typického umělce. Přesto si myslím, že jako malíř dobře ovládá moderní styl. Sám se v malování moc nevyznám.

Bylo jen přirozené, že byl ten večer trochu *duchem nepřítomný*. Celkem se zhostil všeho velmi dobře.

Nemyslím, že Griselda nebo Dennis zaznamenali, že něco není v pořádku. Pravděpodobně ani já bych nic nezpozoroval, kdybych už předtím neznal příčinu.

Griselda s Dennisem se obzvlášť bavili – dělali si legraci z doktora Stonea a slečny Cramové – šlo o místní skandál. Náhle jsem si uvědomil s jakousi svíravou bolestí, že Dennis je věkově bližší Griseldě než já. Mne oslovuje strýčku Lene, ale jí říká Griseldo.

Musel jsem být asi vyveden z klidu paní Protheroeovou. Obvykle se nepoddávám takovým bezúčelným úvahám.

Griselda s Dennisem zacházeli tu a tam příliš daleko, ale neměl jsem to srdce je přerušit. Vždycky jsem pokládal za politováníhodné, že pouhá přítomnost kněze by měla brát někomu odvahu.

Lawrence se podílel na rozpustilé zábavě a vtipně jim přihrával. Přesto jsem si byl vědom, že pohledem neustále bloudí k mému místu, a nepřekvapilo mě, když mě po večeři obratně vmanévroval do pracovny.

Jakmile jsme byli sami, změnil své chování.

„Překvapil jste nás, pane, a odhalil naše tajemství. Co s tím budete dělat?“

S Reddingem jsem mohl mluvit daleko otevřeněji než s paní Protheroeovou a taky jsem to udělal. Přijal to velmi dobře.

„Je to ovšem vaše povinnost, říkat tohle všechno,“ pronesl, když jsem skončil. „Jste duchovní. V žádném případě to nemyslím urážlivě. Jestli mám být objektivní, asi máte pravdu. Mezi mnou a Annou to však není běžná záležitost.“

Řekl jsem mu, že už od pradávna lidé užívali této zvláštní fráze, což vyvolalo na jeho rtech veselý úsměv.

„Chcete říct, že každý člověk si myslí, že jeho případ je ojedinělý? Možná to tak je. Ale jednomu musíte uvěřit.“

Ujistil mě, že až dosud – „v tom nebylo nic špatného.“ Řekl, že Anna je jednou z nejvěrnějších a nejloajálnějších žen, jaké kdy žily. Nevěděl, jak se to bude vyvíjet dál.

„Kdyby to byl jen román, starý muž by zemřel — a znamenalo by to úlevu pro všechny,“ řekl zasmušile.

Pokáral jsem ho.

„Ach! Nemínil jsem tím, že ho chci bodnout nožem do zad, ačkoli bych tomu, kdo by to udělal, co nejsrdečněji poděkoval. Na světě není živáčka, který by měl pro něho dobré slovo. Divím se, že ho první paní Protheroeová neoddělala. Setkal jsem se s ní jednou, před

lety, a zdálo se, že je toho doopravdy schopná. Jedna z těch chladných, nebezpečných žen. On dělá všechno ve vzteku, vyvolává potíže, je sprostý jak čert a má zvlášť podlý charakter. Nedovedete si představit, co musí Anna od něho snášet. Kdybych měl v kapse jen šesták, neodkladně bych ji odvedl pryč.“

Pak jsem mu dost vážně domlouval. Naléhavě jsem ho žádal, aby odešel ze St. Mary Mead. Když tu zůstane, může způsobit Anně Protheroeové mnohem větší trápení, než je jí souzeno. Lidé to budou přetřásat, může se to dostat k plukovníkovým uším – a vyvine se z tohoto pro ni daleko horší situace.

Lawrence zaprotestoval.

„Nikdo o tom neví kromě vás, padre.“

„Vážený mladý muži, vy podceňujete detektivní instinkt venkovských lidí. V St. Mary Mead každý zná vaše nejniternější vztahy. Není detektiva v Anglii, který by se vyrovnal svobodné dámě neurčitého věku se spoustou volného času.“

Odpověděl nenucené, že je to tak správné. Každý si myslí, že jde o Lettice.

„Nenapadlo vás, že si to Lettice možná myslí sama?“ zeptal jsem se.

Zdálo se, že ho to dost překvapilo. Řekl, že pro Lettice vůbec nic neznamená. Byl si tím jist.

„Je to takové zvláštní děvče,“ dodal. „Chodí neustále jako ve snách, a přece si myslím, že je spíš založena prakticky. Myslím, že celé to její mlhavé vyjadřování je póza. Lettice moc dobře ví, co dělá. A má v sobě něco tak nezvykle nevraživého. Je s podivem, že nenávidí Annu. Jednoduše k ní cítí odpor. A přece Anna se k ní chovala vždycky přímo andělsky.“

Nepokládal jsem ovšem to, co řekl nakonec, za věrohodné. Pro bláznivě zamilovaného mladého muže se milenka často chová jako anděl. Přesto, pokud jsem si mohl všimnout, Anna se vždy chovala ke své nevlastní dceři laskavě a upřímně. Samotného mě překvapilo, s jakou hořkostí to odpoledne Lettice mluvila.

Tady jsme museli ukončit naši konverzaci, protože k nám vpadla Griselda s Dennisem. Řekla, že bych neměl dál ovlivňovat Lawrence, aby se nechoval jako starý fotr.

„Bože můj, tolik bych si přála něco vzrušujícího. Vraždu – nebo třeba jen vloupání," řekla Griselda a vrhla se do jedné z lenošek.

„Nemyslím, že je tu někdo, kdo stojí za to, aby byl oloupen, ledaže bychom ukradli slečně Hartnellové falešné zuby," řekl Lawrence, aby si s ní notoval.

„Strašně cvakají," komentovala to Griselda. „Ale nemáte pravdu, že tu není nikdo, kdo by za to stál. Na zámku mají skvostné staré stříbro. Stříbrné slánky a mísy s podstavcem z doby Karla II. – je tam všechno možné takového druhu. Mají určitě hodnotu tisíců liber."

„Ten paprika by na vás asi střílel z vojenského revolveru," řekl Dennis. „Právě něco takového by se mu líbilo."

„Ach! Nejdřív bychom tam vnikli a zajistili ho," řekla Griselda. „Kdo z nás má revolver?"

„Já mám pistoli, Mauzerovku," řekl Lawrence.

„Opravdu máte? Není to vzrušující? Jak to, že ji máte?"

„Suvenýr z války," odpověděl stručně Lawrence.

„Starý Protheroe dnes ukazoval stříbro Stoneovi," dal k lepšímu Dennis. „Stone předstíral, že ho to hrozně moc zajímá."

„Myslela jsem, že se pohádali kvůli té mohyle," řekla Griselda.

„Už se kvůli tomu nehádají," řekl Dennis. „Vůbec nechápu, po čem lidé jdou, když prohrabávají mohyly –"

„Ten Stone je pro mne záhadou," řekl Lawrence.

„Musí být asi velmi roztržitý. Můžete dát krk na to, že někdy neví, co dělá."

„V tom bude láska," řekl Dennis. „Gladys Cramová, něžná paní, nejsi jenom pouhé zdání. Hledět na tvé zoubky bílé, to jsou pro mne slastné chvíle. Pojď a utec se mnou, staneš se mou ženou. Modrý kanec naše nebe, ložnice jsou vedle sebe –"

„To stačí Dennisi," řekl jsem.

„No, už je čas, abych se rozloučil," prohlásil Lawrence Redding. „Tisíceré díky za moc hezký večer, paní Clementová."

Griselda s Dennisem ho vyprovodili. Dennis se vrátil do pracovny sám. Zdálo se, že toho chlapce něco vyvedlo z míry. Bezcílně chodil po pokoji, mračil se a kopal do nábytku.

Máme už takový ošoupaný nábytek, že ho sotva lze víc poškodit, ale donutilo mě to k mírnému protestu.

„Promiň," řekl Dennis.

Chvíli byl potichu a potom vybuchl:

„Pomluva, to je opravdu svinstvo!"

Trochu mě to překvapilo. „Co se děje?" zeptal jsem se.

„Nevím, jestli ti to mám říct."

Moje překvapení rostlo.

„Je to doopravdy svinstvo," opakoval Dennis. „Obcházet a všem vykládat. Ani ne tak vykládat. Dělat na to narážky. Ne, ať mě čert veme, jestli ti to řeknu! Je to doopravdy svinstvo."

Přeměřil jsem si ho zvídavě, ale dál jsem na něho nenaléhal. Přesto mě to hodně udivilo. Je dost nepravděpodobné, že by si Dennis vzal něco k srdci.

V tu chvíli přišla Griselda.

„Právě volala slečna Wetherbyová," řekla. „Paní Lestrangeová vyšla ve čtvrt na devět a dosud se nevrátila. Nikdo neví, kam šla."

„Proč by to měli vědět?"

„Protože to nebylo k doktorovi Haydockovi. Slečna Wetherbyová si je jistá, protože telefonovala slečně Hartnellové, která bydlí vedle a určitě by ji zahlédla."

„Pro mě je záhadou, jak se tu lidé nasytí," řekl jsem. „Musejí stát u okna, když pojídají svá jídla, ze strachu, aby nic nepropásli."

„A to není všechno," řekla Griselda plná radostného vzrušení. „Ověřili si to u Modrého kance. Doktor Stone a slečna Cramová mají pokoje vedle sebe, ALE" – působivě zvedla ukazováček – „ty pokoje nemají *spojovací dveře!*"

„To musí být pro všechny velkým zklamáním," řekl jsem a Griselda se tomu zasmála.

Čtvrtek začal špatně. Dva moji farníci se pohádali kvůli výzdobě kostela. Byl jsem povolán, abych rozsoudil dvě dámy středního věku, z nichž každá se doslova třásla vztekem. Byl by to docela zajímavý fyzický úkaz, kdyby to nebylo tak nepříjemné.

Potom jsem musel pokárat dva chlapce z pěveckého sboru, protože neustále po celou dobu bohoslužby cucali bonbony. Měl jsem znepokojivý pocit, že jsem to neudělal dost energicky, jak si to oba zasloužili.

Pak se náš varhaník, který má zvlášť citlivou povahu, kvůli něčemu urazil a musel jsem ho utěšovat.

A čtyři z mých chudších farníků se otevřeně vzepřeli péči slečny Hartnellové a ta mi to přišla sdělit přetékajíc zlostí.

Když jsem se vracel domů, potkal jsem plukovníka Protheroea. Byl velmi dobře naladěný, právě ve funkci policejního soudce odsoudil tři pytláky.

„To chce přísnost," zvolal silným hlasem. Je nahluchlý, a v důsledku toho zvyšuje hlas, což je příznačné pro hluché lidi. „Právě to dnes potřebujeme – přísnost! Aby věděli. Toho lotra Archera včera pustili a slyšel jsem, že mi přísahal pomstu. Říká se, že lidé, kterým se vyhrožuje, žijí dlouho. Já mu ukážu, jakou cenu má pro mne jeho pomsta, až ho příště přistihnu, jak chytá moje bažanty. Dneska jsme všichni moc laxní! Podle mne člověk se musí odhalit, co je zač. A to vás vždycky prosí, abyste bral ohled na jeho ženu a děti. Zatracený nesmysl. Hlouposti. Proč by se měl vyvlíknout z následků svého činu jen proto, že plačtivě vypráví o své ženě a dětech? Pro mne platí jen jedno – bez ohledu na to, čím ten člověk je – ať je to lékař, právník, kněz, pytlák nebo ožralý tulák – když ho přistihnete na nesprávné straně zákona, nechat ho zákonem potrestat. Jistě se mnou souhlasíte."

„Zapomínáte, že mé povolání mě zavazuje mít v úctě jednu hodnotu nade všemi ostatními – a to milosrdenství."

„No, já jsem spravedlivý. To nemůže nikdo popřít."

Nic jsem na to neřekl a on na mě ostře vyjel:

„Proč neodpovídáte? Řekněte mi, nač právě myslíte, člověče."

Chvíli jsem váhal a potom promluvil.

„Přemýšlel jsem o tom," řekl jsem, „že až se naplní můj čas, mohl bych litovat, kdyby jedinou mou obhajobou byla spravedlnost. Protože to by znamenalo, že jedině spravedlnost mi vyměří trest…"

„Pchá! Co potřebujeme, je bojovnější křesťanství. Doufám, že jsem vždycky plnil svou povinnost. No dobrá, dost už o tom. Přijdu dnes večer, jak jsem slíbil. Sejdeme se ve čtvrt na sedm místo v šest hodin, jestli vám to nevadí. Musím ve vsi ještě někoho navštívit."

„Docela se mi to hodí."

Mávl holí a odkráčel. Otočil jsem se a spěchal k Hawesovi. Vzpomněl jsem si, že ten den ráno vypadal špatně. Chtěl jsem mu trochu vyhubovat za různé věci z oboru jeho působnosti, které popletl nebo zanedbal, ale když jsem uviděl jeho strhaný, bílý obličej, cítil jsem, že je nemocný.

Řekl jsem mu to, ale on to ne dost důrazně popřel. Nakonec přiznal, že se necítí moc dobře, a souhlasil s tím, že si na mou radu půjde domů lehnout.

Spěšně jsem se naobědval a vykonal pár návštěv. Griselda odjela do Londýna čtvrtečním zlevněným vlakem.

Vrátil jsem se asi ve tři čtvrti na čtyři, abych si načrtnul nedělní kázání, ale Mary mi sdělila, že na mě v pracovně čeká pan Redding.

Přecházel sem a tam a měl ustaraný obličej. Byl bledý a vypadal vyčerpaně.

Když jsem vešel, prudce se otočil.

„Poslyšte, padre, přemýšlel jsem o tom, co jste mi včera říkal. Celou noc jsem nespal, musel jsem na to myslet. Máte pravdu. Musím přetnout kotevní lano a odplout."

„Chlapče zlatý," řekl jsem.

„Měl jste pravdu v tom, co jste říkal o Anně. Zůstanu-li tady, přivedu ji jen do nesnází. Ona je – je až příliš čestná, aby měla jiný vztah. Pochopil jsem, že musím odejít. Jak se věci mají, dostal jsem ji do pěkné šlamastyky, Bůh mi pomoz."

„Podle mne jste přijal jediné možné řešení," řekl jsem. „Vím, že je tvrdé, ale věřte mi, nakonec bude to nejlepší."

Bylo mi jasné, co si myslí, že je to takové povídání, které pronáší někdo, kdo ani neví, o čem hovoří.

„Dohlédnete na Annu? Potřebuje přítele."

„Můžete být ujištěn, že udělám vše, co bude v mých silách."

„Děkuji vám, pane." Pevně mi sevřel ruku. „Jste dobrý člověk, padre. Dnes večer ji navštívím, abych se s ní rozloučil, a pravděpodobně zítra to sbalím a půjdu. Nemá cenu prodlužovat utrpení. Díky za to, že jste mi půjčil kůlnu, abych mohl malovat. Škoda že jsem nedokončil portrét paní Clementové."

„S tím si nedělejte hlavu, milý chlapče. Sbohem a Bůh vám žehnej."

Když odešel, snažil jsem se vypořádat se svým kázáním, ale výsledek byl chabý. Stále jsem musel myslet na Lawrence a paní Protheroeovou.

Právě jsem vypil šálek nechutného čaje, studeného a černého, když o půl šesté zazvonil telefon. Sdělili mi, že umírá pan Abbott z Dolní farmy a jestli bych laskavě ihned nepřišel.

Okamžitě jsem zavolal do Starého zámku, neboť Dolní farma byla vzdálena asi dvě míle a nestihl bych to zpátky do čtvrt na sedm. Nikdy jsem dobře neovládal jízdu na kole.

Bohužel jsem se dozvěděl, že plukovník Protheroe právě odjel autem. Odebral jsem se tam tedy a nechal u Mary vzkaz, že jsem byl odvolán, ale že se budu snažit, abych byl zpátky o půl nebo brzy po půl sedmé.

KAPITOLA PÁTÁ

Bylo spíš k sedmé hodině, když jsem se na cestě zpátky blížil k farní brance. Ještě jsem k ní nedošel, když se prudce otevřela a vyšel Lawrence Redding. Jakmile mě spatřil, zůstal stát a mě okamžitě vyvedlo z míry jeho vzezření. Vypadal jako člověk, který je na pokraji šílenství. Měl zvláštním způsobem vytřeštěné oči, byl smrtelně bledý a celý se křečovitě zachvíval.

Z čistá jasná mě napadlo, jestli snad není opilý, ale hned jsem tu myšlenku zavrhl.

„To je překvapení, přišel jste mě zase navštívit?“ řekl jsem. „Škoda že jsem nebyl doma. Právě se vracím. Mám schůzku s Protheroem kvůli pár účtům – ale myslím, že to dlouho trvat nebude.“

„Protheroe,“ opakoval. Dal se do smíchu. „Protheroe? Tak vy se máte sejít s Protheroem? Hm! Sejdete se s ním a bude to v nejlepším pořádku. Bože můj – bude.“

Zíral jsem na něho. Instinktivně jsem mu podával ruku. Rychle ustoupil stranou.

„Ne,“ téměř vykřikl. „Musím odtud pryč – přemýšlet. Mám toho plnou hlavu. Musím přemýšlet.“

Rozběhl se a náhle se mi ztratil na cestě vedoucí do vsi. Hleděl jsem za ním a opět mě napadlo, jestli snad nepil.

Nakonec jsem potřásl hlavou a šel na faru. Vchod míváme většinou otevřený, ale přesto jsem zazvonil. Přivítala mě Mary, otírající si ruce o zástěru.

„Tak jste konečně přišel," podotkla.

„Je tu plukovník Protheroe?" zeptal jsem se.

„Sedí v pracovně. Je tu už od čtvrt na sedm."

„A byl tu pan Redding?"

„Přišel před pár minutama. Ptal se po vás. Řekla jsem mu, že se každou chvíli můžete vrátit a že na vás v pracovně čeká plukovník Protheroe, a on na to, že taky počká, a šel tam. Teď tam čeká."

„Ne, není tam. Právě jsem ho potkal, když odcházel," řekl jsem.

„No, já jsem ho neslyšela odejít. Nemoh' tam zůstat dýl než pár minut. Paní se z města ještě nevrátila."

Roztržitě jsem přikývl. Mary se dala na ústup do kuchyně a já pokračoval dál chodbou, až jsem otevřel dveře pracovny.

Po přítmí chodby mě paprsky večerního slunce přinutily přimhouřit oči. Udělal jsem jeden nebo dva kroky a zůstal stát jako přimrazený.

Chvíli jsem vůbec nechápal výjev, který tu byl před mými zraky.

Plukovník Protheroe ležel v hrozně nepřirozené poloze na mém psacím stole. U hlavy měl rozlitou tmavou tekutinu, z níž pomalu odkapávalo na zem se strašným zvukem padajících kapek.

Konečně jsem se sebral a přiblížil se k němu. Na dotyk měl studenou kůži. Ruka, kterou jsem zvedl, padla bezvládně dolů. Ten člověk byl mrtvý – měl prostřelenou hlavu.

Šel jsem ke dveřím a zavolal Mary. Když se objevila, nakázal jsem jí, aby běžela co nejrychleji pro doktora Haydocka, který bydlí přímo za rohem. Řekl jsem jí, že tu došlo k nehodě.

Pak jsem se vrátil, zavřel dveře a čekal na doktorův příchod.

Mary ho naštěstí našla doma. Haydock je dobrý člověk, je to statný, urostlý muž vybraných způsobů a má poctivý obličej s ostrými rysy.

Udiveně zvedl obočí, když jsem mu mlčky ukázal prstem na druhou stranu pokoje. Ale jako správný doktor nedal najevo žádné

emoce. Sklonil se nad mrtvým mužem a rychle ho vyšetřil. Potom se napřímil a pohlédl na mě.

„Nuže?“ zeptal jsem se.

„Je dočista mrtvý – řekl bych, že je mrtvý tak půl hodiny.“

„Je to sebevražda?“

„To nepřichází v úvahu, vážený pane. Všimněte si, jak je rána umístěna. Kromě toho, kdyby se zastřelil, kde je zbraň?“

Naprosto správně, nic takového tu nebylo.

„Bude lépe, když tu s ničím nebudeme hýbat,“ řekl Haydock. „Radši zavolám na policii.“

Zvedl telefon a chvíli hovořil. Udával fakta stroze, jak to jen bylo možné, potom položil sluchátko a přisedl si ke mně.

„Tohle je záležitost pod psa. Jak jste na to přišel?“

Vysvětlil jsem mu to.

„Je to – je to vražda?“ zeptal jsem se dost nesměle.

„Vypadá to na to. Opravdu nevím, co jiného by to mohlo být? Je to zvláštní. Nevím, kdo mohl mít spadeno na toho chudáka starouše. Samozřejmě vím, že nebyl oblíbený, ale z toho důvodu člověk nebývá často zavražděný – naneštěstí.“

„Je tu ještě jedna divná okolnost,“ řekl jsem. „Dnes odpoledne mi někdo telefonoval, abych navštívil umírajícího farníka. Když jsem se tam dostavil, všichni byli opravdu překvapení, že jsem přišel. Ten nemocný muž byl na tom o hodně lépe než před několika dny a jeho manželka rozhodně popřela, že by mi vůbec telefonovala.“

Haydock svraštil obočí.

„To něco naznačuje – opravdu. Odstranili vás z cesty. Kde je vaše žena?“

„Odjela na den do Londýna.“

„A služebná?“

„Je v kuchyni – přímo na opačné straně domu.“

„Kde asi nemohla nic zaslechnout, k čemu tady došlo. Je to ošklivá záležitost. Kdo věděl, že sem Protheroe dnes večer přijde?“

„Zmínil se o tom dnes ráno na ulici a mluvil jako obvykle co nejhlasitěji.“

„Chcete říct, že o tom věděla celá obec? Tak jak to obvykle bývá. Víte o někom, kdo měl vůči němu zášť?“

V mysli se mi náhle vynořila představa bledého obličeje a vytřeštěného zraku Lawrence Reddinga. Hluk způsobený šoupáním nohou venku na chodbě mě ušetřil odpovědi.

„Je tu policie," řekl můj přítel a povstal.

Naši policejní moc zastupoval konstábl Hurst a vypadal velmi důležitě, i když trochu ustaraně.

„Dobrý večer, pánové," pozdravil. „Inspektor tu bude každou chvíli. Zatím budu plnit jeho příkazy já. Jak jsem byl informován, plukovník Protheroe byl nalezen zastřelený – na faře."

Odmlčel se a vrhl na mě chladný pohled, podezíravý pohled, kterému jsem se snažil čelit vhodným chováním, vědom si své neviny.

Přešel k psacímu stolu a sdělil nám:

„Ničeho se nedotýkejte, dokud nepřijde inspektor."

Pro potřebu svých čtenářů připojuji plánek pracovny.

Konstábl vytáhl poznámkový blok, navlhčil tužku a s očekáváním hleděl na nás.

Vylíčil jsem znovu, jak jsem nalezl mrtvého. Když si to všechno zaznamenal, což mu zabralo nějaký čas, obrátil se k doktorovi.

„Doktore Haydocku, co bylo podle vašeho názoru příčinou smrti?"

„Průstřel hlavy z těsné blízkosti."

„Jakou zbraní?"

„Nemohu to tvrdit s jistotou, dokud nebude vyňata kulka. Ale řekl bych, že se vší pravděpodobností kulka byla vypálena z malorážní pistole – řekněme Mauser-25 –"

Škubl jsem sebou, neboť jsem si vzpomněl na to, co přiznal předešlého večera během naší rozmluvy Lawrence Redding. Konstábl na mne obrátil svůj chladný, rybí pohled.

„Řekl jste něco, pane?"

Zavrtěl jsem hlavou. Ať už jsem měl nějaké podezření, bylo to jen podezření, a to jsem nechtěl předat dál.

„Podle vašeho názoru, kdy mohlo dojít k té tragédii?" Konstábl se obrátil na doktora Haydocka.

Doktor chvíli váhal, než odpověděl.

„Řekl bych, že ten muž byl mrtvý půl hodiny. Určitě ne déle."

Hurst se obrátil ke mně: „Slyšelo něco to děvče?“

„Pokud vím, nic neslyšela,“ řekl jsem. „Ale bude lépe, když se jí na to zeptáte sám.“

V té chvíli se dostavil inspektor Slack. Přijel vozem z Much Benhamu, vzdáleného dvě míle.

Vše, co mohu říct o inspektoru Slackovi, je, že neznám muže, který by se usilovněji snažil být pravým opakem svého jména */.

*/ slack - angl. unavený, ochablý, malátný

Slack byl snědý, nervózní muž energických způsobů s černýma očima, které neustále jiskřily. Měl nepříjemné drsné chování a často byl až do krajnosti arogantní.

Odpověděl na pozdrav stručným přikývnutím, popadl poznámkový blok svého podřízeného, přečetl si, co napsal, vyměnil s ním tlumeným hlasem pár úsečných slov a přešel k mrtvému.

„Asi tu bylo všechno pomícháno a zpřeházeno,“ řekl.

„Ničeho jsem se nedotkl,“ odpověděl mu Haydock.

„Já taky ne,“ řekl jsem.

Inspektor se chvíli zaměstnával prohlídkou věcí na stole a zkoumáním rozlité krve.

„Tady to máme!“ řekl triumfálním tónem. „To jsme potřebovali. Když padl dopředu, převrhl hodiny. Tím získáváme přesný čas, kdy byl zločin spáchán. Šest hodin dvacet dvě minuty. Jaký čas jste udal, doktore, kdy nastala smrt?“

„Řekl jsem před půl hodinou, ale –“

Inspektor se podíval na hodinky.

„Pět minut po sedmé. Dostal jsem zprávu před deseti minutami, za pět minut sedm. Mrtvola byla objevena ve tři čtvrti na sedm. Mám dojem, že jste byl přivolán okamžitě. Řekněme, že jste vykonal prohlídku deset minut před – No ano, to nám dává téměř na vteřinu stejný čas!“

KNIHOVNA
PSACÍ STŮL
ŽIDLE
KOMODA
ŽIDLE
ŽIDLE
STŮL
ŽIDLE
STOJAN S KVĚTINOU
Plán B
DVEŘE
OKNO
KŘESLO
KŘESLO
STŮL S LAMPOU
POHOVKA
KRB

o

„Naprosto se nemohu za čas zaručit," řekl Haydock. „Je to jen přibližný odhad."

„To stačí, pane, to úplně stačí."

Snažil jsem se taky něco říct.

„Pokud jde o ty hodiny –"

„Promiňte, pane, budu vám klást otázky na všechno, co chci vědět. Máme málo času. Co teď potřebuji, je absolutní ticho."

„Ano, ale rád bych vám sdělil –"

„Absolutní ticho," opakoval inspektor a vrhl na mne nasupený pohled, nahánějící strach. Choval jsem se tak, jak si přál.

Stále ještě si prohlížel psací stůl.

„Proč tady seděl," zavrčel. „Chtěl napsat vzkaz – Hleďme – co je tohle?"

Triumfálně zvedl arch dopisního papíru. Byl tak potěšený svým objevem, že nám dovolil, abychom se ze strany přiblížili a zároveň s ním si to prohlédli.

Byl to farní dopisní papír a v záhlaví měl uvedený časový údaj 6.20.

„Vážený Clemente," – začínal vzkaz – „lituji, že nemohu čekat déle, ale musím…"

Tady se písmo rozplynulo v škrábanici.

„Jasné jako facka," zajásal inspektor Slack. „Sedne si, aby to napsal, francouzským oknem sem tiše vnikne nepřítel a zastřelí ho při tom. Můžeme si přát něco víc?"

„Chtěl bych jen říct –" ozval jsem se.

„Prosím vás, pane, nepřekážejte. Chci se podívat, jestli tu nejsou otisky prstů."

Klesl na všechny čtyři a lezl k otevřenému francouzskému oknu.

„Myslím, že byste měl vědět –" pokračoval jsem umíněně.

Inspektor se zvedl. Mluvil nevzrušeně, ale důrazně.

„Dáme se do toho později. Byl bych vám vděčný, pánové, kdybyste to tu vyklidili. Hned teď, když dovolíte."

Připustili jsme, aby nás vyhodil jako malé haranty.

Zdálo se, že uplynuly hodiny – ale bylo teprve čtvrt na osm.

„No, a máme to," řekl Haydock. „Když si mě bude ten nafoukaný trouba přát, pošlete ho za mnou do ordinace. Mějte se hezky."

„Paní se vrátila,“ Mary nakoukla jen krátce z kuchyně. Oči měla vypoulené a plné vzrušení. „Je to asi pět minut, co přišla.“

Našel jsem Griseldu v salonu. Zdálo se, že je polekaná a rozčilená.

Vyprávěl jsem jí všechno a ona pozorně naslouchala.

„Ten vzkaz je nadepsaný časovým údajem 6.20,“ ukončil jsem vyprávění. „A hodiny spadly a zastavily se v 6.22.“

Griselda přikývla. „Ale ty hodiny, řekl jsi mu, že se vždycky předcházejí o čtvrt hodiny?“

„Ne, neřekl. Nenechal mě domluvit. Snažil jsem se ze všech sil.“ Griselda se mračila, byla z toho popletená.

„Ale Lene, tohle tu celou záležitost staví dokonale na hlavu,“ řekla. „Protože, když hodiny ukazovaly dvacet minut po šesté, ve skutečnosti bylo jen pět minut po šesté, a nepředpokládám, že by v té době plukovník Protheroe vůbec přišel.“

KAPITOLA ŠESTÁ

Chvíli jsme si lámali hlavu kvůli těm hodinám, ale nemohli jsme k ničemu dospět. Griselda navrhla, že bych se měl ještě jednou pokusit nějak to oznámit inspektorovi Slackovi, ale v tom momentě jsem cítil něco, co mohu popsat jen jako „mezkovitost“.

Inspektor Slack byl odporně a úplně zbytečně hrubý. Těšil jsem se na okamžik, až budu moci pronést svůj cenný příspěvek a přivést ho do rozpaků. Pak řeknu mírně vyčítavým tónem:

„Kdybyste mě byl jen vyslechl, inspektore Slacku –“

Čekal jsem, že si se mnou alespoň promluví, než odejde z domu, ale k našemu překvapení nám Mary oznámila, že už odešel, když předtím zamkl dveře do pracovny a vydal příkaz, aby se nikdo nepokoušel do pokoje vstoupit.

Griselda podotkla, že by mohla zajít do Starého zámku.

„Pro Annu Protheroeovou to bude hrozné – jednání s policií a všechno kolem toho,“ řekla. Snad bych jí mohla být nějak nápomocná.“

Upřímně jsem její plán schválil a Griselda se vydala na cestu s pokynem, aby mi zatelefonovala, bude-li se jí zdát, že bych mohl být nějak užitečný nebo obě dámy uklidnit.

Začal jsem teď odvolávat telefonem učitele nedělní školy, kteří se měli dostavit v 7.45, aby se zúčastnili týdenního přípravného kursu. Myslel jsem, že bude lepší, když to za těchto okolností odsuneme.

Další osobou, která se objevila na scéně, byl Dennis. Právě se vrátil z tenisového dýchánku. To, že se vražda odehrála přímo na faře, ho asi silně uspokojilo.

„To je fantastický být přímo na místě, kde se odehrála vražda," ozval se bouřlivě. „Vždycky jsem si přál být ve středu dění něčeho takového. Proč policie zamkla pracovnu? Nehodil by se k ní některý z klíčů od jiných dveří?"

Zásadně jsem odmítl, aby se do něčeho takového pouštěl. Dennis ustoupil s nechutí. Když ze mne vytáhl všechny možné detaily, vyšel na zahradu, aby se poohlédl po stopách. Vesele poznamenal, že se naštěstí jedná jen o starého Protheroea, kterého nikdo nemá v lásce.

Jeho otrlé veselí mne dost podráždilo, ale uvědomil jsem si, že snad soudím toho chlapce přísně. V Dennisově věku detektivní příběh bývá na nejvyšším stupni hodnot, a dostat se ke skutečnému případu kompletně s mrtvolou tak říkajíc na vlastním prahu, to musí být pro zdravě myslícího chlapce požitek, který ho přivádí až k sedmému nebi. Pro šestnáctiletého mladíka smrt sotva něco znamená.

Griselda se vrátila asi za hodinu. Navštívila Annu Protheroeovou bezprostředně po tom, co jí inspektor sdělil špatnou zprávu.

Když slyšel, že paní Protheroeová viděla naposledy svého manžela ve vsi kolem tři čtvrtě na šest a že nemůže tu záležitost nijak osvětlit, rozloučil se a odešel s vysvětlením, že se nazítří vrátí, aby ji podrobněji vyslechl.

„Pokud jde o něho, choval se docela slušně," řekla Griselda zdráhavě.

„Jak to přijala paní Protheroeová?" zeptal jsem se.

„Víš – byla velice klidná – ale vlastně se tak chová vždycky."

„Ano, nedovedu si představit Annu Protheroeovou v záchvatu hysterie," řekl jsem.

„Byl to jistě velký otřes. To bys měl pochopit. Děkovala mi, že jsem přišla, a řekla, že je za to velice vděčná, ale že jí nemohu být v ničem nápomocná."

„A co Lettice?“

„Byla hrát někde tenis. Dosud se nevrátila domů.“ Griselda se odmlčela a potom řekla:

„Víš, Lene, chovala se tak zvláštním způsobem – opravdu velice zvláštním.“

„Asi to způsobil ten otřes,“ podotkl jsem.

„Snad – dejme tomu. A přece –“ Griselda rozpačitě svraštila čelo. „Nepůsobilo to tak. Nezdálo se, že je tolik zničená jako – jako – vystrašená.“

„Vystrašená?“

„Ano – víš, nedávala to najevo. Alespoň to nechtěla dát. Ale v očích měla zvláštní ostražitý pohled. Nepřekvapilo by mě, kdyby měla nějakou představu, kdo ho zabil. Neustále se vyptávala, jestli není někdo podezřelý.“

„Vyptávala se?“ řekl jsem zamyšleně.

„Ano. Anna se ovšem dovede skvěle ovládat, ale vycítila jsem, že je strašně rozrušená. Víc než bych předpokládala, protože konec konců jistě to nebylo kvůli tomu, že by mu byla tak oddána. Řekla bych, že k němu naopak cítila odpor.“

„U někoho smrt změní sympatie,“ řekl jsem.

„Ano, dost možná.“

Přišel Dennis; byl celý vzrušený nad otiskem nohy, který objevil na jednom květinovém záhonu. Byl si jistý, že to policie přehlédla a že to znamená obrat v řešení záhady.

Strávil jsem obtížnou noc. Dennis byl vzhůru, vstal dlouho před snídaní, chodil po domě i venku, aby „studoval nejnovější vývoj událostí“, jak se vyjádřil.

Přesto ne on, ale Mary nám toho rána oznámila senzační novinky.

Právě jsme snídali, když vpadla do pokoje se zarudlými tvářemi a planoucíma očima a oslovila nás se svým obvyklým nedostatkem společenského chování.

„Věřili byste tomu? Právě jsem se to dozvěděla u pekaře. Zatkli mladého pana Reddinga.“

„Zatkli Lawrence!“ nevěřícně vykřikla Griselda. „To není možné. To musí být nějaký hloupý omyl.“

„Není to žádný omyl, paní," s jistou škodolibostí triumfovala Mary. „Pan Redding tam šel sám a sám se přiznal. Včera večer před spaním. Šel rovnou tam, hodil revolver na stůl a řekl já to udělal'. Právě tak to bylo."

Podívala se na nás na oba, energicky kývla hlavou a odtáhla spokojená účinkem, který vyvolala. Podívali jsme se s Griseldou upřeně na sebe.

„Ach! To není pravda," řekla Griselda. „To *nemůže být* pravda."

Všimla si, že jsem potichu, a dodala: „Lene, přece si nemyslíš, že je to pravda?"

Připadalo mi těžké na to odpovědět. Seděl jsem potichu a myšlenky se mi honily hlavou.

„Musel zešílet," řekla Griselda. „Absolutně zešílet. Nebo myslíš, že si oba dva prohlíželi revolver a ten náhle spustil?"

„To mi nepřipadá pravděpodobné, něco takového se nemohlo stát."

„Ale musela to být nějaká nehoda. Není tu ani náznak motivu. Jaký myslitelný důvod mohl mít Lawrence, aby zabil plukovníka Protheroea?"

Na tuto otázku bych odpověděl zcela jednoznačně, ale přál jsem si, pokud to půjde, ušetřit Annu Protheroeovou. Stále tu ještě bylo možné nezatahovat do toho její jméno.

„Vzpomeň si, že se spolu pohádali," řekl jsem.

„Kvůli Lettice a jejím plavkám. Ano, ale to je absurdní; a i kdyby byli on a Lettice tajně zasnoubeni – dobrá, to přece není důvod pro zabití jejího otce."

„Nejsme seznámeni se spolehlivými fakty toho případu, Griseldo."

„Ty tomu *věříš*, Lene! Ach! Jak jen můžeš! Abys věděl, jsem si *jistá*, že Lawrence mu nezkřivil ani vlásek na hlavě."

„Nezapomeň, že jsem ho potkal před brankou. Vypadal jako šílenec."

„To je pravda, ale – ne! To není možné."

„Jsou tu také ty hodiny," řekl jsem. „To dává vysvětlení. Lawrence je musel nařídit zpátky na 6.20, aby si zajistil pro sebe alibi. Podívej, jak se na to nachytal inspektor Slack."

„Mýlíš se, Lene. Lawrence věděl o těch hodinách,

49

že se předcházejí. ‚Aby byl vikář dochvilný', říkával. Lawrence by se nikdy nedopustil chyby, aby je posunul zpátky na 6.22. Asi by nařídil ručičky přijatelně – třeba na tři čtvrti na sedm."

„Nemohl vědět, kdy tam Protheroe přišel. Nebo mohl jednoduše zapomenout, že se hodiny předcházejí –"

Griselda s tím nesouhlasila.

„To ne, když spácháš vraždu, na takové věci budeš strašně opatrný."

„To nemůžeš vědět, drahá," řekl jsem mírně. „Nikdy jsi žádnou nespáchala."

Dříve než mi Griselda mohla odpovědět, na servírovací stolek padl stín a ozval se velice tichý hlas:

„Doufám, že neruším. Musíte mi prominout. Ale za těchto vážných okolností – velice vážných –"

Byla to naše sousedka, slečna Marplová. Když vyslechla zdvořilé ujištění, že neruší, vešla skleněnými dveřmi a já jí přisunul židli. Trochu se zardívala a zdálo se, že je hodně vzrušená.

„To je hrůza, co? Chudák plukovník Protheroe. Snad to nebyl příjemný člověk a vůbec nebyl oblíbený, nicméně je to smutné. A byl skutečně zastřelený na faře v pracovně, jak se právě dovídám?"

Ujistil jsem ji, že tomu tak opravdu bylo.

„Ale náš vážený vikář tu v té době nebyl?" Slečna Marplová se obrátila na Griseldu. Vysvětlil jsem, kde jsem byl.

„Pan Dennis dnes ráno není s vámi?" zeptala se slečna Marplová a rozhlížela se kolem.

„Dennis si o sobě myslí, že je detektiv – amatér," řekla Griselda. „Je celý pryč z jedné stopy, kterou objevil na květinovém záhonu, a myslím, že to šel oznámit na policii."

„To je ale horlivost, že?" řekla slečna Marplová. „A pan Dennis se domnívá, že ví, kdo to spáchal. No, všichni si asi myslíme, že to víme."

„Chcete říct, že je to jasné?" zeptala se Griselda.

„Ne, drahá, tak jsem to vůbec nemyslela. Pravděpodobně každý má představu, že jde o někoho jiného. A proto je tak důležité mít

důkazy – Já jsem například *přesvědčená*, že vím, kdo to udělal. Ale musím přiznat, že nemám ani náznak důkazu. Vím, že každý si musí dát dobrý pozor na to, co v této době řekne – trestná pomluva, neříká se tomu tak? Rozhodla jsem se, že budu co *nejopatrnější* při jednání s inspektorem Slackem. Vzkázal, že mne dnes ráno navštíví, ale teď právě telefonoval, že to přece jenom nebude nutné.“

„Myslím, že po tom zatčení to není nutné,“ řekl jsem.

„Zatčení?“ Slečna Marplová se předklonila a tváře jí rozčilením zrůžověly. „Nevěděla jsem, že došlo k zatčení.“

Bývá to tak zřídka, že slečna Marplová je hůře informována než my, a tak jsem pokládal za samozřejmé seznámit ji s posledním vývojem událostí.

„Hovořili jsme asi v opačném smyslu,“ řekl jsem. „Ano, došlo tu k zatčení – Lawrence Reddinga.“

„Lawrence Reddinga?“ Zdálo se, že to slečnu Marplovou velice překvapilo. „Právě teď by mě nenapadlo –“

Griselda ji energicky přerušila.

„Dokonce ani teď tomu nevěřím. Nevěřím, i když se ve skutečnosti přiznal sám.“

„On se přiznal?“ opakovala slečna Marplová. „Říkáte, že se přiznal? Ach! Drahá, vidím, že jsem byla úplně vedle – ano, úplně vedle.“

„Nemohu se zbavit pocitu, že to zavinilo nějaké neštěstí,“ řekla Griselda. „Nezdá se ti to taky, Lene? Že sám přišel a udal se, to tomu nasvědčuje.“

Slečna Marplová se dychtivě předklonila.

„On se sám udal, říkáte?“

„Ano.“

„Ach!“ Slečna Marplová hluboce povzdechla. „Jsem tak ráda – tak velice ráda.“

Podíval jsem se na ni trochu překvapeně.

„Myslím, že to přesně odpovídá jeho duševnímu stavu, měl výčitky svědomí,“ řekl jsem.

„Výčitky svědomí?“ Slečna Marplová vypadala překvapeně. „Ale vážený, vážený vikáři, snad si nemyslíte, že je vinen?“

Teď jsem zase vytřeštil oči já.

„Ale pak, když se přiznal –“

„Ano, právě tím to dokazuje, nebo ne? Mám na mysli, že s tím nemá nic společného.“

„Ne,“ řekl jsem. „Třeba jsem nechápavý, ale nemohu porozumět tomu, že to něco dokazuje. Jestliže nespácháte vraždu, nevidím důvod, proč to předstírat.“

„Ach! Samozřejmě, tady důvod je,“ řekla slečna Marplová. „Přirozeně. Vždycky se najde nějaký důvod, nebo ne? A mladí muži jsou tak zbrklí a často jsou náchylní věřit tomu nejhoršímu.“

Obrátila se na Griseldu.

„Souhlasíte se mnou, drahá?“

„Nevím – opravdu nevím,“ řekla Griselda. „Není jednoduché vědět, co si má o tom člověk myslet. Nevidím žádný důvod, aby se Lawrence choval jako dokonalý idiot.“

„Kdybyste viděla včera večer jeho obličej –“ začal jsem.

„Vyprávějte mi o tom,“ řekla slečna Marplová.

Popisoval jsem svůj návrat domů a ona pozorně naslouchala. Když jsem skončil, řekla:

„Vím, že bývám hodně často hloupá a nedostanu se věcem na kloub, jak bych měla, ale vaše hledisko opravdu nesdílím.

Řekla bych, že když už se mladý muž rozhodne pro tak velkou ničemnost a zbaví života svého bližního, nebude z toho potom silně rozrušený. Jedná se o předem promyšlenou a chladnokrevnou akci, a i když vrah bude trochu vyplašený a možná udělá pár malých chyb, nezdá se mi pravděpodobné, že bude tak rozrušený, jak to popisujete. Není snadné vžít se do takové situace, ale nedovedla bych si představit sama sebe v podobném stavu.“

„Neznáme okolnosti,“ namítal jsem. „Došlo-li k hádce, rána mohla být vypálena v náhlém vzplanutí vášně a Lawrence mohl být potom vyděšený z toho, co udělal. Rozhodně, dal bych přednost tomu, že tak se to skutečně odehrálo.“

„Vím, vážený pane Clemente, že lze nahlížet na věci z mnoha stran. Musíme však ve skutečnosti brát fakta taková, jaká jsou, nemám pravdu? A nezdá se mi, že fakta dávají takový výklad, jaký jim přisuzujete. Vaše služebná jasně prohlásila, že pan Redding se zdržel v domě jen pár minut, určitě ne tak dlouho, aby došlo k takové hád-

ce, jakou popisujete. A dále, pokud vím, plukovník byl střelen do hlavy zezadu, když psal dopis – alespoň tak jsem to slyšela od své služebné.“

„Naprosto správně,“ řekla Griselda. „Zdá se, že právě psal krátké sdělení, že už déle nemůže čekat. Opatřil je časovým údajem 6.20 a převržené hodiny na stole ukazovaly 6.22, když se zastavily, a právě to mě a Lena tak strašně popletlo.“

Vysvětlila jí náš zvyk nechat hodiny, aby se o patnáct minut předcházely.

„Velice zvláštní,“ řekla slečna Marplová. „Opravdu velice zvláštní. Ale to sdělení mi připadá dokonce ještě zvláštnější. Mám na mysli –“

Zarazila se a rozhlédla se kolem. Venku za skleněnými dveřmi stála Lettice Protheroeová. Vešla dovnitř, pokývla nám a zamumlala: „Dobrýtro.“

Lettice se svezla na jednu židli a řekla s mnohem větším elánem než jindy:

„Slyšela jsem, že zatkli Lawrence.“

„Ano,“ potvrdila to Griselda. „Pro nás to byl strašný šok.“

„Ani ve snu by mě nenapadlo, že někdo zavraždí otce,“ řekla Lettice. Zřejmě byla hrdá na to, že nedala najevo ani náznak úzkosti nebo dojetí. „Spousta lidí si to přála, o tom nepochybuji. A bylo jisté údobí, kdy bych to chtěla udělat sama.“

„Nechcete něco k jídlu nebo pití, Lettice?“ zeptala se Griselda.

„Ne, děkuji vám. Právě jsem to tu prolítla, jestli tu někde neleží moje rádiovka – taková zvláštní, do žlutá. Myslím, že jsem ji nedávno zapomněla v pracovně.“

„Jestli jste ji tam nechala, musí tam být,“ řekla Griselda. „Mary nikdy nic neuklízí.“

„Půjdu a podívám se tam,“ řekla Lettice a vstala. „Nerada vás tím obtěžuji, ale zdá se, že jsem ztratila všechno, pokud jde o pokrývky hlavy.“

„Obávám se, že to teď nepůjde,“ řekl jsem. „Inspektor Slack ten pokoj uzamkl.“

„Ale to je otrava. Nemůžeme se tam dostat oknem?“

„Obávám se, že ne. Je to uzavřeno zevnitř. Lettice, určitě teď pro vás žlutá rádiovka moc vhodná nebude.“

„Myslíte smutek a všechno kolem toho? Kvůli smutku se trápit nebudu. Myslím, že je to strašně staromódní. S Lawrencem je to zlý – ano, je to zlý.“

Vstala a zamyšleně zůstala stát.

„Zdá se, že je to všechno kvůli mně a kvůli mým plavkám. Je to tak hloupé, celá ta záležitost…“

Griselda otevřela ústa, jako by chtěla něco říct, ale z nějaké nevysvětlitelné příčiny je opět zavřela.

Na Letticiných rtech se objevil zvláštní úsměv.

„Asi zajdu domů a oznámím Anně, že zatkli Lawrence,“ řekla klidně.

Vyšla opět zasklenými dveřmi. Griselda se obrátila ke slečně Marplové. „Proč jste mi šlápla na nohu?“

Stará dáma se usmála.

„Napadlo mě, že se chystáte něco říct, drahá. Často bývá mnohem lepší dát věcem volný průběh, aby se vyvíjely podle svého. Víte, neřekla bych, že to dítě je zpoloviny tak povrchní, jak to předstírá. Má v hlavě určitou představu a podle toho taky jedná.“

Mary zaklepala na dveře od jídelny a prudce vešla.

„Co se děje?“ zeptala se Griselda. „A potom, Mary, nezapomeňte, že na dveře se neklepe. Řekla jsem vám to už dříve.“

„Myslela jsem, že budete v jednom kole,“ řekla Mary. „Plukovník Melchett přišel. Chce mluvit s pánem.“

Plukovník Melchett zastává funkci policejního ředitele hrabství. Okamžitě jsem se zvedl.

„Myslela jsem, že byste si nepřáli, aby zůstal v hale, tak jsem ho zavedla do salonu,“ pokračovala

Mary. „Mám sklidit ze stolu?“

„Ještě ne,“ řekla Griselda. „Zazvoním.“ Obrátila se ke slečně Marplové a já jsem odešel.

KAPITOLA SEDMÁ

Plukovník Melchett je korektně oblečený muž menší postavy a má návyk náhle a nečekaně popotahovat nosem. Má ryšavé vlasy a jasně modré, dost pronikavé oči.

„Dobré jitro, vikáři," pozdravil. „Ošklivá záležitost, co? Chudák starý Protheroe. Ne že bych ho měl rád. To ne. Nikdo ho neměl rád, když na to přijde. Vám to taky dalo pěkně zabrat. Doufám, že to vaši paní nevyvedlo z míry?"

Řekl jsem, že Griselda to snáší velmi dobře.

„Máte štěstí, když v domě dojde k takové mizérii. Musím přiznat, že mě překvapil mladý Redding – že to provedl takovým způsobem. Vůbec nebral ohled na něčí city."

Zmocnila se mne nezkrotná touha se zasmát, ale plukovníkovi Melchettovi zřejmě představa ohleduplného vraha nepřipadala nijak zvláštní, a tak jsem byl zticha.

„Musím přiznat, že mě to dost vyvedlo z míry, když jsem slyšel, jak ten mládenec napochodoval a sám se udal," pokračoval plukovník Melchett, když zapadl do křesla.

„Jak to přesně bylo?"

„Došlo k tomu včera večer. Kolem desáté. Ten mládenec se přihrne, hodí revolver na stůl a řekne: ‚Tady mě máte. Já to udělal.' Přesně tak to bylo."

„Jak to celé vysvětlil?"

„Sakramentsky málo. Upozornil jsem ho předem, samozřejmě, že nemusí vypovídat. Ale on se jen usmíval. Řekl, že vás přišel navštívit – a že tu našel Protheroea. Vyměnili si názory a zastřelil ho. Nechce říct, čeho se ta hádka týkala. Poslyšte, Clemente, jen tak mezi námi, nevíte o tom něco? Dostal jsem hlášku – že měl zakázaný vstup do domu a tak podobně. Co za tím bylo – svedl mu dceru, nebo co? Nechceme do toho zatahovat to děvče víc, než je nezbytně nutné. Šlo o tenhle konflikt?"

„Ne," řekl jsem. „Můžete mi věřit, že šlo o něco úplně jiného, ale za této situace o tom nemohu mluvit."

Přikývl a povstal.

„Jsem rád, že to vím. Napovídá se toho spousta. Příliš mnoho žen v této části světa. Dobrá, musím už jít. Chtěl jsem zajít k Haydockovi. Odvolali ho k nějakému případu, ale teď už by měl být doma. Přiznám se vám, že Reddinga je mi líto. Vždycky na mě působil jako slušný mladý muž. Snad pro něho vymyslí nějakou obhajobu. Přetrvávající důsledek války, nervový otřes po výbuchu granátu nebo něco takového. Zvlášť když se nevynoří nějaký přiměřený motiv. Musím už jít. Chcete mě doprovodit?“

Řekl jsem, že velice rád, a vyšli jsme společně.

Haydockův dům sousedí s mým domem a jeho sluha nám sdělil, že doktor právě přišel. Zavedl nás do jídelny, kde Haydock už seděl před kouřící mísou slaniny s vejci. Pozdravil mě přátelským kývnutím.

„Bohužel jsem musel odejít. Byl to porod. Větší část noci jsem strávil nad vaším případem. Mám pro vás kulku.“

Ukázal na malou krabičku na stole. Melchett si ji prohlížel.

„Ráže dvacet pět?“

Haydock přikývl.

„Technické detaily ponechám porotě,“ řekl. „Vše, co potřebujete znát pro svou informaci, je, že smrt nastala téměř okamžitě. Co tím chtěl ten bláznivý mladík docílit? Mimochodem, je překvapující, že nikdo neslyšel výstřel.“

„Máte pravdu,“ řekl Melchett, „pro mne je to taky záhada.“

„Kuchyňské okno je umístěno na opačné straně domu,“ řekl jsem. „Když jsou dveře do pracovny, komory a kuchyně zavřeny, pochybuji, že něco uslyšíte, a v domě kromě služebné nikdo nebyl.“

„Hm, stejně je to divné,“ řekl Melchett. „Divím se, že ta stará dáma – jak se jmenuje – Marplová, to nezaslechla. Okno z pracovny bylo otevřené.“

„Možná že to slyšela,“ řekl Haydock.

„Neřekl bych, že ano,“ ozval jsem se. „Právě teď navštívila faru a vůbec se o něčem takovém nezmínila, což by jistě udělala, kdyby něco zaslechla.“

„Možná že to slyšela a nevěnovala tomu pozornost – třeba si myslela, že je to střílení od karburátoru u auta.“

Napadlo mě, že to ráno Haydock vypadá mnohem bodřeji a má dobrou náladu. Vždycky působil jako člověk, který se snaží dobrou náladu uhlazeně potlačit.

„Co byste řekli tlumiči?“ dodal. „Je to dost pravděpodobné. Pak by nikdo nic neslyšel.“

Melchett potřásl hlavou.

„Slack nic podobného nenašel a ptal se na to Reddinga. Nejdříve se zdálo, že Redding neví, o čem mluví, a potom rozpačitě popřel, že by něco takového použil. A já mám dojem, že mluví pravdu.“

„Asi ano, chudák.“

„Je to zatracený mladý blázen,“ řekl plukovník Melchett. „Promiňte mi to, Clemente. Ale on skutečně je! Nemohu si na to nějak zvyknout, myslet na něho jako na vraha.“

„Je tu nějaký motiv?“ zeptal se Haydock, když dopil poslední doušek kávy a odstrčil židli od stolu.

„Říká, že se pohádali, že se přestal ovládat a vystřelil na něho.“

„Doufá, že ho obviní ze zabití, co?“ Doktor potřásl hlavou. „Tahle povídačka neobstojí. Přikradl se za něho, když psal, a prostřelil mu hlavu. Přitom bylo sakramentsky málo ‚hádky‘.“

„V každém případě na hádku tu nebyl čas,“ řekl jsem, vzpomínaje na slova slečny Marplové. „Všechen čas mu zabralo nepozorovaně se připlížit, střelit ho, posunout hodinové ručičky zpátky na 6.20 a opět odejít. Nikdy nezapomenu na jeho obličej, když jsem ho potkal u branky, nebo jakým způsobem řekl: ‚Chcete se sejít s Protheroem? Ach, sejdete se s ním!‘ Jak to řekl, mělo to u mě vzbudit podezření z toho, co se odehrálo před pár minutami.“

Haydock na mě upřeně hleděl.

„Jak to míníte – co se právě odehrálo? Kdy myslíte, že ho Redding zastřelil?“

„Pár minut předtím, než jsem přišel domů.“

Doktor potřásl hlavou.

„To není možné. Je to dočista vyloučené. Byl mrtvý mnohem déle.“

„Ale, drahý pane, sám jste řekl, že půl hodiny je jen přibližný odhad,“ vykřikl plukovník Melchett.

„Půl hodiny, pětatřicet minut, pětadvacet minut, dvacet minut – možná, ale méně, to ne. Přece mrtvola by byla teplá, když jsem přišel.“

Upřeně jsme se podívali jeden na druhého. Haydockův obličej se změnil. Náhle působil šedě a ustaraně. Ta změna mě překvapila.

„Jenomže podívejte, Haydocku,“ plukovník promluvil opět klidným hlasem. „Když Redding připouští, že ho zastřelil ve tři čtvrti na sedm –“

Haydock prudce vyskočil.

„Říkám vám, že je to nemožné,“ křičel. „Když Redding tvrdí, že zabil Protheroea ve tři čtvrti na sedm, pak lže. Čert aby to vzal, říkám vám, já jsem doktor a já to vím. Krev už začala tuhnout.“

„Jestliže Redding lže,“ načal větu Melchett. Zarazil se a potřásl hlavou.

„Měli bychom raději zajet na policii a promluvit si s ním,“ řekl.

KAPITOLA OSMÁ

Během naší cesty na policejní stanici jsme seděli dost potichu. Haydock poposedl trochu dozadu a pošeptal mi:

„Víte, celé se mi to nelíbí. Nemám to rád. Je tu něco, čemu nerozumíme.“

Zdál se být hodně ustaraný a rozčilený.

Na policejní stanici byl inspektor Slack a zanedlouho proti nám seděl Lawrence Redding.

Byl bledý, měl nepřirozený výraz a byl klidný – napadlo mě, že až podivuhodně klidný vzhledem k okolnostem. Melchett popotahoval nosem a rozpačitě odkašlával, byl zřejmě nervózní.

„Podívejte, Reddingu, vím, že jste tady inspektorovi Slackovi učinil výpověď,“ řekl. „Tvrdíte, že jste přibližně ve tři čtvrti na sedm přišel na faru, našel tam Protheroea, pohádal se s ním, zastřelil ho a odešel. Nehodlám vám to předčítat, ale tohle je podstatné.“

„Ano.“

„Chci vám položit pár otázek. Jistě vám už řekli, že nemusíte odpovídat, když nebudete chtít. Váš právní zástupce –“

„Nemám co skrývat. Zabil jsem Protheroea.“

„Ach! Dobrá –“ Melchett popotáhl nosem. „Jak k tomu došlo, že jste měl u sebe revolver?“

Lawrence zaváhal. „Měl jsem ho v kapse.“

„Vzal jste si ho s sebou na faru?“

„Ano.“ ,

„Proč?“

„Mám ho vždycky s sebou.“ ,

Než odpověděl, opět zaváhal a mně bylo absolutně jasné, že nemluví pravdu.

„Proč jste nařídil hodiny nazpět?“

„Hodiny?“ Zdálo se, že ho to uvedlo do rozpaků.

„Ano, ručičky ukazovaly 6.22.“

V obličeji se mu náhle objevil výraz strachu.

„Ach! To – ano. Já – já jsem to změnil.“

Náhle promluvil Haydock.

„Kde jste střelil plukovníka Protheroea?“

„V pracovně na faře.“

„Myslím tím, do které části těla?“

„Ach! – já – myslím, že do hlavy. Ano, prostřelil jsem mu hlavu.“

„Jste si tím jistý?“

„Když to víte, nechápu, proč je nutné se mě na to ptát.“

Bylo to takové pokulhávající chvástání. Zvenčí bylo slyšet nějaký rozruch. Vstoupil konstábl bez přilby a doručil vzkaz.

„Určeno vikáři. Stojí tu, že je to velice naléhavé.“

Otevřel jsem dopis a četl:

„Prosím – prosím – navštivte mne. Nevím si rady. Všechno je to strašlivé. Potřebuji se někomu svěřit. Přijďte, prosím, okamžitě a vezměte s sebou, koho budete chtít. ANNA PROTHEROEOVÁ.“

Vrhl jsem na Melchetta významný pohled. Pochopil to. Všichni jsme vyšli ven. Zahlédl jsem přes rameno obličej Lawrence Reddinga. Díval se upřeně na papír, který jsem držel v ruce, a sotva kdy jsem viděl v lidské tváři tak otřesný výraz plný muk a zoufalství.

Vzpomněl jsem si, jak Anna Protheroeová seděla u mne na pohovce a řekla: „Jsem zoufalá žena.“ Cítil jsem v srdci stísněný pocit.

Teď jsem pochopil, co možná vedlo k heroickému sebeobvinění Lawrence Reddinga. Melchett hovořil se Slackem.

„Máte nějaký přehled o tom, co dělal Redding po celý den? Domníváme se z nějakého důvodu, že zastřelil Protheroea dříve, než přiznává, že to udělal. Půjdete po tom, ano?“

Obrátil se ke mně a já mu beze slova předal dopis Anny Protheroeové. Přečetl ho a sešpulil překvapením ústa. Potom na mne zvědavě pohlédl.

„Týká se to toho, co jste mi dnes ráno naznačil?“

„Ano. Ráno jsem si nebyl jistý, jestli mohu mluvit. Teď jsem si docela jistý.“ Vyprávěl jsem mu o tom, co jsem zahlédl předchozí noci v ateliéru.

Plukovník vyměnil pár slov s inspektorem a vydali jsme se do Starého zámku. Doktor Haydock šel s námi.

Dveře nám otevřel velice korektní majordomus s přesně vymezenou mírou smutku ve svém chování.

„Dobré jitro,“ pozdravil Melchett. „Řekněte laskavě služebné paní Protheroeové, aby jí oznámila, že jsme přišli a rádi bychom ji navštívili. Potom se zase vraťte, abyste nám odpověděl na pár otázek.“

Majordomus spěšně odešel a za chvíli se vrátil, aby nám sdělil, že vzkaz vyřídil.

„A teď bychom se rádi dověděli něco o včerejšku,“ řekl plukovník Melchett. „Váš pán obědval tady?“

„Ano, pane.“

„Náladu měl jako obvykle?“

„Pokud to mohu posoudit, tak ano, pane.“

„Co se stalo potom?“

„Po obědě si šla paní Protheroeová odpočinout a plukovník se odebral do své pracovny. Slečna Lettice odjela dvousedadlovým autem na tenisový dýchánek. Plukovník s paní Protheroeovou pili čaj ve čtyři třicet v salonu. Objednali vůz na pět třicet, aby je zavezl do vsi. Bezprostředně po jejich odjezdu zavolal pan Clement“ – uklonil se mi – „a já mu oznámil, že právě vyrazili.“

„Hm,“ komentoval to plukovník Melchett. „Kdy tu byl naposledy pan Redding?“

„V úterý odpoledne, pane.“

„Došlo snad mezi nimi k nějakému nedorozumění?“

„Myslím, že ano, pane. Dostal jsem od plukovníka příkaz, abych pana Reddinga napříště nepouštěl dovnitř.“

„Slyšel jste vůbec tu hádku?“ zeptal se bez obalu plukovník Melchett.

„Plukovník Protheroe, pane, hovořil velmi hlasitě, zvláště když byl v ráži. Nebylo možné, abych tu a tam nezaslechl pár slov.“

„Stačilo to, abyste se dozvěděl příčinu hádky?“

„Rozuměl jsem tomu tak, pane, že to bylo kvůli tomu portrétu, co maloval pan Redding – portrétu slečny Lettice.“

Melchett zamručel.

„Viděl jste pana Reddinga odcházet?“

„Ano, pane, vyprovodil jsem ho.“

„Vypadal rozzlobeně?“

„Ne, pane; mám-li říct pravdu, vypadal spíše pobaveně.“

„Ach! Včera tady nebyl?“

„Ne, pane.“

„Byl tu někdo jiný?“

„Včera ne, pane.“

„Dobrá, a co předevčírem?“

„Odpoledne přišel pan Dennis. Nějaký čas se tu zdržel doktor Stone a navečer tu byla jedna dáma.“

„Dáma?“ Melchett vypadal překvapeně. „Kdo byla ta dáma?“

Majordomus si nemohl vzpomenout na její jméno. Byla to dáma, kterou předtím nikdy neviděl. Ano, uvedla své jméno, a když jí sdělil, že rodina právě večeří, řekla, že počká. A tak ji uvedl do malého salonu.

Ptala se po plukovníkovi Protheroeovi, nikoli po paní Protheroeové. Sdělil to plukovníkovi a ten se ihned po večeři odebral přímo do malého salonu.

Jak dlouho se ta dáma zdržela? Myslí tak asi půl hodiny. Plukovník sám ji vyprovázel. Ach! Ano, vzpomněl jsem si na jméno. Ta dáma byla paní Lestrangeová.

To bylo neočekávané.

„Zvláštní,“ řekl Melchett. „Opravdu velice zvláštní.“

Dále jsme se už tomu tématu nevěnovali, protože nám právě bylo sděleno, že nás přijme paní Protheroeová.

Anna ležela v posteli. Byla bledá a oči se jí leskly.

V obličeji měla výraz, který mě mátl – jakési děsivé odhodlání. Oslovila mě.

„Děkuji vám, že jste tu tak brzy," řekla. „Vidím, že jste pochopil, jak jsem to mínila, abyste si přivedl, koho budete chtít." Odmlčela se.

„Nejlépe bude, když to budeme mít rychle za sebou, je to tak?" řekla. Ve tváři měla zvláštní, téměř dojemný úsměv. „Myslím, že vy jste ta pravá osoba, plukovníku Melchette, které bych se měla svěřit. Víte, to já jsem zabila svého muže."

Plukovník Melchett řekl konejšivě:

„Milá paní Protheroeová –"

„Ach! Je to naprosto pravdivé. Myslím, že jsem se vyjádřila dost odměřeně, ale nikdy u ničeho nepropadám hysterii. Už dlouho jsem ho nenáviděla a včera jsem ho zastřelila."

Zvrátila se na polštáře a zavřela oči.

„To je všechno. Asi mě zatknete a odvedete pryč. Vstanu a obléknu se, hned jak to bude možné. Momentálně se necítím dost dobře."

„Víte o tom, paní Protheroeová, že se k tomu zločinu přiznal již pan Lawrence Redding?"

Anna otevřela oči a pohotově přikývla.

„Vím. Bláznivý chlapec. Víte, je do mě až po uši zamilovaný. Bylo to od něho strašně moc ušlechtilé – ale zcela nesmyslné."

„Věděl o tom, že ten zločin jste spáchala vy?"

„Ano."

„Jak se o tom dozvěděl?"

Zaváhala.

Řekla jste mu to?"

Stále váhala. Zdálo se, že nakonec se přece jenom rozhodla.

„Ano – řekla jsem mu to…"

Podrážděně škubla rameny.

„Nemůžete už jít? Přiznala jsem se vám. Nechci o tom už dál hovořit."

„Kde jste vzala ten revolver, paní Protheroeová?“

„Revolver! Ach! Patřil mému muži. Vytáhla jsem ho ze zásuvky v jeho toaletním stolku.“

„Ach tak. A vzala jste si ho s sebou na faru?“

„Ano. Věděla jsem, že tam bude –“

„V kolik hodin to bylo?“

„Muselo to být po šesté – čtvrt hodiny – dvacet minut – asi tak.“

„Vzala jste si revolver, abyste zastřelila svého muže?“

„Ne – chtěla – chtěla jsem ho mít s sebou.“

„Chápu. Ale šla jste na faru?“

„Ano. Přešla jsem kolem okna. Nikoho jsem neslyšela. Nahlédla jsem dovnitř. Spatřila jsem svého muže. Něco do mne vjelo – a vystřelila jsem.“

„A potom?“

„Potom? Ach! Potom jsem šla pryč.“

„A vyprávěla panu Reddingovi, co jste udělala?“

Opět jsem si všiml, že zaváhala, než řekla: „Ano.“

„Zahlédl vás někdo, když jste vcházela nebo vycházela z fary?“

„Ne – vlastně ano. Stará slečna Marplová. Hovořila jsem s ní pár minut. Byla na zahradě.“

Neklidně se pohnula na lůžku.

„Nestačí to? Už jsem vám řekla všechno. Proč mě chcete dál trápit?“

Doktor Haydock se k ní přiblížil ze strany a změřil jí tep.

Kývl na Melchetta.

„Zůstanu u ní,“ řekl šeptem, „vy zatím zařídíte potřebné. Neměla by být ponechána bez dohledu. Mohla by si něco udělat.“

Melchett přikývl.

Vyšli jsme z pokoje a sestupovali po schodech dolů. Všiml jsem si hubeného, mrtvolně bledého muže, jak vychází ze sousední místnosti, a z náhlého popudu jsem se vrátil nahoru.

„Nejste komorník plukovníka Protheroea?“

Zdálo se, že ho to překvapilo. „Jsem, pane.“

„Nevíte, jestli váš zesnulý pán měl někde schovaný revolver?“

„Pokud vím, tak neměl, pane.“

„Neměl ho v jedné zásuvce v toaletním stolku? Člověče, přemýšlejte!“

Komorník rázně zavrtěl hlavou. „Jsem si zcela jist, že ho tam neměl, pane. Kdyby tam byl, tak jsem ho viděl. Musel bych ho vidět.“ Spěchal jsem po schodech dolů za ostatními. Paní Protheroeová o tom revolveru lhala. Proč?

KAPITOLA DEVÁTÁ

Poté, když policejní ředitel na stanici nechal zprávu, řekl, že chce navštívit slečnu Marplovou.

„Bude lépe, když půjdete se mnou, vikáři,“ obrátil se na mne. „Nerad bych, aby člen vašeho stádečka dostal hysterický záchvat. Přispějte tak celou svou vahou a svou přítomností k uklidnění.“

Usmál jsem se. Přes svůj křehký vzhled slečna Marplová nezůstane pozadu za žádným policistou nebo policejním ředitelem.

„Jaká je vlastně?“ zeptal se plukovník, když jsme zazvonili. „Je možné se spolehnout na všechno, co řekne, nebo ne?“

Zauvažoval jsem nad tím.

„Myslím, že je dost spolehlivá,“ řekl jsem opatrně. „To znamená, pokud hovoří o tom, co opravdu viděla. Na druhé straně ovšem, když dospějete k tomu, co si myslí – to je jiná záležitost. Má silnou představivost a systematicky v každém vidí to nejhorší.“

„Ve skutečnosti je to typická stará panna,“ řekl Melchett s úsměvem. „No, a teď se mám s touhle ráčí seznámit. Bože, chodit tady na čajové dýchánky!“

Otevřela nám drobňoučká služebná a uvedla nás do malého salonu.

„Trochu přeplněné,“ poznamenal plukovník rozhlížeje se kolem. „Ale spousta hezkých věciček. Dámský pokoj, co, Clemente?“

Souhlasil jsem, a v tu chvíli se otevřely dveře a vešla slečna Marplová.

„Velice mě mrzí, že vás obtěžuji, slečno Marplová,“ řekl plukovník, když jsem ho představil. Domníval se, že jeho otevřené vojenské způsoby působí sympaticky na starší dámy. „Musím konat svou povinnost, chápete.“

„Samozřejmě, samozřejmě,“ řekla slečna Marplová. „Je mi to zcela jasné. Nechcete se posadit? A mohu vám nabídnout sklenku griotky? Sama jsem ji dělala. Podle babiččina receptu.“

„Velice děkuji, slečno Marplová. Jste moc laskavá, ale myslím, že odmítnu. Do oběda nic nepít, to je moje heslo. A teď bych si rád s vámi pohovořil o té smutné záležitosti – opravdu velmi smutné. Rozrušilo nás to všechny, tím jsem si jist. No dobrá, možná že díky poloze svého domu a své zahrady byste nám mohla přispět něčím, co by nám přiblížilo události včerejšího večera.“

„Budu-li se držet faktů, *byla* jsem včera od pěti hodin na své zahrádce. Odtud samozřejmě – no, člověk přece nemůže za to, když zahlédne, co se děje v sousedství.“

„Předpokládám, slečno Marplová, že včera večer tudy prošla paní Protheroeová?“

„Ano, prošla tudy. Zavolala jsem na ni a ona obdivovala mé růže.“

„Můžete nám říct, kolik bylo hodin?“

„Řekla bych, že byla jedna nebo dvě minuty po čtvrt na sedm. Ano, určitě. Hodiny na kostele právě odbily čtvrt.“

„Dobrá. Co se stalo potom?“

„No, paní Protheroeová řekla, že se zastaví pro svého manžela na faře, aby mohli jít společně domů. Přišla uličkou, na faru se dostala zadní brankou a šla přes zahradu.“

„Přišla uličkou?“

Slečna Marplová nás dychtivě zavedla do zahrady a ukázala nám uličku, která běžela podél zahrady, na jejím dolním konci.

„Pěšina naproti se schůdky vede k zámku,“ vysvětlovala. „Tou cestou se měli společně vrátit domů. Paní Protheroeová přišla ze vsi.“

„Výborně, výborně,“ opakoval plukovník Melchett. „A říkáte, že se vydala přes zahradu na faru?“

„Ano. Viděla jsem, jak zabočila za roh. Plukovník tam pravděpodobně ještě nebyl, protože se skoro hned vrátila a sestoupila dolů k ateliéru – tady k tomu stavení. Vikář je propůjčil jako ateliér panu Reddingovi.“

„Chápu. A – neslyšela jste výstřel, slečno Marplová?“

„Tehdy jsem neslyšela výstřel," řekla slečna Marplová.

„Ale nějaký výstřel jste slyšela?"

„Ano, myslím, že to byla rána někde v lese. Ale bylo to pět nebo šest minut potom – a, jak už jsem řekla, venku v lese. Aspoň si to myslím. To nemohlo být – určitě to nemohlo být –"

Zarazila se, bledá vzrušením.

„Ano, ano, hned se k tomu dostaneme," řekl plukovník Melchett. „Pokračujte, prosím, ve svém vyprávění. Paní Protheroeová sestoupila k ateliéru?"

„Ano, vstoupila dovnitř a zůstala tam. Zanedlouho nato přišel uličkou ze vsi pan Redding. Přistoupil k farní brance a rozhlížel se kolem –"

„A viděl vás, slečno Marplová."

„Mám-li být upřímná, tak neviděl," řekla slečna Marplová. „Protože právě v tu chvíli jsem byla úplně sehnutá – víte, snažila jsem se vytáhnout jednu z těch ošklivých pampelišek. Je to tak obtížné. A potom prošel brankou a dal se k ateliéru."

„Nepřiblížil se k domu?"

„Ach ne! Dal se rovnou k ateliéru. Paní Protheroeová mu vyšla vstříc a oba zmizeli uvnitř."

Tady slečna Marplová udělala zvlášť výmluvnou přestávku.

„Možná že mu šla sedět?" podotkl jsem.

„Možná," řekla slečna Marplová.

„A vyšli ven – kdy?"

„Asi o deset minut později."

„To bylo přibližně?"

„Hodiny na kostele odbíjely půl. Pomalu prošli zahradní brankou, dali se uličkou, a právě v tu chvíli po pěšině vedoucí od zámku přicházel doktor Stone, přelezl schůdky a připojil se k nim. Potom šli všichni společně do vsi. Na konci uličky se k nim, myslím, připojila slečna Cramová, ale nejsem si zcela jistá. Myslím, že to musela být slečna Cramová, protože měla tak krátkou sukni."

„Musíte mít velmi dobrý zrak, slečno Marplová, když vidíte až tam."

„Pozorovala jsem ptáčka, myslím, že to byl zlatý střízlík s hřebínkem," řekla slečna Marplová. „Takový miloučký mládeneček.

Sundala jsem si brýle, a proto jsem náhodou zahlédla slečnu Cramovou (jestli to byla slečna Cramová, a já myslím, že ano), jak se k nim připojila.“

„No dobrá, je to možné,“ řekl plukovník Melchett. „A teď, slečno Marplová, vzhledem k tomu, že si všeho velice dobře všímáte, jak se zdá, nezaznamenala jste náhodou, jak se tvářili paní Protheroeová a pan Redding, když procházeli uličkou?“

„Smáli se a hovořili spolu,“ řekla slečna Marplová. „Připadali mi velice šťastní, že jsou spolu, jestli víte, co mám na mysli.“

„Nepřipadali vám nějak rozčilení nebo vyvedení z míry?“

„Ach ne! Právě naopak.“

„To je po čertech divné,“ řekl plukovník. „Na tom celém je něco zatraceně divného.“

Slečna Marplová nám náhle vyrazila dech, když poznamenala klidným hlasem:

„Paní Protheroeová se teď přiznala, že spáchala zločin?“

„Na mou duši, jak jste přišla k téhle domněnce, slečno Marplová?“ zeptal se plukovník.

„No, spíše mě napadlo, že by k tomu mohlo dojít,“ řekla slečna Marplová. „Myslím, že drahá Lettice soudila taky tak. Je to opravdu velice bystrá dívka. Obávám se, že není vždycky zásadová. Tak Anna Protheroeová tvrdí, že zabila svého muže. V pořádku. Nezdá se mi, že je to pravda. Ne, jsem si téměř jistá, že to není pravda. U ženy, jako je Anna Protheroeová, to není pravděpodobné. I když si člověk nemůže být zcela jistý u nikoho, je to tak? Právě k tomu jsem nakonec dospěla. Kdy říká, že ho zastřelila?“

„Dvacet minut po šesté. Přesně poté, co s vámi hovořila.“

Slečna Marplová potřásla zvolna a soucitně hlavou. Ten soucit byl podle mne určen dvěma dospělým mužům, kteří jsou tak pošetilí, že uvěřili takové historce. Alespoň tak jsme to pociťovali.

„Čím ho zastřelila?“ ,

„Revolverem.“

„Kde ho našla?“ ‘

„Přinesla si ho s sebou.“

„Tak to ne,“ pronesla s nečekanou rázností slečna Marplová. „To mohu odpřisáhnout. Nic takového u sebe neměla.“

„Nemusela jste to vidět.“

„Co když ho měla v kabelce.“

„Neměla s sebou kabelku.“

„No dobrá, tak to mohla mít schované – ehm – někde u sebe,“ zakončil to Melchett.

Slečna Marplová na něho vrhla lítostivý a trochu výsměšný pohled.

„Milý plukovníku Melchette, víte přece, jaké jsou dnes mladé ženy. Nestydí se detailně předvádět, jak je Pánbůh stvořil. Neměla u sebe nic než kapesník za lemem punčochy.“

Melchett byl tvrdohlavý.

„Musíte připustit, že to všechno zapadá do sebe,“ řekl. „Čas, převrhnuté hodiny ukazující 6.22 –“

Slečna Marplová se obrátila ke mně.

„Vy jste mu to ještě o těch hodinách neřekl?“

„Co je s těmi hodinami, Clemente?“

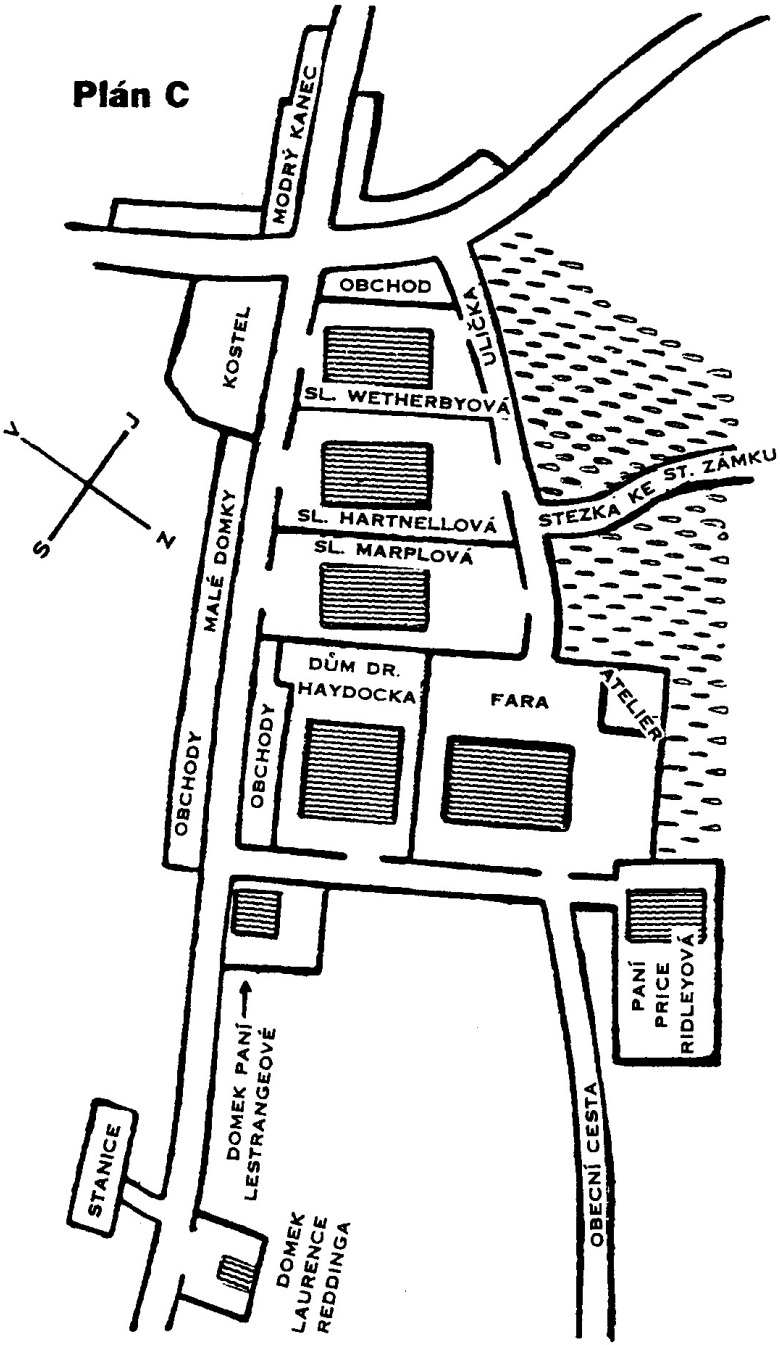
Vyprávěl jsem mu to. Bylo na něm vidět, že je značně otrávený.

„Proč jste to, proboha, neřekl včera večer Slackovi?“

„Protože mě to nenechal říct,“ odpověděl jsem.

„Nesmysl, měl jste na tom trvat.“

„Inspektor Slack se pravděpodobně chová docela jinak vůči vám než vůči mně. Neměl jsem ani nejmenší šanci na něčem trvat.“

Plán C
MODRÝ KANEC
OBCHOD
ULIČKA
KOSTEL
SL. WETHERBYOVÁ
V
J
S
Z
SL. HARTNELLOVÁ
STEZKA KE ST. ZÁMKU
SL. MARPLOVÁ
MALÉ DOMKY
DŮM DR. HAYDOCKA
FARA
ATELIÉR
OBCHODY
OBCHODY
PANÍ PRICE RIDLEYOVÁ
DOMEK PANÍ LESTRANGEOVÉ
STANICE
OBECNÍ CESTA
DOMEK LAURENCE REDDINGA

„Je to naprosto neobvyklý případ," řekl Melchett. „Kdyby se teď objevil někdo třetí a tvrdil, že spáchal tu vraždu, odvezou mě do blázince."

„Jestli bych mohla něco navrhnout –" špitla slečna Marplová.

„Ano?"

„Kdybyste seznámil pana Reddinga s tím, co udělala paní Protheroeová, a potom mu vysvětlil, že tomu ve skutečnosti nevěříte. A potom kdybyste zašel za paní Protheroeovou a řekl jí, že pan Redding je úplně v pořádku – no, potom by vám oba dva mohli pravdivě vypovídat. A pravda je prospěšná, i když si troufám tvrdit, že toho sami moc nevědí, chudáčkové."

„To je naprosto správné, ale oni jsou jediné dvě osoby, které měly motiv odstranit Protheroea."

„Ach, já mám na to jiný názor, plukovníku Melchette," řekla slečna Marplová.

„Cože, vy myslíte ještě na někoho jiného?"

„Ach ano, opravdu myslím. No ovšem," počítala na prstech, „jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest – ano, a možná sedm. Myslím, že nejméně sedm lidí by bylo strašně rádo, kdyby jim plukovník Protheroe nestál v cestě."

Melchett na ni pohlédl s přivřenýma očima.

„Sedm lidí? V St. Mary Mead?"

Slečna Marplová radostně přikývla.

„Nebudu samozřejmě nikoho jmenovat," řekla. „Nebylo by to správné. Ale obávám se, že na světě je hodně špatnosti. Charakterní, čestný, bezúhonný voják jako vy nemá o těchto věcech ani ponětí, plukovníku Melchette."

Myslím, že policejní ředitel měl blízko k mrtvičnému záchvatu.

KAPITOLA DESÁTÁ

Když jsme opustili dům, jeho poznámky týkající se subjektu slečna Marplová nebyly zdaleka lichotivé.

„Opravdu věřím tomu, že ta scvrklá stará panna si myslí, že zná všechno, co se dá poznat. A sotva během svého života vystrčila paty z téhle vesnice. To je neskutečné. Co může vědět o životě?"

Podotkl jsem mírně, že ačkoli bezpochyby slečna Marplová nemá ponětí o životě s velkým Ž, ví prakticky o všem, co se odehrálo v St. Mary Mead.

Melchett to váhavě připustil. Byla cenným svědkem – zvlášť cenným z hlediska paní Protheroeové.

„Předpokládám, že to, co řekne, platí, je to tak?“

„Když slečna Marplová řekne, že neměla u sebe revolver, můžete se na to spolehnout, že to tak je,“ řekl jsem. „Kdyby tu byl jen náznak takové možnosti, slečna Marplová by po tom jela jako ostříž.“

„To je dost spolehlivé. Radši se půjdeme mrknout na ten ateliér.“

Takzvaný ateliér byla obyčejná, na hrubo opracovaná kůlna se zasklenou střechou. Nebyla tam žádná okna a dveře byly jediným prostředkem, jak se dostat dovnitř a jak vyjít ven. Melchetta to uspokojilo a sdělil mi svůj plán, že chce s inspektorem zajít na faru.

„Teď se zastavím na policejní stanici.“

Když jsem procházel hlavním vchodem, mé ucho zachytilo šum hlasů. Otevřel jsem dveře do salonu.

Na pohovce vedle Griseldy seděla slečna Gladys Cramová a živě konverzovala. Nohy, navlečené do zvlášť lesklých růžových punčoch, měla přes sebe a já měl neustále příležitost pozorovat, že nosí hedvábné, růžové proužkované kalhotky.

„Ahoj, Lene,“ přivítala mě Griselda.

„Dobré jitro, pane Clemente,“ řekla slečna Cramová. „Není to opravdu strašlivé, co potkalo plukovníka? Ubohý starý pán.“

„Slečna Cramová byla tak laskavá a přišla se nám nabídnout, že by vypomáhala u skautek,“ řekla manželka. „Vzpomeň si, že jsme minulou neděli hledali pomocníky.“

Vzpomněl jsem si, ale byl jsem přesvědčený, a to jsem vycítil z Griseldina tónu, že by slečnu Cramovou ani ve snu nenapadlo se přihlásit, nebýt vzrušující události, ke které došlo na faře.

„Jen jsem to vyprávěla paní Clementové, úplně mě to vyvedlo z konceptu, když jsem slyšela, co se stalo,“ pokračovala slečna Cramová. „Vražda? No ne. V těchhle poklidných potměhůrkách – musíte připustit, že tu máme klid – i když snad ne takový jako v biografu,

když se hraje zvukový film! A potom, když jsem slyšela, že šlo o plukovníka Protheroea – Bože, nemohla jsem tomu jednoduše uvěřit. U něho mi to nějak nesedí, není to takový typ, aby byl zavražděn.“

„A tak sem slečna Cramová zaskočila, aby zjistila, jak se věci mají,“ podotkla Griselda.

Měl jsem strach, když se manželka tak otevřeně vyjádřila, že by to mohlo naši dámu urazit, ale ta jen zaklonila hlavu a bouřlivě se rozesmála, ukazujíc všechny své zoubky.

„To jsem si to rozlila. Vám to ale myslí, paní Clementová, nemám pravdu? Ale není to jen docela přirozené, když chce člověk slyšet u takového případu o všech detailech? Určitě vám ochotně vypomohu se skautkami, jak jen budete potřebovat. Je to vzrušující, to je to celé. Přestala jsem plně žít, chybí mi trochu zábavy. Ano, opravdu chybí. Ne že bych neměla zajímavou práci, dobře placenou a že by doktor Stone nebyl každým coulem džentlmen. Ale dívka se potřebuje mimo pracovní hodiny trochu vyžít a kromě vás, paní Clementová, s kým si tady mohu popovídat, nepočítám-li řadu starých semetrik?“

„Máte tu Lettice Protheroeovou,“ poznamenal jsem.

Gladys Cramová pohodila hlavou.

„Je moc namyšlená, aby si mě oblíbila. Myslí si, že je nóbl, a nesnížila by se k tomu, aby se zabývala dívkou, která si na sebe sama vydělává. Ne že bych ji *neslyšela* mluvit o tom, že by si na sebe ráda vydělávala. Ale zajímalo by mě, kdo by ji zaměstnal? Samozřejmě, do týdne by dostala padáka. Jedině že by se stala jednou z těch manekýnek, které jsou vyparáděné a jen se tak předvádějí. To by mohla dělat, to ano.“

„Byla by velmi dobrou manekýnkou, má tak půvabnou postavu,“ prohodila Griselda. „Kdy hovořila o tom, že by si na sebe vydělávala?“

Zdálo se, že to slečnu Cramovou uvedlo do rozpaků jen krátce a vybruslila z toho se svou obvyklou mazaností.

„Přece se to přetřásalo, nebo ne? Ona se tak musela vyjádřit. Myslím, že to u nich doma moc neklape. Představte si, že bych měla žít s nevlastní matkou. To bych nestrpěla ani minutu.“

„Ach! Ale vy jste tak statečná a nezávislá," řekla Griselda vážně a já se na ni podíval s podezřením.

Slečnu Cramovou to jasně potěšilo.

„Máte pravdu. To jsem celá já. Mohu být vedena, ale ne popoháněna. Nedávno mi to potvrdila cikánka, co mi hádala z ruky. Ne. Nejsem ten typ, abych si sedla na zem a nechala se tyranizovat. A řekla jsem to jasně doktoru Stoneovi, že musím mít svůj zákonný volný čas. Tihle vědátoři si myslí, že děvče je taková mašinka – polovinu času je vůbec nevnímají, nebo si ani nevzpomenou, že je s nimi. Samozřejmě, moc se v tom nevyznám," přiznala se.

„Je to pro vás příjemné pracovat s doktorem Stonem? Musí to být poutavá práce, když se zajímáte o archeologii."

„Stále mi připadá to vyhrabávání lidí, kteří jsou už mrtví celá staletí – víte, připadá mi to trochu zatuchlé, nemám pravdu? A doktor Stone je do toho do všeho tak ponořený, že kdyby nebylo mne, zapomene na to, že se má najíst."

„Je dneska ráno u té mohyly?" zeptala se Griselda.

Slečna Cramová potřásla hlavou.

„Dnes ráno je trochu nepříznivé počasí," vysvětlovala. „Není vhodné, aby se prováděly nějaké práce. Pro malou Gladys to znamená volno."

„Omlouvám se," řekl jsem.

„Ach! To není nijak důležité. K další smrti tady nedojde. Ale řekněte mi, pane Clemente, slyšela jsem, že jste byl celé ráno na policii. Co si o tom oni myslí?"

„No, mají stále ještě trochu – nejistoty," odpověděl jsem váhavě.

„Ach!" vykřikla slečna Cramová. „Tak oni si myslí, že to nakonec Lawrence Redding neudělal. Je to fešák, že? Vypadá jako filmová hvězda. A má takový roztomilý úsměv, když vám popřeje dobrého jitra. Opravdu jsem nevěřila svému sluchu, když jsem se dozvěděla, že ho policie zatkla. Ale konec konců člověk se neustále setkává s tím, jak jsou omezení – myslím venkovskou policii."

„V tomhle případě jim těžko můžete klást vinu," řekl jsem. „Pan Redding sám přišel na policii a sám se udal."

„Cože?" Dívku to jasně ohromilo. „No ne – to je ale ubožák! Kdybych já spáchala vraždu, nikdy bych se nešla rovnou na policii

udat. Myslela jsem, že Lawrence Redding má víc rozumu. Vzdát to tímhle způsobem! Proč vlastně zabil Protheroea? Přiznal to? Byla to jen hádka?“

„Není to naprosto jisté, že ho zabil,“ řekl jsem.

„Ale přece – když říká, že ano – tak by to snad měl vědět, pane Clemente.“

„To by měl, to určitě,“ souhlasil jsem. „Ale policie nebyla s jeho historkou spokojená.“

„Ale proč by říkal, že to udělal, když to neudělal?“

To bylo jádro věci a mě ani ve snu nenapadlo, abych to slečně Cramové osvětlil. Místo toho jsem se vyjádřil trochu mlhavě:

„Myslím, že u každé pozornost budící vraždy policie dostává množství dopisů od lidí, kteří se sami z toho zločinu obžalovávají.“

Slečna Cramová pochopila tuto kusou informaci takto:

„To jsou ale trdla!“ řekla tónem plným údivu a pohrdání.

„No dobrá,“ povzdechla si, „asi budu muset odklusat.“ Zvedla se. „To bude bonbónek pro doktora Stonea, že se pan Redding sám obvinil z vraždy.“

„Zajímá se o to?“ zeptala se Griselda.

Slečna Cramová svraštila v rozpacích obočí.

„Je takový podivín. U něho nikdy nevíte, na čem jste. Všechno je zakotveno v minulosti. Stokrát radši zkoumá starý bronzový nůž vyhrabaný z jednoho z těch hliněných kopců, než by si prohlédl nůž, kterým Crippen rozřezal svou ženu, kdyby se mu snad naskytla příležitost.“

„No, musím přiznat, že v této věci s ním souhlasím,“ řekl jsem.

V očích slečny Cramové jsem vyčetl nepochopení a trochu pohrdání. Konečně nás po několikerém loučení opustila.

„Docela to s ní ujde, fakt,“ řekla Griselda, když za ní zapadly dveře. „Je strašně jednoduchá, samozřejmě, ale patří mezi ty hubaté, energické, vždy dobře naložené dívky, které si člověk musí oblíbit. Tak nevím, co ji sem vlastně přivedlo?“

„Zvědavost.“

„Ano, taky si to myslím. A teď mi, Lene, o tom o všem vyprávěj. Jednoduše zmírám touhou, abych to slyšela.“

Sedl jsem si a vylíčil věrně všechno, co se ráno udalo. Griselda přerušovala mé vyprávění slabými výkřiky.

„Tak nakonec to byla Anna, po které Lawrence jel! Jak jsme mohli být všichni tak slepí! Na tohle musela včera stará slečna Marplová dělat narážky. Nemyslíš?“

„Ano,“ řekl jsem a odvrátil zrak.

Do pokoje vešla Mary.

„Je tu pár lidí – říkají, že jsou od novin. Chcete s nimi mluvit?“

„Ne, určitě ne. Odkažte je na inspektora Slacka, ať jdou na policejní stanici.“

Mary přikývla a měla se k odchodu.

„A až se jich zbavíte, vraťte se sem,“ řekl jsem. „Rád bych se vás na něco zeptal.“

Mary opět přikývla.

Uplynulo pár minut, než se vrátila.

„Dalo mi to práci, abych se jich zbavila. Byli neústupný. Něco takového ste neviděl. Nenechali se vodbýt.“

„Zdá se, že si s nimi pěkně užijeme,“ řekl jsem. „A teď, Mary, rád bych se vás na něco zeptal: Jste si naprosto jistá, že jste neslyšela včera večer výstřel?“

„Ten co ho zabil? Ne, samozřejmě že ne. Kdybych už slyšela vystřelit, šla bych se podívat, co se stalo.“

„Ano, ale –“ vzpomněl jsem si, jak slečna Marplová tvrdila, že slyšela výstřel „v lese“. Pozměnil jsem trochu otázku. „Neslyšela jste někde jinde vystřelit – třeba někde v lese?“

„Ach tak!“ Dívka se odmlčela. „Ano, teď si na to vzpomínám. Myslím, že jsem slyšela. Nebylo to moc výstřelů, jen jeden. Bylo to takové divné prásknutí.“

„Přesně tak,“ řekl jsem. „No a v kolik hodin to bylo?“

„Hodin?“

„Ano, kolik bylo hodin?“

„Po pravdě řečeno, to nejde určit. Bylo to potom, kdy se podával čaj. Tím jsem si jistá.“

„Nemohla byste to trochu upřesnit?“

„Ne, to nemůžu. Musela jsem udělat svou práci, to víte. Nemůžu se pořád chodit dívat na hodiny – ani by to nebylo moc platný – bu-

díček se zpožďuje každý den o dobrý tři čtvrtě hodiny. A co když se hodiny dávají napřed? A tak jedno s druhým, nikdy si nejsem úplně jistá, kolik je hodin.“

To snad vysvětluje, proč u jídel nikdy nedodržujeme čas. Někdy se podávají opožděně a někdy zase o tolik dříve, až to zaráží.

„Bylo to dlouho předtím, než se dostavil pan Redding?“

„Ne, dlouho ne. Deset minut – čtvrt hodiny – déle to nebylo.“

Přikývl jsem spokojeně hlavou.

„To je všechno?“ zeptala se Mary. „Protože, chci říct, že jsem právě strčila pečeni do trouby a pudink mi asi překypěl.“

„To stačí, můžete jít.“

Odešla a já se obrátil ke Griseldě.

„Je to tak nemožné přinutit Mary, aby nás oslovovala pane a paní?“

„Řekla jsem jí to. Nepamatuje si to. Je to nezkušené děvče, uvědom si to.“

„Uvědomuji si to velmi dobře,“ řekl jsem. „Ale nezkušená nemusí nutně zůstat nezkušenou navždycky. Mám pocit, že Mary by se mohla přimět k tomu, aby se naučila vařit.“

„V tom s tebou nesouhlasím,“ řekla Griselda. „Víš dobře, jak málo si můžeme dovolit platit služebné. Kdybychom ji jednou přiměli, aby se vylepšila, prostě odejde. A dostane vyšší plat. Ale pokud Mary nebude umět pořádně vařit a bude se tak strašlivě chovat – budeme bez rizika, že ji někdo bude chtít.“

Pochopil jsem, že moje žena nevede domácnost tak náhodně, jak jsem se domníval. Ve skutečnosti měla všechno podložené jistou logikou. Jestli se to vyplatilo za cenu, že jsme měli služebnou, která neumí vařit a která má ve zvyku předhazovat připomínky a talíře se stejnou prudkostí, o tom by se dalo diskutovat.

„A vůbec,“ pokračovala Griselda, „musíš brát ohled na to, že právě teď má horší způsoby než jindy. Nemůžeš od ní očekávat, že projeví účast nad smrtí plukovníka Protheroea, když dal zavřít jejího mládence.“

„Od dal zavřít jejího mládence?“

„Ano. Za pytlačení. Víš, toho Archera. Mary s ním chodila dva roky.“

„To jsem nevěděl.“

„Drahoušku Lene, ty nikdy nic nevíš.“

„Je to podivné, všichni tvrdí, že ta rána vyšla z lesa,“ řekl jsem.

„Mně se to nezdá vůbec divné,“ řekla Griselda.

„Víš, člověk tak často slyší střílet v lese. Je tedy přirozené, že když uslyšíš výstřel, považuješ za samozřejmost, že to bylo v lese. Zní to tam obvykle trochu hlasitěji. Kdyby to bylo ve vedlejší místnosti, měl bys jasnou představu, že někdo střílí v domě. Ale z Maryiny kuchyně, odkud vede okno na druhou stranu, nevěřím, že by tě něco takového vůbec napadlo.“

Opět se otevřely dveře.

„Plukovník Melchett se vrátil,“ hlásila Mary. „A je s ním ten policejní inspektor a říkají, že by byli rádi, kdybyste k nim moh přijít. Jsou v pracovně.“

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Na první pohled mi bylo jasné, že plukovník Melchett a inspektor Slack nejsou v tom případě zajedno. Melchett byl zrudlý, vypadal nazlobeně a inspektor se tvářil nevrle.

„Je mi líto, ale inspektor Slack nesdílí můj názor, že mladý Redding je nevinný,“ řekl Melchett.

„Kdyby to neudělal, proč by chodil a říkal, že to udělal?“ zapochyboval Slack.

„Nezapomeňte Slacku, že paní Protheroeová jednala přesně stejně.“

„To je něco jiného. Ona je žena a ženy jednají tak praštěně. Rozhodně netvrdím, že to udělala. Slyšela, že byl obviněn, a vymyslela si příběh. Na takové triky jsem si zvykl. Nevěřil byste, jakých pitomostí jsou ženy schopny. Ale Redding, to je něco jiného. Má hlavu na svém místě. A když připouští, že to udělal, dobrá, tvrdím, že to udělal. Je to jeho revolver – od toho nemůžete ustoupit. A díky té záležitosti s paní Protheroeovou známe motiv. Předtím to nemělo žádný smysl, ale teď víme proč. To celé je jednoduchá záležitost.“

„Myslíte, že ho mohl zastřelit dříve? Řekněme o půl sedmé?“

„Ne, to nemohl.“

„Prověřil jste si, kde všude byl?“

Inspektor přikývl.

„Deset minut po šesté se nacházel ve vsi, blízko Modrého kance. Odtud šel zadní cestou, na které ho zahlédla ta stará dáma od vedle – asi toho moc nepropásne – a sešel se s paní Protheroeovou v ateliéru na zahradě. Odešli odtud spolu až po půl sedmé a vraceli se cestou do vsi, když se k nim připojil doktor Stone.

Bez výhrad to potvrzuje – navštívil jsem ho. Všichni stáli před poštou a pár minut hovořili, a potom paní Protheroeová zašla ke slečně Hartnellové, aby si vypůjčila zahrádkářský časopis. To vše taky souhlasí. Navštívil jsem slečnu Hartnellovou. Paní Protheroeová s ní hovořila a zůstala tam až do sedmi hodin, když se lekla, že už je tak pozdě a že musí jít domů.“

„Jak se chovala?“

„Slečna Hartnellová říká, že velice klidně a mile. Zdálo se, že má dobrou náladu – slečna Hartnellová si je jista, že neměla žádné starosti.“

„No dobrá, pokračujte.“

„Redding zašel s doktorem Stonem k Modrému kanci, kde si dali něco k pití. Zvedl se asi dvacet minut před sedmou a šel rychle po cestě směrem na faru. Spousta lidí ho viděla.“

„Tentokrát nešel zadní uličkou?“ poznamenal plukovník.

„Ne – došel k průčelí fary, ptal se po vikáři, slyšel, že je tam plukovník Protheroe, šel dovnitř – a zastřelil ho – udělal to tak, jak to říká! Tak se to doopravdy stalo a my nepotřebujeme zkoumat dál.“

Melchett potřásl hlavou.

„Je tu doktorovo svědectví. Nemůžeme ho jen tak přejít. Protheroe nebyl zastřelen později než o půl sedmé.“

„Ach! Tihle doktoři!“ Inspektor Slack se tvářil pohrdavě. „Kdybyste měl věřit doktorům, vytrhnou vám všechny zuby – tohle teď rádi dělají – a řeknou, zeje jim líto, ale že to byl po celý čas zánět slepého střeva. Jó, doktoři!“

„To se netýká diagnózy. Doktor Haydock byl v tomto bodu naprosto přesný. Nemůžete se postavit proti lékařské výpovědi, Slacku.“

„A tady máte moje svědectví a berte je tak, jaké skutečně je,“ řekl jsem, když se mi náhle vybavila vzpomínka na zapomenutý in-

cident. „Dotkl jsem se mrtvého a tělo bylo studené. To mohu odpřisáhnout.“

„Vidíte, Slacku?“ řekl Melchett.

„Dobrá, samozřejmě, když je to tak. Mohli jsme mít – nádherný případ. Jenže pan Redding by se strašně bál, že ho pověsí, mám-li to tak říct.“

„Samo o sobě to na mě působí trochu neobvykle,“ podotkl plukovník Melchett.

„Pro takové chování neexistuje rozumné vysvětlení,“ řekl inspektor. „Od konce války je tady hodně džentlmenů, kteří jsou trochu trhlí. A teď si myslím, že bychom měli zase začít od začátku.“ Obrátil se ke mně. „Nechápu, jak jste mohl selhat ve své výpovědi a svést mě na nesprávnou cestu, pokud jde o hodiny, pane. Je to bránění ve výkonu spravedlnosti, dá-li se to tak nazvat.“

„Snažil jsem se vám to sdělit třikrát, pokaždé při zvláštní příležitosti,“ řekl jsem. „A pokaždé jste mě umlčel a odmítl mi naslouchat.“

„Šlo o to, jak to jen říct, pane. Mohl jste mi to povědět naprosto přesně, kdybyste opravdu chtěl. Působilo to tak, že čas a to sdělení zapadá přesně do sebe. A teď, podle vás, hodiny šly dočista špatně. Nikdy jsem se s takovým případem nesetkal. Jaký to má smysl nařizoval hodiny, aby se o patnáct minut předcházely?“

„Záměr byl, aby to vedlo k dochvilnosti,“ řekl jsem.

„Nezdá se mi, že bychom to měli dál rozvíjet, inspektore,“ podotkl taktně Melchett. „Co teď potřebujeme, je pravdivá výpověď jak paní Protheroeové, tak mladého Reddinga. Zavolal jsem Haydockovi a požádal ho, aby sem přivedli paní Protheroeovou. Měli by tu být během čtvrt hodiny. Myslím, že především bychom tu měli mít rovněž Reddinga.“

„Spojíme se se stanicí,“ řekl inspektor Slack a zvedl sluchátko. „A teď se dáme do práce v tomhle pokoji,“ podotkl, když je pokládal. Významně se na mě podíval.

„Snad abych vám tu nepřekážel,“ řekl jsem.

Inspektor mě vyprovázel ze dveří a Melchett na mě zavolal:

„Přijdete, až se dostaví mladý Redding, budete tak laskav, vikáři? Jste jeho přítel a můžete ho dostatečně ovlivnit, aby mluvil pravdu.“

Našel jsem ženu se slečnou Marplovou, hlavy měly u sebe.

„Probíraly jsme všechny možnosti," řekla Griselda. „Ráda bych, abyste ten případ vyřešila, slečno Marplová, jako se vám podařilo najít ztracený hrnek s nasbíranými granáty slečny Wetherbyové. A podařilo se vám to proto, že vám to připomnělo něco docela jiného, co souviselo s pytlem uhlí."

„Vy se tomu smějete, drahá, ale nakonec to je ta nejlepší cesta, jak se dopátrat pravdy," řekla slečna Marplová. „Ve skutečnosti to odpovídá tomu, co lidé nazývají intuicí a dělají kolem toho takový povyk. Intuice, to je jako přečíst nějaké slovo, aniž bychom ho hláskovali. Dítě to neumí, protože mu chybí zkušenost. Dospělý člověk však to slovo zná, protože ho často předtím viděl napsané. Pochopil jste mě, vikáři?"

„Ano, myslím, že ano," odpověděl jsem váhavě. „Myslíte tím, že když vám nějaká událost připomene něco jiného – jedná se pravděpodobně o něco totožného."

„Přesně tak."

„A co vám doslova připomíná vražda plukovníka Protheroea?"

Slečna Marplová si povzdechla.

„V tom je právě ta potíž. Vybavuje se mi tolik podobností. Například major Hargreaves, církevní kurátor a ve všech směrech muž vysoce vážený. A po celou dobu si vydržoval ve zvláštním bytě milenku – bývalou služebnou, představte si to! A měl s ní pět dětí – skutečně pět dětí – musel to být strašný šok pro jeho manželku a dceru."

Měl jsem intenzivní snahu představit si plukovníka Protheroea v roli tajemného hříšníka, ale neuspěl jsem.

„A potom tu byla ta záležitost s prádelnou," pokračovala slečna Marplová. „Opálová brož slečny Hartnellové – tak nerozumně ji zapomněla v nabírané blůze, kterou poslala vyprat. A žena, co ji sebrala, tu brož ani v nejmenším nechtěla a vůbec to nebyla zlodějka. Ukryla ji jednoduše v domě jiné ženy a udala na policii, že tu

85

dotyčnou ženu viděla, jak ji sebrala. Byla to zášť, víte, pouhá zášť. Zášť, to je překvapující motiv. Samozřejmě, byl do toho zapletený muž. Vždycky to tak bývá."

Tentokrát se mi nepodařilo objevit nějakou podobnost, třeba i vzdálenou.

„A potom tu byla chudák Elwellova dcera – taková půvabná, éterická dívka – která se rozhodla udusit malého bratříčka. A potom ty peníze, co si střádal chlapecký pěvecký sbor na výlety (ještě než jste sem přišel, vikáři), ve skutečnosti ukradl varhaník. Jeho žena byla až po uši zadlužená. Ano, tenhle případ člověka přinutí, aby přemýšlel o mnoha věcech – o příliš mnoha věcech. Dopátrat se pravdy bývá velmi obtížné."

„Byl bych moc rád, kdybyste mi svěřila, kdo je těch sedm podezřelých," řekl jsem.

„Sedm podezřelých?"

„Řekla jste, že byste mohla jmenovat sedm lidí, kteří by – no kteří by měli ze smrti plukovníka Protheroea radost."

„Skutečně? Ano, vzpomínám si, že ano."

„Byla to pravda?"

„Ach! Jistěže to byla pravda. Ale jména uvést nemohu. Docela snadno na ně přijdete sám, tím jsem si jistá."

„Opravdu na ně nepřijdu. Snad je tu Lettice Protheroeová, která pravděpodobně po smrti svého otce přijde k penězům. Ale myslet na ni v této souvislosti je absurdní a kromě ní nevím o nikom."

„A vy, má drahá?" slečna Marplová se obrátila s otázkou na Griseldu.

K mému překvapení Griselda zrudla. Oči se jí zalily něčím, co se hodně podobalo slzám. Pevně sevřela své malé pěsti.

„Ach!" vykřikla rozhořčeně. „Lidé překypují záští – jsou plni nenávisti. Co všechno napovídají! Říkají tak ohavné věci…"

Zvědavě jsem se na ni podíval. Bylo to dost neobvyklé, aby se takovým způsobem rozčilila. Zaznamenala můj pohled a pokusila se o úsměv.

„Nedívej se na mě, jako bych byla zvláštní exemplář, kterému jsi neporozuměl, Lene. Nebudeme se rozčilovat a odbíhat od tématu. Nevěřím, že to udělal Lawrence nebo Anna, a také Lettice nepřichází v úvahu. Musí tu být nějaký záchytný bod, nějaká stopa, která by nám pomohla."

„Samozřejmě, je tu ten lístek," řekla slečna Marplová. „Pamatujete se, co jsem řekla dnes ráno, že to na mě působí neobyčejně zvláštním dojmem."

„Zdá se, že ten lístek vymezuje čas, kdy zemřel, s pozoruhodnou přesností," řekl jsem. „A přece, je to vůbec možné? Paní Protheroeová by v tu chvíli opustila pracovnu. Sotva by jí zbyl čas, aby se dostala do ateliéru. Jediná možnost, jak se to dá objasnit, je, že se podíval na své hodinky, a ty šly opožděně. Tohle řešení mi připadá pravděpodobné."

„Mám jiný nápad," řekla Griselda. „Dejme tomu, Lene, že hodiny už byly posunuty zpátky – ne, tím bychom dospěli k témuž – to jsem ale hloupá!"

„Když jsem odcházel, nebyl čas pozměněn," řekl jsem. „Vzpomínám si, že jsem ho srovnával s časem na svých hodinkách. Ale konec konců, jak říkáš, s tou záležitostí to nemá žádnou spojitost."

„Co si o tom myslíte vy, slečno Marplová?" zeptala se Griselda.

„Má drahá, přiznám se, že jsem o tom vůbec nepřemýšlela z této stránky. Co mi na tom připadá tak zvláštní a co mně už od začátku leží v hlavě, je obsah toho dopisu."

„Nechápu to," řekl jsem. „Plukovník Protheroe jen napsal, že už nemůže déle čekat –"

„*V šest hodin dvacet minut?*" poznamenala slečna Marplová. „Vaše služebná, Mary, mu přece sdělila, že nebudete doma dříve než o půl sedmé, a on byl plně srozuměný s tím, že do té doby počká. A přece v šest hodin dvacet minut si sedne a napíše, že ‚už déle nemůže čekat'."

Zahleděl jsem se upřeně na starou dámu a pocítil vzrůstající respekt k jejím duševním schopnostem. Její pronikavý intelekt zaznamenal to, čeho jsme si my nepovšimli. Bylo to podivné – velice podivné.

„Kdyby ten dopis nebyl datován –" řekl jsem.

Slečna Marplová přikývla.

„Přesně tak, kdyby nebyl datován!"

Zamyslil jsem se a snažil se upamatovat na ten arch dopisního papíru s rozmazanými klikyháky a nahoře úhledně napsaným časo-

vým údajem 6.20. Určitě by se ty cifry lišily od zbývajícího textu dopisu. Povzdechl jsem si.

„Dejme tomu, že nebyl datován. Dejme tomu, že plukovník Protheroe o půl sedmé ztratil trpělivost a usedl, aby písemně sdělil, že už nemůže déle čekat. A jak tak sedí a píše, někdo vejde francouzským oknem –“

„Nebo dveřmi,“ podotkla Griselda.

„Zaslechl by vrznutí dveří a vzhlédl by.“

„Nezapomeňte, že plukovník Protheroe byl dost nahluchlý,“ řekla slečna Marplová.

„Ano, máte pravdu. Neslyšel by to. Ať už přišel vrah kteroukoli cestou, vkradl se za plukovníka a zastřelil ho. Pak si přečetl vzkaz, podíval se na hodinky a něco ho napadlo. Napsal na hlavičku dopisního papíru časový údaj 6.20 a nařídil hodinky na 6.22. Byl to chytrý nápad. Zajišťovalo mu to, aspoň se tak domníval, perfektní alibi.“

„A my teď budeme muset objevit někoho, kdo má betonové alibi na šest hodin dvacet minut, ale nemá vůbec žádné alibi na – no, není to tak snadné,“ řekla Griselda. „Přesně určit dobu, ne, to nejde.“

„Můžeme ji určit v úzce vymezených časových hranicích,“ řekl jsem. „Haydock klade 6.30 jako krajní časový limit. Možná že bychom to mohli posunout na 6.35 z logické úvahy, kterou jsme právě teď domysleli do konce. Z toho jasně vyplývá, že plukovník Protheroe nemohl projevit netrpělivost před půl sedmou. Dá se říct, že to víme dost přesně.“

„Potom ta rána, co jsem slyšela – ano, vypadá to dost pravděpodobné. A nepřemýšlela jsem o tom – vůbec ne. Moc mě to trápí. A teď, když si to chci znovu vybavit, zdá se mi, že se ta rána lišila od těch, které obvykle slyšíte. Ano, byl v tom rozdíl.“

„Byla ostřejší?“ zeptal jsem se.

Ne, slečně Marplové se nezdálo, že byla ostřejší. Bylo pro ni opravdu nesnadné určit, v čem se ta rána lišila, ale stále na tom trvala.

Napadlo mě, že spíše o tom přesvědčuje sama sebe, než aby si to opravdu vybavila, ale právě se jí podařilo vrhnout na tu záležitost tak nový, hodnotný pohled, že to ve mně vzbudilo ten největší respekt.

Vstala a zamumlala, že už se opravdu musí vrátit domů – bylo to tak lákavé projít si ten případ a popovídat si o něm s drahou Griseldou. Doprovodil jsem ji k zahradní zídce a k zadní brance. Když jsem se vrátil, Griselda byla hluboce zamyšlená.

„Stále si lámeš hlavu nad tím vzkazem?“ zeptal jsem se.

„Ne!“

Náhle se zachvěla a netrpělivě trhla rameny.

„Přemýšlela jsem, Lene. Jak hrozně někdo musel nenávidět Annu Protheroeovou!“

„Nenávidět?“

„Ano. Nechápeš to? Neexistuje žádný skutečný důkaz proti Lawrencovi – veškeré důkazy proti němu by mohly být označeny jako nepodstatné. Čirou náhodou si vezme do hlavy, že sem zajde. Kdyby nepřišel – tak by nikoho ani nenapadlo spojovat ho s tím zločinem. U Anny je to něco jiného. Asi někdo věděl, že tu byla přesně v šest hodin dvacet minut – hodiny a čas uvedený v dopise – všechno směřuje k ní. Nezdá se mi, že určitý čas byl nastavený jen kvůli alibi – myslím, že tu šlo o něco víc – o přímý pokus připsat jí to celé na vrub. Nebýt toho, co řekla slečna Marplová, že Anna u sebe neměla revolver, a co slečna Marplová zaznamenala, že Anna chvilku předtím zašla do ateliéru – ano, kdyby nebylo toho…“ Opět se zachvěla. „Lene, cítím, že někdo musel Annu Protheroeovou strašně moc nenávidět. Ne – nelíbí se mi to.“

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Když se dostavil Lawrence Redding, byl jsem přizván do pracovny. Jevil se vyčerpaný a připadalo mi, že má z něčeho strach. Plukovník Melchett ho uvítal slovy, která nějak vyzněla srdečně.

„Rádi bychom vám položili pár otázek – tady, na místě,“ řekl.

Lawrence se trochu ironicky usmál.

„To je francouzský způsob? Rekonstrukce zločinu?“

„Drahý chlapče, nemluvte s námi tímto tónem,“ řekl plukovník Melchett. „Uvědomujete si, že se ke spáchání zločinu přiznal ještě někdo jiný, k tomu, co vy jste předstíral, že jste spáchal?“

Tato slova zapůsobila na Lawrence okamžitě a měla nepříjemný účinek.

„Ně–někdo jiný?“ vykoktal. „Kdo – kdo?“

„Paní Protheroeová,“ řekl plukovník Melchett a sledoval jeho reakci.

„To je absurdní. Nikdy to neudělala. Nemohla to udělat. Není to možné.“

Melchett ho přerušil.

„Kupodivu, my té její povídačce nevěříme. A mohu říct, že té vaší taky nevěříme. Doktor Haydock tvrdí s určitostí, že vražda nemohla být spáchána v době, kterou uvádíte.“

„Doktor Haydock to tvrdí?“

„Ano, takže vidíte, jste z toho venku, ať se vám to líbí nebo ne. A teď bychom rádi, abyste nám pomohl a pověděl nám přesně, co se stalo.“

Lawrence ještě váhal.

„Neklamete mě, pokud jde o – o paní Protheroeovou? Opravdu ji nepodezíráte?“

„Na mé čestné slovo,“ řekl plukovník Melchett.

Lawrence se hluboce nadechl.

„Byl jsem blázen. Jak jsem jen chvilku mohl věřit, že to udělala –“

„Nemohl byste nám vyprávět všechno?“ navrhl policejní ředitel.

„Nedá se o tom moc vyprávět. Potkal jsem – potkal jsem to odpoledne paní Protheroeovou –“ odmlčel se.

„Všechno o tom víme,“ řekl Melchett. „Uvědomte si, že to, co cítíte k paní Protheroeové a co ona cítí k vám, není hlubokým tajemstvím, ale ve skutečnosti se o tom ví a je to kritizováno. V každém případě všechno teď musí vyjít najevo.“

„Dobrá tedy. Asi máte pravdu. Slíbil jsem tady vikářovi,“ (pohlédl na mě) „že – že se ihned odstěhuji. Ten večer jsem se sešel s paní Protheroeovou v ateliéru ve čtvrt na sedm. Řekl jsem jí, jak jsem se rozhodl. Ona s tím také souhlasila, neboť to bylo jediné možné řešení. Rozloučili jsme se – dali si navzájem sbohem.

Opustili jsme ateliér a po cestě se k nám zcela náhodně připojil doktor Stone. Anna se ovládla a vypadala neobyčejně přirozeně. Mně se to nepodařilo. Zašel jsem se Stonem k Modrému kanci a dal si něco k pití. Potom jsem chtěl jít domů, ale když jsem přišel na roh

ulice, rozmyslel jsem si to a rozhodl se navštívit vikáře. Cítil jsem, že si o té záležitosti potřebuji s někým promluvit.

U dveří mi sdělila služebná, že vikář je venku, ale vrátí se, a že na něho čeká v pracovně plukovník Protheroe. Nechtělo se mi zase odejít – vypadalo by to, že se mu chci vyhnout. Tak jsem řekl, že taky počkám, a šel jsem do pracovny."

Přerušil vyprávění.

„A dál?" ozval se plukovník Melchett. „Protheroe seděl u psacího stolu – tak, jak jste ho našli. Šel jsem k němu – nedotkl jsem se ho. Byl mrtvý. Potom jsem se podíval na zem a uviděl vedle něho ležet revolver. Zvedl jsem ho – *a náhle si uvědomil, že je to můj revolver*.

Dostal jsem z toho šok. Můj revolver! A potom jsem logicky dospěl k jedinému možnému závěru. Anna musela můj revolver někdy ztopit – chtěla ho mít u sebe, kdyby už to nemohla déle vydržet. Možná že si ho dnes vzala s sebou. Když jsme se rozloučili ve vsi, musela se sem vrátit a – a – ach! Snad jsem nebyl při smyslech, když jsem si to vybavil. Ale právě to mě napadlo. Strčil jsem revolver do kapsy a odešel. Venku před vchodem na faru jsem potkal vikáře. Řekl něco milého a běžně se zmínil o návštěvě Protheroea – náhle se mě zmocnila divoká touha smát se. Měl takové normální, běžné chování a já byl totálně vynervovaný. Vzpomínám si, že jsem vykřikl něco nesmyslného a viděl, jak se mu změnil obličej. Byl jsem jako praštěný. Chodil jsem sem a tam – procházel se – nakonec jsem to nemohl déle vydržet. Jestli Anna provedla tu strašnou věc, byl jsem za to přinejmenším morálně odpovědný. Šel jsem se udat na policii."

Když skončil, rozhostilo se ticho. Potom plukovník řekl věcně:

„Rád bych vám teď položil jednu nebo dvě otázky. Za prvé, dotkl jste se nějak mrtvého těla nebo jste jím pohnul?"

„Ne, vůbec jsem se ho nedotkl. Bylo vidět, že je mrtvý, aniž bych se ho musel dotýkat."

„Všiml jste si vzkazu položeného na psací mapě a napůl skrytého jeho tělem?"

„Ne."

„Nedělal jste něco s hodinami?"

„Vůbec jsem se hodin nedotkl. Matně si vzpomínám, že hodiny ležely převrácené na stole, ale vůbec jsem se jich nedotkl.“

„A teď k tomu vašemu revolveru, kdy jste ho viděl naposledy?“

Lawrence Redding zauvažoval. „Těžko to mohu přesně určit.“

„Kde ho máte doma schovaný?“

„Ach! Mezi všelijakým harampádím v obýváku ve svém domku. Na jedné z přihrádek, co mám na knížky.“

„To jste ho tam nechal jen tak ležet?“

„Ano. Opravdu jsem na to nemyslel. Prostě tam byl.“

„Takže kdokoli k vám přišel na návštěvu, ho mohl vidět?“

„Ano.“

„A nevzpomínáte si, kdy jste ho viděl naposledy?“

Lawrence svraštil čelo, jak si to snažil vybavit.

„Jsem si skoro jistý, že to bylo předevčírem. Vzpomínám si, že jsem ho odstrčil, abych mohl vytáhnout starou dýmku. Myslím, že to bylo předevčírem, ale mohlo to být ještě den předtím.“

„Kdo vás navštívil v poslední době?“

„Ach, byla jich spousta. Vždycky se tam někdo přižene a zase zmizí. Předevčírem jsem pořádal něco jako čajový dýchánek. Lettice Protheroeová, Dennis a celá ta jejich parta. A občas mě navštíví některá z těch starých čarodějnic.“

„Zamykáte domek, když jdete ven?“

„Ne, proč bych to měl proboha dělat? Nemám nic, co by se dalo ukrást. A tady kolem dokola nikdo nezamyká svůj dům.“

„Kdo se vám tam o to stará?“

„Každý den ráno ke mně přichází stará paní Archerová, aby to tam ‚dala do pořádku‘, jak se tomu říká.“

„Myslíte, že by si vzpomněla, kdy tam ten revolver byl naposledy?“

„To nevím. Mohla by. Ale nezdá se mi, že její předností je svědomité utírání prachu.“

„Z toho vyplývá – že ten revolver mohl vzít snad každý?“

„Zdá se – že ano.“

Otevřely se dveře a vešel doktor Haydock s Annou Protheroeovou. Lekla se, když uviděla Lawrence. Ten se k ní nesměle přiblížil.

„Odpusť mi, Anno," řekl. „Bylo to ode mne hnusné, to, co jsem si myslel."

„Já –" zajíkala se a prosebně se podívala na Melchetta. „Je to pravda, co mi řekl doktor Haydock?"

„Že pan Redding je mimo podezření? Ano. A teď, co provedeme s tou vaší historkou, paní Protheroeová? No, co s ní uděláme?"

Trochu stydlivě se usmála.

„Asi si myslíte, že je to ode mne hrozné?"

„No, dalo by se říct – hodně nerozumné? Ale to všechno už máme za sebou. Co teď chci slyšet, paní Protheroeová, je pravda – nic než pravda."

Vážně přikývla.

„Řeknu vám to. Asi o tom – o všem víte."

„Ano."

„Měla jsem se ten večer setkat s Lawrencem – panem Reddingem – v ateliéru. Jeli jsme společně s manželem do vsi. Byla jsem nakupovat. Když jsme se rozcházeli, zmínil se jen tak, že chce navštívit vikáře. Nemohla jsem ani prohodit pár slov s Lawrencem a byla jsem trochu nesvá. Bylo mi to – bylo mi to trapné sejít se s ním ve vikářově zahradě, zatímco můj muž byl na faře."

Když to říkala, zahořely jí tváře. Pro ni to byl nepříjemný okamžik.

„Uvažovala jsem, že se tam snad manžel dlouho nezdrží. Abych to zjistila, šla jsem zadní uličkou a dostala se do zahrady. Doufala jsem, že mě nikdo neuvidí, ale samozřejmě na zahradě musela být stará slečna Marplová! Zastavila mě, prohodily jsme spolu pár slov a já jí vysvětlila, že jdu pro manžela. Cítila jsem, že něco musím říct. Nevím, jestli mi věřila nebo nevěřila. Vypadala dost – divně.

Když jsem se s ní rozloučila, šla jsem rovnou na faru a zahnula za roh k oknu pracovny. Připlížila jsem se k němu velmi tiše očekávajíc, že uslyším šum hlasů, ale k mému překvapení se *neozývalo nic*. Nahlédla jsem dovnitř a zjistila, že pokoj je prázdný. Spěchala jsem přes trávník dolů k ateliéru, kde se ke mně téměř současně připojil Lawrence."

„Tvrdíte, že pokoj byl prázdný, paní Protheroeová?"

„Ano, manžel tam nebyl."

„To je zvláštní.“

„Chcete říct, madam, že jste ho neviděla?“ zeptal se inspektor.

„Ne, neviděla jsem ho.“

Inspektor Slack zašeptal něco policejnímu řediteli a ten přikývl.

„Nevadilo by vám, paní Protheroeová, kdybyste nám předvedla přesně, co jste dělala?“

„Ovšemže ne.“

Vstala, inspektor Slack jí otevřel skleněné dveře, vyšla na terasu a zahnula kolem domu doleva.

Inspektor Slack mě pánovitě vyzval, abych si šel sednout za psací stůl.

Nějak se mi to nezdálo. Měl jsem z toho nepříjemný pocit. Ale samozřejmě jsem mu vyhověl.

Za okamžik jsem slyšel venku kroky, které na chvíli ustaly a potom se vzdálily. Inspektor Slack mi naznačil, že se mohu vrátit na druhou stranu místnosti. Paní Protheroeová znovu vstoupila skleněnými dveřmi.

„Přesně tak se to odehrálo?“ zeptal se plukovník Melchett.

„Myslím, že ano.“

„Můžete nám označit, paní Protheroeová, a to přesně, kde byl vikář, když jste nahlédla dovnitř?“ zeptal se inspektor Slack.

„Vikář? To – nemohu, bohužel ne. Neviděla jsem ho.“

Inspektor Slack přikývl.

„Právě tak jste neviděla svého manžela. Seděl za rohem u psacího stolu.“

„Ach!“ odmlčela se. Náhle sejí oči naplnily děsem. „Nebylo to tady, když – když –“

„Ano, paní Protheroeová. Došlo k tomu, když tady seděl.“

Zachvěla se. …,,.

Kladl další otázky.

„Věděla jste, paní Protheroeová, že pan Redding má revolver?“

„Ano. Jednou se mi o tom zmínil.“

„Měla jste někdy ten revolver u sebe?“

Potřásla hlavou. „Neměla.“

„Věděla jste, kde ho má schovaný?“

„Nejsem si jistá. Mám ten dojem – ano, myslím, že jsem ho viděla na polici v jeho domku. Že jsi ho tam měl schovaný, Lawrenci?“

„Kdy jste byla naposledy v tom domku, paní Protheroeová?“

„Před třemi týdny. Byli jsme s manželem pozváni na čaj.“

„A od té doby jste tam nebyla?“

„Ne. Nikdy jsem tam nezašla sama. Pravděpodobně by se kolem toho ve vsi hodně mluvilo.“

„Bezpochyby,“ řekl suše plukovník Melchett. „Kde jste se obvykle setkávala s panem Reddingem, mohu-li se na to ptát?“

„Chodíval nahoru do zámku. Maloval Lettice. Často – často jsme se potom setkávali v lese.“

Plukovník Melchett přikývl.

„Nestačí to?“ Náhle se jí zlomil hlas. „Je to tak hrozné – když vám to všechno musím vyprávět. A – nebylo v tom nic špatného. Nebylo – opravdu nebylo. Jen jsme se přátelili. Nemohli jsme jinak, než si vzájemně pomáhat.“

Pohlédla prosebně na doktora Haydocka a onen soucitný muž udělal krůček vpřed.

„Opravdu si myslím, Melchette, že na paní Protheroeovou toho bylo až dost,“ řekl. „Utrpěla velký otřes – a nebylo to jen z jedné strany.“

Policejní ředitel přikývl.

„Už nemám nic, nač bych se vás chtěl zeptat, paní Protheroeová,“ řekl. „Děkuji vám, že jste na mé otázky tak otevřeně odpověděla.“

„Potom – potom tedy mohu jít?“

„Vaše paní je doma?“ obrátil se na mě Haydock. „Myslím, že by ji paní Protheroeová ráda viděla.“

„Ano, Griselda je doma,“ odpověděl jsem. „Najdete ji v přijímacím pokoji.“

Odešli spolu s Haydockem a přidal se k nim Lawrence Redding.

Plukovník Melchett našpulil rty a pohrával si s nožem na papír. Slack si prohlížel ten vzkaz. Tehdy jsem se jim zmínil o teorii slečny Marplové. Slack ho začal podrobně zkoumat.

„Proboha, myslím, že ta stará dáma má pravdu," řekl. Podívejte se, pane, vidíte to? – Tyto číslice jsou napsány jiným inkoustem. To datum bylo napsáno plnicím perem, ať se propadnu!"

Trochu nás to vzrušilo.

„Prozkoumal jste jistě ten papír, pokud jde o otisk prstů," řekl policejní ředitel.

„Co očekáváte, plukovníku? Na tom vzkazu nejsou vůbec žádné otisky prstů. Otisky prstů na revolveru patří panu Lawrence Reddingovi. Možná že tam byly ještě jiné, než si ho dal do kapsy a bláznivě s ním tady pobíhal, ale teď už nejsou dost jasné, abychom je mohli určit."

„Nejdřív se ten případ rýsoval hodně černě proti paní Protheroeové," řekl zamyšleně plukovník. „Mnohem černěji než proti mladému Reddingovi. Pak tu bylo svědectví té staré slečny Marplové, že neměla u sebe revolver, ale tyhle staré dámy se často mýlí."

Zůstal jsem potichu, ale nesouhlasil jsem s ním. Potom, když to řekla slečna Marplová, jsem si byl naprosto jistý, že Anna Protheroeová u sebe revolver neměla. Slečna Marplová nepatří mezi ty staré dámy, které se mýlí. Vždycky dokáže záhadným způsobem vzít věc za správný konec, takže má vždycky pravdu.

„Vyvedlo mě z míry, že nikdo neslyšel výstřel," pokračoval plukovník. „Když byla vypálena rána – někdo ji *musel* slyšet – ať už si myslel, že přichází odkudkoli. Slacku, měl byste si promluvit se služebnou."

Inspektor Slack se pohotově zvedl a odcházel ke dveřím.

„Neptal bych se jí, jestli slyšela výstřel v domě," řekl jsem. „Když budete klást otázku takto, popře to. Nazvěte to výstřel v lese. To je jediný druh rány, kterou přizná, že slyšela."

„Já už si s tím nějak poradím," řekl inspektor Slack a zmizel.

„Slečna Marplová tvrdí, že slyšela ránu později," zamyšleně řekl plukovník Melchett. „Musíme zjistit, jestli vůbec může přesně určit čas. Může to být ovšem zbloudilá rána, která nemá s případem nic společného."

„To je možné, samozřejmě," souhlasil jsem s ním.

Plukovník přešel několikrát pokojem.

„Víte, Clemente, mám pocit, že se z toho vyklube mnohem složitější a nesnadněji řešitelná záležitost, než si kdokoli z nás myslí. Aby to čert vzal, něco za tím vězí.“ Melchett si odfrkl. „Něco, o čem nemáme tušení. Teprve začínáme, Clemente. Dejte na má slova, teprve začínáme. Všechny ty předměty, hodiny, vzkaz, revolver – tak jak je máme k dispozici, nedávají žádný smysl.“

Souhlasně jsem potřásl hlavou.

„Ale já tomu chci přijít na kloub. Bez pomoci Scotland Yardu. Slack je bystrý muž. Je to velice bystrý muž. Je to takový typ slídila. Bude čenichat tak dlouho, až se dostane k faktům. Už několikrát se mu podařilo, že měl úspěch, a tento případ bude jeho *mistrovským dílem*. Někdo by možná povolal Scotland Yard. Já ne. Přijdeme tomu na kloub tady, v Downshire.“

„Doufám, že se to podaří, jsem si tím jist,“ řekl jsem.

Snažil jsem se mít nadšený hlas, ale inspektor Slack ve mně vzbudil takový odpor, že vyhlídka na jeho úspěch neměla u mne žádný ohlas. Napadlo mě, že úspěšný Slack by byl ještě odpornější než ten popletený.

„Kdo bydlí v sousedním domě?“ zeptal se plukovník náhle.

„Myslíte v tom na konci cesty? Paní Price Ridleyová.“

„Zajdeme k ní potom, až bude Slack hotový s vaší služebnou. Právě ta mohla něco zaslechnout. Slyší dobře, nebo je nahluchlá?“

„Řekl bych, že má sluch neobyčejně vyvinutý. Vycházím ze spousty skandálů, které vyvolala tím, že jen náhodně k tomu přišla a něco zaslechla‘.“

„To je ta pravá žena, kterou potřebujeme. A, tady máme Slacka.“

Inspektor měl vepsáno ve tváři, že podstoupil tvrdé střetnutí.

„Fuj!“ ulevil si. „Máte pěknou saň, pane.“

„Mary je v podstatě dívka s vyhraněným charakterem,“ řekl jsem.

„Nemá ráda policii,“ pokračoval. „Napomenul jsem ji – dělal jsem vše pro to, aby se sklonila před zákonem, ale nemělo to žádnou cenu. Postavila se přímo proti mně.“

„Je kurážná,“ řekl jsem a cítil, že mám k Mary vlídnější vztah.

„Ale pěkně jsem ji zmáčkl. Slyšela jednu ránu – jen jednu. A bylo to hezky dlouho potom, co přišel plukovník Protheroe. Nepřiměl jsem ji k tomu, aby řekla, kdy to slyšela, ale nakonec jsme určili čas pomocí ryby. Byla doručena opožděně, a když ji mládenec přinesl, vynadala mu. Hájil se tím, že rozhodně není víc jak půl sedmé, a bylo to právě potom, co slyšela ránu. Není to ovšem přesné, abych tak řekl, ale určitou představu nám to dává."

„Hm," ozval se Melchett.

„Konec konců neřekl bych, že v tom jede paní Protheroeová," pokračoval Slack se známkou lítosti v hlasu. „Neměla dost času, aby se do toho pustila, a potom, ženy nerady manipulují se střelnými zbraněmi. Víc jim sedí arsenik. Ne, nezdá se mi, že to udělala. Škoda!" Povzdechl si.

Melchett řekl, že chce zajít za paní Price Ridleyovou a Slack to schválil.

„Mohu jít s vámi?" zeptal jsem se. „Celý ten případ mě čím dál víc zajímá."

Souhlasili, a tak jsme společně vyšli. Když za námi zapadla branka fary, pozdravilo nás hlasité ‚ahoj' a po cestě ze vsi přibíhal můj synovec Dennis, aby se k nám připojil.

„Poslyšte, čí je ten otisk boty, na který jsem vás upozornil?" obrátil se na inspektora.

„Zahradníka," řekl inspektor Slack lakonicky.

„Nezdá se vám, že by si mohl někdo jiný vzít zahradníkovy boty?"

„Ne, to se mi nezdá!" pronesl ne zrovna povzbudivě inspektor Slack.

Chtělo to však mnohem víc, aby se Dennis nechal odradit od dalšího. Držel v ruce několik vypálených sirek.

„Našel jsem je u branky na faru."

„Děkuji," řekl Slack a strčil je do kapsy.

Zdálo se, že ta záležitost uvázla na mrtvém bodě.

„Nezatknete strýčka Lena, že ne?" zavtipkoval Dennis.

„Proč bych měl?" zeptal se Slack.

„Existuje proti němu spousta usvědčujícího materiálu," prohlásil Dennis. „Zeptejte se Mary. Ještě den před vraždou si přál, aby plukovník Protheroe nebyl mezi živými. Že je to tak, strýčku Lene?"

„Ehm –" začal jsem.

Inspektor Slack mi věnoval dlouhý, podezíravý pohled. Cítil jsem, jak mě polilo horko. Dennis dovede být neobyčejně protivný. Měl by si uvědomit, že policista má zřídkakdy smysl pro humor.

„Nebuď trapný, Dennisi," řekl jsem podrážděně.

To nevinné dítě mělo v široce otevřených očích výraz překvapení.

„No jo, je to jen legrace. Strýček Len jenom řekl, že ten, kdo by zavraždil plukovníka Protheroea, by prokázal světu službu."

„Aha, to vysvětluje něco, co tvrdila služebná," řekl inspektor Slack.

Také služebné zřídka mívají smysl pro humor. V duchu jsem spílal Dennisovi za to, že o tom začal hovořit. Tohle a ty hodiny způsobí, že budu inspektorovi podezřelý do konce života.

„Pojďte, Clemente," vyzval mě plukovník Melchett.

„Kam jdete? Mohu jít taky s vámi?" zeptal se Dennis.

„Ne, nemůžeš," odsekl jsem.

Nechali jsme ho tam, díval se uraženě za námi. Zůstali jsme stát před úhledným vchodem do domku paní Price Ridleyové a inspektor zabouchal a zazvonil způsobem, který mohu označit jen jako úřední. Na zazvonění přišla fešná panská.

„Je doma paní Price Ridleyová?" zeptal se Melchett.

„Není, pane." Dívka se odmlčela a dodala: „Právě odešla na policii."

Začalo se to zcela neočekávaně vyvíjet. Když jsme se vraceli zpátky, Melchett mě chytil za paži a zabručel:

„Jestli se šla taky přiznat k tomu zločinu, doopravdy se z toho zblázním."

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Sotva se dalo předpokládat, že paní Price Ridleyová zamýšlí něco tak dramatického, přesto jsem si lámal hlavu, co ji přivedlo na policii. Může opravdu poskytnout svědectví tak důležité, nebo aspoň

takové, o němž se domnívá, že je důležité? Ať je to, jak chce, brzy se o tom dovíme.

Zastihli jsme paní Price Ridleyovou, jak překotně hovoří s trochu zmateným konstáblem. O tom, že je neobyčejně rozčilená, svědčilo, jak se jí chvěla mašle na klobouku. Paní Price Ridleyová nosí na hlavě něco, čemu se, myslím, říká ‚klobouk pro vdané ženy'. Jejich výrobcem je proslulé sousední městečko Much Benham. Snadno se usadí na vlasové nástavbě a jsou poněkud obtěžkány obrovskými mašlemi z pentlí. Griselda mi neustále vyhrožovala, že si takový klobouk obstará.

Když jsme vstoupili, paní Price Ridleyová zarazila slovní příval.

„Paní Price Ridleyová?" oslovil ji plukovník Melchett a smekl klobouk.

„Dovolte, bych vám představil plukovníka Melchetta, paní Price Ridleyová," řekl jsem. „Plukovník Melchett je náš policejní ředitel."

Paní Price Ridleyová mi věnovala chabý pohled, zato plukovníkovi předvedla něco, co se podobalo vlídnému úsměvu.

„Právě jsme vás chtěli navštívit ve vašem domě, paní Price Ridleyová, a dozvěděli jsme se, že jste se odebrala sem," vysvětloval plukovník.

Paní Price Ridleyová úplně roztála.

„Ach, jsem ráda, že tomu, co se děje, je věnována *jistá* pozornost," řekla. „Podle mne je to hanebné. Jednoduše hanebné."

Není pochyb o tom, že vražda je hanebná, ale já sám bych toho výrazu ve spojení s vraždou neužil. Všiml jsem si, že Melchetta to taky uvedlo do rozpaků.

„Můžete ten případ nějak osvětlit?" zeptal se.

„To je váš úkol. Je to povinností policie. Ráda bych věděla, za co platíme poplatky a daně?"

Člověk se ani nediví, kolikrát za rok je kladena tato otázka!

„Děláme, co můžeme, paní Price Ridleyová," řekl policejní ředitel.

„Ale ten muž tady o tom neměl ani zdání, dokud jsem mu o tom neřekla!" křičela.

Všichni jsme se podívali na konstábla.

„Tu dámu někdo po telefonu obtěžoval," řekl. „Asi jde o nemravná slova."

„Ach tak, chápu." Plukovníkovi se vyjasnilo čelo. „Hovořili jsme každý o něčem jiném. Přišla jste sem, abyste podala stížnost, je to tak?"

Melchett je rozumný člověk. Dobře ví, že jedná-li se o rozzlobenou dámu středního věku, může se udělat jen jedna věc – vyslechnout její vyprávění. A když řekne to, co chtěla říct, je tu naděje, že vyslechne taky ona vás.

Z paní Price Ridleyové slova jen třaskala.

„Takovým ohavnostem by se mělo předcházet. Vůbec by k nim nemělo dojít. Aby člověka ve vlastním domě klidně zavolali a uráželi ho – ano, uráželi. Na takové věci nejsem zvyklá. Od té doby, co skončila válka, došlo k uvolnění morálky. Nikomu nevadí, co mluví a jaké šaty mají na sobě –"

„Ovšem," plukovník Melchett vyjádřil rychle souhlas. „K čemu vlastně došlo?"

Paní Price Ridleyová nabrala dech a opět se ujala slova.

„Zazvonil telefon –"

„Kdy?"

„Včera odpoledne – abych byla přesná, tak večer. Kolem půl sedmé. Šla jsem k němu, aniž bych něco tušila. Okamžitě jsem byla hnusně napadena, vyhrožoval mi –"

„Co vám přesně řekl?"

Paní Price Ridleyová slabě zrůžověla.

„To odmítám říct." :

„Nemravná slova," zabručel rozvážně konstábl.

„Použil vulgárních slov?" zeptal se plukovník Melchett.

„Záleží na tom, čemu říkáte vulgární slova."

„Pochopila byste ta slova?" zeptal jsem se.

„Samozřejmě že jsem je pochopila."

„Potom to nemohla být vulgární slova," řekl jsem.

Paní Price Ridleyová se na mě nedůvěřivě podívala.

„Jemná dáma přirozeně není seznámena s vulgárními výrazy," vysvětloval jsem.

„Nebyl to ten druh výrazů," řekla paní Price Ridleyová. „Za prvé musím přiznat, že jsem se nechala dočista nachytat. Myslela jsem, že jde o skutečné sdělení. Potom mě ta – ta osoba začala urážet."

„Urážet?"

„Moc urážet. Strašně mě to vylekalo."

„Užila výhrůžek, ano?"

„Ano. Nejsem na to zvyklá, aby mi někdo vyhrožoval."

„Čím vám vyhrožovali? Ublížením na těle?"

„To vůbec ne."

„Obávám se, paní Price Ridleyová, že to budete muset jasněji formulovat. Jak vám vyhrožovali?"

Zdálo se, že na tohle se paní Ridleyová zdráhá odpovědět.

„Bohužel si nevzpomenu. Všechno mě tak rozrušilo. A ke konci – když už jsem byla *hodně* rozčilená, ten – ten – *darebák* se smál."

„Byl to mužský, nebo ženský hlas?"

„Byl to zvrhlý hlas," řekla paní Price Ridleyová. „Mohu ho jen popsat jako perverzní hlas. Jednou byl chraplavý, pak zase pištivý. Opravdu moc *divný* hlas."

„Pravděpodobně jde o kanadský žertík," řekl konejšivě plukovník.

„Jestli je to tak, provedli tu nejzlomyslnější věc. Mohla jsem z toho mít infarkt."

„Podíváme se po tom, ano, inspektore?" řekl plukovník. „Zjistěte ten telefonní hovor. Paní Price Ridleyová, můžete mi sdělit přesněji, co vám bylo řečeno?"

V plném poprsí paní Price Ridleyové začal boj. Touha po zachování diskrétnosti zápolila s touhou po pomstě. Pomsta zvítězila.

„Nedostane se to ovšem dál," začala.

„Samozřejmě že ne."

„Ta kreatura začala tím – nemohu se přimět k tomu, abych to opakovala –"

„Ano, chápu," povzbudil ji Melchett.

„‚*Jste zlá baba, která šíří pomluvy!*' Plukovníku Melchette, já – a šířit pomluvy. ‚*Ale tentokrát jste zašla příliš daleko. Scotland Yard jde po vás kvůli křivému obvinění.*'"

„Přirozeně vás to polekalo," řekl Melchett a kousl se do kníru, aby zakryl úsměv.

„‚*Jestli napříště nebudete držet jazyk za zuby, bude to pro vás o moc horší – v mnoha směrech, ne v jednom.*' Nemohu vám popsat výhružný tón, jakým to bylo řečeno. Jako bez dechu jsem se tiše zeptala: ‚Kdo jste?' – a ten hlas mi odpověděl: ‚*Mstitel*.' Slabě jsem vykřikla. Znělo to tak hrozivě, ale potom – se ten člověk zasmál. Smál se! Jasně se smál. A tím to skončilo. Slyšela jsem, jak zavěsil sluchátko. Samozřejmě jsem se informovala v telefonní centrále, kdo mě volal, ale tam řekli, že nevědí. Víte, jak to v centrálách chodí. Jsou hrubí a nesympatičtí."

„Zcela správně," potvrdil jsem to.

„Cítila jsem se hodně slabá," pokračovala paní Price Ridleyová. „Měla jsem nervy k prasknutí a byla tak vyčerpaná, že když jsem slyšela výstřel v lese, bylo to málem, jako když mě had uštkne."

„Výstřel v lese?" zeptal se ostražitý inspektor Slack.

„Jak jsem byla rozčilená, prostě to na mě působilo jako výstřel z děla. Vykřikla jsem a klesla na pohovku zcela vyčerpaná. Clara mi musela přinést sklenku džinu."

„To je otřesné, opravdu otřesné," řekl Melchett.

„Byla to pro vás tvrdá zkouška. A říkáte, že ten výstřel zněl velmi silně? Jako by se střílelo nablízku?"

„Jednoduše to zavinil můj duševní stav."

„Samozřejmě. Samozřejmě. A v kolik hodin se to všechno stalo? Víte, abyste nám pomohla zjistit, kdo vám volal."

„Kolem půl sedmé."

„Nemůžete to určit přesněji?"

„No, víte, ty malé hodiny, co mám na římse nad krbem, odbíjely právě půl a já si řekla: ‚Určitě jdou napřed.' Ony se totiž předcházejí. Srovnala jsem je s hodinkami, co nosím, a ty ukazovaly jen deset minut zpátky, ale když jsem si je potom dala k uchu, zjistila jsem, že se zastavily. Tak jsem si řekla: Jestli ty hodiny nad krbem jdou napřed, za chvíli budu slyšet odbíjet hodiny na kostelní věži.' A potom ovšem zazvonil telefon a já na to všechno zapomněla." Odmlčela se.

„No dobrá, je to dost přesné," řekl plukovník Melchett. „Paní Price Ridleyová, dáme se do toho a vyšetříme vám to."

„Pokládejte to za hloupý žert a netrapte se tím, paní Price Ridleyová,“ řekl jsem.

Chladně se na mě podívala. Zřejmě ji stále trápil ten incident s librovou bankovkou.

„Později došlo v této obci k velice podivným událostem,“ obrátila se na Melchetta. „Skutečně velice podivným. Plukovník Protheroe se snažil do nich nahlédnout, a co ho potkalo, ubožáka? Budu snad další na řadě já?“

A s tím také odešla potřásajíc v neblahé předtuše melancholicky hlavou. Melchett potichu zabručel: „Takové štěstí nás nepotká.“ Potom mu obličej zvážněl a podíval se tázavě na Slacka.

Ona veličina pomalu přikývla.

„Tím je to objasněno, pane. Existují tři lidé, kteří slyšeli výstřel. My teď budeme pátrat, kdo ho vypálil. Zdržela nás ta záležitost s panem Reddingem, ale máme několik výchozích bodů. Nedal jsem si práci s jejich objasněním v domněnce, že pan Redding je vinen. Teď se všechno změnilo. A jedním z prvních úkolů bude podívat se na ten telefonní hovor?“

Inspektor se ušklíbl.

„Ne – i když myslím, že bychom si o tom měli udělat záznam, jinak nás tu bude zase ta ženská otravovat. Ne, myslel jsem to falešné zavolání, které mělo vikáře odklidit z cesty.“

„Ano, to je důležité,“ řekl Melchett.

„A příští úkol bude vypátrat, co každý dělal ten. večer mezi šestou a sedmou. Mám na mysli každého ve Starém zámku a stejně tak snad všechny v obci.“

Povzdechl jsem si.

„Máte obdivuhodnou energii, inspektore Slacku.“

„Věřím ve tvrdou práci. Začneme teď se záznamem vaší vlastní činnosti, pane Clemente.“

„S radostí. Telefon zazvonil kolem půl šesté.“

„Ozval se mužský, nebo ženský hlas?“

„Ženský. Nakonec to vyznělo jako ženský. Já jsem ovšem pokládal za samozřejmé, že mluví paní Abbottová.“

„Nepoznal jste, že jde o paní Abbottovou?“

„Ne, nemohu říct, že bych to poznal. Nezabýval jsem se obzvlášť tím hlasem, ani jsem o něm nepřemýšlel.“

„A vydal jste se na cestu hned? Šel jste pěšky? Nevzal jste si kolo?“

„Nevzal.“

„Chápu. Takže vám to trvalo – jak dlouho?“

„Je to téměř dvě míle, ať jdete kteroukoli cestou.“

„Nejkratší cesta vede lesem u Starého zámku, že ano?“

„Vlastně ano. Ale není to zvlášť dobrá cesta. Šel jsem tam i zpátky pěšinou mezi poli.“

„Tou, která vychází od farní branky?“

„Ano.“

„A paní Clementová?“

„Manželka byla v Londýně. Vrátila se vlakem v 6 hodin 50 minut.“

„V pořádku. Se služebnou jsem mluvil. Fara je tím vyřízená. Teď zajdu do Starého zámku. A pak bych si rád promluvil s paní Lestrangeovou. Je to zvláštní, ta její návštěva Protheroea noc před tím, co byl zabit. S tím případem souvisí řada divných událostí.“

Souhlasil jsem.

Podíval jsem se na hodinky a zjistil, že už je čas k obědu. Pozval jsem Melchetta, aby se s námi podílel na tom, co poskytne stůl, ale omluvil se pod záminkou, že musí jít k Modrému kanci. U Modrého kance dostanete prvotřídní jídlo, pečeni s dvojím druhem zeleniny. Napadlo mě, že jeho volba je rozumná. Potom, co Mary byla vyslýchána policií, bude pravděpodobně reagovat ještě podrážděněji než obvykle.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Po cestě domů jsem zaběhl ke slečně Hartnellové a ta mě zdržela nejméně deset minut, bouříc svým hlubokým basem proti lehkomyslnosti a nevděčnosti nižších tříd. Jádro věci spočívalo asi v tom, že chudí si nepřáli, aby je slečna Hartnellová navštěvovala doma. Měli mé sympatie zcela na své straně. Ale moje společenské postavení mi zabraňuje, abych vyjádřil své zaujetí tak energicky jako oni.

Uklidnil jsem ji, jak nejlépe jsem dovedl, a vyklouzl ven.

Na rohu Farské cesty mě předjel Haydock se svým vozem. „Právě jsem zavezl paní Protheroeovou domů," volal.

Počkal na mě u branky ke svému domu.

„Pojďte na chvíli dál," pozval mě. Vyhověl jsem mu.

„Je to zvláštní případ," řekl, když odhodil klobouk na židli a otevřel dveře do ordinace.

Zapadl do ošuntělého koženého křesla a upřeně hleděl na druhou stranu místnosti. Měl utrápený a rozpačitý výraz.

Řekl jsem mu, že se nám podařilo určit dobu výstřelu. Naslouchal a působil roztěkaným dojmem.

„To zbavuje Annu Protheroeovou podezření," řekl. „To je dobře, že to není ani jeden z těch dvou. Mám je rád oba dva."

Věřil jsem mu, a přece mi to připadalo divné, protože, jak prohlásil, měl rád oba dva a zdálo se, že jejich zproštění viny ho naplňuje smutkem. Ráno ten den vypadal jako člověk, jemuž spadl kámen ze srdce, a teď se zdálo, že je rozrušený a zcela vyvedený z míry.

Přesto jsem byl přesvědčený, že řekl, co měl na srdci. Měl rád oba dva, Annu Protheroeovou i Lawrence Reddinga. Proč se potom pohroužil do takové melancholie? Pokusil se to vysvětlit sám.

„Chtěl jsem vám vyprávět o Hawesovi. Tady ta záležitost mi ho vyhnala z hlavy."

„Je opravdu nemocný?"

„V zásadě mu nic nechybí. Víte ovšem, že trpěl na encephalitis lethargica, které se obvykle říká spává nemoc?"

„Ne, o tom jsem neměl ani tušení," řekl jsem dost překvapeně. „Nikdy se mi o tom ani nezmínil. Kdy byl nemocný?"

„Asi před rokem. Zotavil se z toho celkem dobře, pokud se člověk z toho vůbec zotaví. Je to zvláštní nemoc – má podivný účinek na lidskou psychiku. Může se po ní docela změnit charakter člověka."

Chvíli mlčel a potom pokračoval:

„Dneska s hrůzou vzpomínáme na dny, kdy jsme pálili čarodějnice. Věřím, že přijde den, kdy se budeme zachvívat při pomyšlení, že jsme někdy věšeli zločince."

„Vy nevěříte v hrdelní trest?"

„Určitě není tím pravým.“ Odmlčel se. „Víte, spíše mi vyhovuje moje práce než ta vaše,“ řekl váhavě.

„Proč?“

„Protože vaše práce se zevrubně zabývá tím, co nazýváme správným a špatným – a já si nejsem vůbec jist, jestli takové věci existují. Podle mne všechno je otázkou sekrece žláz. Příliš velká produkce jedné žlázy, příliš malá druhé – a máte svého vraha, svého zloděje, svého recidivistu. Věřím, Clemente, že ta doba nastane a budeme s hrůzou myslet na dlouhá staletí, kdy jsme se oddávali tomu, co se dá nazvat morálně zavrženíhodným, a budeme se stydět za to, jak jsme trestali lidi, že byli nemocní – a nemohli se té nemoci zbavit, ubožáci. Nemůžete člověka pověsit za to, že má tuberkulózu.“

„Není nebezpečný pro obec.“

„V jistém smyslu je. Může nakazit ostatní. Nebo si vemte někoho, kdo trpí představou, že je čínským císařem. Nemůžete mu to vyvracet. Chápu váš názor týkající se obce. Obec musí být chráněna. Zavřete tyhle lidi někam, kde nemohou škodit. Odstraňte je pokojně z cesty – ano, šel bych tak daleko. Ale nenazývejte to potrestáním. Nepřivádějte je a jejich nevinné rodiny do hanby.“

Zvědavě jsem se na něho podíval.

„Nikdy předtím jsem vás neslyšel takhle mluvit.“

„Nestavím obvykle své teorie na odiv. V současné době mám svého koníčka. Jste inteligentní člověk, Clemente, a stojíte tak nad některými vikáři. Nepřipustil byste pravděpodobně, že neexistuje nic takového, čemu se formálně říká ‚hřích‘, ale jste natolik tolerantní, abyste to pokládal za možné.“

„To jde na kořen všech obecně uznávaných idejí,“ řekl jsem.

„Ano, jsme úzkoprsí, pokrytečtí lidé, posedlí hodnocením věcí, o kterých vůbec nic nevíme. Na mou čest, věřím tomu, že zločin je případ pro lékaře, nikoli pro policistu nebo duchovního. V budoucnu snad něco takového nebude existovat.“

„Vy to vyléčíte?“

„Vyléčíme to. Je to spíš obdivuhodný záměr. Studoval jste vůbec statistiky zločinu? Ne – zabývalo se tím velice málo lidí. Já ano. Ohromilo by vás množství zločinů spáchaných mladistvými, ovlivněnými opět funkcí žláz, chápete. Mladistvý Neil, oxfordský vrah,

zabil pět děvčátek, než se stal podezřelým. Příjemný mládenec – nikdy nepůsobil potíže. Lily Rose, cornwallská dívenka – zabila svého strýce, protože jí odmítal sladkosti. Udeřila ho kladivem, když spal. Vrátila se domů a o čtrnáct dní později zabila starší sestru, která jí šla na nervy kvůli nějaké malicherné záležitosti. Nikoho z nich nepověsili, samozřejmě. Možná se z toho později dostanou – dali je do domova pro mladistvé – možná že ne. Pochybuji o tom děvčeti. Jediná věc, která ji zajímá, je dívat se na porážku prasat. Víte, ve kterém věku je nejrozšířenější sebevražda? Mezi patnáctým a šestnáctým rokem.

Od sebevraždy k zavraždění někoho není tak daleko. Není to však nedostatek morálního cítění – je to fyzická záležitost.“

„To, co říkáte, je strašné!“

„Ne – pro vás je to jen nové. Musíme čelit novým skutečnostem. Přizpůsobit vlastní názory. Jenomže to někdy – komplikuje život.“

Seděl tam zamračeně a stále měl takový unavený výraz.

„Haydocku, kdybyste podezíral – kdybyste věděl, že určitá osoba se dopustila vraždy, vydal byste ji do rukou zákona, nebo byste byl v pokušení ji krýt?“ zeptal jsem se.

Nebyl jsem dost připravený na to, jak moje otázka zapůsobí. Popudilo ho to a zeptal se mě s nedůvěrou:

„Co vás k tomu přivedlo, Clemente? Co máte na mysli? Ven s tím, člověče.“

„Ále, nic zvláštního,“ řekl jsem a dost mi to vzalo dech. „Jenom – no, myslíme teď jen na vraždu. Kdybyste nějak náhodně zjistil, kdo to udělal – napadlo mě, jak byste se k tomu stavěl, to je všechno.“

Jeho zlost se utišila. Ještě jednou se podíval přímo před sebe jako člověk snažící se vyčíst odpověď na hádanku, která ho zmátla a která teď existuje jen v jeho vlastní mysli.

„Kdybych někoho podezíral – kdybych o tom věděl – konal bych svou povinnost, Clemente. Aspoň v to doufám.“

„Otázka zní – uvažujete, jakým způsobem byste svou povinnost splnil?“

Podíval se na mě a v očích měl nevyzpytatelný výraz.

„Mám za to, že tato otázka se vyskytuje v životě každého člověka, Clemente. A každý se musí rozhodnout a vyřešit ji po svém.“

„Vy tedy nevíte?“

„Opravdu nevím…“

Cítil jsem, že nejlepší bude změnit téma hovoru.

„Můj synovec se v tomhle případu úplně vyžívá,“ řekl jsem. „Tráví všechen volný čas hledáním stop a cigaretového popela.“

Haydock se usmál. „Jak je starý?“

„Právě mu bylo šestnáct. V tomhle věku se tragédie neberou vážně. Sherlock Holmes a Arsene Lupin jsou pro vás vším.“

Haydock řekl zamyšleně:

„Je to pohledný chlapec. Jaké s ním máte úmysly?“

„Nemohu mu bohužel dopřát univerzitní vzdělání. Chlapec sám se chce věnovat obchodní činnosti. Ve zkoušce pro válečné námořnictvo neuspěl.“

„No – to je krušný život – a mohlo to být horší. Ano, mohlo to být horší.“

„Už musím jít,“ podíval jsem se letmo na hodinky. „K obědu mám skoro půlhodinové zpoždění.“

Když jsem přišel domů, rodina právě zasedla za stůl. Vymáhali na mně podrobnou zprávu o tom, co se ráno udalo, a já jim ji podal s pocitem, že většina z ní má zeslabující účinek.

Dennis však byl na vrcholu blaha z vyprávění o telefonickém hovoru paní Price Ridleyové a válel se smíchy, když jsem obšírněji popisoval nervový šok, který utrpěla, a vyprávěl o tom, jak se musela napít džinu, aby se probudila k životu.

„Dobře jí tak, té staré zmiji,“ zvolal. „Je to ta nejhorší drbna v obci. Myslím, že bych jí sám rád zavolal a nahnal strach. Podívej se, strýčku Lene, co kdybychom jí dali další lekci?“

Okamžitě jsem ho poprosil, aby nic takového nedělal. Nic není nebezpečnějšího než dobře míněné pokusy mladší generace asistovat vám a projevovat svou sympatii.

Dennisova nálada se náhle změnila. Svraštil čelo a zatvářil se světácky.

„Většinu rána jsem strávil s Lettice,“ řekl. „Víš, Griseldo, ona se *moc* trápí. Nechce to dát najevo, ale je to tak. Opravdu se moc trápí.“

„V to doufám,“ řekla Griselda a pohodila hlavou.

Griselda Lettice Protheroeovou nijak zvlášť nemiluje.

„Nezdá se mi, že posuzuješ Lettice vskutku spravedlivě.“

„Ne?“ řekla Griselda.

„Hodně lidí nenosí smutek.“

Griselda na to neřekla nic a já také ne. Dennis pokračoval:

„S většinou lidí nemluví, ale mně se svěřuje. Celá ta záležitost ji strašně trápí a myslí si, že by se s tím mělo něco udělat.“

„Přijde na to, že inspektor Slack sdílí její názor,“ řekl jsem. „Dnes odpoledne chce jít do Starého zámku a ve svém úsilí dopídit se pravdy tam asi udělá všem život nesnesitelným.“

„Co si myslíš ty, Lene, co je pravdivé?“ zeptala se náhle manželka.

„Na to lze těžko odpovědět, drahá. Momentálně nemohu říct, že mám vůbec nějaký názor.“

„Zmínil ses, že inspektor Slack jde po tom telefonním hovoru – po tom, co tě měl odvést k Abbottovým.“

„Ano.“

„Ale může to vypátrat? Není to moc obtížné?“

„Neřekl bych. Telefonní centrála bude mít záznam hovorů.“

„Ach!“ Žena opět upadla v zamyšlení.

„Strýčku Lene, proč jsi byl dnes ráno na mě tak nabroušený, když jsem si tě dobíral kvůli tomu, že sis přál, aby byl plukovník Protheroe zavražděn?“ zeptal se synovec.

„Protože se to dá vykládat všelijak,“ řekl jsem. „Inspektor Slack nemá smysl pro humor. Tvá slova bral celkem vážně, pravděpodobně podrobí Mary křížovému výslechu a nechá na mě vystavit zatykač, aby mě mohli zatknout.“

„To nepozná, když si člověk z někoho utahuje?“

„Ne, to nepozná. Dosáhl svého nynějšího postavení tvrdou prací a služební horlivostí. Tím mu nezbyl čas na méně významné životní radůstky.“

„Máš ho rád, strýčku Lene?“

„Ne, nemám,“ řekl jsem. „Od první chvíle, co jsem ho spatřil, jsem k němu cítil hluboký odpor. Nepochybuji však o tom, že ve své profesi je vysoce úspěšný muž.“

„Myslíš, že vypátrá, kdo zastřelil starého Protheroea?“

„I když to nevypátrá, nebude to proto, že by tomu nevěnoval dostatečné úsilí," řekl jsem.

Vešla Mary a oznámila:

„Navštívil vás pan Hawes. Zavedla jsem ho do salonu a tady máte nějaké sdělení. Čekají na odpověď. Postačí ústní."

Roztrhl jsem obálku a četl:

„Drahý pane Clemente, byla bych vám velice zavázána, kdybyste mě mohl navštívit dnes odpoledne a přišel pokud možno brzy. Mám velké starosti a potřebovala bych Vaši radu.

S veškerou úctou
Estelle Lestrangeová."

„Vyřiďte, že přijdu asi za půl hodiny," řekl jsem Mary. Potom jsem se odebral do salonu a uvítal Hawese.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Zděsil jsem se, jak Hawes vypadá. Ruce se mu chvěly a v obličeji mu nervózně škubalo. Podle mě měl zůstat v posteli a také jsem mu to řekl. Trval na tom, že je úplně zdráv.

„Ujišťuji vás, pane, nikdy jsem se necítil lépe. Nikdy ve svém životě."

Bylo to tak očividně nepravdivé, že jsem opravdu nevěděl, co na to říct. Do jisté míry obdivuji člověka, který nepodlehne nemoci, ale Hawes zacházel v tom směru příliš daleko.

„Zastavil jsem se tu, abych vám vyjádřil, jak mě to mrzí – že k něčemu takovému mohlo dojít na faře."

„Ano, není to moc příjemné," řekl jsem.

„Je to strašné – doopravdy strašné. Zdá se, že přesto nezatkli pana Reddinga?"

„Ne. Došlo k omylu. Vypovídal – eh – dost nerozumně."

„A policie je teď naprosto přesvědčená, že je nevinný?"

„Naprosto."

„Z jakého důvodu, mohu se zeptat? Je to – chci říct, podezírají někoho jiného?"

Nikdy bych nevěřil, že Hawes se bude tak horlivě zabývat podrobnostmi nějaké vraždy. Snad to bylo proto, že k ní došlo na faře. Jevil se mi jako nedočkavý reportér.

„Nevím, jestli požívám plné důvěry inspektora Slacka. Pokud je mi známo, nepodezírá konkrétně nikoho. V současné době se zabývá kladením otázek.“

„Ano. Ano – ovšem. Ale může mít člověk představu, kdo mohl spáchat ten hrůzný čin?“

Potřásl jsem hlavou.

„Plukovník Protheroe nebyl oblíbený, to je jasné. Ale vražda! Pro vraždu – by někdo musel mít velice silný motiv.“

„Taky si to myslím,“ řekl jsem.

„Kdo mohl mít takový motiv? Má policie nějakou představu?“

„Nezdá se mi.“

„Víte, mohl si udělat nepřítele. Čím víc o tom přemýšlím, tím víc jsem přesvědčený, že byl takovým typem člověka, který má nepřátele. Měl takovou pověst u soudu, že je velice přísný.“

„To asi měl.“

„Proč? Nevzpomínáte si, pane? Vyprávěl vám včera ráno, že mu vyhrožoval ten chlápek Archer.“

„Teď na to myslím, máte pravdu,“ řekl jsem. „Ovšemže si vzpomínám. Byl jste nám v tu chvíli nablízku.“

„Ano, zaslechl jsem, co říkal, že s plukovníkem Protheroem bylo téměř nemožné vyjít. Měl takový silný hlas, je to tak? Vzpomínám si, jak se mi do paměti vtiskla vaše vlastní slova. Že až přijde jeho čas, nikoli slitování, ale spravedlnost mu naměří podle práva.“

„To že jsem řekl?“ zeptal jsem se s vráskou na čele. Moje schopnost zapamatovat si vlastní slova mírně kolísala.

„Pronesl jste to velmi působivě, pane. Vaše slova mi vyrazila dech. Spravedlnost je strašná věc. A pomyšlení, že ten ubožák byl krátce nato usmrcen. Téměř jako by to byla u vás zlá předtucha.“

„Nic takového jsem neměl,“ odpověděl jsem stručně. Hawesův sklon k mysticismu jaksi nesnáším. Má v sobě něco vizionářského.

„Zmínil jste se policii o tom chlápkovi Archerovi, pane?“

„Nic o něm nevím.“

„Mám na mysli, jestli jste jim opakoval, co řekl plukovník Protheroe – o tom, jak mu Archer vyhrožoval.“

„Ne, to jsem jim neřekl.“

„Ale uděláte to?“

Zůstal jsem zticha. Příčí se mi štvanice na člověka, proti němuž již zasáhly síly práva a pořádku. Neponechával jsem si žádné informace o Archerovi. Je to nenapravitelný pytlák – jeden z těch veselých darmošlapů, které najdete v každé farnosti. Ať řekl cokoli v záchvatu zuřivosti, když byl odsouzený, nebyl jsem si jistý, že cítil totéž, když vyšel z vězení.

„Vy jste ten rozhovor slyšel,“ řekl jsem konečně. „Když pokládáte za svou povinnost jít s tím na policii, musíte to udělat.“

„Od vás by to bylo lepší, pane.“

„Snad – ale mám-li říct pravdu – nemám na to chuť. Možná že bych pomohl dát oprátku nevinnému člověku.“

„Ale jestli zastřelil plukovníka Protheroea –“

„Ach, jestli! Není tu žádný důkaz, že to udělal.“

„Jeho hrozby.“

„Přesněji řečeno, nebyly to jeho hrozby, ale plukovníka Protheroea. Plukovník Protheroe vyhrožoval, že příště, až ho chytí, Archerovi ukáže, zač je toho loket.“

„Nechápu vaše stanovisko, pane.“

„To nepochopíte,“ řekl jsem unaveně. „Vy jste mladý člověk. Horlivě se snažíte postupovat podle práva. Až dospějete do mého věku, zjistíte, že byste rád osvobodil lidi pro nedostatek důkazů.“

„Není to – chci říct –“

Odmlčel se a já se na něho překvapeně podíval.

„Nemáte svůj – svůj vlastní názor – pokud jde o totožnost toho vraha?“

„Proboha, to nemám.“

Hawes se nedal odradit. „Nebo pokud jde o – motivy?“

„Ne. Vy máte?“

„Já? Ne, opravdu ne. Jenom jsem uvažoval. Jestli k vám plukovník Protheroe pociťoval – pociťoval jakousi důvěru – třeba se o něčem zmínil…“

„Jeho důvěrná sdělení, tak jak je vyřkl, slyšeli včera ráno všichni na ulici ve vsi," řekl jsem suše.

„Ano. Ano, ovšem. A vy neuvažujete o – Archerovi?"

„Policie se o Archerovi dozví celkem brzy," řekl jsem. „Kdybych ho sám slyšel vyhrožovat plukovníku Protheroeovi, to by bylo něco jiného. Ale buďte si jist, že když mu skutečně vyhrožoval, polovina lidí v obci ho slyšela a určitě se to donese na policii. Vy se ovšem musíte zachovat v té záležitosti podle svého."

Zdálo se však, že Hawes kupodivu sám není ochoten něco podniknout.

Měl podivný výraz a působil nervózním dojmem. Vzpomněl jsem si, co řekl Haydock o jeho nemoci. To to asi vysvětlovalo.

Nerad se loučil, jako by toho měl ještě víc na srdci a nevěděl, jak to vyjádřit.

Ještě než odešel, dohodl jsem se s ním, že bude mít službu na Sdružení matek, které následuje po setkání Návštěvníků kraje. Sám jsem si potřeboval odpoledne vyřídit několik věcí.

Vypustil jsem Hawese s jeho problémy z hlavy a vydal se k paní Lestrangeové.

Na stole v síni zůstaly ležet otevřené noviny *Guardian* a *Church Times*.

Při chůzi jsem si vzpomněl, že paní Lestrangeová rozmlouvala s plukovníkem Protheroem večer předtím, než zemřel. Možná že při té rozmluvě vyšlo najevo něco, co by mohlo osvětlit záhadu jeho smrti.

Byl jsem uveden přímo do malého salonku a paní Lestrangeová vstala, aby mě přivítala. Opět na mě zapůsobilo podivuhodné prostředí, které se podařilo této ženě vytvořit. Na sobě měla šaty z nějaké černé látky bez lesku, které zvýrazňovaly mimořádnou světlost její pleti. Její obličej byl až podivně chladný, jen žhoucí oči byly živé. Teď v nich byl ostražitý výraz. Jinak neprojevila žádné známky vitality.

„Je to od vás velice milé, že jste mě přišel navštívit, pane Clemente," řekla a podávala mi ruku. „Minule jsem si s vámi chtěla pohovořit, ale potom jsem se rozhodla, že to nechám být. Udělala jsem chybu."

„Jak jsem vám tehdy řekl, rád pro vás udělám všechno, co vám pomůže.“

„Ano, to jste řekl. A řekl jste to tak, jako byste to chtěl opravdu udělat. Pane Clemente, moc málo lidí na této zemi si někdy upřímně přálo mi pomoci.“

„Tomu mohu těžko uvěřit, paní Lestrangeová.“

„Je to pravda. Většina lidí – rozhodně většina mužů myslí jenom na sebe.“ V hlase měla hořkost.

Neodpověděl jsem a ona mluvila dál.

„Neposadíte se, prosím?“

Podrobil jsem se a ona usedla na křeslo proti mně. Chvíli se rozmýšlela a potom začala mluvit velice pomalu, jako by chtěla každé slovo zvážit, než ho vysloví.

„Octla jsem se ve velice zvláštní situaci, pane Clemente, a chtěla bych vás požádat o radu. To jest, chtěla bych od vás radu, co mám teď dělat. Co je za námi, je za námi a nelze to odčinil. Chápete?“

Dříve než jsem mohl odpovědět, otevřela náhle dveře služebná, která mě uvedla, a s vylekaným obličejem oznámila:

„S dovolením, madam, je tu policejní inspektor a říká, že s vámi musí mluvit.“

Nastala pauza. Obličej paní Lestrangeové se nezměnil. Zavřela jen pomalu oči a zaseje otevřela. Asi jednou nebo dvakrát polkla a potom řekla týmž jasným klidným tónem: „Uveďte ho, Hildo.“

Chystal jsem se vstát, ale pokynula mi velitelsky rukou, abych si zase sedl.

„Nevadí-li vám to – budu vám velice zavázána, když zůstanete.“

Opět jsem zaujal své místo.

„Zajisté, přejete-li si to,“ zamumlal jsem, zrovna když řízným, předpisovým krokem vcházel Slack.

„Dobré odpoledne, madam,“ pozdravil.

„Dobré odpoledne, inspektore.“

V tu chvíli mě spatřil a zamračil se. Není pochyb o tom, že Slack mě nemá rád.

„Doufám, že vám nebude vadit vikářova přítomnost?“

Myslím, že mu to dalo hodně přemáhání, aby s tím souhlasil.

„Ne–e,“ řekl zdráhavě. „Ačkoli, snad by bylo lepší –“

Paní Lestrangeová nevěnovala této narážce pozornost.

„Co pro vás mohu udělat, inspektore?“ zeptala se.

„Jde o následující, madam. Vražda plukovníka Protheroea. Vyšetřuji tento případ a kladu otázky.“

Paní Lestrangeová přikývla.

„Jenom formálně vyšetřuji každého, kde byl včera večer mezi šestou a sedmou hodinou. Jenom formálně, chápete.“

„Chcete vědět, kde jsem byla včera večer mezi šestou a sedmou?“

„Prosím, madam.“

„Okamžik, já si to rozmyslím.“ Chvíli uvažovala. „Byla jsem tady. V tomto domě.“

„Ó!“ Viděl jsem záblesk v inspektorových očích. „A vaše služebná – myslím, že máte jen jednu – může tuto výpověď potvrdit?“

„Ne, Hilda měla odpoledne volno.“

„Chápu.“

„Takže vám bohužel bude muset stačit mé slovo,“ řekla mile paní Lestrangeová.

„Vážně tvrdíte, že jste byla celé odpoledne doma?“

„Ptal jste se mezi šestou a sedmou, inspektore. Brzy odpoledne jsem se šla projít. Vrátila jsem se domů před pátou.“

„Jestliže potom nějaká dáma – například slečna Hartnellová – prohlásí, že sem přišla kolem šesté hodiny a zazvonila, ale nikoho neslyšela a byla nucena zase odejít – řeknete, že se zmýlila, ano?“

„Ach ne,“ paní Lestrangeová zavrtěla hlavou.

„Ale –“

„Když máte doma služebnou, může říct, že nejste doma. Když je člověk sám a náhodou nemá chuť přijímat návštěvníky – tak může udělat jen jedno, nechat je zvonit.“

Zdálo se, že inspektor Slack je trochu vyveden z míry.

„Ženy v letech mě strašně nudí,“ pokračovala paní Lestrangeová. „A slečna Hartnellová je obzvlášť nudná. Musela zvonit nejméně šestkrát, než odešla.“

Usmála se mile na inspektora.

Inspektor Slack si pomohl z nouze.

„Kdyby potom někdo prohlásil, že vás viděl venku a někde tady –“

„Ach! Přece mě neviděli, že ne?“ Rychle vycítila jeho slabinu. „Nikdo mě neviděl venku, protože jsem byla doma, chápete.“

„Samozřejmě, madam.“

Inspektor si přisunul křeslo o něco blíže.

„Byl jsem teď informován, paní Lestrangeová, že jste navštívila plukovníka Protheroea ten večer předtím, než zemřel.“

Paní Lestrangeová řekla klidně: „Bylo to tak.“

„Můžete mi prozradit, čeho se týkala vaše rozmluva?“

„Týkala se soukromé záležitosti, inspektore.“

„Musím vás bohužel požádat, abyste mi sdělila, jakého druhu byla ta soukromá záležitost.“

„Nic takového vám neřeknu. Chtěla bych vás jen ujistit, že nic z toho, o čem jsme spolu hovořili, nemohlo mít něco společného s tím zločinem.“

„Neřekl bych, že vy to můžete nejlépe posoudit.“

„V každém případě mi to musíte věřit, inspektore.“

„Ve skutečnosti vám musím věřit všechno.“

„Zdá se, že to tak asi je,“ souhlasila se stále stejně klidným úsměvem.

Inspektor Slack zbrunátněl.

„Tohle je vážná věc, paní Lestrangeová. Chci znát pravdu –“ Uhodil pěstí do stolu. „A myslím to vážně, já se jí dopídím.“

Paní Lestrangeová na to neřekla nic.

„Nechápete, madam, že se sama dostáváte do velice podezřelého světla?“

Paní Lestrangeová opět nic neřekla.

„Vyžádají si vás, abyste podala svědectví před porotou.“

„Ano.“

Odpovídala jen jednoslabičně. Nerozhodně, bez zájmu. Inspektor změnil taktiku.

„Znala jste plukovníka Protheroea?“

„Ano, znala jsem ho.“

„Dobře znala?“

Chvíli mlčela, než se k tomu vyjádřila.

„Neviděla jsem ho několik let.“

„Znala jste paní Protheroeovou?“

„Ne.“

„Promiňte, ale pro návštěvu to byla nevhodná doba.“

„Z mého hlediska ne.“

„Co tím chcete říct?“

„Přála jsem si navštívit plukovníka Protheroea samotného. Nechtěla jsem se sejít s paní Protheroeovou nebo slečnou Protheroeovou. Pokládala jsem to za nejlepší způsob, jak dosáhnout svého cíle.“

„Proč jste se nechtěla setkat s paní nebo slečnou Protheroeovou?“

„To je moje věc, inspektore.“

„Odmítáte tedy další výpověď?“

„Rozhodně ano.“

Inspektor Slack vstal.

„Nebudete-li opatrná, madam, dostanete se sama do velice nepěkné situace. Vypadá to špatně – moc špatně.“

Usmála se. Měl jsem upozornit Slacka, že není typem ženy, která se dá snadno zastrašit.

„Dobrá, neříkejte, že jsem vás nevaroval, to je všechno,“ vybruslil z toho důstojně. „Dobré odpoledne, madam, a pamatujte na to, že se dopídíme pravdy.“ Odešel. Paní Lestrangeová vstala a podávala mi ruku.

„Já vás teď propustím – ano, bude to tak lepší. Víte, na radu už je pozdě. Svou roli jsem si vybrala.“

Opakovala dost bezútěšným hlasem:

„Svou roli jsem si vybrala.“

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Když jsem vycházel, srazil jsem se na schodech před dveřmi s Haydockem. Ostře sledoval inspektora, který právě procházel brankou, a zeptal se: „Vyslýchal ji?“

„Ano.“

„Doufám, že byl zdvořilý.“

Zdvořilost je podle mého názoru umění, kterému se Slack nikdy nenaučil, ale měl jsem dojem, že vzhledem ke své inteligenci zdvoři-

lý byl, a rozhodně jsem nechtěl Haydocka víc rozčilovat. Vypadal ustaraně a byl nervózní. Řekl jsem tedy, že Slack byl dost zdvořilý.

Haydock jen přikývl a vešel do domu. Já se dal dolů po ulici a brzy jsem dohnal inspektora. Myslím, že šel pomalu záměrně. I když mě moc rád nemá, není to člověk, jemuž by antipatie zabránila získat nějakou užitečnou informaci.

„Víte něco o té dámě?“ zeptal se mě rovnou.

Řekl jsem, že o ní nevím vůbec nic.

„Nikdy se vám nesvěřila, proč se sem přistěhovala?“

„Ne.“

„Přece jste ji byl teď navštívit?“

„Navštěvovat farníky patří k mým povinnostem,“ odpověděl jsem, abych se vyhnul zmínce, že jsem byl k návštěvě vyzván.

„Hm, asi ano.“ Pár minut byl potichu a potom, protože si nemohl odepřít diskusi o svém posledním nezdaru, pokračoval: „Připadá mi to podezřelé.“

„Myslíte?“

„Když už se mě na to ptáte, podle mě je za tím vyděračství. Vypadá to divně, pomyslíme-li na to, zač jsme vždycky plukovníka Protheroea pokládali. Ale v tom si nejste nikdy jistý. Nebyl by prvním starším církve, který vedl dvojí život.“

Hlavou mi proběhla nejasná vzpomínka na to, co ke stejnému tématu poznamenala slečna Marplová.

„Myslíte si skutečně, že je to možné?“

„Shoduje se to s fakty, pane. Proč se usadila chytrá, elegantní dáma v téhle poklidné, malé díře? Proč ho šla navštívit v tak nezvyklou dobu? Proč se vyhnula setkání s paní a slečnou Protheroeovými? Ano, všechno spolu souvisí. Přiznat to je pro ni nebezpečné – vydírání je trestný čin. Ale my to z ní dostaneme. Pokud víme, mohlo by to mít velice důležitý vztah k tomu případu. Jestliže plukovník Protheroe se za svého života nějak provinil a skrýval to – a bylo to něco ostudného – můžete si sám představit, jaké pole se nám otevírá.“

Asi měl pravdu.

„Snažil jsem se přimět majordoma, aby se rozpovídal. Mohl zaslechnout něco z rozmluvy mezi plukovníkem Protheroem a paní

Lestrangeovou. Majordomové často o všem vědí. On však přísahá, že nemá ani potuchy, čeho se ta konverzace týkala. Mimochodem, dostal kvůli tomu padáka. Plukovník se rozzlobil a vynadal mu za to, že ji vpustil dovnitř. Majordomus mu odsekl a dal výpověď. Řekl, že se mu to místo vůbec nelíbí a že už nějaký čas pomýšlel na odchod.“

„Nepovídejte.“

„Máme tedy další osobu, která plukovníkovi nepřála.“

„Doopravdy toho muže nepodezíráte – mimochodem, jak se jmenuje?“

„Jmenuje se Reeves a neřekl bych, že ho podezírám. Ale jak už jsem se předtím zmínil, člověk nikdy neví. Nelíbí se mi jeho úlisné, licoměrné způsoby.“

Nevím, jak by nazval Reeves způsoby inspektora Slacka.

„Jdu teď vyslýchat šoféra.“

„Pak byste mě mohl vzít s sebou,“ řekl jsem. „Chtěl bych si jen krátce pohovořit s paní Protheroeovou.“

„O čem?“

„Projednat pohřeb.“

„Ach!“ Inspektoru Slackovi to trochu vzalo dech. „Soudní ohledání mrtvoly bude zítra, v sobotu.“

„Přesně tak. Pohřeb se pravděpodobně bude konat v úterý.“

Zdálo se, že inspektor Slack se trochu zastyděl za svou příkrost. Nabídl olivovou snítku v podobě pozvání, abych zůstal při výslechu šoféra Manninga.

Manning byl příjemný mládenec, ne starší než pětadvacet nebo šestadvacet let. Měl sklon k tomu mít před inspektorem respekt.

„No tak, mladý muži, potřebuji od vás malou informaci,“ oslovil ho Slack.

„Ano, pane,“ vykoktal šofér. „Prosím, pane.“

Kdyby sám spáchal vraždu, nebyl by více vyplašený.

„Vezl jste včera svého pána do vsi?“

„Ano, pane.“

„V kolik hodin?“

„V pět třicet.“

„Paní Protheroeová jela taky?“

„Ano, pane.“

„Jel jste přímo do vsi?“

„Ano, pane.“

„Nezastavil jste někde na cestě?“

„Ne, pane.“

„Co jste dělal, když jste tam přijel?“

„Plukovník vystoupil a řekl, že už nebude vůz potřebovat. Že půjde domů pěšky. Paní Protheroeová šla něco nakupovat. Balíčky jsem dal do vozu. Potom řekla, že to je všechno, a já odjel domů.“

„Nechal jste ji ve vsi?“

„Ano, pane.“

„Kolik bylo hodin?“

„Čtvrt na sedm, pane. Přesně čtvrt na sedm.“

„Kde jste ji opustil?“

„U kostela, pane.“

„Zmínil se plukovník vůbec, kam jde?“

„Říkal něco, že musí navštívit veterináře… mělo to být kvůli jednomu z koní.“

„Aha. A vy jste se vrátil přímo sem?“

„Ano, pane.“

„Do Starého zámku lze vejít dvěma vchody, jedním vedle jižní a jedním vedle severní vrátnice. Mám za to, že jedete-li do vsi, používáte ten jižní?“

„Ano, pane, pokaždé.“

„A vracíte se toutéž cestou?“

„Ano, pane.“

„Hm. Snad je to všechno. Á, tady máme slečnu Protheroeovou.“

Lettice se k nám přihnala jako vítr.

„Chtěla bych fiata, Manningu. Natočíte mi ho, prosím?“

„Dobře, slečno.“

Odešel k dvousedadlovému autu a nadzvedl kapotu.

„Okamžik, slečno Protheroeová,“ řekl Slack. „Musím mít u každého záznam, co dělal včera odpoledne. Neberte to jako urážku.“

Lettice na něho upřeně hleděla.

„Nikdy nedovedu určit čas, ať se jedná o cokoli,“ řekla.

„Mám za to, že jste včera brzy po obědě odešla?“

Přikývla.

„Kam, prosím?“

„Hrát tenis.“

„S kým?“

„S Hartley Napiersem.“

„V Much Benhamu?“

„Ano.“

„A kdy jste se vrátila?“

„Nevím. Říkám vám, že tyhle věci nikdy nevím.“

„Vrátila jste se asi o půl osmé,“ řekl jsem.

„Máte pravdu,“ řekla Lettice. „Uprostřed těch zmatků. Anna dostala záchvat a Griselda jí pomáhala.“

„Děkuji vám, slečno,“ řekl inspektor. „To je všechno, co jsem chtěl znát.“

„To je zvláštní,“ řekla Lettice. „Připadá mi to tak nudné.“

Odebrala se k fiatu.

Inspektor se kradmo dotkl čela. „Trochu vadná?“ naznačil.

„Ani v nejmenším,“ řekl jsem. „Ale líbí se jí, když takový dojem vyvolá.“

„No dobrá, půjdu teď vyšetřovat služebné.“

Slacka nemůžete mít opravdu rád, ale lze obdivovat jeho energii.

Rozešli jsme se a já se zeptal Reevse, jestli mě přijme paní Protheroeová. „Právě teď si šla lehnout, pane.“

„Tak snad abych ji nerušil.“

„Kdybyste snad počkal, pane, vím, že paní Protheroeová by se s vámi ráda setkala, u oběda o tom tolik hovořila.“

Uvedl mě do salonu a rozsvítil světla, byly tam stažené rolety.

„Je to všechno velmi smutné,“ řekl jsem.

„Ano, pane.“ Měl chladný a uctivý hlas.

Podíval jsem se na něho. Jaké pocity se asi skrývaly pod tím chladným vystupováním? Bylo tu něco, o čem věděl a nemohl nám to říct? Nic není tak vzdáleno lidství jako maska ukázněného komorníka.

„Ještě něco, pane?“

Pod jeho korektním výrazem se objevil jen náznak úzkosti.

„Ne, nepotřebuji už nic,“ řekl jsem.

Trvalo jen chvíli a objevila se Anna Protheroeová. Pár věcí jsme projednali a na něčem se dohodli.

„Doktor Haydock, jaký je to báječný člověk!“ zvolala.

„Doktor Haydock patří mezi ty nejlepší, co znám.“

„Choval se vůči mně velice laskavě. Ale teď vypadá moc smutně, nezdá se vám?“

Nikdy mě nenapadlo, že by Haydock byl smutný. Nechal jsem si to projít hlavou.

„Nezdá se mi, že bych si toho někdy všiml,“ řekl jsem konečně.

„Já také ne, až dnes.“

„Má-li člověk nějaké trápení, mívá někdy pronikavější zrak,“ řekl jsem.

„To je velmi správné.“ Odmlčela se a potom dodala:

„Pane Clemente, je tu jedna věc, kterou absolutně *nemohu* pochopit. Jestliže byl můj muž zastřelen bezprostředně po tom, co jsem od něho odešla, jak je možné, že jsem neslyšela výstřel?“

„Domnívají se a mají k tomu důvod, že rána byla vypálena později.“

„Ale co těch šest hodin dvacet na tom sdělení?“

„Možná že bylo připsáno jinou rukou – rukou vraha.“

Tváře jí zbledly.

„Nepřipadalo vám divné, že datum nebylo napsáno jeho rukou?“

„Jak je to hrozné!“

„Zdá se, že nic z toho nebylo napsáno jeho rukou.“

Ten postřeh byl do jisté míry správný. Byly to trochu nečitelné klikyháky a nebyly tak vyhraněné jako obvyklé Protheroeovo písmo.

„Víte určitě, že už dál nepodezírají Lawrence?“

„Myslím, zeje z toho definitivně venku.“

„Ale pane Clemente, kdo to mohl udělat? Lucius nebyl oblíbený, já vím, ale nevěřím, že měl skutečné nepřátele. Ne – určitě ne takový druh nepřátel.“

Potřásl jsem hlavou. „Je to záhada.“

S úžasem jsem si vzpomněl na sedm podezřelých slečny Marplové. Kdo to mohl být?

Po rozloučení s Annou jsem začal uskutečňovat určitý plán.

Vracel jsem se ze Starého zámku soukromou pěšinou. Když jsem dospěl ke schůdkům přes plot, dal jsem se opačným směrem a vybral si místo, kde se mi zdál podrost trochu pošlapaný. Tam jsem uhnul stranou a prodíral se křovím. Les byl hustý s množstvím zmotaného podrostu. Nepostupoval jsem moc rychle a náhle jsem si uvědomil, že nedaleko ode mne se někdo prodírá křovím. Když jsem váhavě zůstal stát, objevil se Lawrence Redding. Nesl velký kámen.

Musel jsem asi vypadat překvapeně, protože se dal nečekaně do smíchu.

„Ne, to není doličný předmět, to je smírná oběť," řekl.

„Smírná oběť?"

„Ano, základ pro vyjednávání, dá se to tak říct? Potřebuji nějakou výmluvu, abych mohl navštívit vaši sousedku, slečnu Marplovou, a dozvěděl jsem se, že ze všeho nejvíc má ráda pěkný kus skály nebo kamene pro japonskou zahrádku, kterou zakládá."

„To je pravda," řekl jsem. „Ale co potřebujete od té staré dámy?"

„Jen tohle. Jestli se tu včera večer dalo něco vidět, slečna Marplová to vidět musela. Nemyslím něco, co s tím zločinem nutně souvisí – co by podle ní mělo souviset. Myslím nějakou výjimečnou nebo nezvyklou příhodu, třeba nějakou nepatrnou událost, která by nám mohla být vodítkem k pravdě. Něco, o čem si myslí, že kdyby to řekla policii, nemělo by to pro ni žádnou cenu."

„Domnívám se, že to možné je."

„V každém případě to stojí za zkoušku. Clemente, musím té věci přijít na kloub. Už kvůli Anně, když ne kvůli někomu jinému. A k Slackovi moc důvěry nemám – je to snaživý člověk, ale snaha sama nemůže nahradit duševní schopnosti."

„Vidím, že jste se dal na cestu oblíbené románové postavy detektiva amatéra," řekl jsem. „Nevím, jestli opravdu obstojí ve skutečném životě vedle profesionálů."

Pohlédl na mě lišácky a najednou se rozesmál.

„A co vy děláte v lese, padre?"

Ze slušnosti jsem se zatvářil rozpačitě.

„To samé, co tu dělám já, na to dám krk. Dostali jsme stejný nápad, není to tak? *Jak se vrah dostal do pracovny?* Prvá možnost, šel

uličkou a prošel brankou, druhá možnost, prošel hlavním vchodem, třetí možnost – je tu třetí možnost? Napadlo mě podívat se, jestli tu nejsou nějaké známky, že by někdo pošlapal nebo polámal křoviny někde blízko zdi, ohraničující farskou zahradu.“

„Právě to mě taky napadlo,“ připustil jsem.

„Ale ve skutečnosti jsem se do toho nedal,“ pokračoval Lawrence. „Protože jsem chtěl nejdřív navštívit slečnu Marplovou, abychom se ujistili, že včera večer nikdo neprošel uličkou v době, co jsme byli v ateliéru.“

Potřásl jsem hlavou.

„S určitostí tvrdila, že tam nikdo nebyl.“

„Ano, nikdo, koho by mohla nazvat někým – zní to bláznivě, ale jistě chápete, jak to myslím. Mohl se tu objevit někdo jako pošťák nebo mlékař nebo chlapec od řezníka – prostě někdo, jehož přítomnost by byla tak přirozená, že byste ani nepomýšlel na to se o tom zmínit.“

„Určitě jste četl K. G. Chestertona,“ řekl jsem a Lawrence to nepopřel.

„A nezdá se vám, že by na tom mohlo něco být?“

„No, možná že ano,“ připustil jsem.

Bez dalších okolků jsme se vydali k slečně Marplové. Pracovala na zahradě a zavolala na nás, když jsme přelézali schůdky.

„Vidíte, nic jí neujde,“ zamumlal Lawrence.

Přijala nás velice vlídně a projevila velkou radost z Lawrencova ohromného kamene, který jí s náležitou vážností předával.

„Je to od vás velká pozornost, pane Reddingu. Opravdu velká pozornost.“

Lawrence to povzbudilo a hned se začal vyptávat. Slečna Marplová pozorně naslouchala.

„Ano, je mi jasné, co myslíte, a plně s tím souhlasím, jedná se o takový detail, o kterém se nikdo nezmiňuje nebo nerad zmiňuje. Ale mohu vás ujistit, že takového druhu tu nebylo nic. Docela nic.“

„Jste si tím jistá, slečno Marplová?“

„Absolutně jistá.“

„Neviděla jste někoho to odpoledne jít pěšinou do lesa nebo vycházet z lesa?“ zeptal jsem se.

„Ale ano, dokonce několik lidí. Šli tudy doktor Stone a slečna Cramová – pro ně je to nejkratší cesta k mohyle. To bylo něco málo po druhé hodině. A doktor Stone se tou cestou vracel – jak víte, pane Reddingu, protože se k vám a paní Protheroeové připojil.“

„Ten výstřel ostatně – ten, co jste slyšela, slečno Marplová, museli taky slyšet pan Redding a paní Protheroeová,“ řekl jsem.

Pohlédl jsem tázavě na Lawrence.

„Ano,“ řekl zamračeně. „Myslím, že jsem slyšel nějaké rány. Byl to jeden, nebo dva výstřely?“

„Já jsem slyšela jeden,“ řekla slečna Marplová.

„Zanechalo to ve mně jen velice matný dojem, pokud si pamatuji,“ řekl Lawrence. „Zatrápeně, tak rád bych si vzpomněl, kdyby to jen šlo. Víte, byl jsem zcela zaujat tím – tím –“

Odmlčel se v rozpacích.

Taktně jsem zakašlal. Slečna Marplová změnila s nádechem prudérnosti předmět hovoru.

„Inspektor Slack na mně vyzvídal, jestli jsem slyšela ten výstřel potom, co pan Redding a paní Protheroeová opustili ateliér, nebo předtím. Musela jsem přiznat, že to skutečně s určitostí nemohu říct, ale že mám dojem – který sílí, čím víc na to myslím – že to bylo potom.“

„Rozhodně to potom zbavuje podezření slovutného doktora Stonea,“ povzdechl si Lawrence. „Ne že by byl kdy ten nejmenší důvod, proč by měl být podezírán, že zastřelil chudáka starého Protheroea.“

„Ach!“ povzdechla si slečna Marplová. „Vždycky mám za prozíravé trochu podezírat každého. Jak říkám, člověk nikdy *neví*, je to tak?“

Pro slečnu Marplovou to bylo typické. Zeptal jsem se Lawrence, jestli s ní má na ten výstřel stejný názor.

„To opravdu nemohu říct. Víte, byla to taková běžná rána. Přikláněl bych se k tomu, že došlo k výstřelu, když jsme byli v ateliéru. Ta rána mohla být ztlumena – a tam se dala hůře zaznamenat.“

Pomyslel jsem si, že ještě z jiných důvodů, než že ta rána byla ztlumena.

„Musím se zeptat Anny,“ řekl Lawrence. „Třeba si vzpomene. Kromě toho, zdá se, je tu ještě jeden neobvyklý fakt, který je třeba

vysvětlit. Paní Lestrangeová, záhadná dáma ze St. Mary Mead, navštívila starého Protheroea po večeři ve středu večer. A zdá se, že nikdo nemá ani zdání, co všechno za tím vězí. Starý Protheroe neřekl nic ani své ženě, ani Lettice."

„Snad o tom ví něco vikář," ozvala se slečna Marplová.

Jak se ta žena vůbec dozvěděla, že jsem to odpoledne byl na návštěvě u paní Lestrangeové? Je záhadné, jakým způsobem se o všem dozví.

Potřásl jsem hlavou a řekl, že tu záležitost nemohu nijak osvětlit.

„Co o tom soudí inspektor Slack?" zeptala se slečna Marplová.

„Snažil se ze všech sil vytáhnout něco z majordoma – ale zřejmě majordomus nebyl dost zvědavý, aby naslouchal u dveří. A máme to – nikdo nic neví."

„Přesto si myslím, že někdo něco zaslechl, vy ne?" řekla slečna Marplová. „Chci říct, že vždycky někdo o něčem ví. Myslím, že tady by mohl něco vyzvědět pan Redding."

„Ale paní Protheroeová o ničem neví."

„Nemyslím Annu Protheroeovou," řekla slečna Marplová. „Myslím služebné. Tak nerady se svěřují s čímkoli policii. Ale mladý muž s příjemným zevnějškem – odpusťte mi to, pane Reddingu – a navíc neprávem podezřívaný – ach! Jsem si jistá, že se mu svěří okamžitě."

„Půjdu a pokusím se o to dnes večer," řekl Lawrence rázně. „Děkuji za ten tip, slečno Marplová. Půjdu až – no, až budeme mít s vikářem za sebou prácičku, co nás čeká."

Zdálo se mi, že bude lepší, když v tom budeme hned pokračovat. Rozloučil jsem se se slečnou Marplovou a ještě jednou jsme se ponořili do lesa.

Postupovali jsme po pěšině až na místo, kde se zdálo, že někdo uhnul doprava. Lawrence vysvětlil, že už tuto zvláštní stopu sledoval a nikam nedospěl, ale dodal, že bychom se o to mohli pokusit. Možná že se dopustil nějaké chyby.

Dopadlo to však tak, jak řekl. Snad po deseti nebo dvanácti yardech se vytratily všechny známky polámaných a pošlapaných listů.

Bylo to místo, odkud se Lawrence prodíral zpět na pěšinu předtím odpoledne, když se se mnou setkal.

Octli jsme se opět na pěšině a šli po ní kousek dál. Zase jsme přišli na místo, kde se zdálo, že křoví je porušené. Byly to velice nepatrné známky, ale podle mého úsudku zřejmé. Tentokrát stopa vypadala slibněji. Odchýlila se od pěšiny a klikatila se stále blíž k farní zahradě. Zanedlouho jsme se dostali tam, kde křoví prorůstalo hustě až ke zdi. Zeď je vysoká a na vrcholu zdobená střepy rozbitých lahví. Kdyby někdo o ni opřel žebřík, museli bychom najít stopy, kudy ji přelézal.

Pomalu jsme se prodírali podél zdi, když jsme zaslechli zvuk lámané větve. Hnal jsem se dopředu, rozhrnuje silou zmotané křoví – a octl se tváří v tvář inspektoru Slackovi.

„Tak to jste vy," řekl. „A pan Redding. Copak tu máte, vy dva džentlmeni, za lubem?" Trochu schlíplí jsme mu to vysvětlili.

„Zcela správně," řekl inspektor. „Nejsme takoví debilové, za jaké nás obvykle pokládají, já měl tentýž nápad. Jsem tu už déle než hodinu. Chtěli byste se něco dozvědět?"

„Ano," řekl jsem odevzdaně.

„Ať už zavraždil plukovníka Protheroea, kdo chtěl, nemohl se dostat na faru tady tou cestou! Na této ani na druhé straně zdi nejsou žádné stopy. Ten, kdo vraždil, přišel hlavním vchodem. Není jiné cesty, kterou mohl přijít."

„To není možné," vykřikl jsem.

„Proč ne? Máte neustále otevřené dveře. Stačí jen vejít. Z kuchyně vás nikdo neuvidí. Vrah ví, že jste odklizený z cesty, ví, že paní Clementová je v Londýně, ví, že pan Dennis je na tenisové party. Je to jednoduché jak facka. Nemusí jít nebo přijít ze vsi. Přímo proti vchodu na faru je veřejná pěšina a z té může uhnout tady do lesa a vyjít, kde se vám to hodí.

S jedinou výjimkou, že by paní Price Ridleyová v tu konkrétní minutu vyšla ze dveří, je všude čistý vzduch. Mnohem čistší než při přelézání zdi. Z postranních oken horního patra domu paní Price Ridleyové lze přehlédnou větší část zdi. Ne, můžete se spolehnout na to, že přišel touto cestou." Skutečně se zdálo, že musí mít pravdu.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Druhý den ráno ke mně zaskočil na krátkou návštěvu inspektor Slack. Myslím, že vůči mně roztává. Časem možná zapomněl na ten incident s hodinami.

„Zdravíčko, pane," pozdravil. „Zjistil jsem ten telefonní hovor, jak vás volali."

„Skutečně?" zeptal jsem se dychtivě.

„Je to dost divné. Zavolali vás z domku u severní brány Starého zámku. V současné době je ten domek prázdný, staří vrátní odešli do důchodu a noví ještě nenastoupili. Je tam volno a je to přístupné místo – okno vzadu bylo otevřené. Na přístroji nebyly žádné otisky prstů – byl pečlivě otřeny. To něco naznačuje."

„Jak to myslíte?"

„Vyplývá z toho, že telefonní hovor byl uskutečněn záměrně, aby vás odklidili z cesty. Vražda byla proto pečlivě naplánována předem. Kdyby se jednalo jen o neškodný vtip, otisky prstů by nebyly tak pečlivě otřeny."

„To ne, pochopitelně."

„Vyplývá z toho dále, že vrah byl velice dobře obeznámen se Starým zámkem a jeho okolím. Nebyla to paní Protheroeová, kdo telefonoval. Přešetřil jsem si krok za krokem, kde se to odpoledne zdržovala. Existuje půl tuctu služebných, které mohou odpřisáhnout, že až do půl šesté byla doma. Potom přijelo auto a odvezlo ji a plukovníka Protheroea do vsi. Plukovník navštívil veterináře Quintona kvůli jednomu z koní. Paní Protheroeová něco objednala u zelináře a v prodejně ryb a odtud šla rovnou zadní uličkou, kde ji viděla slečna Marplová. Ve všech krámech potvrdili, že neměla u sebe kabelku. Ta stará dáma měla pravdu."

„Obvykle má," řekl jsem klidně.

„A slečna Protheroeová skončila v Much Benhamu v pět třicet."

„Ovšem," řekl jsem. „Byl tam taky můj synovec."

„Tím je z toho venku. Zdá se, že služebná je v pořádku – je trochu hysterická a nervózní, ale co můžete čekat? Vzal jsem si samozřejmě na paškál majordoma – jak je to s výpovědí a vůbec. Nemyslím, že o tom něco ví."

„Vypadá to, že vaše vyšetřování má spíše negativní výsledky, inspektore.“

„Má i nemá, pane. Objevila se tu jedna velice podivná věc – zcela neočekávaně, řekl bych.“

„Ano?“

„Vzpomínáte si na tu paniku, kterou včera ráno vyvolala paní Price Ridleyová, co s vámi sousedí? Kvůli tomu, že ji zavolali telefonem?“

„Ano?“ řekl jsem.

„Vystopovali jsme ten hovor, jen abychom ji uklidnili – a odkud byste pro všechno na světě předpokládal, že bylo voláno?“

„Z telefonní budky?“ řekl jsem nazdařbůh.

„Ne, pane Clemente. Bylo voláno z domku pana Lawrence Reddinga.“

„Cože!“ vykřikl jsem překvapeně.

„Ano. Trochu divné, že ano? Pan Redding s tím nemá nic společného. V tu dobu, o půl sedmé, byl na cestě k Modrému kanci s doktorem Stonem a viděla ho celá vesnice. A máme to. Něco to naznačuje, že? Někdo zaskočil do prázdného domku a zatelefonoval. Kdo to byl? Máme tedy dva záhadné telefonní hovory v jednom dni. Nutně to vede k domněnce, že je mezi nimi nějaká souvislost. Ať jsem papež, jestli za oběma hovory nebyla jedna a tatáž osoba.“

„Ale jaký to mělo účel?“

„No, právě to musíme zjistit. Zdá se, že ten druhý hovor nemá žádný zvláštní význam, ale nějaký mít musí. Cítíte, kam to směřuje? Dům pana Reddinga je využit k telefonování. Revolver patří panu Reddingovi. Všechno vrhá podezření na pana Reddinga.“

„Bylo by to ještě nápadnější, kdyby ten prvý hovor byl uskutečněn z jeho domu,“ namítl jsem.

„Ano, ale to jsem si už promyslel. Co dělal většinou odpoledne pan Redding? Jezdil ze Starého zámku portrétovat slečnu Protheroeovou. Ze svého domku jezdil na motorce a projížděl severní branou. Teď chápete, proč bylo zavoláno právě odtud. *Vrah věděl o té hádce, která způsobila, že pan Redding už víckrát nepojede do Starého zámku.*“

Uvažoval jsem chvíli, abych si uspořádal inspektorovy argumenty v hlavě. Připadaly mi logické a odůvodněné.

„Zůstaly nějaké otisky prstů na telefonu v domku pana Reddinga?“ zeptal jsem se.

„Nebyly tam žádné,“ odpověděl inspektor trpce. „Ta zatracená bába, co tam chodí a uklízí, včera ráno utírala prach.“ Vypadal nazlobeně. „V každém případě je to pitomá nána. Nemůže si vzpomenout, kdy naposledy viděla ten revolver. Mohl tam být ráno, kdy byl ten zločin spáchán, ale nemusel. ‚Nemůže to říct, není si jistá.‘ Všechny jsou stejné!

Cistě formálně jsem byl navštívit doktora Stonea,“ pokračoval. „Musím přiznat, že rozmluva s ním byla příjemná. Šli se slečnou Cramovou k tomu pahorku – nebo mohyle – nebo jak se tomu říká, včera kolem půl druhé a zůstali tam celé odpoledne. Doktor Stone se vracel sám a ona šla později. Tvrdí, že neslyšel žádný výstřel, ale připouští, že bývá duchem nepřítomný. Všechno potvrzuje to, co si myslíme.“

„Až na to, že jste nechytili vraha,“ řekl jsem.

„Hra,“ řekl inspektor. „Co jste slyšel v telefonu, byl ženský hlas. Co slyšela paní Price Ridleyová, byl se vší pravděpodobností taky ženský hlas. Kdyby ten výstřel nebyl vypálen bezprostředně, když telefonní hovor končil – věděl bych, kam se poohlédnout.“

„Kam?“

„No, nebylo by právě nejvhodnější o tom mluvit, pane.“

Nabídl jsem mu sklenku portského, aniž bych se při tom začervenal. Mám několik vynikajících starých ročníků. Jedenáct hodin dopoledne není vhodná doba k pití portského, ale myslím, že inspektoru Slackovi to nijak nevadilo. Bylo to ovšem strašné zneužití toho ročníku, ale člověk si nesmí v těchto věcech vybírat.

Inspektor Slack, když do sebe obrátil druhou sklenku, se odvázal a začal být žoviální. Tohle zvláštní portské má takový účinek.

„Nezdá se, že to bude mít pro vás nějaký význam, pane. Necháte si to pro sebe? Aby se to nerozkřiklo po farnosti.“

Ujistil jsem ho.

„Vzhledem k tomu, že se to všechno odehrálo ve vašem domě, máte snad – dalo by se říct právo – o tom vědět.“

„Právě tak se na to dívám já," řekl jsem.

„Dobrá tedy, vážený pane, co říkáte té dámě, která navštívila plukovníka Protheroea noc před vraždou?"

„Paní Lestrangeová!" vykřikl jsem dost nahlas, jak mě to překvapilo.

Inspektor na mne vrhl káravý pohled.

„Ne tak nahlas, pane. Paní Lestrangeová je dáma, kterou sleduji. Vzpomínáte si, co jsem vám vyprávěl – jde o vydírání."

„Těžko je to důvod k vraždě. Nebyl by to případ, kdy se zabije slepice, která snáší zlatá vejce? To jest, přijmeme-li vaši hypotézu za správnou, a s tím nemohu ani v nejmenším souhlasit."

Inspektor mi mrknutím dal najevo svou nelibost.

„Ona je takovým typem, který džentlmeni vždycky brání. Podívejte, pane. Předpokládejme, že v minulosti starého pána úspěšně vydírala. Po mnoha letech se o něm doslechne, přestěhuje se sem a znovu se o to snaží. Ale mezitím došlo ke změnám. Právo zaujalo značně odlišné hledisko. Dnes se poskytuje veškerá podpora lidem žalujícím pro vydírání – je zakázáno uveřejňovat jejich jména v tisku. Dejme tomu, že se plukovník Protheroe otočí a řekne, že se s ní bude soudit. Ona se tím dostane do ošklivé pozice. Za vydírání jsou velice přísné tresty. Mění to celou situaci.

Zbývá jí jediná věc, jak zachránit samu sebe, bezodkladně a zcela ho vyloučit ze hry."

Mlčel jsem. Musím přiznat, že inspektorovo zdůvodnění, jak je dal dohromady, bylo přijatelné. Jen jedno, když jsem o tom přemýšlel, bylo nepřijatelné

– osobnost paní Lestrangeové.

„Nesouhlasím s vámi, inspektore," řekl jsem. „Nemyslím, že paní Lestrangeová by mohla být potenciální vyděračkou. Má za sebou – minulost, ale je to – dáma."

Vrhl na mne útrpný pohled.

„Dobrá, dobrá, pane," řekl shovívavě. „Jste duchovní. Ani z poloviny nevíte, jak to na světě chodí. Opravdu dáma! Byl byste překvapený, kdybyste věděl něco z toho, co vím já."

„Nemám na mysli jen sociální postavení. V každém případě bych si mohl představit paní Lestrangeovou jako *deklasovanou* ženu. Co mám na mysli, se týká – osobní kultivovanosti.“

„Nepohlížíte na ni stejnýma očima jako já, pane. Mohu na ni hledět jako muž – ale jsem taky policejní důstojník. Ta její osobní kultivovanost mi nic neříká. Ona je takovým typem ženy, která do vás vrazí nůž a nehne přitom ani brvou.“

Je to zvláštní, ale spíše bych uvěřil tomu, že paní Lestrangeová je vinna vraždou, než že by byla schopna vydírat.

„Nemohla ovšem telefonovat té staré dámě, co bydlí vedle, a v téže době zastřelit plukovníka Protheroea,“ pokračoval inspektor.

Ještě nedoznělo to, co říkal, když se divoce plácl přes nohu.

„Mám to!“ zvolal. „To bude jádro toho telefonního hovoru. Jistě *alibi*. Věděla, že bychom to mohli spojovat s tím prvním. Prozkoumám to. Mohla podplatit nějakého mládence ze vsi, aby místo ní zavolal. Nikdy by ho ani *nenapadlo* spojovat to s vraždou.“

Inspektor spěšně odešel.

„Slečna Marplová chce s tebou mluvit,“ řekla Griselda, když nakoukla do dveří. „Poslala hodně zašmodrchaný dopis – všechno je v něm napsáno tence a podtrháno. Většinu z toho nepřečtu. Zřejmě se sama nemůže vzdálit. Pospěš si, zajdi tam a zjisti, oč jde. Nenávidím stařenky – vykládají o tom, jaké mají špatné nohy, a někdy trvají na tom, že ti je ukážou. Jaké štěstí, že dnes odpoledne zasedá porota! Nemusíš jít do klubu a sledovat chlapecký kriketový zápas.“

Spěchal jsem tam, hodně zaměstnávaje svou mysl, jaký je asi důvod toho předvolání.

Zastihl jsem slečnu Marplovou v něčem, co by se dalo popsat jako zmatek. Byla celá zrůžovělá a hovořila trochu nesouvisle.

„Můj synovec,“ vysvětlovala. „Můj synovec, Raymond West, spisovatel. Dneska přijede. Takový rámus. Na všechno musím dohlížet sama. Nemůžete se spolehnout na služebnou, že vám pořádně vyvětrá lůžko, a samozřejmě večer musíme mít masité jídlo. Džentlmeni vyžadují takovou spoustu masa, je to tak? A pití. Určitě by mělo být doma něco k pití – a sifon.“

„Jestli mohu být nějak nápomocný –“ začal jsem.

„Ach! Jste velmi laskavý. Ale tak jsem to nemínila. Ve skutečnosti máme spoustu času. Jsem ráda, že bude mít vlastní tabák a dýmku. Ráda, protože se nemusím starat o to, jaký druh cigaret se má koupit. Ale taky mě to dost mrzí, protože trvá tak dlouho, než dostanete kouř ze záclon. Okno samozřejmě otvírám a každé ráno je důkladně vytřepu. Raymond vstává moc pozdě – myslím, že je to pro spisovatele obvyklé. Podle mne píše velice chytré knihy, i když lidé ve skutečnosti nejsou tak nepříjemní, jak je líčí. Chytří mladí muži vědí tak málo o životě, nezdá se vám?“

„Nechtěla byste ho přivést na večeři na faru?“ zeptal jsem se, stále neschopný zjistit, proč jsem byl předvolán.

„Ach ne! Děkuji vám,“ řekla slečna Marplová. „Je to od vás velice laskavé,“ dodala.

„Bylo tu – eh – něco, proč jste mě chtěla, myslím, vidět,“ připomněl jsem zoufale.

„Samozřejmě! V tom vzruchu se mi to přímo vypařilo z hlavy.“ Zarazila se a zavolala služebnou.

„Emily! Emily! Tyhle prostěradla ne. Ty ozdobné s monogramem a nedávejte je moc blízko k ohni.“

Zavřela dveře a obrátila se vzrušeně ke mně.

„Je to dost zvláštní, co se stalo včera v noci,“ vysvětlovala. „Myslím, že byste to rád slyšel, i když se zdá, že to momentálně nedává žádný smysl. Včera v noci jsem byla dlouho vzhůru – přemýšlela jsem o celé té smutné záležitosti. Vstala jsem a podívala se z okna. A co byste řekl, že jsem viděla?“

Pohlédl jsem na ni tázavě.

„Gladys Cramovou,“ řekla slečna Marplová s velkým důrazem. „Jako že jsem Marplová, šla do lesa a nesla kufr.“

„Kufr?“

„Není to zvláštní? Co chtěla s kufrem v lese ve dvanáct hodin noci?

Víte, pravděpodobně to nemá nic společného s vraždou,“ pokračovala slečna Marplová. „Ale je to divné. A právě teď všichni zjišťujeme, že si musíme všímat podivných věcí.“

„Člověka to úplně ohromí,“ řekl jsem. „Nešla se náhodou – eh – vyspat do té mohyly?“

„Nešla, to rozhodně ne," řekla slečna Marplová. „Krátce na to se vracela a ten kufr už s sebou neměla."

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Porota zasedala ten den ve dvě hodiny odpoledne u Modrého kance. Hovořím o tom nerad, ale v obci to způsobilo strašný rozruch. Za posledních patnáct let nebyla v St. Mary Mead spáchána vražda. A když se vyskytne někdo jako plukovník Protheroe, zavražděný dokonce ve vikářově pracovně, zvedne to takovou vlnu vzrušení, jaká zřídka zasáhne většinu obyvatel obce.

K mým uším doléhaly různé poznámky, které jsem snad neměl slyšet.

„Je tu vikář. Vypadá pobledle, co? Tak nevím, jestli v tom nemá prsty. Přece jen se to stalo na faře." „Jak si to můžete myslet, Mary Adamsová? V té době navštívil Henry Abbotta." „Ale měli se s plukovníkem pohádat. Mluví se o tom. Tady je Mary Hillová. Dělá se důležitou, protože tam slouží. Pst, přichází koroner."

Funkcí koronera byl pověřen doktor Roberts ze sousedního města Much Benhamu. Odkašlal si, narovnal brýle a tvářil se důležitě.

Bylo by dost únavné zopakovat všechna svědectví. Lawrence Redding podal svědectví, jak našel mrtvolu a identifikoval revolver jako svou zbraň. Podle svého nejlepšího přesvědčení ji viděl v úterý dva dny předtím. Ležela na poličce v jeho domě a dveře tam byly obvykle otevřené.

Paní Protheroeová podala svědectví, že viděla naposledy svého manžela asi ve tři čtvrti na šest, když se rozešli na ulici ve vsi. Dohodla se s ním, že se pro něho později na faře zastaví. Přišla na faru asi ve čtvrt na sedm a dostala se tam zadní uličkou a zahradní brankou. V pracovně neslyšela žádné hlasy a domnívala se, že pokoj je prázdný, ale u psacího stolu mohl sedět její manžel, a v tom případě ho nemohla vidět. Pokud je jí známo, jeho duševní a zdravotní stav byl normální. Neví o žádném nepříteli, který by mohl mít vůči němu zášť.

Jako další svědek jsem vystoupil já a vyprávěl o své schůzce s Protheroem a o výzvě, abych se dostavil k Abbottovým. Popsal jsem, jak jsem našel mrtvolu a zavolal doktora Haydocka.

„Kolik lidí o tom vědělo, pane Clemente, že k vám ten večer přijde plukovník Protheroe na návštěvu?“

„Domnívám se, že o tom věděla pěkná řádka lidí. Moje žena, můj synovec a sám plukovník Protheroe na to dělal narážky, když jsem ho ráno potkal ve vsi. Myslím, že to pár lidí mohlo zaslechnout, protože jako mírně nahluchlý mluvil dost hlasitě.“

„Bylo to tedy všeobecně známé? Mohl o tom kdokoli vědět?“

Souhlasil jsem.

Následoval Haydock. Byl to důležitý svědek. Pečlivě a odborně popsal, jak vypadala mrtvola, a stejně tak přesně smrtelné zranění. Podle jeho mínění mrtvý byl zastřelen přibližně v časovém rozmezí šest hodin dvacet minul a šest hodin třicet – určitě ne později než v šest třicet pět. To byl krajní limit. V tomto bodě se vyjadřoval jasně a rozhodně. Sebevraždu vyloučil, k sebezraněni nemohlo dojít.

Svědectví inspektora Slacka bylo zdrženlivé a stručné. Popsal, jak byl předvolán a za jakých okolností identifikoval mrtvého. Bylo předloženo nedokončené psaní a zaznamenán na něm uvedený čas – šest hodin dvacet minut. Stejně tak byly předloženy hodiny. Mlčky se předpokládalo, že smrt nastala v šest hodin dvacet minut. Policie neprozradila vůbec nic. Anna Protheroeová mi potom sdělila, že jí bylo řečeno, aby uvedla pro svou návštěvu poněkud časnější termín než šest hodin dvacet.

Naše služebná Mary byla dalším svědkem a její vystoupení bylo trochu neurvalé. Nic neslyšela a ani nechtěla nic slyšet. Jako by džentlmeni, přicházející navštívit vikáře, byli obvykle zastřeleni. To nebyli. Ona si musela hledět své práce. Plukovník Protheroe se dostavil přesně ve čtvrt na sedm. Ne, na hodinky se nepodívala. Slyšela vyzvánět na kostele, když ho uvedla do pracovny. Neslyšela žádný výstřel. Kdyby někdo vystřelil, musela by to slyšet. Samozřejmě věděla, že k výstřelu muselo dojít, protože ten džentlmen byl nalezen zastřelený – ale bylo to tak. Ona nic neslyšela.

Koroner to nijak nezdůraznil. Pochopil jsem, že pracuje s plukovníkem Melchettem ve vzájemné shodě.

Paní Lestrangeová byla předvolána, aby podala svědectví, ale bylo předloženo lékařské potvrzení, podepsané doktorem Haydockem, že její špatný zdravotní stav jí zabránil, aby se dostavila.

Byl tu ještě jeden svědek, poněkud roztřesená starší paní. Ta, která podle Slackova vyjádření ‚dělá' u Lawrence Reddinga.

Paní Archerové ukázali revolver a ona potvrdila, že je to ten, který viděla v obývacím pokoji pana Reddinga. „Nahoře naproti knihovně, měl ho tam ležet." Naposledy ho viděla v den vraždy. Ano – na další otázku odpověděla kladně – byla si naprosto jistá, že tam byl ve čtvrtek v poledne – ve tři čtvrti na jednu, když odcházela.

Vzpomněl jsem si na to, co mi řekl inspektor, a trochu mě to překvapilo. Ačkoli se vyjadřovala neurčitě, když ji vyslýchal, teď si byla naprosto jistá.

Koroner shrnul celý případ a počínal si velmi důkladně. Téměř bezprostředně byl uveřejněn výrok poroty:

Vražda spáchaná neznámou osobou nebo osobami.

Když jsem opouštěl místnost, uvědomil jsem si malou armádu mladých mužů s bystrými, ostražitými obličeji, kteří si byli navzájem nějak podobní svými zevnějšky. Některé z nich jsem znal od vidění, jak se v posledních pár dnech neustále točili kolem fary. Hledaje únik, vřítil jsem se zpátky do útrob Modrého kance a poštěstilo se mi naběhnout přímo na archeologa doktora Stonea. Zcela neobřadně jsem se ho pevně chytil.

„Novináři," vyjádřil jsem se stručně a výmluvně. „Můžete mě vyrvat z jejich spárů?"

„Ale samozřejmě, pane Clemente. Pojďte se mnou nahoru."

Vedl mě úzkým schodištěm do svého obývacího pokoje, kde seděla slečna Cramová a cvičenými údery prohánělа klávesy psacího stroje. Věnovala mi na pozdrav frivolní úsměv. Chopila se této příležitosti a přestala psát.

„Strašné, že," řekla. „Myslím to, že nevíme, kdo to udělal. Ale ta porota mě otrávila. Byla to nuda, samá nuda. Od začátku do konce tam nebylo nic, co by se dalo nazvat pikantní."

„Vy jste tam tedy byla, slečno Cramová?"

„Byla jsem tam v plné parádě. Asi jste mě neviděl. Opravdu jste mě neviděl? Trochu se mě to dotklo. Ano, dotklo. Džentlmen, i když je duchovní, by měl mít oči na pravém místě."

„Byl jste tam také?“ zeptal jsem se doktora Stonea ve snaze uniknout tomu hravému škádlení. Mladé ženy jako slečna Cramová na mě působí vždycky tak, že se cítím neohrabaný.

„Ne, mě bohužel tyto věci zajímají jen nepatrně. Jsem zcela zaujatý svým vlastním koníčkem.“

„Musí to být velice zajímavý koníček,“ řekl jsem.

„Vy snad o tom něco víte?“

Musel jsem přiznat, že o tom nemám ani zdání.

Doktor Stone nebyl typ člověka, jehož by přiznání nevědomosti nějak zastrašilo. Mělo to přesně týž výsledek, jako kdybych řekl, že odkrývání mohyl je mou jedinou zábavou. Řeč mu vířivě tryskala z úst. Mohyly podlouhlé, kulaté, doba kamenná, bronzová, paleolitická, neolitické hroby a megalitické stavby, to všechno se řítilo jako vodopád. Měl jsem co dělat, abych přikyvoval hlavou a vypadal inteligentně – a to poslední je snad příliš optimistické. Doktor Stone přede mnou rostl. Byl to mladý muž. Měl kulatou a holou hlavu, kulatý a růžový obličej a zíral na mě velice silnými skly. Nikdy jsem nepoznal takového nadšence, který by byl tak málo povzbuzován. Pouštěl se do každé argumentace pro i proti své oblíbené teorii – kterou jsem mimochodem vůbec nepochopil!

Velmi obšírně a dopodrobna líčil rozdíly svých názorů od názorů plukovníka Protheroea.

„Ten tvrdohlavý křupan!“ řekl vzrušeně. „Ano, ano, vím, že je mrtvý a o mrtvých jen to nejlepší. Ale smrt nemůže změnit fakta. Tvrdohlavý křupan ho přesně vystihuje. Jen proto, že si přečetl pár knížek, pokládá se za autoritu – proti člověku, který se studiem toho oboru zabývá celý život. Celý svůj život, pane Clemente, jsem věnoval této práci. Celý svůj život –“

Vzrušeně to drmolil. Gladys Cramová ho přivedla pádnou větou zpátky na zem.

„Jestli si nepospíšíte, zmeškáte vlak,“ poznamenala. „Proboha. Tři čtvrtě? To není možné.“

„Jak jednou začnete hovořit, zapomenete na čas. Co byste si počal, kdybych se o vás nestarala, to opravdu nevím.“

„Zcela správně, drahá, zcela správně.“ Poklepal jí něžně na rameno. „Je to obdivuhodná dívka, pane Clemente. Nikdy nic nezapomene. Cítím se nesmírně šťastný, že jsem ji našel.“

„Ale jděte, doktore Stone,“ řekla dívka. „Rozmazlujete mě, ano, rozmazlujete.“

Nemohl jsem se zbavit pocitu, že mé myšlenky se ubírají jiným směrem – tím, který předvídá zákonné manželství jako budoucnost doktora Stonea a slečny Cramové. Pomyslel jsem si, že slečna Cramová je svým způsobem chytrá mladá žena.

„Radši abyste už šel,“ řekla slečna Cramová.

„Ano, ano, už jdu.“

Zmizel ve vedlejším pokoji a vrátil se s kufrem v ruce.

„Odjíždíte?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Jen si na pár dní odskočím do města,“ vysvětloval. „Zítra navštívím starou matku, v pondělí budu vyřizovat nějaké záležitosti s právníky. V úterý se vrátím. Mimochodem, smrt plukovníka Protheroea snad naše ujednání nezmění. Chci říct, pokud jde o tu mohylu. Nebude mít paní Protheroeová námitky, budeme-li pokračovat v práci?“

„Myslím, že ne.“

Když se o tom zmínil, ptal jsem se sám sebe, kdo bude skutečně rozhodovat ve Starém zámku. Bylo dost možné, že to Protheroe odkázal Lettice. Napadlo mě, že by bylo zajímavé znát obsah Protheroeovy závěti.

„V rodině způsobí smrt spoustu nepříjemností,“ poznamenala slečna Cramová s jakýmsi chmurným přídechem. „Nevěřil byste, jak nechutně se k tomu někdy staví.“

„Teď už ale musím opravdu jít.“ Doktor Stone se několikrát neúspěšně pokoušel překontrolovat kufr, velký vlněný pléd a nepraktický deštník. Šel jsem mu na pomoc. Ohradil se.

„Neobtěžujte se – neobtěžujte se. Zvládnu to výborně sám. Nepochybně bude dole někdo čekat.“

Dole však nebylo ani stopy po služebnictvu nebo po někom jiném. Hádám, že byli hoštěni na náklady tisku. Ale čas běžel, a tak jsme se vydali společně k nádraží, doktor Stone nesl kufr a já mu pomáhal s plédem a deštníkem.

Doktor Stone ze sebe vyrážel kusé věty a zároveň lapal po dechu, jak jsme pospíchali.

„Je to od vás opravdu laskavé – nechtěl jsem vás – obtěžovat… Doufám, že nezmeškáme – vlak. Gladys je výborná dívka – skutečně obdivuhodná – má velmi něžnou povahu – bohužel doma není moc šťastná – určitě ne – má srdce dítěte. Ujišťuji vás, že – přes rozdíl v našem věku – nacházím mnoho společného…“ Právě když jsme zabočili k nádraží, objevil se před námi domek Lawrence Reddinga. Stojí na osamělém místě a v blízkosti nejsou jiné domy. Všiml jsem si dvou chytře vypadajících mužů, kteří stáli na prahu, a dalších dvou, kteří nakukovali do oken. Tisk měl dnes rušný den.

„Milý člověk, ten mladý Redding,“ poznamenal jsem očekávaje, co na to řekne můj společník.

V tu chvíli sotva popadal dech, takže pro něho bylo nesnadné říct cokoli, přesto s funěním pronesl slovo, které jsem zprvu docela nepochopil.

„Nebezpečný,“ vydechl, když jsem ho požádal, aby opakoval, co řekl.

„Nebezpečný?“

„Velice nebezpečný. Nevinné dívky – co nemají rozum – takovým člověkem podvedené – pořád se točí kolem žen… To není dobré.“

Usoudil jsem z toho, že onen jediný mladý muž ve vsi neušel pozornosti neposkvrněné Gladys.

„Proboha,“ vykřikl doktor Stone. „Vlak!“

Byli jsme už v těsné blízkosti nádraží a přešli do ostrého sprintu. Ve stanici stál vlak jedoucí z Londýna a právě přijížděl vlak jedoucí do Londýna.

U vchodu do pokladny jsme se srazili s elegantním mladým mužem, který právě přijel, a já v něm poznal synovce slečny Marplové. Myslím, že tomu mladému muži není právě milé, když se s někým srazí. Je zřejmě hrdý na to, v jak klidném a vyrovnaném prostředí žije, a není pochyb, že takový vulgární kontakt je na újmu každé duševní rovnováhy. Vrávoravě ustoupil. Spěšně jsem se omluvil a proklouzli jsme. Doktor Stone se vyšplhal do vlaku a já mu podal zava-

zadlo právě ve chvíli, kdy sebou vlak nechtěně škubl a dal se do pohybu.

Zamával jsem mu a vydal se na zpáteční cestu. Raymond West už odešel, ale směrem do vsi právě odcházel náš místní lékárník. Přidal jsem se k němu.

„Chytil to jen tak tak," poznamenal. „No a na čem se usnesla porota, pane Clemente?"

Seznámil jsem ho s výrokem poroty.

„Tak takhle to dopadlo. Sotva bych si pomyslil, že porota dospěje k takovému závěru. Kam odjel doktor Stone?"

Opakoval jsem, co mi řekl.

„Má štěstí, že nezmeškal vlak. Ne že byste se v téhle trati vyznal. Řeknu vám, pane Clemente, je to do nebe volající ostuda. Řekl bych, že je to hanebné. Vlak, kterým jsem přijel, měl desetiminutové zpoždění. A stane se to v sobotu, kdy není, dalo by se říct, žádný provoz. A ve středu – ne, bylo to ve čtvrtek – vzpomínám si, že to bylo v den vraždy, protože jsem si chtěl důrazně stěžovat u železniční společnosti – a ta vražda způsobila, že jsem to pustil z hlavy. Zúčastnil jsem se zasedání Farmaceutické společnosti. A co myslíte, jaké zpoždění měl vlak v 6.50? Půl hodiny. Přesně půl hodiny! Co si o tom myslíte? Deset minut by mi nevadilo. Ale když vlak přijede dvacet minut po sedmé, nedostanete se domů dřív než o půl osmé. Rád bych věděl, proč má ten vlak stanovený příjezd na 6.50?"

„Je to přesně tak," řekl jsem s přáním vyhnout se tomu monologu. Odpoutal jsem se od něho s omluvou, že bych rád navštívil a něco sdělil Lawrence Reddingovi, kterého jsem viděl přicházet na druhé straně ulice.

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

„Mám radost, že vás potkávám," řekl Lawrence. „Pojďte ke mně."

Zabočili jsme, prošli selskou brankou a dali se po vyšlapané cestě. Vytáhl z kapsy klíč a vsunul ho do zámku.

„Jak vidím, necháváte teď dveře zamčené," poznamenal jsem.

„Ano," zatrpkle se usmál. „Jako vrata do stáje, když se vám zaběhne kůň, že? Tohle je stejný případ. Víte, padre," otevřel dveře a já

vstoupil do domu, „na celé té záležitosti je něco, co se mi nelíbí. Je to až příliš – nevím, jak to mám vyjádřit – zločin spáchaný někým důvěrně se vším obeznámeným. Někdo věděl o mém revolveru. To znamená, že vrah, ať je to kdokoli, musel být opravdu v tomto domě – dokonce tu snad se mnou popíjel.“

„Nebylo to nezbytně nutné,“ namítl jsem. „Pravděpodobně všichni v St. Mary Mead vědí přesně, kde máte svůj kartáček na zuby a jakou zubní pastu používáte.“

„Ale proč by se o to měli zajímat?“

„To nevím, ale zajímá je to. Když se začnete holit jiným krémem, bude to pro ně konverzační téma,“ řekl jsem.

„Zajímají se asi strašně moc o novinky.“

„To ano. Málokdy tu dojde k něčemu vzrušujícímu.“

„Ale teď došlo – a jaký to má dopad.“

Přitakal jsem mu.

„A kdo jim o tom všem vypráví? O krému na holení a ostatních věcech?“

„Pravděpodobně stará paní Archerová.“

„Ta babizna? Nemá prakticky všech pět pohromadě, pokud to mohu posoudit.“

„Pro tu ubožačku je to jen kamufláž,“ vysvětloval jsem. „Hledá útočiště v tom, že si nasadí masku hlouposti. Pravděpodobně však zjistíte, že ta dáma je zcela při smyslech. Mimochodem, zdá se, že si je teď zcela jista, že ten revolver byl ve čtvrtek v poledne na svém místě. Co ji k tomu sebejistému tvrzení tak zcela náhle přivedlo?“

„To opravdu nevím.“

„Myslíte, že má pravdu?“

„Opět vám musím říct, že nevím. Nechodím každý den sepisovat svůj inventář.“

Rozhlédl jsem se po malém obývacím pokoji. Všechny přihrádky a všechny stoly byly zaneřáděny nejrůznějšími předměty. Lawrence žil uprostřed uměleckého nepořádku, což by mě dohnalo k naprostému šílenství.

„Někdy to dá trochu práce, než člověk něco najde,“ řekl pozoruje můj pohled. „Na druhé straně všechno je při ruce – nic není schované.“

„Skutečně nic není schované," souhlasil jsem. „Možná že by bylo lépe, kdyby ten revolver byl schovaný."

„Víte, spíše jsem očekával, že něco takového řekne koroner. Koronerové bývají takoví hlupáci. Počítal jsem s tím, že za to dostanu výtku, nebo jak tomu říkají."

„Mimochodem, byl nabitý?" zeptal jsem se.

Lawrence zavrtěl hlavou.

„Zase takový lajdák nejsem. Nebyl nabitý, ale krabička s náboji ležela vedle."

„V nábojnici zřejmě bylo všech šest nábojů, z nichž jeden byl vypálen."

Lawrence přikývl.

„A čí rukou byl vypálen? Všechno je to moc hezké, ale dokud nebude odhalen pravý vrah, budu podezřelý z toho zločinu až do dne své smrti."

„To netvrďte, chlapče."

„Ale já to tvrdím."

Ztichl a seděl zahleděný sám do sebe. Nakonec se z toho probral a řekl:

„Rád bych vám vyprávěl, jak jsem pořídil včera večer. Víte, stará slečna Marplová se ve věcech vyzná."

„Myslím, že z toho důvodu je dost nepopulární."

Lawrence dále podrobně líčil, co ho potkalo.

Na radu slečny Marplové zašel do Starého zámku. Anna mu umožnila, aby si promluvil s panskou. Řekla prostě:

„Rózo, pan Redding se vás na něco zeptá."

Potom opustila pokoj.

Lawrence nebyl nějak ve své kůži. Róza, hezká pětadvacetiletá dívka, na něho hleděla průzračně čistým pohledem, který ho dost přiváděl do rozpaků.

„Týká se to – týká se to smrti plukovníka Protheroea."

„Ano, pane."

„Víte, dělám všechno pro to, abych se dobral pravdy."

„Ano, pane."

„Možná že tu mohlo být – někdo snad mohl – že – že tu mohlo dojít k nějaké události –"

V tu chvíli Lawrence cítil, že si neodnese vavřín, a ze srdce proklínal slečnu Marplovou za její nápady.

„Tak nevím, můžete mi nějak pomoct?“

„Ano, pane.“

Róza se chovala stále jako vzorná služebná, byla zdvořilá, snažila se být nápomocná a byla zcela bez zájmu.

„Zpropadeně,“ ulevil si Lawrence, „nehovořili jste o tom v jídelně pro služebnictvo?“

Tato útočná metoda Rózu trochu zneklidnila. Její duševní rovnováha byla trochu otřesena.

„V jídelně pro služebnictvo?“

„Nebo v pokoji vaší představené, nebo v suterénu, kde se čistí boty, nebo vůbec kde všude spolu hovoříte? Nějaké místo tu být *musí*.“

Róza předvedla, že má sklon k chichotání, a Lawrence se cítil povzbuzený.

„Podívejte, Rózo, jste strašně milá dívka. Vím určitě, že chápete, jak mi je. Nechci, aby mě pověsili. Vašeho pána jsem nezavraždil, ale spousta lidí si myslí, že jsem to udělal. Můžete mi nějak pomoct?“

Dovedu si představit, že Lawrence v tu chvíli musel vypadat nesmírně dojemně. Krásnou hlavu měl skloněnou dozadu a jeho irské modré oči naléhavě prosily. Róza zjihla a kapitulovala.

„Ach, pane, pevně věřím, že každý z nás by vám pomohl. Nikdo z nás nevěří, že jste to udělal, pane. Opravdu ne.“

„Já vím, má drahá dívenko, ale to mi u policie nijak nepomůže.“

„Policie!“ Róza pohodila hlavou. „Řeknu vám, pane, o tom inspektorovi nemám moc valné mínění. Jmenuje se Slack. To víte, je to policie.“

„Policie má přece jenom velkou moc. No tak, Rózo, slíbila jste mi, že se vynasnažíte, abyste mi pomohla. Nemohu se zbavit dojmu, že je toho spousta, k čemu jsme se ještě nedostali. Například ta dáma, která navštívila plukovníka Protheroea ten večer předtím, než zemřel.“

„Paní Lestrangeová?“

„Ano, paní Lestrangeová. Nemohu se zbavit dojmu, že ta její návštěva v sobě něco tají.“

„Ano, pane, všichni jsme si to tak vykládali.“

„Hovořili jste o tom?“

„Jak sem přišla a dožadovala se plukovníka. Bylo kolem toho samozřejmě hodně řečí – nikdo o ní tady nic nevěděl. A paní Simmonsová, ta, co nám přiděluje práci, řekla svůj názor, že jde o pěknou potvoru. Ale potom, co jsem slyšela Gladdii, opravdu nevím, co si mám o tom myslet.“

„Co říkala Gladdie?“

„Ale nic, pane. Bylo to jen – prostě jsme si povídaly.“

Lawrence se na ní podíval. Měl dojem, že něco zatajuje.

„Je mi to moc divné, o čem si mohli spolu povídat.“

„Ano, pane.“

„Myslím, že o tom víte, Rózo.“

„Já? Ach ne, pane, opravdu nevím. Jak bych mohla o tom vědět?“

„Podívejte, Rózo. Řekla jste, že mi pomůžete. Jestli jste něco, vůbec něco zaslechla – třeba se to nezdá důležité, ale cokoli… Byl bych vám nesmírně vděčný. Přece jenom každý z vás mohl – mohl mít příležitost – *příležitost* něco slyšet.“

„Ale já jsem neměla, pane, opravdu ne.“

„Pak to mohl být někdo jiný,“ řekl Lawrence ostře.

„Víte, pane…“

„Povězte mi to, Rózo.“

„Nevím, co by na to Gladdie, vážně nevím.“

„Přála by si, abyste mi to řekla. Ostatně, kdo je Gladdie?“

„Pomocná síla v kuchyni, pane. Víte, pane, jen si odskočila promluvit s mládencem a šla kolem okna – toho okna z pracovny – kde byl náš pán s tou dámou. Mluvili samozřejmě moc nahlas, náš pán tak mluvil vždycky. Byla trochu zvědavá, přirozeně – chci říct –“

„To je zcela přirozené,“ řekl Lawrence, „v takovém případě to člověka jednoduše nutí naslouchat.“

„Nikomu se s tím nesvěřila – kromě mne. Nám oběma se to zdálo moc divné. Gladdie to však nemohla říct nikomu, protože kdyby se rozkřiklo, že vyšla ven, aby se setkala s mládencem, měla by z

toho moc nepříjemností s paní Prattovou, to je ta kuchařka, víte, pane. Ale určitě vám všechno poví sama, určitě bude ochotná.“

„Dobrá, zajdu tedy do kuchyně a promluvím si s ní.“

Róza byla tím návrhem šokovaná.

„Ale ne, pane, takhle to nepůjde. Gladdie je v každém případě děvče, co se hned sesype.“

Nakonec se na něčem dohodli, když probrali spoustu obtížných bodů. Tajné setkání bylo připraveno v okrasném křoví.

V určenou dobu se tam Lawrence octl tváří v tvář Gladdie, kterou popsal spíše jako třesoucího se králíčka než lidskou bytost. Věnoval deset minut tomu, aby se dívka uklidnila. Třesoucí se Gladys vysvětlovala, že by ji ani ve snu nenapadlo, že ji Róza prozradí, že tím v žádném případě nemyslela nic zlého a že to pěkně schytá, jestli se to dostane k uším paní Prattové.

Lawrence ji ujišťoval, přemlouval, přesvědčoval – nakonec Gladys souhlasila, že promluví. „Když víte určitě, pane, že se to nedostane dál.“ „Zaručeně ne.“

„A nebudu muset svědčit u soudu?“ „Rozhodně ne.“ „A neřeknete to paní?“ „V žádném případě.“

„Kdyby se to dostalo k uším paní Prattové –“ „Nedostane se. A teď vyprávějte, Gladys.“ „Víte určitě, že je to správné?“ „Ovšemže je to správné. Jednou budete ráda, že jste mě zachránila před šibenicí.“ Gladys slabě vykřikla.

„Ale to snad ne, pane. No, je toho moc málo, co jsem slyšela – a dá se říct úplně náhodou –“ „Docela chápu.“

„Náš pán byl zřejmě moc rozzlobený. ‚Po všech těch letech‘ – tohle řekl –, ‚vy si sem dovolíte přijít – Je to urážka‘ – Neslyšela jsem, co řekla ta dáma – ale po chvíli pokračoval. ‚Naprosto odmítám – naprosto –‘ Nevzpomínám si na všechno – zdálo se, že jsou oba v ráži, ona chtěla na něm, aby něco udělal, a on to odmítal. ‚To je hanba, že jste sem přišla‘ a neuvidíte ji – já to zakazuji –‘ a to mě přimělo, abych našpicovala uši. Zdálo se, že ta paní chce říct něco zajímavého paní Protheroeové a on má z toho strach. Mně tak napadlo, no to snad není pravda, to nemůže být náš pán. On je takový zvláštní. A možná že sám není svatý, když tohle řekl a udělal. To snad není pravda! ‚Všichni mužští patří do jednoho pytle,‘ řekla jsem později

svému mládenci. Ne že by s tím souhlasil. Hádal se, to ano. Ale přiznal, že ho to u plukovníka Protheroea překvapilo – on, který je starší církve, při bohoslužbě obchází a vybírá příspěvky a v neděli předčítá z bible. ‚Co se třpytí, není vždycky zlato,' řekla jsem. Protože tohle mi mockrát povídala moje maminka."

Gladdie se odmlčela, aby nabrala dech, a Lawrence se taktně pokusil dostat zpátky konverzaci tam, kde začala.

„Slyšela jste ještě něco?"

„Těžko se na to mohu upamatovat, pane. Bylo to stále totéž. Jednou nebo dvakrát řekl ‚tomu nevěřím'. Právě tak to řekl. ‚Všemu, co tvrdí Haydock, nevěřím'."

„To že řekl, opravdu? ‚Všemu, co tvrdí Haydock'?"

„Ano. A řekl, že všechno je spiknutí."

„Více už jste tu dámu neslyšela mluvit?"

„Slyšela jsem ji až ke konci. Musela vstát a přijít blíž k oknu. Slyšela jsem, co řekla. Ztuhla mi z toho v žilách krev. Nikdy na to nezapomenu. ‚*Zítra večer touhle dobou můžete být mrtvý*,' řekla. A řekla to takovým zlým hlasem. Hned jak jsem slyšela, co se stalo, řekla jsem Róze ‚tady to máš'."

Lawrence byl na pochybách. V prvé řadě přemýšlel, do jaké míry je Gladdiino vyprávění spolehlivé. V podstatě bude pravdivé, ale měl podezření, že od té vraždy bylo přikrášleno a vypilováno. Pochyboval zejména o přesnosti poslední poznámky. Pokládal za dobře možné, že v této podobě vděčila za svou existenci tomu, že došlo k vraždě.

Poděkoval Gladys, dal jí přiměřenou odměnu s ujištěním, že se ta její neplecha nedostane k paní Prattové, a odcházel ze Starého zámku s hlavou nabitou dojmy.

Jedna věc byla jasná, rozhovor paní Lestrangeové s plukovníkem Protheroem určitě nebyl poklidný a jeho obsahem bylo něco, co plukovník úzkostlivě střežil, aby se to nedostalo k jeho manželce.

Vzpomněl jsem si na staršího církve, o němž vyprávěla slečna Marplová, že si vydržoval milenku. Byl to podobný případ?

Dost mi vrtalo hlavou, co s tím má společného Haydock. Zachránil paní Lestrangeovou, že nemusela podávat svědectví při soudním vyšetřování. Dělal, co mohl, aby ji chránil před policií.

Do jaké míry jí bude poskytovat takovou ochranu?

Co když ji podezíral ze zločinu – stále by se snažil ji krýt?

Byla to zvláštní žena – měla v sobě silné magické kouzlo. Sám jsem se nerad smiřoval s myšlenkou, že je nějakým způsobem zapletena do toho zločinu.

Něco ve mně říkalo: „To nemůže být ona!“ Proč?

A ďáblík v mém nitru odpovídal: „Protože je to velice krásná a atraktivní žena. Je to proto?“

Každý z nás má v sobě spoustu přirozených lidských vlastností, řekla by slečna Marplová.

KAPITOLA DVACÁTÁ

Při návratu na faru jsem zaznamenal, že se nacházíme uprostřed domácí krize.

Griselda mě přivítala v hale a se slzami v očích mě zatáhla do salonu. „Odchází.“

„Kdo odchází?“

„Mary. Dala výpověď.“

Toto oznámení jsem nevzal nijak tragicky.

„No dobrá, budeme si muset sehnat jinou služebnou,“ řekl jsem.

Připadalo mi to to nejrozumnější, co jsem mohl říct. Odejde vám služebná, seženete si jinou. Zrozpačitěl jsem, když se na mě Griselda káravě podívala.

„Lene – ty nemáš kouska srdce. Tobě je to jedno.“

Mně to bylo jedno. Ve skutečnosti jsem byl téměř optimisticky naladěn při představě, že už nebudou žádné připálené pudinky a nedovařená zelenina.

„Musím se poohlédnout po nějaké dívce, najít ji a vyškolit ji,“ pokračovala Griselda lítostivým hlasem.

„Mary je školená?“ zeptal jsem se.

„Ovšemže je.“

„Někdo asi slyšel, jak nás oslovuje pane a paní, a okamžitě ji na nás vymámil jako drahokam,“ řekl jsem. „Mám-li se k tomu vyjádřit, bude zklamán.“

„Tak to není," řekla Griselda. „Nikdo ji nechce. Nevím, proč by ji měl chtít. Jde o její city. Je roztrpčená, protože Lettice Protheroeová řekla, že nepořádně utírá prach."

Griselda často člověka překvapí nějakým tvrzením, ale tohle mi připadalo tak překvapující, že jsem na ní žádal vysvětlení. Pokládal jsem za nejméně pravděpodobnou věc na světě, že by Lettice Protheroeová upustila od svých zvyklostí, zasahovala do našich domácích záležitostí a kritizovala naši službu za lajdáckou práci v domácnosti. To se jí vůbec nepodobalo a já to taky tak řekl.

„Nechápu, co má společného náš prach s Lettice Protheroeovou."

„Vůbec nic," řekla moje žena. „Právě proto je to tak nesmyslné. Ráda bych, abys zašel za Mary a sám si s ní o tom promluvil. Je v kuchyni."

Nepřál jsem si o tom s Mary hovořit, ale Griselda, která dovede být velice energická a dovede rychle jednat, mě jednoduše prostrčila zeleným závěsem do kuchyně, dříve než jsem se mohl vzepřít. Mary stála u dřezu a loupala brambory. „Ehm – dobré odpoledne," řekl jsem nervózně. Mary vzhlédla a odfrkla si, ale neodpověděla mi. „Paní Clementová mi řekla, že nás chcete opustit." Mary se uráčilo na to odpovědět. „Jsou věci, které žádná dívka nesnese, a ani se to po ní nemůže žádat," řekla výhružně.

„Můžete mi říct přesně, co vás tak rozčililo?" „Mohu vám to říct dvěma slovy." (Tady to možná hodně podcenila.) „Přijdou sem lidi a čmuchají kolem, když jsem obrácená zády. Strkají do všeho nos. Co je jí po tom, jak často se v pracovně utírá prach nebo uklízí? Nikomu do toho nic není, když si paní nebo vy nestěžujete. Nezáleží na ničem jiném, jen když vy jste spokojený, tak je to."

Nikdy jsem nebyl s Mary spokojený. Přiznávám, že jsem prahnul po tom, aby byl pokoj každé ráno uklizen a zbaven prachu. Praktika Mary shrnovat viditelnější vrstvu špíny a prachu z povrchu nízkých stolků mi připadá naprosto nedostačující. Uvědomil jsem si však, že momentálně by nebylo vhodné pouštět se do . podružných sporů.

„Bylo nutné, abych se dostavila před porotu? Stát tam před dvanácti muži, slušná dívka jako já! A nikdo neví, jaké vám můžou dá-

vat otázky. Řeknu vám jedno: Nikdy předtím jsem nesloužila v domě, kde byla spáchána vražda, a nikdy bych v takovém nechtěla sloužit.“

„Doufám, že nebudete,“ řekl jsem. „Podle právní statistiky to bylo velice neobvyklé.“

„Kašlu na právo. On byl smírčí soudce. Spoustu chudáků poslal za mříže za to, že mu střídeli králíky – a ty jeho bažanty a já nevím co ještě. A pak, ještě dřív než ho slušně pochovají, přijde si sem jeho dcera a řekne, že jsem nepořádná.“

„Chcete říct, že tu byla slečna Protheroeová?“

„Našla jsem ji tu, když jsem se vrátila od Modrého kance. Byla v pracovně. Povídala: ‚Hledám tu svůj žlutý klobouček, nedávno jsem ho tady zapomněla!‘ ‚No, já jsem žádný klobouk neviděla,‘ řekla jsem. ‚Nebyl tady, když jsem ve čtvrtek ráno uklízela.‘ A ona na to: ‚Nejspíš jste si ho nevšimla. Moc času vám to nezabere, to uklízení, že?‘ Přitom přejela prstem po římse nad krbem a prohlížela si ho. Jako kdybych měla dneska ráno čas sundat všechny ty ozdoby a vrátit je zpátky, když to tu policie teprve předchozí den večer otevřela. ‚Myslím, slečno, že hlavně záleží na tom, jestli jsou se mnou spokojeni vikář a jeho paní,‘ řekla jsem. A ona se zasmála, vyšla ven zasklenými dveřmi a řekla: ‚A víte to určitě?‘„

„Ach tak,“ řekl jsem.

„No prosím! Dívka je citlivé stvoření! Já to vím, že bych určitě pro vás i pro paní cedila krev! A když paní potřebuje, abych ochutnala nějaké jídlo, které nemá vyzkoušené, vždycky to ráda udělám.“

„O tom jsem přesvědčený,“ řekl jsem konejšivě.

„Ona však musela něco slyšet, jinak by neřekla to, co řekla. A jestli se mi neposkytne zadostiučinění, radši půjdu. Ne že bych se zabývala tím, co řekne slečna Protheroeová. V zámku ji nemají rádi, tomu věřte. Nikdy nepoprosí ani nepoděkuje, všechno jen pohazuje napravo nalevo. Pokud jde o mne, nevážila bych si slečny Lettice Protheroeové ani za mák, přitom pan Dennis je z ní celý pryč. Ona je taková, že si dovede vždycky otočit mladého džentlmena kolem prstu.“

Během svého projevu Mary vylupovala očka z brambor tak energicky, že ta lítala po kuchyni jako ledové kroupy. V té chvíli

jedno zasáhlo mé oko a způsobilo, že jsme na chvíli přerušili konverzaci.

„Nezdá se vám, Mary," řekl jsem, vytíraje si kapesníkem oko, „že až příliš na sebe vztahujete urážku tam, kde nebyla vůbec míněna? Víte, Mary, vaší paní to bude moc líto, když nás opustíte."

„Já proti paní nic nemám – a proti vám, pane, kvůli téhle záležitosti taky ne."

„No dobrá, a nezdá se vám potom, že jste tak trochu hlupáček?"

Mary popotahovala.

„Byla jsem trochu rozčilená – po tom vyšetřování a vůbec. Dívka je citlivé stvoření. A nerada bych paní způsobila nějaké potíže."

„Potom je všechno v pořádku," řekl jsem.

Odešel jsem z kuchyně a zastihl Griseldu s Dennisem v hale, kde na mě čekali. „Tak co?" ozvala se Griselda.

„Zůstane," řekl jsem a povzdechl si.

„Lene, byl jsi chytrý," ocenila mě žena.

Cítil jsem, že se spíš přikláním k opačnému názoru. Nezdá se mi, že jsem byl chytrý. Mám v sobě nezvratný názor, že není horší služebná než Mary. Domnívám se, že jakákoli změna by byla změnou k lepšímu.

Rád jsem potěšil Griseldu. Podrobně jsem jim vylíčil hlavní body Maryiny stížnosti.

„To je celá Lettice," řekl Dennis. „Nemohla si tu zapomenout ten žlutý baret ve středu. Měla ho na hlavě, když šla ve čtvrtek hrát tenis."

„Zdá se mi to velmi pravděpodobné," souhlasil jsem s ním.

„Nepamatuje si nikdy, kde co nechala ležet," pokračoval Dennis s jakousi láskyplnou pýchou a obdivem, který byl podle mého názoru zcela nevhodný. „Každý den ztratí spoustu věcí."

„To je zvlášť sympatická vlastnost," podotkl jsem.

U Dennise nezabral žádný sarkasmus.

„Je přitažlivá," řekl a povzdechl si. „Lidé ji zahrnují nabídkami k sňatku – řekla mi to."

„To musí být pokoutní nabídky k sňatku, vycházejí-li odtud," poznamenal jsem. „Nemáme tu žádného svobodného mládence."

„Je tu doktor Stone," řekla Griselda a v očích jí zahrálo.

„Jednou ji pozval, aby si šla prohlédnout mohylu," připustil jsem.

„Ovšemže ji pozval," řekla Griselda. „Ona je přitažlivá, Lene. Dokonce holohlaví archeologové to cítí."

„Má hodně sex appealu," řekl Dennis mudrlantsky.

A přece Lawrence Redding zůstal šarmem Lettice zcela nedotčen. Griselda se k tomu vyjádřila s přesvědčením člověka, který ví, že má pravdu.

„Lawrence Redding sám má spoustu sex appealu. Takový typ vždycky přitahuje – jak to říct – kvakerský typ ženy. Umírněný a rezervovaný. Takový typ ženy, kterou každý označí jako chladnou. Myslím, že Anna je jedinou ženou, která vůbec může Lawrence upoutat. Myslím, že jeden o druhého nikdy nepřestane mít zájem. Stejně tak to na mě působí, že v jedné věci nebyl prozíravý. Dost Lettice využíval, víte. Vůbec mu totiž nedošlo, že Lettice má o něho zájem – v něčem je strašně skromný – ale mám pocit, že Lettice o něho zájem měla."

„Nemůže ho ani vystát," pronesl Dennis rozhodně. „Řekla mi to."

Nikdy jsem nezažil tak politováníhodné mlčení, kterým Griselda přešla tuto poznámku.

Vrátil jsem se do své pracovny. Pro mou představivost tu stále ještě panovala děsivá nálada. Bylo mi jasné, že se musím přes to přenést. Jednou bych mohl tomu pocitu podlehnout a už bych nikdy do pracovny nevkročil. Přešel jsem zamyšleně k psacímu stolu. Tady seděl Protheroe, červenolící, kypící zdravím, pokrytecký, a tady byl během okamžiku sražen k zemi. A tady, na tom místě, kde jsem stál, byl nepřítel…

A tak – Protheroea nebylo více…

Tady leželo pero, které držel v ruce.

A na podlaze byla sotva patrná krvavá skvrna – koberec byl poslán do čistírny, ale krev ho prosákla.

Zachvěl jsem se.

„Nemohu být déle v tomhle pokoji," řekl jsem nahlas. „Nemohu."

Pak něco upoutalo můj zrak – nepatrný flíček zářivé modři. Sehnul jsem se. Na podlaze pod psacím stolem ležel malý předmět. Zvedl jsem ho.

Stál jsem a prohlížel si to v dlani, když vešla Griselda.

„Zapomněla jsem ti to říct, Lene. Slečna Marplová chce, abychom k ní po večeři zašli. Abychom nějak rozptýlili jejího synovce. Má strach, že se tu bude nudit. Slíbila jsem, že přijdeme."

„Výborně, drahá."

„Co si to prohlížíš?"

„Nic."

Sevřel jsem ruku, podíval se na manželku a řekl:

„Když už se tobě, drahá, nepodaří pobavit Raymonda Westa, musí to být opravdu těžký oříšek."

„Nebuď směšný, Lene," řekla žena a zrůžověla.

Odešla a já otevřel ruku.

Na dlani mi ležela modrá lazuritová náušnice, zasazená do drobounkých perel.

Byl to dost zvláštní klenot a já věděl velice dobře, kde jsem ho naposledy viděl.

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

Nedá se říct, že bych někdy pociťoval velký obdiv k panu Raymondu Westovi. Vím, že má pověst skvělého spisovatele a udělal si jméno i jako básník. V básních nepoužívá velkých písmen, což je podle mého mínění podstatou moderny. Ve svých knihách píše o nepříjemných lidech, žijících v nepřekonatelné beznaději.

Chová shovívavou náklonnost k „tetě Jane" a v její přítomnosti dělá narážky na to, že je „přežitkem".

Ona mu naslouchá s lichotivým zájmem, a když občas pobaveně mrkne okem, on si toho určitě nikdy nevšimne.

Hned zahrnoval Griseldu nečekanými lichotkami. Diskutovali o moderních dramatech a od nich přešli k moderním dekoračním návrhům. Griselda dělá, jako by si z Raymonda Westa střílela, ale myslím, že se dá snadno ovlivnit jeho názory.

Zatímco jsem (hloupě) konverzoval se slečnou Marplovou, o přestávkách jsem několikrát zaslechl: „Zahrabaná jako jste tady."

Začalo mě to dráždit. Náhle jsem se ozval:

„Asi máte dojem, že jsme tady zcela mimo veškeré dění?“

Raymond West mávl rukou, ve které držel cigaretu.

„Dívám se na St. Mary Mead jako na zahnívající tůň,“ řekl pánovitě.

Hleděl na nás, připraven na odpor proti této formulaci, ale nikdo, myslím k jeho zlosti, nedal najevo romrzelost.

„To není vhodné přirovnání, opravdu, Raymonde,“ řekla energicky slečna Marplová. „Jsem přesvědčená, že nikde nenajdeš tolik života jako v kapce vody ze zahnívající tůně pod mikroskopem.“

„Určitého druhu – života,“ připustil spisovatel.

„Vše živé je téhož druhu, nemám pravdu?“ řekla slečna Marplová.

„Přirovnáváš se k obyvatelům zahnívající tůně, teto Jane?“

„Vzpomínám si, že jsi něco podobného vylíčil ve své poslední knize.“

Žádný bystrý mladý muž nemá rád, když se cituje to, co napsal, proti němu. Raymond West nebyl výjimkou.

„To bylo něco docela jiného,“ vyštěkl.

„Život si je všude velice podobný,“ řekla slečna Marplová svým klidným hlasem. „Člověk se narodí, jak víš, potom dospívá – přijde do styku s ostatními lidmi – naráží na překážky – a pak se ožení, má více dětí –“

„A nakonec smrt,“ doplnil Raymond West. „A ne vždycky s úmrtním listem. Zánik života.“

„Když mluvíte o smrti, víte, že tu byla spáchána vražda?“ vložila se do toho Griselda.

Raymond West odbyl vraždu mávnutím ruky, ve které měl cigaretu.

„Vražda je tak primitivní,“ řekl. „Vůbec mě nezajímá.“

Takové stanovisko mi bylo v té chvíli nepochopitelné. Říká se, že celý svět má rád milence – aplikujte to rčení na vraždu a máte dokonce ještě spolehlivější údaj. Ztratit zájem o vraždu, to se nikomu nepodaří. Obyčejní lidé jako Griselda a já to připustí, ale takový Raymond West musí předstírat, že ho to nudí – alespoň prvých pět minut.

Slečna Marplová však prozradila svého synovce poznámkou:

„Po celou večeři jsme s Raymondem o ničem jiném nehovořili.“

„Velmi se zajímám o místní novinky,“ překotně vysvětloval Raymond. Věnoval slečně Marplové vlídný a shovívavý úsměv.

„Máte na to nějakou teorii, pane Weste?“ zeptala se Griselda.

„Logicky,“ řekl Raymond West opět mávaje cigaretou. „Protheroea mohl zabít jen jeden člověk.“

„Opravdu?“ řekla Griselda.

Čekali jsme pozorně na to, co řekne.

„Vikář,“ prohlásil Raymond a namířil na mě obviňující prst.

Vyrazilo mi to dech.

„Vím samozřejmě, že jste to neudělal,“ ujistil mě. „V životě to nikdy nebývá tak, jak by to mělo být. Ale představte si drama – jak to do sebe zapadá – starší církve zavražděný ve vikářově pracovně vikářem. Nádhera!“

„A motiv?“ zeptal jsem se.

„No, to je zajímavé.“ Zdusil cigaretu a napřímil se. „Myslím, že tu hraje roli pocit méněcennosti. Možná že příliš mnoho zábran. Rád bych ten příběh zpracoval literárně jako román. Je to podivuhodně komplexní. Týden po týdnu, rok po roce sleduje toho muže – na farních schůzích – během výletů zpěváčků na kúru – při vybírání příspěvků v kostele – když je přenáší k oltáři. Vždycky toho muže nenáviděl – a vždycky v sobě tu nenávist potlačil. Je křesťan – nechce ji podněcovat. A tak to v něm jen doutná a jednoho dne –“

Udělal názorné gesto.

Griselda se ke mně obrátila.

„Měl jsi někdy takové pocity, Lene?“

„Nikdy,“ řekl jsem pravdivě.

„Ale já jsem přece zaslechla, že jste si přál, a není to tak dlouho, aby odešel ze světa,“ poznamenala slečna Marplová.

(Ten bídák Dennis! Ale je to moje vina, samozřejmě, že jsem se tak vyjádřil.)

„Obávám se, že máte pravdu,“ řekl jsem. „Byla to ode mne hloupá poznámka, ale opravdu mi šel to ráno velice na nervy.“

„Zklamal jste mě," řekl Raymond West. „Kdyby vaše podvědomí plánovalo, že ho odděláte, nikdy by vám nedovolilo pronést tuto poznámku."

Povzdechl si.

„Moje teorie selhala. Tohle bude asi velice průměrná vražda – pomsta nějakého pytláka nebo něco takového."

„Dnes odpoledne mě navštívila slečna Cramová," řekla slečna Marplová. „Potkala jsem ji ve vsi a zeptala se jí, jestli si nechce prohlédnout moji zahradu."

„Ona obdivuje zahrady?" zeptala se Griselda.

„Nemyslím," řekla slečna Marplová a šibalsky mrkla. „Je to však užitečná záminka, aby si člověk s někým popovídal, nemám pravdu?"

„Jaký dojem na vás udělala?" zeptala se Griselda. „Nevěřím, že je opravdu tak zkažená."

„Bez vyzvání mi vylila své srdce – sdělila spoustu informací," řekla slečna Marplová. „Víte, vyprávěla mi o sobě a o svém příbuzenstvu. Asi jsou všichni mrtví nebo žijí v Indii. Nemá to lehké. Ostatně, odešla na víkend do Starého zámku."

„Cože?"

„Ano, patrně ji požádala paní Protheroeová – nebo ona sama se jí nabídla – opravdu nevím, jak to vlastně bylo. Má pro ni vykonávat nějaké sekretářské práce – je tam spousta dopisů, se kterými si bude vědět rady. Pro ni je to celkem šťastné řešení. Když tu není doktor Stone, nemá nic na práci. Co jen bylo vzruchu kolem té mohyly."

„Stone?" zeptal se Raymond. „Není to ten archeolog?"

„Je. Odkrývá mohylu na Protheroeově pozemku."

„To je schopný člověk," řekl Raymond. „Podivuhodně zapálený pro svou práci. Setkal jsem se s ním nedávno u oběda a moc zajímavě jsme si podebatovali. Musím si k němu zaskočit."

„Bohužel právě teď odjel do Londýna na víkend," řekl jsem. „Vždyť jste do něho málem vrazil dnes odpoledne na nádraží."

„Vrazil jsem do vás. Doprovázel vás malý tělnatý muž – s brýlemi na nose."

„Ano – doktor Stone."

„Ale, drahý pane – to nebyl Stone."

„To nebyl Stone?“

„Ne ten archeolog. Znám ho velice dobře. Ten člověk nebyl Stone – ani v nejmenším se mu nepodobal.“

Hleděli jsme upřeně na sebe. Hleděl jsem zejména na slečnu Marplovou.

„To je zvláštní,“ řekl jsem.

„Ten kufr,“ podotkla slečna Marplová.

„Ale proč?“ zeptala se Griselda.

„Připomíná mi to dobu, kdy tu obcházel jeden člověk, předstíraje, že je od plynu,“ zamumlala slečna Marplová. „Získal celkem malou kořist.“

„Nějaký šejdíř,“ řekl Raymond West. „Ale tohle je opravdu zajímavé.“

„Jde o to, jestli to má nějakou spojitost s vraždou?“ zeptala se Griselda.

„Nemusí mít,“ řekl jsem. „Ale –“ podíval jsem se na slečnu Marplovou.

„Je to podivná záležitost,“ řekla. „Jiná podivná záležitost.“

„Ano,“ souhlasil jsem a zvedl se. „Myslím, že bychom to měli ihned sdělit inspektorovi.“

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

Inspektor Slack, jakmile jsem se s ním telefonicky spojil, vydal ihned stručné a energické příkazy. Nemělo se to „rozkřiknout“. Neměla být vyplašena zvláště slečna Cramová. Zatím zahájí pátrání po kufru v blízkosti mohyly.

Vracel jsem se s Griseldou domů a oba jsme byli rozčilení z nového vývoje věcí. V tu chvíli jsme nemohli obšírně informovat Dennise, když jsme se čestně zavázali inspektoru Slackovi, že nikomu nešpitneme ani slovo.

Dennis měl v každém případě plnou hlavu svých vlastních problémů. Přišel do mé pracovny, začal se všeho dotýkat prsty, šoupat nohama a tvářil se dost rozpačitě.

„Copak je, Dennisi?“ nakonec jsem se zeptal.

„Strýčku Lene, nechci jít na moře.“

Udivilo mě to. Ten chlapec byl až do dneška pevně rozhodnutý o svém povolání.

„Ale byl jsi do toho celý žhavý."

„Ano, ale změnil jsem své rozhodnutí."

„Co chceš dělat?"

„Chci pracovat v peněžnictví."

Překvapilo mě to ještě víc.

„Co tím míníš – peněžnictví?"

„Právě to. Chtěl bych se dostat do města."

„Ale, drahý chlapče, vím určitě, že ti takový život nesedí. I kdybych ti opatřil místo v bance –"

Dennis řekl, že tohle na mysli neměl. Nechtěl by pracovat v bance. Zeptal jsem se ho, co tím přesně míní, a samozřejmě, jak jsem usoudil, ten chlapec to doopravdy nevěděl.

Tím „pracovat v peněžnictví" jednoduše měl na mysli rychle zbohatnout, což se mu s optimismem mládí jevilo jako jistota, když člověk „odejde do města". Snažil jsem se ho co nejvlídněji této představy zbavit.

„Co ti to vlezlo do hlavy?" zeptal jsem se. „Vyhovovala ti tolik představa, že půjdeš na moře."

„Vím, strýčku Lene, ale přemýšlel jsem. Rád bych se jednoho dne oženil a myslím to vážně. Když si chceš vzít nějakou dívku, musíš zbohatnout."

„Tvou teorii vyvracejí fakta," řekl jsem.

„Vím – ale opravdovou dívku. Myslím takovou, která je obklopená věcmi."

Bylo to dost neurčité, ale myslím, že jsem pochopil, kam míří.

„Víš, všechny dívky nejsou takové jako Lettice Protheroeová," řekl jsem vlídně.

Okamžitě vzplanul.

„Jste vůči ní strašně nespravedliví. Nemáte ji rádi. Griselda také ne. Říká, že je protivná."

Z ženského hlediska má Griselda naprosto pravdu. Lettice je protivná. Docela jsem však chápal, že chlapec to přídavné jméno nesnáší.

„Kdyby byli lidé jen trochu ohleduplní! Proč Hartley Napierovi zrovna teď o ní roznášejí po vsi všelijaké věci! Jen proto, že odešla dřív z jejich tenisového večírku. Proč by tam měla zůstat, když ji to nudilo? Myslím, že je to od ní moc sympatické, že odešla.“

„Prokázala jim dokonce laskavost,“ řekl jsem, aniž by Dennis tušil nějakou záludnost. Měl plnou hlavu vlastního trápení kvůli Lettice.

„Je strašně obětavá, opravdu. Jen abys věděl, přinutila mě, bych tam zůstal. Chtěl jsem jít taky, přirozeně, ale nechtěla o tom ani slyšet. Řekla, že by to bylo vůči Napierovům ošklivé. A tak jsem tam zůstal o čtvrt hodiny déle, abych ji potěšil.“

Mladí mají na obětavost dost zvláštní názor.

„A teď se dovídám, že tu obchází Susan Hartley Napierová a všude rozhlašuje, že Lettice má mizerné chování.“

„Kdybych byl tebou, netrápil bych se tím,“ řekl jsem.

„No dobře, ale –“

Zarazil se.

„Rád bych – rád bych něco udělal pro Lettice.“

„Jen málokdo z nás může něco udělat pro toho druhého,“ řekl jsem. „Bohužel čím více si to přejeme, tím jsme bezmocnější.“

„Radši bych byl mrtvý,“ řekl Dennis.

Ubohý chlapec. Láska v pubertě je zlá nemoc. Zdržel jsem se, abych neřekl něco z těch samozřejmých pravděpodobně znervózňujících pravd, které tak snadno člověku přejdou přes rty. Místo toho jsem popřál dobré noci a šel spát.

Na druhý den ráno jsem v osm hodin sloužil mši, a když jsem se vrátil domů, Griselda seděla u snídaně a třímala v ruce dopis. Byl od Anny Protheroeové.

Drahá Griseldo, byla bych vám velice vděčná, kdybyste mě dnes s vikářem navštívili a v klidu se mnou poobědvali. Došlo k něčemu velice zvláštnímu a ráda bych, aby mi pan Clement poradil.

Nezmiňujte se, prosím, o tom, až přijdete, jako bych vám nic neřekla.

Srdečně vám oddaná
Anna Protheroeová

„Musíme tam zajít, samozřejmě," řekla Griselda.

Souhlasil jsem.

„Je to divné, k čemu tam mohlo dojít?"

Já se taky divil.

„Víš, nepřipadá mi, že bychom už teď byli na konci toho případu," řekl jsem Griseldě.

„Myslíš, dokud někdo nebude opravdu pod zámkem?"

„Ne, to jsem neměl na mysli. Chtěl jsem říct, že ten případ je rozvětvený, že tu jsou spodní proudy, o kterých nic nevíme. Dříve než se dopídíme pravdy, čeká nás objasnění spousty věcí."

„Myslíš těch, které jsou ve skutečnosti bezvýznamné, ale stojí v cestě?"

„Ano, myslím, že to velmi dobře vyjadřuje, co jsem chtěl říct."

„Vypadá to, že všichni kolem toho děláme velký poprask," řekl Dennis a nabral si pomerančového džemu. „Dobře že už je starý Protheroe po smrti. Nikdo ho neměl rád. Vím, že policie začala mít starosti – je to jejich věc. Za sebe si spíš přeji, aby nic nevypátrali. Strašně nerad bych tu viděl chodit povýšeného Slacka, jak se chvástá svou chytrostí."

Cítím natolik lidsky, že jsem souhlasil s názorem na Slackovo povýšení. Člověk, který systematicky při vyšetřování stírá lidi tím nejhorším způsobem, nemůže doufat, že bude populární.

„Doktor Haydock je v tom se mnou zajedno," pokračoval Dennis. „Vraha by nikdy nevydal spravedlnosti. Tak to řekl."

Myslím, že v tom se skrývá nebezpečí Haydockových názorů. Ty mohou být samy o sobě zdravé – není na mně, abych to posoudil – ale zapůsobily na mladou bezstarostnou mysl dojmem, který, jak jsem si jist, Haydock nikdy nechtěl vyvolat.

Griselda se podívala z okna a poznamenala, že v zahradě jsou reportéři.

„Fotografují asi zase okna pracovny," řekla s povzdechem.

Dost jsme tím trpěli. Nejdřív zbytečnou zvědavostí obyvatel obce – ti všichni přišli a civěli s otevřenými ústy. Potom přišli reportéři vyzbrojení fotografickými aparáty a obec opět pozorovala reportéry.

Nakonec musel mít venku před okny službu policista z Much Benhamu.

„No dobrá, pohřeb bude zítra ráno," řekl jsem. „Potom ten rozruch určitě utichne."

Poznal jsem několik reportérů, kteří postávali u Starého zámku, když jsme tam přijeli. Obraceli se na mě s různými otázkami, na které jsem dával neměnnou odpověď (pokládal jsem ji za nejlepší), že „nemám co říct".

Majordomus nás zavedl do salonu, kde seděl jediný host, z něhož se vyklubala slečna Cramová – zřejmě v povznesené náladě.

„To je překvapení, že?" řekla, když nám podávala ruku. „Ve snu by mě něco takového nenapadlo, ale paní Protheroeová byla tak laskavá, že? Samozřejmě pro mladou dívku není moc příjemné zůstat sama v takovém prostředí, jaké je u Modrého kance, obklopená reportéry a tím vším. Nevykládejte si to samozřejmě tak, že bych se já sama nedovedla uplatnit – ale v takové situaci člověk opravdu potřebuje sekretářku a slečna Protheroeová si v ničem neví rady, nemám pravdu?"

Pobavilo mne to, že staré nepřátelství vůči Lettice stále trvá a že se ta dívka zřejmě stala Anniným nadšeným stoupencem. V téže chvíli mě napadlo, jestli to její vyprávění, jak se sem dostala, přesně odpovídá pravdě. Tak, jak to popisovala, iniciativa vycházela od Anny, ale měl jsem pochybnosti, jestli to tak skutečně bylo. Nejdřív mohla vyjít z ní samotné zmínka, že je nerada sama u Modrého kance. Když jsem se nezaujatě zabýval tímto námětem, nevěřil jsem tomu, že slečna Cramová je ve všem pravdomluvná.

V tom momentě vešla do pokoje Anna Protheroeová.

Byla oblečena velice střízlivě v černém. V ruce nesla nedělní noviny a podávala mi je s žalostným výrazem.

„S něčím podobným jsem se nikdy nesetkala. Je to příšerné, nezdá se vám? Během přelíčení jsem hovořila s jedním novinářem. Řekla jsem mu, že jsem strašně rozčilená a že nemám co říct, a on se mě potom zeptal, jestli mi moc záleží na tom, aby byl odhalen manželův vrah, a já mu odpověděla ‚ano'. Potom se zeptal, jestli mám nějaké podezření, a já mu řekla ‚ne'. A jestli si nemyslím, že ten zlo-

čin má místní charakter, a já řekla, že určitě. To bylo všechno. A teď se na to podívejte!“

Uprostřed stránky byla fotografie, zřejmě pořízená před více než deseti lety – bůhví kde ji vykopali. Následoval velký titulek:

VDOVA PROHLAŠUJE, ŽE NEBUDE MÍT KLID, DOKUD NEDOPADNE VRAHA SVÉHO MANŽELA.

Paní Protheroeová, žena zavražděného muže, je přesvědčená, že vraha je nutno hledat v místě. Má podezření, ale nemá jistotu. Říká, že je zdrcena zármutkem, ale znovu zdůrazňuje své odhodlání vraha dopadnout.

„Tohle přece nejsou má slova?“ řekla Anna.

„Možná že to mohlo být horší,“ řekl jsem a vrátil jí noviny.

„Nejsou drzí?“ vmísila se slečna Cramová. „Přála bych si, aby se jeden z těch chlápků snažil dostat něco ze mě.“

Griselda na mě mrkla a já byl přesvědčený, že pokládá toto prohlášení slečny Cramové za spíše literární, než jak to ve skutečnosti myslela.

Byli jsme vyzváni k slavnostnímu obědu a odebrali se do jídelny. Lettice se přihnala až někdy uprostřed, a když se usmála na Griseldu a mně kývla na pozdrav, sedla si na prázdné místo. Snažil jsem se jí věnovat trochu pozornosti z vlastních zištných důvodů, ale zdálo se, že je tím stejně povrchním stvořením jako obvykle. Byla neobyčejně půvabná – to musím nestranně přiznat. Nenosila už smutek, ale měla na sobě bledě zelené šaty, které zvýrazňovaly jemnost její světlé pleti.

Když jsme dopili kávu, řekla nenápadně Anna:

„Chtěla bych si trochu pohovořit s vikářem. Pojďme do mého obývacího pokoje.“

Konečně mi došlo, proč jsme byli pozváni. Vstal jsem a následoval ji po schodech nahoru. Zůstala stát přede dveřmi pokoje. Chtěl jsem něco říct, ale zarazila mě napřaženou rukou. Nadále poslouchala a dívala se dolů do haly.

„V pořádku. Odcházejí ven, do zahrady. Ne – sem nepůjdeme. Dáme se rovnou nahoru.“

K mému velkému překvapení jsme šli chodbou až na konec křídla budovy. Tam vedlo do vyššího patra úzké žebříkovité schodiště. Vystupovala po něm a já ji následoval. Octli jsme se v dřevem obložené chodbě plné prachu. Anna otevřela dveře a vedla mě do velkého šerého podkroví, které zřejmě sloužilo jako komora na staré krámy. Byly tam lodní kufry, starý rozbitý nábytek, pár na sebe naskládaných obrazů a nespočetné množství drobností, které se tu časem nahromadily.

Mé překvapení bylo tak zřejmé, že se pousmála.

„Nejdřív bych to měla vysvětlit. V poslední době mám velice lehký spánek. Včera v noci – nebo spíš dnes ráno kolem třetí hodiny jsem byla přesvědčená, že slyším někoho chodit po domě. Chvíli jsem naslouchala a nakonec jsem vstala a šla se podívat. Na odpočívadle jsem si uvědomila, že zvuky nepřicházejí zdola, ale shora. Došla jsem až k úpatí tady toho schodiště. Opět se mi zdálo, že slyším nějaký zvuk. Zavolala jsem ‚Je tam někdo?’ ale žádná odpověď nepřišla a taky jsem už nic dalšího neslyšela. Usoudila jsem, že si se mnou zahrály nervy, a vrátila se do postele.

Dnes ráno jsem šla tudy nahoru – jednoduše ze zvědavosti. A našla jsem tohle!“

Sehnula se a otočila obraz, který byl opřen o stěnu a k nám obrácený zadní stranou plátna.

Vyjekl jsem překvapením. Zřejmě šlo o portrét namalovaný olejem, ale obličej v něm byl potrhaný a pořezaný tak neurvale, že se nedalo rozeznat, komu patří. Škrábance nadto byly jasně zcela čerstvé.

„To je ale neobvyklé,“ řekl jsem.

„Nepochybně. Řekněte mi, můžete to nějak vysvětlit?“

Potřásl jsem hlavou.

„Je v tom něco barbarského, co se mi nelíbí,“ řekl jsem. „Vypadá to, jako by to někdo udělal v záchvatu šíleného vzteku.“

„Ano, taky si to myslím.“

„Čí je ten portrét?“

„Nemám nejmenší potuchy. Nikdy jsem ho předtím neviděla. Všechno už to tady v podkroví bylo, když jsem si vzala Lucia a nastěhovala se sem. Nikdy jsem se tím nezabývala nebo se kvůli tomu netrápila.“

„Je to zvláštní,“ poznamenal jsem.

Sklonil jsem se a prohlížel ostatní obrazy. Byly přesně takové, jaké jste mohli očekávat, že najdete – několik velice průměrných krajin, pár olejotisků a několik levně orámovaných reprodukcí.

Nebylo tu nic, čeho bych se mohl chytit. Velký, starodávný lodní kufr, takový, jakým se obvykle říkalo „archa“, měl iniciály E. P. Nadzvedl jsem víko. Byl prázdný. Nic jiného v podkroví nebylo ani v nejmenším inspirující.

„K čemu tu došlo, člověka přímo ohromí,“ řekl jsem. „Je to takové – nesmyslné.“

„Ano,“ přisvědčila Anna. „Trochu mě to děsí.“

Dál už tu nebylo nic k vidění. Doprovodil jsem ji do obývacího pokoje. Zavřela za námi dveře.

„Co myslíte, neměla bych s tím něco udělat? Říct to na policii?“

Zaváhal jsem.

„Na první pohled se dá těžko říct, jestli –“

„To má něco společného s vraždou, nebo ne,“ doplnila mě Anna. „Vím o tom. Proto je to tak nesnadné. Na první pohled se zdá, že to nemá žádnou souvislost.“

„Nemá,“ řekl jsem. „Ale je to jiná podivná záležitost.“

Seděli jsme tiše plni dohadů.

„Jaké jsou vaše plány, mohu se zeptat?“ řekl jsem za chvíli.

Zvedla hlavu.

„Chci tu zůstat aspoň dalších šest měsíců!“ řekla vyzývavě. „Nechtělo se mi. Nenávidím představu, že bych tu měla žít. Myslím však, že je to to jediné, co musím udělat. Jinak lidé řeknou, že utíkám – že mám špatné svědomí.“

„To jistě neřeknou.“

„Ale ano, oni to řeknou. Zvlášť až –“ odmlčela se a pokračovala: „Až uplyne těch šest měsíců – vezmu si Lawrence.“ Setkala se s mým pohledem. „Žádný z nás dvou nebude už déle čekat.“

„Předpokládal jsem, že k tomu dojde,“ řekl jsem.

Náhle se sklonila a zabořila hlavu do dlaní.

„Ani netušíte, jak jsem vám vděčná – opravdu. Rozloučili jsme se – on odjel. Svírá mě takový pocit – takový strašný pocit kvůli Luciově smrti. Kdybychom měli v plánu, že odtud společně odjedeme a on potom zemřel – bylo by to hrozné. Vy jste nás oba přivedl k poznání, jak špatné by to bylo. Proto jsem vám vděčná."

„Mám z toho taky radost," řekl jsem vážně.

„Přesto však," naříkala se, „pokud nevypátrají skutečného vraha, budou stále přesvědčeni, že to udělal Lawrence – ach! Jistě budou. Zvlášť když si mě vezme."

„Má drahá, svědectví doktora Haydocka to dokonale objasnilo–"

„Cožpak lidé dbají na svědectví? Třeba o tom ani nevědí. A svědectví lékaře pro nezasvěcence nikdy nic neznamená. To je další důvod, proč tu zůstávám. Pane Clemente, *snažím se vypátrat pravdu*."

Když to říkala, oči jí žhnuly. Ještě dodala: , „Proto jsem sem pozvala tu dívku."

„Slečnu Cramovou?"

„Ano."

„To vy jste ji tedy pozvala. Chci říct, to byl váš nápad?"

„Ovšem. Abych byla objektivní, trochu naříkala. Bylo to při zasedání poroty – když jsem tam přišla. Kdepak, pozvala jsem ji sem záměrně."

„Ale určitě si nemyslíte, že ta prostá mladá žena má s tím zločinem něco společného?"

„Vypadat je prostě strašně jednoduché, pane Clemente. Je to ta nejjednodušší věc na světě."

„Opravdu si tedy myslíte –"

„Ne, nemyslím. Na mou čest ne. Myslím si, že ta dívka o něčem ví – nebo že by mohla o něčem vědět. Chtěla jsem ji pozorně sledovat v omezeném prostoru."

„Noc, co nastoupila, byl poškrábán ten obraz," řekl jsem zamyšleně.

„Domníváte se, že to udělala ona? Ale proč? Zdá se to být zcela nesmyslné a nemožné."

„Mně se zdá zcela nesmyslné a nemožné, že by mohl být váš manžel zavražděný v mé pracovně," řekl jsem trpce. „Ale byl."

„Chápu." Položila mi ruku na paži. „Pro vás to musí být strašné. I když jsem o tom moc nemluvila, dovedu si to jasně představit."

Vyňal jsem z kapsy modrou lazuritovou náušnici a podržel ji před ní.

„Myslím, že je vaše?"

„Ach ano." S radostným úsměvem po ní natáhla ruku. „Kde jste ji našel?"

Ale já ten šperk do její natažené ruky nevložil.

„Nebude vám vadit, když si ho ponechám trochu déle?" řekl jsem.

„Nebude, určitě ne." Vypadala zmateně a trochu zvídavě. Já však její zvědavost neukojil.

Místo toho jsem se zeptal, jak je na tom finančně.

„Je to impertinentní otázka, ale nemyslím to tak," řekl jsem.

„Vůbec mi nepřipadá, že by byla impertinentní. S Griseldou jste mými nejlepšími přáteli. A mám ráda tu legrační slečnu Marplovou. Víte, Lucius byl na tom velmi dobře. Zanechal mně a Lettice majetek téměř stejně rozdělený. Starý zámek připadne mně, ale Lettice si může vybrat dostatek nábytku, aby si vybavila malý dům, a zdědila určitý obnos, aby si ho mohla koupit, takže se to vyrovná."

„Znáte její plány?"

Anna se ušklíbla.

„Mně se s nimi nesvěřuje. Asi odtud odjede, hned jak to bude možné. Nemá mě ráda – nikdy mě ráda neměla. Snad je to moje chyba, přestože jsem se s ní snažila vždycky slušně vycházet. Myslím, že snad každá dívka mladou macechu nesnáší."

„Máte ji ráda?" zeptal jsem se rovnou.

Hned neodpověděla a mě to přesvědčilo, že Anna Protheroeová je velice čestná žena.

„Ze začátku jsem měla," řekla. „Byla to taková půvabná holčička. Myslím, že teď už ji nemám ráda. Nevím proč. Snad proto, že ona nemá ráda mne. Cítím se dobře, když mě mají lidé rádi, víte."

„Tak se cítíme všichni," řekl jsem a Anna Protheroeová se usmála.

Čekal mě ještě obtížný úkol. Šlo o to, promluvit si o samotě s Lettice Protheroeovou. Zvládl jsem to poměrně lehce, když jsem ji zahlédl v opuštěném salonu. Griselda s Gladys Cramovou byly venku v zahradě.

Vešel jsem tam a zavřel za sebou dveře.

„Lettice, rád bych si s vámi o něčem promluvil."

Netečně vzhlédla.

„Ano?"

Uvažoval jsem už předem, co jí řeknu. Ukázal jsem jí lazuritovou náušnici a klidně se zeptal:

„Proč jste ji upustila u mne v pracovně?"

Všiml jsem si, jak na chvíli ztuhla – odehrálo se to téměř v okamžiku. Vzpamatovala se tak rychle, že bych sotva mohl dát hlavu za ten její dřívější postoj. Potom řekla lhostejně:

„Nikdy jsem nic neupustila ve vaší pracovně. Není to moje. Patří to Anně."

„To vím," řekl jsem.

„Dobrá, proč se mě potom ptáte? Musela to upustit Anna."

„Paní Protheroeová byla v mé pracovně jen jednou od té vraždy, a to byla v černém, takže je nepravděpodobné, že by nosila modré náušnice."

„V tom případě to asi musela upustit předtím," řekla. „Jedině to je logické," dodala.

„To je logické," řekl jsem. „Zřejmě si nevzpomenete, kdy měla vaše nevlastní matka ty náušnice?"

„Ach!" Uvedlo ji to do rozpaků a pohlédla na mě důvěřivě. „Je to moc důležité?"

„Může to být důležité," řekl jsem.

„Zkusím si na to vzpomenout." Seděla tu se svraštěným obočím. Nikdy nebyla Lettice Protheroeová v mých očích půvabnější než v této chvíli. „Ach ano," vyhrkla. „Měla je v – ve čtvrtek. Teď jsem si vzpomněla."

„Čtvrtek byl dnem vraždy," řekl jsem váhavě. „Ten d paní Protheroeová přišla zahradou až k budově fary, ale jestli si vzpomínáte, podle její svědecké výpovědi došla jen k oknu pracovny a nedostala se dovnitř."

„Kde jste to našel?“

„Zakutálené pod psacím stolem.“

„Pak to vypadá, že nemusí mluvit pravdu, nebo snad ne?“ řekla Lettice chladně.

„Myslíte, že šla přímo dovnitř a zůstala stát u psacího stolu?“

„No, vypadá to tak, nebo ne?“

Pohlédla mi klidně do očí.

„Abyste věděl, nikdy jsem nevěřila, že mluví pravdu,“ řekla chladně.

„*A já jsem přesvědčený, že vy nemluvíte pravdu, Lettice.*“

„Jak to myslíte?“

Vyděsila se.

„Myslím to tak, že jsem naposledy viděl tuto náušnici v pátek ráno, když jsem sem přišel s plukovníkem Melchettem. Ležely tu obě dvě na toaletním stolku vaší nevlastní matky. Měl jsem je dokonce v ruce.“

„Ach!“ Zachvěla se, potom se náhle překlonila přes opěradlo křesla a propukla v pláč. Krátké světlé vlasy jí téměř padaly na podlahu. Zaujímala nezvyklou pózu – krásnou a živelnou.

Zůstal jsem chvíli potichu a nechal ji v klidu vyplakat. Potom jsem řekl velice něžně:

„Proč jste to udělala, Lettice?“

„Co?“

Vyskočila a prudce pohodila hlavou. Byla rozčilená – téměř vyděšená.

„Jak to myslíte?“

„Co vás k tomu přimělo? Byla to žárlivost? Antipatie k Anně?“

„Ano, bylo to tak.“ Shrnula si vlasy z čela a zdálo se, že se začne znovu zcela ovládat. „Ano, můžete to nazvat žárlivostí. Annu jsem ráda nikdy neměla – od té doby, co sem přišla kralovat. Položila jsem tu proklatou věc pod psací stůl. Doufala jsem, že se kvůli tomu dostane do maléru. Došlo by k tomu, kdybyste nebyl takový všetečka, který ohmatává věci na toaletních stolcích. Rozhodně se to neslučuje s činností duchovního, chodit a dělat policajtům pomocníka.“

Bylo to zlomyslné, dětské vzplanutí. Vůbec jsem to nebral v úvahu. V tu chvíli se mi jevila jako dítě vzbuzující soucit.

Její dětský pokus pomstít se Anně nešlo brát vážně. Řekl jsem jí to a dodal, že náušnici vrátím majitelce a nikomu se nezmíním o okolnostech, za kterých jsem ji našel. Asi ji to dojalo.

„Je to od vás milé," řekla.

Na chvíli se odmlčela a potom pronesla s odvrácenou tváří, když zřejmě pečlivě vybírala slova:

„Víte, pane Clemente, kdybych byla vámi, poslala bych Dennise v nejbližší době odtud pryč. Myslím – že by to tak bylo lepší."

„Dennise?" trochu překvapeně, ale také s nádechem pobavení jsem zvedl obočí.

„Zdá se mi, že by to bylo lepší." Byla stále stejně neobratná, když dodala: „Dennise je mi líto. Nepředpokládala jsem, že – rozhodně mě to mrzí."

S tím jsme se rozešli.

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

Při zpáteční cestě jsem navrhl Griseldě, že bychom mohli udělat okliku a jít kolem té mohyly. Záleželo mi na tom, jestli policie už začala s průzkumem, a když ano, co tam našli. Ale Griselda měla práci doma, a tak mi nezbylo, než abych sám podnikl výzkumnou výpravu.

Objevil jsem konstábla Hursta, který celou akci vedl.

„Zatím nemáme žádnou stopu, pane," hlásil. „To dá přece zdravý rozum, že pro *úkryt* je tohle jediné vhodné místo."

Slovo úkryt nějak zkomolil, že mě to na chvíli zmátlo, ale okamžitě se mi vybavil správný význam.

„Nevím, pane, kam jinam by mohla ta mladá žena jít, když se dala po stezce do lesa? Stezka vede do Starého zámku a vede sem, tím to končí."

„Myslím, že tak jednoduché vysvětlení by inspektor Slack odmítl a přímo by se té mladé dámy zeptal," řekl jsem.

„Obával se, že by jí tím nahnal vítr," řekl Hurst. „Vše, co napíše Stoneovi nebo co on napíše jí, může ten případ osvětlit. Jakmile se dozví, že po ní jdeme, bude mlčet jako hrob."

Zapochyboval jsem o tom, že by slečna Cramová někdy mlčela jako hrob. Nebylo možné představit si ji jinak než přetékající konverzací.

„Jestliže je někdo hochštapler, potřebujete vědět, *proč* je hochštapler," řekl didakticky konstábl Hurst.

„Přirozeně," řekl jsem.

„A odpověď na to by měla být nalezena tady v téhle mohyle. Proč jinak se s tím pořád patlal?"

„*Raison d'etre*, aby se prohledalo okolí," podotkl jsem, ale ta trocha francouzštiny byla pro konstábla příliš mnoho. Nepochopil to a pomstil se chladnou odpovědí:

„Tak na to může nahlížet jen amatér."

„V každém případě jste nenašli ten kufr," řekl jsem.

„Najdeme ho, pane. Nemějte obavy."

„Tím si nejsem tak jistý," řekl jsem. „Podle svědectví slečny Marplové uplynula krátká doba, než se ta dívka objevila znovu bez zavazadla. V tom případě neměla dost času, aby přišla až sem a vrátila se zpátky."

„Nemůžete se spokojit se vším, co řeknou staré dámy. Když je něco podivného zaujme a dychtivě čekají, jak to dopadne, čas pro nejednoduše letí. A vůbec, dámy nemají obvykle pojem o času."

Často se divím, proč všichni tak rádi generalizují. Generalizace bývají zřídka hodnověrné a obvykle jsou zcela nepřesné. Já sám mám prachšpatný pojem o času (proto mám hodiny seřízené tak, aby šly napřed), ale podle mě je slečna Marplová v tom směru naprosto přesná. Hodiny má seřízeny na minutu a sama je při každé příležitosti nekompromisně dochvilná.

Nechtěl jsem se však o tom přít s konstáblem Hurstem. Popřál jsem mu dobré odpoledne a hodně štěstí a vydal se na cestu.

Už jsem se blížil k domovu, když mě něco napadlo. Nemělo to žádnou logickou souvislost. Problesklo mi to jen tak hlavou jako možné řešení.

Jistě si vzpomenete, že jsem během svého prvého pátrání den po vraždě našel na jednom místě u stezky pošlapané křoviny. Ukázalo se, nebo taková byla moje představa, že byly pošlapány Lawrencem, který se vydal na stejnou pochůzku jako já.

Ale vzpomněl jsem si, že jsme se potom společně dostali na jinou slabě znatelnou pěšinu, kterou, jak se ukázalo, šel inspektor. Když jsem o tom přemýšlel, vzpomněl jsem si s určitostí, že ta první (Lawrencova) pěšina byla mnohem znatelnější než ta druhá, jako by po ní přešlo více lidí. Uvažoval jsem, že asi v prvé řadě to upoutalo Lawrencovu pozornost. Co když jí původně prošel doktor Stone nebo slečna Cramová?

Vzpomněl jsem si také, nebo si vykreslil představu, že na zlámaných větvích bylo pár zvadlých listů. Jestli to tak bylo, pěšina nemohla být prošlapaná to odpoledne, kdy jsme tam pátrali.

Právě jsem se blížil k tomu místu. Našel jsem je docela snadno a ještě jednou se protáhl křovím. Tentokrát jsem si všiml čerstvě zlámaných větví. Někdo tudy šel po Lawrencovi a po mně.

Sotva patrná pěšina však pokračovala a já se po ní vydal dál. Náhle se rozšířila v malou mýtinku, která, jak se zdálo, byla nedávno proklestěná. Říkám mýtinka, protože podrost tu byl prořídlý, ale větve stromů se nahoře dotýkaly a celé to místo bylo jen několik stop široké.

Dále podrost opět zhoustl a bylo celkem jasné, že v nedávné době se tu nikdo neprodíral dál. Přesto mi připadalo, že je na jednom místě porušený.

Přešel jsem tam, poklekl a rozhrnul oběma rukama křoví. Odměnil mě třpyt odrážející se od lesklé hnědé plochy. Rozčilením bez sebe jsem tam strčil ruku a po delší námaze vytáhl malý hnědý kufřík.

Triumfálně jsem vykřikl. Měl jsem úspěch. Potom, co mě konstábl Hurst chladně usadil, dokázal jsem, že moje logické úvahy byly správné. Přede mnou ležel bez jakýchkoli pochybností kufřík, který odnášela slečna Cramová. Snažil jsem se otevřít přezku, ale byla zamčená.

Když jsem vstával, padl mi do oka malý nahnědlý křišťál, ležící na zemi. Téměř automaticky jsem ho zvedl a vsunul do kapsy.

Potom jsem uchopil svůj cenný nález za držadlo a vracel se stejnou cestou.

Když jsem přelézal schůdky, abych se dostal do uličky, ozval se nablízku vzrušený hlas:

„Pane Clemente! Vy jste to našel! To je skvělé!“

V duchu zaznamenávaje fakt, že v umění vidět a nebýt viděn neměla slečna Marplová protivníka, balancoval jsem se svým cenným nálezem na laťkovém plotě, který nás odděloval.

„Je to ten kufřík,“ řekla slečna Marplová. „Poznala bych ho všude.“

Pomyslel jsem si, že je to mírně nadnesené. Existují tisíce levných lesklých kufříků a všechny jsou si zcela podobné. Nikdo nemůže s určitostí tvrdit, že jde o zcela určitý kufřík, jestliže byl viděn z takové dálky za měsíčního svitu, ale napadlo mě, že celá ta záležitost je mimořádný triumf slečny Marplové, a to ji opravňuje k malé omluvitelné nadsázce. „Není zamčený, pane Clemente?“ „Je. Právě ho nesu na policejní stanici.“ „Nebylo by lepší tam zatelefonovat, co myslíte?“ Bylo to v každém případě lepší. Vykračovat si s kufříkem v ruce po vesnici by pravděpodobně vyvolalo nežádoucí pozornost.

A tak jsem otevřel zahradní branku u slečny Marplové, vešel do domu zasklenými dveřmi a z posvátného prostředí salonu jsem do telefonního přístroje nahlašoval novinky.

Výsledkem bylo prohlášení inspektora Slacka, že se okamžitě dostaví.

Když přišel, jeho nálada byla pod psa.

„Tak jsme to našli, co?“ řekl. „Víte, pane, tyhle věci byste si neměl nechávat pro sebe. Jestli jste z nějakého důvodu přesvědčený, že víte, kde se doličný předmět nachází, měl byste to oznámit příslušnému úřadu.“

„Byla to čistě náhoda,“ řekl jsem. „Právě mě to napadlo a bylo to opravdu náhodné.“

„To je moc pravděpodobná historka. Skoro tři čtvrti míle zalesněné krajiny a vy jdete přímo k tomu určitému místu a položíte na to ruku.“

Byl bych se inspektoru Slackovi svěřil, co mě logicky přivedlo na to určité místo, ale on dosáhl jako obvykle toho, že mě dohřál. Neřekl jsem ani slovo.

„No?“ poznamenal inspektor Slack pozoruje kufřík s nechutí a rádoby lhostejně, „snad bychom se mohli podívat, co je uvnitř.“

Přinesl si s sebou hromadu klíčů a drát. Zámek byl běžnou záležitostí. Kufr byl otevřený během pár vteřin.

Nevím, co jsme očekávali, že najdeme – snad něco odporně senzačního. Ale první věcí, na kterou padl náš zrak, byl umaštěný kostkovaný šál. Inspektor ho vytáhl z kufru. Další na řadě byl vyšisovaný tmavomodrý svrchník, hodně obnošený. Následovala kostkovaná čepice.

„Hadrárna," řekl inspektor.

Následovaly hodně sešmajdané a odřené boty. Na dně kufříku leželo něco zabaleného v novinovém papíru.

„To bude asi parádní košile," řekl inspektor trpce, když to rozbaloval.

O chvíli později zatajil překvapením dech.

Balíček totiž obsahoval několik jednoduchých stříbrných předmětů a kulatý tác z téhož kovu.

Slečna Marplová pronikavě vykřikla, že ty věci poznává.

„To jsou slánky!" vykřikovala. „Slánky plukovníka Protheroea a šálek Karla Druhého! Už jste něco takového viděl?"

Inspektor zbrunátněl.

„Tak o to tedy šlo," zabručel. „Loupež. Ale nemohu to prokázat. Nemáme žádnou hlášku, že by ty věci někdo postrádal."

„Snad ještě nepřišli na to, že jim chybí," podotkl jsem. „Předpokládám, že ty cenné věci nebyly běžně používány. Plukovník Protheroe je měl pravděpodobně zamčené někde v sejfu."

„Musím to prověřit," řekl inspektor. „Zajdu teď rovnou do Starého zámku. Tak proto se náš doktor Stone vypařil. Ta vražda a všechno kolem ní způsobilo, že dostal strach, abychom nezvětřili jeho podnikání. Je dost pravděpodobné, že bychom důkladně prohlédli jeho věci. Získal tu dívku, aby je s vhodným převlečením ukryla v lese. Počítal s tím, že se sem oklikou vrátí a jedné noci s tím zmizí, zatímco ona tu zůstane, aby rozptýlila podezření. Ale jednu věc má tady k dobru. Přestává být podezřelý z vraždy. Nemá s tím nic společného. Hraje si na úplně jiném písku."

Naskládal věci zpátky do kufříku a odešel, když předtím odmítl sklenku šery, kterou mu slečna Marplová nabídla.

„No tak, zase jsme odhalili jedno tajemství," řekl jsem s povzdechem. „To, co řekl Slack, je naprosto spolehlivé; není důvodu ho podezírat z vraždy. Všechno se dostatečně objasnilo."

„Skutečně to tak vypadá," řekl slečna Marplová. „Ale člověk si nikdy nemůže být naprosto jistý, nemám pravdu?"

„Není tu vůbec žádný motiv," poznamenal jsem. „Získal to, kvůli čemu sem přišel, a zmizel."

„A – no."

Bylo jasné, že ji to neuspokojilo, a já se na ni s trochou zvědavosti podíval. Na můj zvědavý pohled chvatně zareagovala, jako by se už předem chtěla bránit.

„Nepochybuji o tom, že se *docela* mýlím. V těchto věcech se vůbec nevyznám. Ale bylo mi divné – chci říct, že to stříbro má velkou cenu, nemám pravdu?"

„Myslím, že takový tác onehdy prodali za víc než tisíc liber."

„Domnívám se – že to není hodnota kovu."

„Ne, je to hodnota, kterou můžeme nazvat sběratelskou."

„Právě to mám na mysli. Zorganizovat prodej takových předmětů, to chce trochu času, a když už to bylo zorganizováno, nedá se to provést bez utajení. Myslím tím – kdyby už loupež byla nahlášena a byl vydán zatykač, potom by ty věci vůbec nemohly přijít na trh."

„Nechápu dobře, co tím míníte," řekl jsem.

„Vím, že jsem se špatně vyjádřila." Byla nervóznější a ještě víc se omlouvala. „Ale zdá se mi, že – nemohly být prostě odstraněny, abych tak řekla. Jedině vyhovující by bylo nahradit ty předměty kopiemi. Pak by snad loupež nějaký čas zůstala neodhalena."

„To je geniální nápad," řekl jsem.

„Jen tak by to šlo zařídit, nemám pravdu? A samozřejmě, kdyby k tomu došlo a uskutečnila se výměna, nebyl by tu žádný důvod k zavraždění plukovníka Protheroea – spíše naopak."

„Přesně tak, to jsou má slova," řekl jsem.

„Ano, ale teď mi vrtá hlavou – nevím to ovšem jistě – ale plukovník Protheroe toho vždycky spoustu napovídal o tom, co chce udělat ještě dříve, než to udělal, a samozřejmě, někdy to ani neudělal, ale řekl –"

„Ano?"

„Že si chce nechat všechny své věci ocenit – někým v Londýně. Kvůli soudnímu ověření – ne, to je v případě úmrtí – kvůli pojištění. Někdo mu poradil, aby to udělal. Hodně hovořil o tom, jak je to důležité. Nevím ovšem, zda v tom směru podnikl nějaké reálné kroky, ale jestliže ano…“

„Chápu,“ řekl jsem váhavě.

„Samozřejmě, jak by si znalec prohlédl stříbro, poznal by to, a potom by si plukovník Protheroe vzpomněl, že ty věci ukázal doktoru Stoneovi – možná že k té rychlé záměně došlo přitom – neříká se tomu eskamotáž? A pak už by byl oheň na střeše.“

„Chápu, jak to míníte,“ řekl jsem. „Myslím, že bychom si to měli ověřit.“

Ještě jednou jsem šel k telefonu. Za pár minut jsem dostal spojení se Starým zámkem a mluvil s Annou Protheroeovou.

„Ne, není to moc důležité. Už k vám přišel inspektor? Ještě ne? Právě je na cestě. Paní Protheroeová, můžete mi říct, zda to, co obsahuje Starý zámek, bylo někdy finančně ohodnoceno? Co říkáte?“

Dostal jsem jasnou a pohotovou odpověď. Poděkoval jsem jí, položil sluchátko a obrátil se ke slečně Marplové.

„Je to jednoznačné. Plukovník Protheroe se dohodl, že sem v pondělí přijede nějaký člověk z Londýna – to jest zítra – aby provedl kompletní ohodnocení. Vzhledem k plukovníkově smrti byla ta záležitost odložena.“

„Pak tu tedy *byl* motiv,“ řekla klidně slečna Marplová.

„Motiv,, to ano. Ale to je všechno. Nezapomeňte, že když byla vypálena ta rána, doktor Stone se právě připojil k ostatním, nebo přelézal schůdky přes plot, aby se k nim dostal.“

„Ano,“ řekla zamyšleně slečna Marplová. „Takže to ho vylučuje.“

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

Vrátil jsem se na faru a v pracovně už na mě čekal Hawes. Nervózně přecházel sem a tam, a když jsem vešel dovnitř, trhl sebou, jako by ho někdo píchl.

„Musíte mě omluvit,“ řekl. „V poslední době mám nervy nadranc.“

„Drahý příteli," řekl jsem. „Musíte mít nutně nějakou změnu. Takhle se úplně zničíte, a to není možné."

„Nemohu odejít ze svého místa. Ne, něco takového bych nikdy neudělal."

„To není žádná dezerce. Jste nemocný. Haydock by určitě se mnou souhlasil."

„Haydock – Haydock. Co je to za doktora? Zaostalý venkovský praktik."

„Myslím, že vůči němu nejste objektivní. Vždycky se mi jevil jako velmi schopný lékař."

„Možná. Snad máte pravdu. Ale já ho rád nemám. Jako vždycky, tohle jsem vám nepřišel říct. Chci vás požádat, jestli byste byl tak laskav a převzal dnes večer za mne kázání. Já – já se na to opravdu necítím."

„Ale ovšem. Vezmu za vás i sbor."

„Ne, to ne. Já tam chci být. Cítím se naprosto fit. Jen ta představa, jak vystoupím na kazatelnu, jak na mne budou všichni upírat zrak…"

Zavřel oči a křečovitě polykal.

Bylo mi jasné, že s Hawesem to není v pořádku. Zdá se, že vycítil, co si myslím, protože otevřel oči a řekl živě:

„Opravdu na tom nejsem nijak špatně. Mám jen ty bolesti hlavy – ty hrozné, mučivé bolesti hlavy. Snad byste mi mohl poskytnout sklenku vody."

„Zajisté," řekl jsem.

Šel jsem a sám mu ji natočil. Bývá zvykem, že se zazvoní, ale uplatňovat to v našem domě je zcela zbytečné.

Přinesl jsem mu vodu a on mi poděkoval. Vyňal z kapsy malou papírovou krabičku, otevřel ji, vzal si tabletku a zapil ji vodou.

„Prášek proti bolestem hlavy," vysvětloval. Napadlo mě náhle, jestli Hawes nepropadl drogám. Vysvětlilo by to jeho zvláštní chování.

„Doufám, že si jich moc neberete," řekl jsem. „Ne – ne. Doktor Haydock mě před tím varoval. Ale jsou opravdu skvělé. Okamžitě cítím úlevu." Zdálo se, že je opravdu klidnější a vyrovnanější. Zvedl se.

„Převezmete tedy dnes večer kázání? Je to od vás velice laskavé, pane.“

„Rádo se stalo. A trvám na tom, že převezmu taky sbor. Jděte domů a odpočívejte. Ne, nechci žádný argument. Už ani slovo.“

Opět mi poděkoval. Zrakem přejel kolem mne k oknu a zeptal se:

„Nebyl jste – nebyl jste dnes ve Starém zámku, pane?“

„Ano, byl.“

„Promiňte mi to – ale poslali pro vás?“ Podíval jsem se na něho překvapeně a on zrudl. „Promiňte mi to, pane. Myslel jsem – myslel jsem, že v té záležitosti mohl nastat nový vývoj a že pro vás paní Protheroeová poslala.“

Neměl jsem nejmenší chuti ukojit Hawesovu zvědavost.

„Přála si se mnou projednat uspořádání pohřbu a ještě nějaké drobnosti,“ řekl jsem. „Aha. Víc už nic. Chápu.“

Neřekl jsem ani slovo. Nervózně přešlapoval z nohy na nohu a nakonec řekl:

„Včera večer mě navštívil pan Redding. Nedovedu – nedovedu si představit, z jakého důvodu.“ „Neřekl vám to?“

„Řekl – řekl jen, že si myslel, že ke mně zaskočí. Řekl, že se večer cítí trochu osamělý. Nikdy mi nic takového předtím neudělal.“

„No dobrá, snad je to příjemný společník,“ řekl jsem s úsměvem.

„Kvůli čemu mě chtěl navštívit? Nelíbí se mi to.“ Měl ostřejší hlas. „Hovořil o tom, že ke mně zase zaskočí. Co to všechno znamená? Co myslíte, jakou věc si vzal do hlavy?“

„Proč byste mu měl přisuzovat nějaký postranní úmysl?“ zeptal jsem se.

„Nelíbí se mi to,“ opakoval Hawes zarputile. „Nikdy jsem mu v ničem neodporoval. Nikdy jsem nepředpokládal, že *on* je vinen – dokonce když obvinil sám sebe, řekl jsem, že je to pro mne nepochopitelné. Kdybych někoho podezíral, byl by to Archer – nikdy ne on. Archer je naprosto odlišný patron – bezbožný, brutální člověk. Je to opilec a hulvát.“

„Nezdá se vám, že jste proti němu trochu tvrdý?“ řekl jsem. „Konec konců, moc toho o něm nevíme.“

„Je to pytlák propuštěný z vězení, všeho schopný.“

„Opravdu si myslíte, že zastřelil plukovníka Protheroea?“ zeptal jsem se zvědavě.

Hawes má ke kladné nebo záporné odpovědi notorický odpor. Poslední dobou jsem si toho několikrát všiml.

„Vám samotnému, pane, nepřipadá, že je to jediné možné řešení?“

„Pokud víme, neexistuje proti němu žádný důkaz,“ řekl jsem.

„To, jak vyhrožoval. Zapomněl jste na ty jeho výhrůžky,“ řekl Hawes dychtivě.

Mám toho už po krk, když slyším o Archerových výhrůžkách. Pokud to mohu posoudit, neexistuje žádné přímé svědectví, že by někdy vyhrožoval.

„Byl odhodlaný pomstít se plukovníku Protheroeovi. Dodal si odvahy pitím a potom ho zastřelil.“

„To je pouhá domněnka.“

„Připouštíte však, že je to zcela pravděpodobné?“

„Ne, to nepřipouštím.“

„Tedy možné?“

„Možné ano.“

Hawes na mne vrhl kosý pohled.

„Proč se vám nezdá, že je to pravděpodobné?“

„Protože muž, jako je Archer, by nikdy nezastřelil člověka revolverem,“ řekl jsem. „Není to ta správná zbraň.“

Zdálo se, že můj argument vzal Hawesovi dech. Zřejmě to byla námitka, kterou nečekal.

„Opravdu si myslíte, že je to rozumná námitka?“ zeptal se nedůvěřivě.

„Pro mne to byla dokonalá překážka, která zabránila, aby Archer ten zločin spáchal,“ řekl jsem.

Tváří v tvář mému jasnému prohlášení Hawes už neřekl ani slovo. Ještě jednou mi poděkoval a odešel.

Doprovodil jsem ho ke vchodu a na stolku v předsíni jsem spatřil čtyři dopisy. Všechny měly jisté znaky společné. Byly napsány téměř nepochybně ženským rukopisem a u všech byla stejná po-

známka „Doručeno poslem, naléhavé“. Jeden z nich byl značně špinavější, a to byl jediný rozdíl, který jsem mohl zjistit.

Jejich podobnost u mě způsobila zvláštní zrakový klam – viděl jsem ne dvojitě, ale čtyřnásobně.

Z kuchyně vyšla Mary a zastihla mě, jak si je prohlížím.

„Přinesli je sem po obědě,“ řekla bez vyzvání. „Všechny až na jeden. Našla jsem ho ve schránce.“

Přikývl jsem, sebral je ze stolku a odnesl do pracovny.

První měl následující obsah:

Drahý pane Clemente, dozvěděla jsem se něco a domnívám se, že byste to měl vědět. Týká se to smrti chudáka plukovníka Protheroea. Velice bych si vážila Vaší rady v tom směru, zda mám jít na policii, nebo ne. Od smrti svého drahého muže se tolik bojím jakékoli publicity. Snad byste ke mně mohl dnes odpoledne zaskočit a věnovat mi pár minut.

Upřímně Vaše
MARTHA PRICE RIDLEYOVÁ.

Otevřel jsem druhý dopis:

Drahý pane Clemente, mám takové starosti – jsem tak rozčilená – nevím, co mám dělat. Zaslechla jsem něco a domnívám se, že by to mohlo být důležité. Mám takovou hrůzu, že se nějak zapletu s policií. Jsem tak zneklidněná a vyčerpaná. Žádala bych na vás příliš mnoho, drahý vikáři, kdybyste ke mně na pár minut zaskočil a vyvedl mě z mých zmatků a pochybností tak obdivuhodně, jak to vždycky dovedete?

Odpusťte mi, že Vás obtěžuji,
Vaše velice oddaná
CAROLINA WETHERBYOVÁ

Cítil jsem, že třetí dopis bych mohl odříkat snad předem.

Drahý pane Clemente, zaslechla jsem něco velice důležitého. Domnívám se, že vy byste se měl o tom dozvědět první. Zastavte se u mě laskavě během dnešního odpoledne. Budu Vás očekávat.

Tato bojovná epištola byla podepsána *AMANDA HARTNELLOVÁ.*

Otevřel jsem čtvrtý dopis. Měl jsem to štěstí, že mě trápilo jen velice málo anonymních dopisů. Myslím, že anonymní dopis je tou nejpodlejší a nejkrutější zbraní. Tento nebyl výjimkou. Působil dojmem, že ho napsal nepříliš gramotný člověk, ale některé podrobnosti mě přiměly, abych této domněnce nevěřil.

Drahý vikáři, myslím, že byste měl vědět, co se děje. Bylo vidět Vaši paní, jak vychází z domku pana Reddinga. Víte, co tím myslím. Ti dva to spolu táhnou. Měl byste to vědět.

PŘÍTEL

Zhnuseně jsem vykřikl, zmačkal ten papír a vhodil ho do otevřeného krbu, právě když do pokoje vešla Griselda.

„Co to bylo, že jsi to tak opovržlivě zahodil?“ zeptala se.

„Svinstvo,“ řekl jsem.

Vytáhl jsem z kapsy zápalku, škrtl a sklonil se. Griselda však byla rychlejší než já. Sehnula se, popadla zmačkaný kus papíru, a dříve než jsem jí v tom mohl zabránit, vyhladila ho.

Přečetla to, slabě vykřikla nevolí, hodila mi dopis zpátky a odvrátila se. Zapálil jsem ten papír a díval se, jak hoří.

Griselda se vzdálila. Stála u okna a hleděla do zahrady.

„Lene,“ řekla, aniž by se otočila.

„Ano, drahá.“

„Ráda bych se ti s něčím svěřila. Ano, nepřerušuj mě. Chci ti to říct, prosím. Když – když sem přišel Lawrence Redding, nechala jsem tě v domnění, že jsem ho předtím znala jen povrchně. Nebyla to pravda. Znala – znala jsem ho velmi dobře. Vlastně než jsem tě poznala, měla jsem ho dost ráda. Myslím, že většina lidí ho má ráda. Byla jsem – no, byla jsem jeden čas do něho úplně zblázněná. Ne že

bych mu psala kompromitující dopisy nebo něco slabomyslného, jak se o tom píše v knížkách. Ale byla jsem jím tehdy přímo posedlá.

„Proč jsi mi to neřekla?“ zeptal jsem se.

„Proto! Nevím to přesně, až na to – že jsi tak trochu blázínek. Právě proto, že jsi o tolik starší než já, myslíš si asi – že pravděpodobně musím mít ráda jiné. Myslela jsem si, že bys mohl být protivný, možná kvůli tomu, že jsme se s Lawrencem spřátelili.“

„Dovedeš velice obratně zatajovat věci,“ řekl jsem vzpomínaje na to, co mi tady v tom pokoji před necelým týdnem vyprávěla a na otevřenost, s jakou o tom hovořila.

„Ano, vždycky jsem dovedla věci zatajit. V jistém smyslu to dělám ráda.“

V hlase jí zaznívala dětsky upřímná radost.

„To, co jsem řekla, je úplná pravda. Nevěděla jsem o Anně a bylo mi divné, proč je Lawrence takový zvláštní, že si mě – no, že si mě skoro nevšímá. Nebyla jsem na to zvyklá.“

Chvíli mlčela.

„Chápeš to, Lene?“

„Ano,“ řekl jsem. „Chápu to.“

Ale pochopil jsem to?

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

Dost těžko jsem ze sebe setřásl dojem, zanechaný anonymním dopisem. Taková špinavost.

Sebral jsem zbývající tři dopisy, podíval se na hodinky a vyrazil.

Vrtalo mi hlavou, co to jen mohlo být, o čem se současně „dozvěděly“ tři dámy. Pochopil jsem to tak, že jde o jednu a tutéž novinku. Měl jsem se přesvědčit, že v této záležitosti jsem jako psycholog selhal.

Nechci předstírat, že mě ta pozvání přivedla k policejní stanici. Mé kroky tam směřovaly samovolně. Dělal jsem si starosti, jestli se inspektor Slack vrátil ze Starého zámku.

Zjistil jsem, že ano a že s ním také přišla slečna Cramová. Neposkvrněná Gladys seděla na policejní stanici a dovedla si se vším drze poradit. Absolutně popřela, že odnesla ten kufřík do lesa.

„Jen protože jedna z těch starých drben neměla nic lepšího na práci než celou noc koukat z okna, jdete a padnete zrovna na mne. Vzpomeňte si, že už se jednou spletla, když řekla, že mě viděla na konci uličky to odpoledne, co byla spáchána vražda, a když si to popletla tenkrát za denního světla, jak je možné, že mě poznala při měsíčním svitu?

Je to ohavné, k čemu se ty staré dámy sníží. Řeknou, co je napadne. A já zatím spím v posteli, nevinnější už ani být nemohu. Měli byste se stydět, vy všichni.“

„Dejme tomu, že majitelka hotelu Modrý kanec identifikuje ten kufřík jako váš, slečno Cramová?“

„Řekne-li něco takového, mýlí se. Není na něm uvedeno žádné jméno. Podobný kufřík má téměř každý. A obviňovat ubohého doktora Stonea, že je sprostý lupič! On přece dostává spoustu dopisů na svoje jméno.“

„Vy nám tedy odmítáte podat jakékoli vysvětlení, slečno Cramová?“

„V té věci neodmítám. Udělali jste chybu, to je všechno. Vy a ta vaše všetečná Marplová. Neřeknu už ani slovo – bez svého právního zástupce. Okamžitě odejdu – když mě nezatknete.“

Inspektor jí odpověděl tím, že vstal a otevřel dveře. Slečna Cramová pohodila hlavou a odešla.

„Drží se téhle linie,“ řekl Slack, když se vracel ke své židli. „Tvrdošíjně zapírá. Ta stará dáma se ovšem *mohla* zmýlit. Žádná porota neuvěří, že můžete někoho rozpoznat na takovou vzdálenost v měsíčním svitu. Samozřejmě, jak jsem řekl, ta stará dáma se mohla zmýlit.“

„To mohla,“ řekl jsem, „ale já si to nemyslím. Slečna Marplová má obyčejně pravdu. Právě to ji dělá nepopulární.“

Inspektor se ušklíbl.

„To je to, co říká Hurst. Bože, tyhle vesnice!“

„Jak to vypadá s tím stříbrem, inspektore?“

„Zdá se, že je to úplně v pořádku. To ovšem znamená, že jedna nebo druhá část musí být padělek. V Much Benhamu žije spolehlivý člověk, je to odborník na staré stříbro. Telefonoval jsem mu a poslal pro něho auto. Brzy budeme vědět, co je pravé. Buďto byla loupež

provedena, nebo byla jen naplánována. Tak či onak, žádný zvláštní rozdíl to není – myslím pokud jde o nás. Ti dva nemají s vraždou nic společného. Ve srovnání s vraždou je loupež bezvýznamná záležitost. Možná že prostřednictvím té dívky se mu dostaneme na kobylku – proto jsem ji bez zbytečné paniky nechal odejít.“

„Překvapilo mě to,“ řekl jsem.

„Je mi to líto kvůli panu Reddingovi. Nenajdete často člověka, který udělá vše pro to, aby vám vyhověl.“

„To tedy ne,“ řekl jsem a usmál se.

„Ženy dovedou udělat spoustu nepříjemností,“ moralizoval inspektor. Povzdechl si a tak trochu k mému překvapení pokračoval: „Je tu ovšem Archer.“

„Vy jste o něm uvažoval?“ zeptal jsem se.

„Přirozeně, pane, na prvním místě. Nebylo potřeba žádných anonymních dopisů, abych mu přišel na stopu.“

„Anonymní dopisy,“ zareagoval jsem ostře. „Došel vám tedy nějaký?“

„Nejsou ničím novým, pane. Dostáváme jich tucet denně, přinejmenším. Ale ano, o Archerovi jsme věděli. Jako by policie neměla kontrolu nad sebou! Od první chvíle byl Archer podezřelý. Potíž je v tom, že má alibi. Ne že by k něčemu bylo, ale těžko se dá vyvrátit.“

„Jak to myslíte, že není k ničemu?“ zeptal jsem se.

„No, vypadá to tak, že strávil celé odpoledne ve společnosti několika kumpánů. Jak jsem řekl, neznamená to mnoho. Lidé jako Archer a jeho kumpáni odpřisáhnou všechno. Nedá se věřit ani slovu, které pronesou. To víme *my*. Ale veřejnost to neví a porota se skládá z veřejných činitelů, tím větší je to škoda. Oni neví nic a deset ku jedné věří všemu, co bylo řečeno na svědecké lavici bez ohledu na to, kdo to řekl. A Archer samozřejmě bude přísahat, že to neudělal, až mu zmodrá obličej.“

„Ne tak závazně jako pan Redding,“ řekl jsem s úsměvem.

„To ne,“ řekl inspektor a bylo to jen pouhé konstatování faktu.

„Myslím, že je přirozené lpět na životě,“ zauvažoval jsem.

„To byste byl překvapený, kdybyste znal vrahy, které měkkosrdcatost poroty zachránila před trestem,“ řekl zamračeně inspektor.

„A vy si opravdu myslíte, že to udělal Archer?“ zeptal jsem se.

Bylo mi dost divné, že inspektor Slack snad ani jednou neprojevil na tu vraždu vlastní názor. Nacházel asi jediný smysl v tom, jak snadno nebo nesnadno někoho usvědčí.

„Přál bych si mít větší jistotu," připustil. „Kdybych tak našel otisk prstu nebo nohy, nebo aby byl spatřen v blízkosti místa zločinu. Nemohu riskovat a bez něčeho takového ho zatknout. Jednou nebo dvakrát byl spatřen v okolí domku pana Reddinga, ale on by to zdůvodnil, že chtěl hovořit s matkou. Ona je slušný člověk. Ne, když to tak celkem zhodnotím, vsadil bych na tu dámu. Kdybych jen získal skutečný důkaz vydírání – ale v tomto zločinu nemůžete získat žádný skutečný důkaz! Všechno je jen teorie, teorie, teorie. Je strašná smůla, že u té vaší cesty, pane Clemente, nebydlí ani jedna staropanenská dáma. Vsadím se, že kdyby tam bydlela, určitě by něco zahlédla."

Připomnělo mi to, že mě čekají návštěvy, a tak jsem se s ním rozloučil. Bylo to opravdu výjimečné, že jsem ho zastihl v bodré náladě.

Nejdříve jsem navštívil slečnu Hartnellovou. Musela mě vyhlížet z okna, protože dříve než jsem měl čas zazvonit, otevřela dveře, sevřela mi pevně ruku a vedla mě přes práh.

„To je dobře, že jste přišel. Pojďte dál. Budeme mít víc soukromí."

Vešli jsme do mikroskopického pokojíku rozměru přenosného kurníku. Slečna Hartnellová zavřela dveře a zachovávajíc hluboké tajemství mi dala rukou znamení, abych se posadil (byly tam jen tři židle). Všiml jsem si, že má z toho požitek.

„Nikdy nechodím kolem horké kaše," řekla žoviálním, trochu ztlumeným hlasem, takovým, jaký vyžadovala situace.

„Víte, jak to chodí ve vsi, jako je tato."

„Bohužel vím," řekl jsem.

„Souhlasím s vámi. Nikdo neodsuzuje klepy víc než já. A tady to máme. Pokládala jsem za svou povinnost říct policejnímu inspektorovi, že jsem chtěla navštívit paní Lestrangeovou to odpoledne, kdy došlo k vraždě, a že nebyla doma. Nečekám, že budu pochválena za to, že konám svou povinnost, prostě to dělám. Nevděk je něco, s čím se setkáváte celkem vzato po celý život. No to, co se stalo včera, ta nestydatá paní Bakerová –"

„Ano, ano," řekl jsem doufaje, že odvrátím obvyklou tirádu. „Je to smutné, velmi smutné. Ale už jste o tom mluvila."

„Nižší třídy si neuvědomují, kdo jsou jejich nejlepší přátelé," řekla slečna Hartnellová. „Když přijdu k někomu na návštěvu, vždycky mu poradím v nouzi. Ne že by mi za to někdo poděkoval."

„Vyprávěla jste inspektorovi o vaší návštěvě u paní Lestrangeové," pomohl jsem jí.

„Zcela správně – a mimochodem, ani mi nepoděkoval. Řekl, že když potřebuje nějakou informaci, tak si ji vyžádá – ne přesně těmito slovy, ale mělo to ten smysl. U policie je teď opravdu zvláštní třída lidí."

„Bezpochyby ano," řekl jsem. „Ale nechtěla jste něco dodat?"

„Rozhodla jsem se, že tentokrát nepůjdu k žádnému mizernému inspektorovi. Duchovní je přece jenom džentlmen – alespoň jsou tací," dodala.

Usoudil jsem, že do této klasifikace zařadila i mne.

„Jestli vám mohu být nějak nápomocný," začal jsem.

„V sázce je povinnost," řekla slečna Hartnellová a rychle zaklapla ústa. „Nelíbí se mi, když o tom musím mluvit. Nikomu to není příjemné. Ale povinnost je povinnost."

Čekal jsem.

„Doneslo se mi," pokračovala slečna Hartnellová a trochu zčervenala, „že paní Lestrangeová tvrdí, že byla po celý ten čas doma – že neodpovídala na klepání na dveře, protože – no, protože nechtěla. Ta se ale dovede naparovat. Zastavila jsem se tam jen z povinnosti a takhle se se mnou jedná!"

„Byla nemocná," řekl jsem mírně.

„Nemocná? Hlouposti. Jste moc naivní, pane Clemente. Té ženě nechybí vůbec nic. Měla duši na jazyku, nemohla předstoupit před porotu! Doktor Haydock jí dal lékařské vysvědčení! Ta si ho dovede otočit kolem prstu, každému je to jasné. No tak, kde jsem skončila?"

To jsem opravdu nevěděl. U slečny Hartnellové se těžko pozná, kdy přestane vyprávět a začne spílat.

„Jo, jak jsem ji to odpoledne navštívila. Že by byla doma, je nesmysl. Nebyla doma. Vím to."

„Jak to jen můžete vědět?"

Slečně Hartnellové trochu zrudl obličej. Odmyslíme-li si jedovatost, z jejího chování by se dalo vyčíst, že je na rozpacích.

„Klepala jsem a zvonila," vysvětlovala. „Dvakrát. Jestli ne třikrát. Náhle mě napadlo, že zvonek nemusí zvonit."

Byl jsem rád, že když to říkala, nemohla se mi podívat do obličeje. Všechny naše domky staví jeden a týž stavitel a zvonky, které instaluje, jsou vždycky jasně slyšet, stojíme-li na rohoži před vchodem. Já i slečna Hartnellová jsme to velmi dobře věděli, ale snad by se měla zachovávat pravidla slušného chování.

„Ano?" zamumlal jsem.

„Nechtěla jsem vhodit navštívenku do schránky na dopisy. Připadalo mi to neslušné, a ať jsem, jaká jsem, neslušná nikdy nebudu."

Podala tuto ohromující výpověď, aniž se jí zachvěl hlas.

„Napadlo mě, že bych mohla prostě obejít dům a – a lehce zaťukat na okenní sklo," pokračovala nestoudně. „Obešla jsem dům kolem dokola a nahlédla do všech oken, ale uvnitř jsem nikoho neviděla."

Pochopil jsem ji dokonale. Využívajíc toho, že dům je prázdný, slečna Hartnellová popustila nespoutanou uzdu své zvědavosti a dům obešla. Prohledala zahradu a nakukovala do všech oken tak, aby viděla co možno nejvíc z interiéru. S tou svou historkou si vybrala mě, protože věřila, že budu účastnější a shovívavější posluchač než policie. U duchovního se předpokládá, že rozhodne ve prospěch svých farníků, jsou-li nějaké pochybnosti.

Nijak jsem tu situaci nekomentoval. Položil jsem pouze otázku.

„V kolik hodin to bylo, slečno Hartnellová?"

„Pokud si pamatuji, muselo to být k šesté hodině," řekla slečna Hartnellová. „Šla jsem potom přímo domů a došla deset minut po šesté. Paní Protheroeová sem přišla asi za půl hodiny, když se venku rozloučila s panem Stonem a panem Reddingem, a povídaly jsme si o cibulkách. Celou tu dobu chudák plukovník ležel zavražděný. Svět je smutný."

„Někdy bývá spíše nepříjemný," řekl jsem a zvedl se.

„Je to všechno, co jste mi chtěla říct?"

„Prostě jsem si myslela, že by to mohlo být důležité."

„To mohlo," souhlasil jsem.

K velkému zklamání slečny Hartnellové jsem se rozloučil s tím, že už se nemohu déle zdržet.

Další návštěvu jsem vykonal u slečny Wetherbyové a ta mě přijala s jakýmsi neklidem.

„Drahý vikáři, jak je to od vás laskavé. Už jste si dal čaj? Opravdu nechcete? Co kdybyste si dal pod záda polštářek? Jste tak milý, že jste sem zašel okamžitě. Vždy ochotný obětovat se pro ostatní.“

Bylo toho hodně, než jsme se dostali k vlastnímu předmětu, a dokonce ještě potom se k němu přibližovali různými oklikami.

„Musíte pochopit, že to mám z nejlepšího pramene.“

V St. Mary Mead nejlepší pramen bývá vždycky něčí služka.

„Nesvěříte se mi, kdo vám to vyprávěl?“

„Udělala jsem slib, drahý pane Clemente. A stále si myslím, že slib by měl být posvátný.“

Tvářila se velice slavnostně.

„Co kdyby mi to cvrlikal nějaký ptáček? Může se to tak klidně říct, že?“

Už jsem měl na jazyku: „Je to naprosto blbé.“ A měl jsem to vyslovit. S potěšením bych pak zaznamenal, jaký to má na slečnu Wetherbyovou účinek.

„No a ten ptáček mi vyprávěl, že viděl jistou dámu, která nebude jmenována.“

„Nějaký jiný druh ptáčka?“ zeptal jsem se.

K mému velkému překvapení slečna Wetherbyová dostala záchvat smíchu, poklepala mi laškovně na rameno a řekla:

„Ale vikáři, nesmíte být tak rozpustilý.“

Když se uklidnila, pokračovala:

„Viděl jistou dámu, a kam myslíte, že ta jistá dáma šla? Zahnula za roh na farní cestu, ale dříve než se k tomu odhodlala, vrhla zvláštní pohled před sebe a za sebe – snad aby viděla, jestli ji někdo, koho znala, nesleduje.“

„A ten ptáček –“ zeptal jsem se.

„Navštívil obchodníka s rybami – v pokoji nad krámem.“

Teď už vím, kam chodí služebné, když mají volno. Vím, že existuje místo, kam nikdy nechodí, když nemusí – volná příroda.

„A bylo přesně před šestou," pokračovala slečna Wetherbyová a tajuplně se předklonila.

„Kdy to bylo?"

Slečna Wetherbyová slabě vykřikla.

„Bylo to samozřejmě v den vraždy, neřekla jsem to?"

„Myslel jsem si to," odpověděl jsem. „A jméno té dámy?"

„Začíná na L," řekla Wetherbyová a několikrát kývla hlavou.

Vycítil jsem, že informace, kterou mi chtěla slečna Wetherbyová poskytnout, už končí, a vstal jsem.

„Nedopustíte, aby mě policie podrobila křížovému výslechu, že ne?" řekla smutně slečna Wetherbyová, když mi sevřela ruku do svých dlaní. „Děsím se publicity. A stát před soudem!"

„V mimořádných případech nechají svědka sedět," řekl jsem.

A unikl jsem jí.

Měl jsem ještě navštívit paní Price Ridleyovou. Ta dáma mě ihned odkázala do patřičných mezí.

„Nechci se do ničeho zaplést u policejního soudu," řekla zachmuřeně a chladně mi podávala ruku. „Na druhé straně pochopte, když se vyrukuje s něčím, co potřebuje vysvětlení, myslím, že by se to mělo oznámit úřadům."

„Týká se to paní Lestrangeové?" zeptal jsem se.

„Proč by mělo?" chladně vymáhala odpověď paní Price Ridleyová.

Dostal jsem se vůči ní do nevýhodné pozice.

„Je to strašně jednoduché," pokračovala. „Moje služka Clara stála u přední branky, zašla si tam na chvíli – *říká*, aby se nadýchala čerstvého vzduchu. Moc nepravděpodobné, řekla bych. Pravděpodobnější bude, že vyhlížela toho mládence z rybárny – je to nestoudný uličník, který si myslí, když mu je sedmnáct, že může vtipkovat se všemi děvčaty. V každém případě, jak říkám, stála u branky a slyšela někoho kýchnout."

„Ano," řekl jsem a čekal na další.

„To je všechno. Říkám vám, že slyšela někoho kýchnout. A nechtějte mi tvrdit, že už nejsem tak mladá jako dřív a že jsem se mohla splést, protože to byla Clara, která to slyšela a které je teprve devatenáct."

„Ale proč by neměla slyšet někoho kýchnout?“ řekl jsem.

Paní Price Ridleyová mi dala jasně najevo své mínění o ubohosti mého intelektu.

„Slyšela někoho kýchnout v den vraždy v době, kdy u vás nebyl nikdo doma. Nepochybně vrah se ukrýval v křoví a čekal na svou příležitost. Vy teď musíte pátrat po někom, kdo je nachlazený.“

„Nebo po někom, kdo má sennou rýmu,“ podotkl jsem. „Mám dojem, paní Price Ridleyová, že to tajemství se dá velice jednoduše rozluštit. Naše služebná Mary trpí velkou rýmou. Ve skutečnosti její neustálé popotahování nosem nám v poslední době znepříjemňuje život. Mohla to být ona, koho vaše služebná slyšela kýchnout.“

„Bylo to mužské kýchnutí,“ řekla paní Price Ridleyová neústupně. „A od naší branky nemůžete slyšet, když vaše služebná kýchne v kuchyni.“

„Od vaší branky nemůžete slyšet, když někdo kýchne v mé pracovně,“ řekl jsem. „Nebo aspoň o tom moc pochybuji.“

„Zmínila jsem se, že ten muž mohl být skrytý v kravinách. Asi když šla Clara domů, dostal se k vám hlavním vchodem.“

„No dobrá, může to tak být,“ řekl jsem.

Snažil jsem se mít přesvědčivě uklidňující hlas, ale zřejmě se mi to nepodařilo, protože paní Price Ridleyová se do mne náhle zavrtala pohledem.

„Zvykla jsem si na to, že se mi nevěnuje pozornost, ale ráda bych ještě dodala, že nechat pohozenou tenisovou raketu na trávě bez rámu ji zcela zničí. A tenisové rakety jsou dnes hodně drahé.“

Připadalo mi, že tento útok z boku nedává vůbec žádný smysl. Úplně mě to zmátlo.

„Vy s tím asi nesouhlasíte,“ řekla paní Price Ridleyová.

„Ale souhlasím – určitě.“

„To jsem ráda. No, tohle je všechno, co jsem vám chtěla říct. Nad celou záležitostí si myji ruce.“

Zaklonila se a zavřela oči jako člověk unavený světem. Poděkoval jsem jí a rozloučil se.

Na schodech přede dveřmi jsem si dodal odvahy a zeptal se Clary na to, co tvrdí její paní.

„Je to naprosto pravdivé, pane, slyšela jsem někoho kýchnout. A nebylo to běžné kýchnutí – rozhodně ne.“

U zločinu není nikdy nic běžné. Ta rána nebyla běžný výstřel. Kýchnutí nebylo obvyklým druhem kýchání. Předpokládám, že to bylo speciální vrahovo kýchnutí. Zeptal jsem se té dívky, kolik mohlo být hodin, ale byla velice neurčitá, myslí, že mohlo být něco mezi čtvrt na sedm a půl sedmé. V každém případě „bylo to předtím, co paní měla ten telefonní hovor a udělalo se jí špatně“.

Zeptal jsem se jí, jestli neslyšela nějaký výstřel. Odpověděla mi, že ty výstřely byly něco strašného.

Když to řekla, nepřikládal jsem jejímu tvrzení mnoho důvěry.

Už jsem se přibližoval k vlastní brance, když mi náhle napadlo navštívit starého přítele.

Podíval jsem se na hodinky a zjistil, že mám tak právě čas před večerní pobožností. Odbočil jsem k Haydockovu domu. Vyšel přede dveře, aby mě přivítal.

Opět jsem si všiml, jak je unavený a vyčerpaný. Zdálo se, že těmi starostmi zestárl a změnil se k nepoznání.

„Rád vás vidím,“ přivítal mě. „Co je nového?“

Vyprávěl jsem mu, jak se to vyvinulo se Stonem.

„Je to vysoce kvalitní zloděj,“ poznamenal. „Objevil a prostudoval svůj objekt, ale podle mne se čas od času dopouštěl chyb. Protheroe ho musel jednou nachytat. Vzpomínáte na tu hádku, co spolu měli? Co si myslíte o té dívce? Jede v tom taky?“

„Na to může být různý názor,“ řekl jsem. „Podle mne je v pořádku.“

„Je to takový unikátní pitomeček,“ dodal jsem.

„Ne, tohle bych netvrdil. Je dost mazaná, ta slečna Gladys Cramová. Pozoruhodně zdravý exemplář. Mým kolegům určitě nepůsobí potíže.“

Vyprávěl jsem mu, že mám starosti s Hawesem a že se obávám, aby nás kvůli změně a opravdovému klidu neopustil.

Když jsem to řekl, cítil jsem v jeho chování něco vyhýbavého. Neodpověděl mi na to dost pravdivě.

„Ano,“ pronesl zvolna. „Asi by to bylo to nejlepší řešení. Je to chudák. Opravdu chudák.“

„Myslel jsem, že ho nemáte rád.“

„Nemám – nemám ho moc rád. Ale je mi líto spousty lidí, které nemám rád.“ Po chvíli dodal: „Lituji dokonce i Protheroea. Ubožák – nikdo ho nikdy neměl v lásce. Až moc oplýval svou vlastní čestností a až moc prosazoval své vlastní názory. To je nemilé spojení. Byl stále stejný – dokonce jako mladý muž.“ „To jsem nevěděl, vy jste ho tedy znal?“ „Ale ano! Když jsme bydleli ve Westmorlandu, měl jsem nedaleko praxi. Od té doby uplynulo hodně vody. Téměř dvacet let.“

Povzdechl jsem si. Před dvaceti lety bylo Griseldě pět let. Čas je podivná záležitost…

„To je všechno, co jste mi chtěl říct, Clemente?“

Rychle jsem vzhlédl. Haydock do mne zavrtával pohled.

„Je tu ještě něco, nebo ne?“ zeptal se.

Přikývl jsem.

Když jsem tam přišel, byl jsem nerozhodný, zda o tom mám mluvit nebo ne. Ted jsem se rozhodl. Haydock je mi sympatický jako každý člověk, kterého znám. Je to v každém směru nádherný chlapík. Cítil jsem, že to, co mu řeknu, by mohlo být pro něho užitečné.

Vyprávěl jsem mu o setkání se slečnou Hartnellovou a slečnou Wetherbyovou.

Když jsem domluvil, byl dlouho potichu.

„Je to zcela pravdivé, Clemente,“ nakonec přiznal. „Snažil jsem se uchránit paní Lestrangeovou od všech obtíží, pokud to šlo. Vlastně je to moje stará přítelkyně. Není to však u mne jediný důvod. Moje lékařské osvědčení nebyl žádný fígl, jak jste si všichni mysleli.“

Odmlčel se a potom řekl vážně:

„Zůstane to mezi mnou a vámi, Clemente. Paní Lestrangeová je odsouzena k smrti.“

„Cože?“

„Ta žena umírá. Dávám jí nejdéle měsíc života. Divíte se, že ji chci ušetřit všeho toho trápení a vyslýchání?“

Pokračoval:

„Když ten večer zabočila na farní cestu, šla sem – do tohoto domu.“

„Dříve jste to neuvedl.“

„Nechtěl jsem, aby z toho byly řeči. Od šesti do sedmi neprohlížím pacienty a všichni o tom vědí. Dávám vám však své slovo, že skutečně byla tady.“

„Ale nebyla tu, když jsem se pro vás stavěl. Myslím, když jsme objevili mrtvého.“

„Ne.“ Zdálo se, že je zmatený. „Odešla – měla domluvenou schůzku.“

„Kam šla na tu schůzku? Do svého domu?“ „To nevím, Clemente. Na mou čest, nevím.“ Věřil jsem mu, ale –

„A co když pověsí nevinného člověka?“ řekl jsem. „Ne,“ odpověděl. „Nikdo nebude pověšen za vraždu plukovníka Protheroea. Můžete na to vzít jed.“

Právě to jsem nemohl. A přece měl v hlase velkou jistotu.

„Nikdo nebude pověšen,“ opakoval. „Ten muž, Archer –“ Udělal netrpělivý posunek.

„Nebyl dost chytrý, aby setřel z revolveru vlastní otisky prstů.“

„Asi ne,“ řekl jsem váhavě.

Potom jsem si na něco vzpomněl a vytáhl z kapsy malý nahnědlý krystal, který jsem našel v lese. Podal jsem mu ho a zeptal se, co to může být.

„Hm,“ zaváhal. „Vypadá jako trinitrofenol. Kde jste to našel?“

„To je tajemství Sherlocka Holmese,“ odpověděl jsem.

Usmál se.

„Co je to trinitrofenol?“ „No, je to výbušnina.“ „Ano, to vím, ale má ještě jiné využití, ne?“ Přikývl.

„Užívá se v medicíně – v roztoku na spáleniny. Je to výborný lék.“

Nastavil jsem ruku a on mi to neochotně vrátil. „Asi to nebude nijak závažné, ale našel jsem to na dost neobvyklém místě,“ řekl jsem. „Neřeknete mi kde?“

Bylo to dost dětinské, ale neřekl jsem mu to. Má svá tajemství. Dobrá, budu mít také svá. Trochu mne zabolelo, že ke mně nemá více důvěry.

KAPITOLA DVACÁTÁ ŠESTÁ

Měl jsem zvláštní náladu, když jsem ten večer vystupoval na kazatelnu.

V kostele bylo neobvyklé množství lidí. Nevěřím, že takové množství přivábila vyhlídka na Hawesovo kázání, které obvykle bývá těžkopádné a dogmatické. A jestliže se rozneslo, že místo něho budu mít kázání já, to by je také nepřivábilo, protože moje kázání jsou účelná a nudná. Obávám se, že to nemohu přičítat zbožnému zanícení.

Usoudil jsem, že všichni přišli ze zvědavosti, koho tu uvidí, a možná také proto, aby si potom v přístřešku před vchodem do kostela trochu podrbali.

V kostele byl Haydock, což je neobvyklé, a taky Lawrence Redding. K velkému překvapení jsem vedle Lawrence viděl bílý, nervózní Hawesův obličej. Byla tu Anna Protheroeová, ale ta se obvykle nedělních nešpor účastní, nicméně bych byl sotva počítal s tím, že dnes přijde. Ještě víc mě překvapilo, když jsem zahlédl Lettice. Měla povinnou návštěvu kostela v neděli ráno – plukovník Protheroe byl v tom směru neústupný, ale na večerní bohoslužbě jsem Lettice nikdy předtím neviděl.

Byla tu Gladys Cramová, jejíž mladý a zdravý zjev přímo bil do očí proti pozadí scvrklých starých panen, a připadalo mi, že nejasná postava v zadní části kostela, která tam opožděně vklouzla, byla paní Lestrangeová.

Nemusím ani uvádět, že tu byly paní Price Ridleyová, slečna Hartnellová, slečna Wetherbyová a slečna Marplová v plné zbroji. Byli to všechno místní lidé, sotva s jedinou výjimkou. Nevím, kdy jsme měli předtím při bohoslužbě tak nabito.

Lidský dav je něco zvláštního. Ten večer tam panovalo magické ovzduší a já byl první, který jeho působení vycítil.

Obvykle si připravuji svá kázání předem. Bývám přitom pečlivý a svědomitý, ale nikdo si tak dobře neuvědomuje jejich nedostatky jako já sám.

Dnes večer jsem cítil potřebu kázat extempore, a když jsem se podíval na moře nahoru obrácených obličejů, zmocnilo se mě náhlé

šílenství. V každém ohledu jsem přestal být vyslancem božím. Stal jsem se hercem. Měl jsem před sebou publikum a přál jsem si tím publikem pohnout – ba co víc, cítil jsem sílu jím pohnout.

Nejsem na to pyšný, co jsem ten večer předvedl. Naprosto nevěřím na citové působení kazatelství. Nicméně ten večer jsem sehrál roli nepříčetného, nabubřelého evangelisty.

Pomalu jsem předříkával text. Ježíš řekl: Nepřišel jsem vyzvat spravedlivé, ale hříšníky k pokání.

Opakoval jsem to dvakrát a slyšel svůj vlastní hlas, zvučný, zvonivý hlas, nepodobný každodennímu hlasu Leonarda Clementa.

Zahlédl jsem Griseldu, jak překvapeně vzhlédla z kostelní lavice, a Dennise, který následoval jejího příkladu.

Na chvíli jsem zadržel dech a potom se do toho pustil na plné obrátky. Shromáždění v kostele bylo ve stavu potlačených emocí jako stvořených k tomu, aby byly využity. Využil jsem jich. Vyzýval jsem hříšníky k pokání. Vybičoval jsem se k jakési emocionální posedlosti. Znovu a znovu jsem hrozivě rozhazoval rukama a opakoval svá slova.

„Mluvím teď k vám…“

Každou chvíli bylo slyšet z různých míst v kostele jakési vzdechy, které stoupaly vzhůru.

Masové emoce je něco zvláštního a strašného.

Skončil jsem krásnými a hluboce dojímavými slovy, která snad jsou nejdojemnější z celé bible:

„Této noci požádána bude duše tvá od tebe…“

Byla to zvláštní posedlost a netrvala dlouho. Když jsem se vrátil na faru, byl jsem opět sám sebou, jako obvykle bez lesku a plný nejistoty. Griselda byla dost bledá. Její paže proklouzla pod mou.

„Lene, dnes večer jsi byl strašný,“ řekla. „Mně – mně se to nelíbilo. Nikdy předtím jsem tě neslyšela takhle kázat.“

„Nemyslím, že mě kdy zase uslyšíš,“ řekl jsem a klesl vyčerpaně na pohovku. Byl jsem unavený.

„Co tě k tomu přimělo?“

„Vjelo do mě náhlé šílenství.“

„Ach! Nebylo – necítil ses nějak nenormálně?“

„Jak to myslíš – nenormálně?“

„Udivilo mě to – to je všechno. Bylo to u tebe takové nečekané, Lene. Nikdy nemám jistotu, jestli tě opravdu dobře znám.“

Usedli jsme ke studené večeři, Mary měla volno.

„V hale je pro tebe dopis,“ řekla Griselda. „Přinesl bys ho, Dennisi?“

Dennis, který byl hodně potichu, poslechl.

Vzal jsem si dopis a zaúpěl. V levém horním rohu stálo: *Doručeno poslem – naléhavé.*

„Tohle musí být od slečny Marplové,“ řekl jsem. „Nikdo jiný už tu nezbývá.“

Můj předpoklad byl naprosto správný.

Drahý pane Clemente, velice ráda bych s vámi probrala jednu nebo dvě záležitosti, které mě napadly. Domnívám se, že bychom se všichni měli snažit a pomáhat při objasnění té smutné záhady. Jestli dovolíte, přijdu kolem půl desáté a zaklepu na okno u vaší pracovny. Možná že milá Griselda bude tak velice laskavá, zaběhne sem a pobeseduje s mým synovcem. A pan Dennis taky, samozřejmě, bude-li chtít přijít. Neozvete-li se, budu je očekávat a sama přijdu v určené době.

Srdečně Vaše
Jane Marplová

Předal jsem dopis Griseldě.

„Ale ovšem, půjdeme,“ řekla radostně. „Jedna nebo dvě skleničky domácího likéru je právě to, co člověk v neděli večer potřebuje. Myslím, že Maryin sladký pudink vyvolává strašlivé deprese. Je to jako něco z márnice.“

U Dennise to vypadalo, že je tou vyhlídkou okouzlen méně.

„Tobě se to hezky mluví,“ reptal. „Můžeš se intelektuálsky bavit o umění a o knížkách. Připadám si vždycky jako dokonalý debil, když sedím a poslouchám tě.“

„Právě to ti je ku prospěchu,“ řekla Griselda klidně. „Odkáže tě to do správných mezí. Ať je to, jak chce, nezdá se mi, že pan Raymond West je tak strašně chytrý, jak se dělá.“

„To platí pro většinu z nás," řekl jsem. Vrtalo mi hlavou, o čem vlastně si chce slečna Marplová popovídat. Pokládal jsem ji za daleko nejbystřejší ze všech dam ve své kongregaci. Nejenže vidí a slyší prakticky všechno, co se děje, ale vyvozuje překvapivě jasné a výstižné závěry z faktů, kterých si povšimla.

Kdybych se měl někdy rozhodnout pro životní dráhu podvodníka, největší strach bych měl právě ze slečny Marplové.

To, co Griselda nazvala zábavným dýchánkem pro synovce, vypuklo něco málo po deváté, a zatímco jsem čekal, až přijde slečna Marplová, bavil jsem se sestavováním jakéhosi přehledu faktů v souvislosti s tím zločinem. Uspořádal jsem je pokud možno chronologicky. Nejsem detailista, ale jsem pořádkumilovný a mám rád, když je všechno zaznamenáno metodickým způsobem.

Přesně o půl desáté jsem slyšel lehké zaklepání na okno. Vstal jsem a otevřel slečně Marplové.

Měla velice jemný shetlandský vlňák, přehozený přes hlavu a ramena, a vypadala dost křehce a ustaraně. Hned jak přišla, prohodila vzrušeně pár poznámek.

„Je to od vás tak milé, že jsem mohla přijít – a tak milé od drahé Griseldy – Raymond se jí tolik obdivuje, říká, že je dokonalá žena… Mohu si sednout? Není to vaše křeslo? Ach! Děkuji vám… Ne, podnožku nepotřebuji."

Složil jsem shetlandský vlňák na židli a přinesl další křeslo, abych seděl ke svému hostu čelem. Zahleděli jsme se jeden na druhého a na její tváři se rozšířil trochu omluvný úsměv.

„Mám pocit, že si asi lámete hlavu nad tím, proč – proč se o to všechno tak zajímám. Asi se vám zdá, že je to velice neženské. Ne – prosím – ráda bych vám to vysvětlila, jestli mohu."

Na chvíli se odmlčela a líce jí zrůžověly. „Pochopte to," konečně se dala do řeči, „když žijete sám jako já v dost odlehlé části světa, musíte mít nějakého koníčka. Existuje samozřejmě vyšívání, jsou různé příručky, je tu sociální péče, záliba v kreslení, ale mým koníčkem je – a vždycky byla – lidská přirozenost. Tak různorodá a tak úchvatná. A v malé obci, kde vás nic nerozptyluje, máte více než dostatek příležitostí, abyste ovládli to, čemu říkám předmět vlastního studia. Začne se u vynikajících lidí, jako by to byli ptáci nebo květi-

ny, skupina ta a ta, ten a ten rod, ta a ta třída. Někdy ovšem člověk udělá chybu, ale jak ten čas plyne, je těch chyb méně a méně. A kromě toho podrobujete zkoušce sama sebe. Řešíte malý problém – například vybírání granátů v horském potoce, ! co tolik pobavilo drahou Griseldu – záhada celkem nedůležitá, ale pokud nebyla správně rozluštěná, zcela nepochopitelná. Pak tu byla ta záležitost se záměnou kapek proti kašli a s tím deštníkem řezníkovy ženy – ta poslední zcela bezvýznamná až na to, že zelinář se choval hrubě k lékárníkově ženě – z čehož se ovšem vyklubal případ. Víte, je to úchvatné použít svůj vlastní úsudek a zjistit, že máte pravdu."

„Myslím, že obvykle máte pravdu," řekl jsem s úsměvem.

„Obávám se, že to u mě vede k troše domýšlivosti," přiznala slečna Marplová. „Ale vždycky jsem měla pochybnosti, kdyby se jednou objevila skutečně velká záhada, jestli by se mi to také podařilo. Chci říct – jestli bych ji správně vyřešila. Logicky by to mělo být stejné. Nakonec drobný model torpéda v chodu je přesně týž jako skutečné torpédo."

„Myslíte, že to všechno je otázka relativity?" řekl jsem váhavě. „Mělo by to být – logicky, to připouštím. Ale nevím, jestli to tak skutečně je."

„Určitě to musí být totéž," řekla slečna Marplová. To – čemu se ve škole říká činitelé – je totéž. Existují peníze, vzájemná přitažlivost mezi lidmi – eh – různého pohlaví – a existuje ovšem podivínství – tolik lidí je trochu divných, nemám pravdu? Ve skutečnosti většina, když je dobře poznáte. A normální lidé se chovají někdy tak překvapivě a abnormální lidé zase někdy tak rozumně a normálně. Ve skutečnosti existuje jediná možnost, srovnávat lidi s těmi, které jste poznal nebo se s nimi náhodně setkal. Byl byste překvapený, kdybyste zjistil, jak málo je vyhraněných typů lidí."

„Vy mě děsíte," řekl jsem. „Připadám si, jako bych byl pod mikroskopem."

„Plukovníkovi Melchettovi bych ovšem nic z toho neřekla ani ve snu – je to takový autokrat, že ano? – a ubohému inspektorovi Slackovi – ten je přesně jako ta mladá dáma v obchodu s obuví, která vám chce prodat střevíce z lakové kůže a vůbec nebere na vědomí fakt, že vy si chcete koupit střevíce z hnědé teletiny."

To odpovídalo Slackovu popisu velmi přesně.

„Mám jistotu, pane Clemente, že jste s tím zločinem obeznámen stejně dobře jako inspektor Slack. Napadlo mě, kdybychom mohli spolupracovat –“

„To nevím,“ řekl jsem. „Myslím, že každý z nás si v skrytu duše představuje sebe sama jako Sherlocka Holmese.“

Potom jsem jí vyprávěl o těch třech předvoláních, která jsem obdržel odpoledne. Řekl jsem jí o tom, jak Anna objevila obraz s pořezaným obličejem. Také jsem jí vyprávěl o póze, jakou zaujala slečna Cramová na policii, a popsal, jak doktor Haydock identifikoval mnou nalezený krystal.

„Když už jsem ho sám objevil, rád bych, aby to bylo důležité,“ uzavřel jsem. „Pravděpodobně nemá s případem nic společného.“

„V poslední době jsem si vypůjčila v knihovně a přečetla spoustu amerických detektivek. Doufala jsem, že mi pomohou,“ řekla slečna Marplová.

„Nebylo v nich něco o trinitrofenolu?“

„Bohužel ne. Ale vzpomínám si, že jsem jednou četla příběh, ve kterém byl jeden muž otráven trinitrofenolem v lanolínu, který mu byl vetřen do kůže jako mast.“

„Tady však nebyl nikdo otráven, takže to asi nepadá v úvahu,“ řekl jsem.

Potom jsem vzal svůj přehled událostí a podal jí ho.

„Snažil jsem se zrekapitulovat fakta toho případu tak přehledně, jak jen to šlo.“

Přehled událostí:

Čtvrtek, 21. t. m.

12.30 – Plukovník Protheroe mění čas své schůzky ze šesti hodin na šest patnáct. Pravděpodobně to slyšelo půl vesnice.

12.45 – Revolver byl naposledy na svém místě. (Podle paní Archerové, což je problematické, protože předtím prohlásila, že si nevzpomíná.)

17.30 (přibl.) – Plukovník Protheroe odjíždí s paní ze Staréhozámku autem do vsi.

17.30 – Falešný hovor napojený na mne, vedený ze severní-vrátnice u Starého zámku.
18.15 (nebo o minutu o dvě dříve) – Plukovník Protheroe přichází na faru. Mary ho uvádí do pracovny.
18.20 – Paní Protheroeová přichází zadní cestou a přes zahradu k oknu pracovny. Plukovníka odtud není vidět.
18.29 – Telefonování z domku Lawrence Reddinga paní Price Ridleyové (podle telefonní centrály).
18.30–18.35 – Je slyšet výstřel. (Přijmeme-li čas telefonického hovoru za správný.) Zdá se, že svědectví Lawrence Reddinga, Anny Protheroeové a doktora Stonea směřují k tomu, že to bylo dříve, ale paní Price Ridleyová má patrně pravdu.
18.45 – Lawrence Redding přichází na faru a objeví mrtvolu.
18.48 – Setkávám se s Lawrencem Reddingem.
18.49 – Sám objevím mrtvolu.
18.55 – Haydock vyšetřuje mrtvé tělo.

Poznámka. – Jediní dva lidé, kteří nemají žádné alibi na dobu od 18.30 do 18.35, jsou slečna Gramová a paní Lestrangeová. Slečna Cramová tvrdí, že byla u mohyly, ale není to potvrzeno. Bude však rozumné z toho případu ji vyloučit, neboť ji s ním nic nespojuje. Paní Lestrangeová opustila dům doktora Haydocka nějaký čas po šesté, aby dodržela schůzku. Kde byla ta schůzka a s kým se měla setkat? Těžko to bylo s plukovníkem Protheroem, neboť ten se měl setkat se mnou. Je pravda, že paní Lestrangeová se nacházela blízko místa v době, kdy tam byl zločin spáchán, ale asi bude problematické zjistit, jaký měla motiv, aby ho zavraždila. Jeho smrtí by nic nezískala a nemohu přijmout inspektorovu teorii o vydírání. Paní Lestrangeová není tím druhem ženy. Pokládám také za nepravděpodobné, že by se zmocnila Reddingova revolveru.

„To je velice přehledné," řekla slečna Marplová, souhlasně pokyvujíc hlavou. „Skutečně velice přehledné. Džentlmen si potrpí na takové výborné záznamy."

„Souhlasíte s tím, co jsem zapsal?" zeptal jsem se.

„Ach, ano – všechno jste tak krásně shrnul.“

Potom jsem jí položil otázku, kterou jsem jí chtěl položit po celou dobu.

„Slečno Marplová, koho vy podezíráte? Jednou jste prohlásila, že v úvahu přichází sedm lidí.“

„Samozřejmě, pokládám to za možné,“ řekla slečna Marplová nepřítomně. „Myslím, že každý z nás podezírá někoho jiného. Všichni jsme toho svědky.“

Nezeptala se mne, koho podezírám já.

„Spočívá to v tom, že se musí najít vysvětlení pro všechno. Každá maličkost musí být dostatečně uspokojivě vysvětlena. Máte-li teorii, která odpovídá všem faktům – dobrá, musí být správná. Je to nesmírně obtížné. Kdyby nebylo toho vzkazu –“

„Vzkazu?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Ano, vzpomeňte si, už jsem o tom mluvila. Ten vzkaz mi neustále něčím vadil. Je nějak chybný.“

„Jistě, teď se to vysvětlilo,“ řekl jsem. „Vzkaz byl napsán v šest třicet pět a jiná ruka – vrahova – uvedla nahoru chybných šest dvacet. Myslím, že je to jasně dokázáno.“

„Přesto však je to všechno chybné,“ řekla slečna Marplová.

„Ale proč?“

„Poslyšte.“ Slečna Marplová se dychtivě předklonila. „Paní Protheroeová prošla mou zahradou, jak jsem vám vyprávěla, došla až k oknu pracovny a plukovníka Protheroea neviděla.“

„Protože psal u psacího stolu,“ řekl jsem.

„A právě to je všechno chybné. Bylo dvacet minut po šesté. Sjednotili jsme se v tom, že by si nesedl, aby uvedl, že nemůže čekat déle než do půl sedmé – proč by tedy seděl za psacím stolem?“

„Nikdy jsem o tom neuvažoval,“ řekl jsem váhavě.

„Projděme si to ještě jednou, drahý pane Clemente. Paní Protheroeová přichází k oknu a myslí, že pokoj je prázdný – musela si to myslet, protože jinak by nikdy nezašla do ateliéru, aby se setkala s panem Reddingem. Nebylo by to bezpečné. V pokoji muselo panovat absolutní ticho, když ho pokládala za prázdný. A to nám ponechává tři alternativy, je to tak?“

„Chcete říct –“

„Ano, první alternativa by byla, že plukovník Protheroe byl již mrtvý – ale neřekla bych, že je to ta nejpravděpodobnější. Začněme s tím, že tam byl pouhých pět minut a ona nebo já jsme slyšely výstřel, přičemž stejnou potíž vidím v tom, že měl sedět za psacím stolem. Druhá alternativa ovšem předpokládá, že seděl za psacím stolem a psal vzkaz, ale v tom případě to musel být naprosto jiný vzkaz. Nemohl tam uvést, že nemůže čekat. A třetí –“

„Ano?“

„No, třetí alternativa je, že paní Protheroeová měla pravdu a že ten pokoj byl skutečně prázdný.“

„Myslíte, že potom, když tam byl uveden, vyšel opět ven a později se tam vrátil?“

„Ano.“

„Ale proč by to dělal?“

Slečna Marplová rozpřáhla ruce a tímto gestem dala najevo, že je to pro ni hádankou.

„To by znamenalo dívat se na ten případ z úplně jiného hlediska,“ řekl jsem.

„To člověk musí často udělat – u všeho. Nemyslíte?“

Neodpověděl jsem na to. Přemítal jsem v duchu o těch třech alternativách, které uvedla slečna Marplová.

Stará dáma vstala a trochu si povzdechla.

„Musím už jít domů. Moc mě těšilo, že jsem si trochu popovídala – i když jsme moc daleko nedošli, je to tak?“

„Abych se vám přiznal, celá záležitost mi připadá jako matoucí bludiště,“ řekl jsem podávaje jí vlňák.

„Ach, to se mi nezdá. Vcelku si myslím, že jedna teorie uvádí v soulad téměř všechno. To jest, připustíme-li jednu nevysvětlitelnou okolnost – a já si myslím, že jedna taková okolnost je dovolená. Víc než jedna by ovšem byla chyba.“

„Opravdu máte takový názor? Myslím, na tu teorii,“ zeptal jsem se a upřeně se na ni podíval.

„Připouštím, že v mé teorii je trhlina – jeden fakt, který si nemohu ujasnit. Ach, kdyby jen ten vzkaz byl fakticky jiný –“

Povzdechla si a zavrtěla hlavou. Přešla k oknu, bezmyšlenkovitě natáhla ruku a dotkla se povadlé květiny stojící na stolku.

„Víte, drahý pane Clemente, měla by být častěji zalévána. Moc to potřebuje, chudinka. Vaše služebná by ji měla zalévat každý den. Předpokládám, že ji má na starosti ona?“

„Tolik na starosti, jako má všechno ostatní,“ řekl jsem.

„Bude trochu nezkušená,“ podotkla slečna Marplová.

„Ano,“ řekl jsem. „A Griselda vytrvale odmítá řešení, abychom ji propustili. Domnívá se, že u nás může zůstat jen zcela nepřijatelná služka. Avšak Mary sama nám nedávno dala výpověď.“

„Ale, ale. Vždycky jsem měla dojem, že vás má oba dva velice ráda.“

„Toho jsem si nevšiml,“ řekl jsem. „Vlastně to byla Lettice Protheroeová, kdo ji rozčilil. Když se Mary vrátila celá nedůtklivá ze soudního vyšetřování, našla tu Lettice a – no, vyměnily si názory.“

„Ach!“ povzdechla si slečna Marplová. Právě chtěla projít zasklenými dveřmi, když náhle zůstala stát. Několikrát změnila výraz svého obličeje, až to vzbudilo úžas.

„Proboha,“ mumlala si pro sebe. „To jsem ale *byla* hloupá. Tak takhle se to odehrálo. Po celou dobu absolutně přijatelné.“

„Prosím?“

Obrátila ke mně ustaraný obličej.

„To nic. Právě se mi vynořil jeden nápad. Musím jít domů a všechno to důkladně promyslet. Víte, myslím, že jsem byla neobyčejně hloupá – téměř neuvěřitelně.“

„To se mi nechce věřit,“ řekl jsem galantně.

Vyprovázel jsem ji zasklenými dveřmi přes trávník.

„Můžete mi říct, co to bylo, co se vám tak náhle vybavilo?“ zeptal jsem se.

„Raději ne – alespoň teď ne. Víte, je tu ještě možnost, že jsem se mohla splést. Ale nezdá se mi. Už jsem doma, u své branky. Moc vám děkuji. Nemusíte, prosím, chodit dál.“

„Vadí vám stále ještě ten vzkaz?“ zeptal jsem se, když prošla brankou a zaklapla za sebou závoru.

Pohlédla na mě roztržitě.

„Ten vzkaz? Ach! Ovšemže to nebyl pravý vzkaz. Nikdy jsem si to nemyslela. Dobrou noc, pane Clemente.“

Kráčela rychle po pěšině k domu a nechala mě za sebou tupě zírat.

Nevěděl jsem, co si mám myslet.

KAPITOLA DVACÁTÁ SEDMÁ

Griselda s Dennisem se ještě nevrátili. Uvědomil jsem si, že nejpřirozenější by bylo zajít se slečnou Marplovou do domu a přivést je zpátky. Oba jsme byli tak naprosto tou záhadou zaujati, že jsme zapomněli, že by někdo kromě nás na světě existoval.

Byl jsem právě v hale a rozmýšlel se, jestli bych i teď neměl pro ně zajít, když zazněl zvonek.

Vrátil jsem se ke dveřím. Zahlédl jsem ve schránce dopis a předpokládaje, že kvůli tomu někdo zazvonil, vzal jsem si ho.

Ale zvonek zvonil dál, a tak jsem chvatně strčil dopis do kapsy a otevřel dveře.

Stál tam plukovník Melchett.

„Nazdar, Clemente. Jel jsem kolem, vracím se domů z města. Napadlo mě, že bych k vám mohl jen tak nahlédnout, jestli byste mi nedal něco napít.“

„S potěšením,“ řekl jsem. „Pojďte do pracovny.“

Svlékl si kožený kabát a šel za mnou. Přinesl jsem whisky se sodou a dvě skleničky. Melchett stál široce rozkročený před krbem a hladil si krátce přistřižený knír.

„Nesu vám novinky, Clemente. Nejúžasnější, co jste kdy slyšel. Ale necháme to na potom. Jak se to vyvíjí tady? Ještě více starých dam na horké stopě?“

„Nedělají to tak špatně,“ řekl jsem. „Jedna z nich si v každém případě myslí, že je na té pravé.“

„Naše přítelkyně slečna Marplová, co?“

„Ano, naše přítelkyně slečna Marplová.“

„Ženy jako ona jsou vždycky přesvědčeny, že o všem vědí,“ řekl plukovník Melchett.

Vděčně srkal whisky se sodou.

„Snad se do toho zbytečně pletu, když se zeptám, ale někdo vyslýchal toho chlapce v rybárně,“ řekl jsem. „Jestli vrah odešel hlavním vchodem, je naděje, že ho ten chlapec zahlédl.“

„Slack ho pořádně propral," řekl Melchett. „Chlapec však prohlásil, že nikoho nepotkal. Asi by těžko někoho potkal. Vrah jistě nechtěl budit pozornost. U vašeho hlavního vchodu se dá dobře skrýt. Určitě by se porozhlédl, jestli je na ulici čistý vzduch. Ten chlapec měl pochůzku na faru, k Haydockovi a k paní Price Ridleyové. Dost snadno se mu mohl vyhnout."

„Asi to tak bylo," řekl jsem.

„Na druhé straně," pokračoval Melchett, „jestli náhodou tu prácičku provedl ten darebák Archer a mladý Fred Jackson ho tam někde zahlédl, moc pochybuji, že by to přiznal. Archer je jeho bratranec."

„Vážně podezíráte Archera?"

„No, víte, starý Protheroe měl na Archera pořádně spadeno. Bylo mezi nimi hodně zlé krve. Shovívavost nebyla Protheroeovou silnou stránkou."

„To ne," řekl jsem. „Byl to hodně tvrdý člověk."

„Přikláním se k tomu žít a nechat žít," řekl Melchett. „Zákon je sice zákon, ale nikdy neškodí v případě pochybnosti rozhodnout ve prospěch souzeného. A tohle Protheroe nikdy neudělal."

„Sám se tím vychloubal," řekl jsem.

Chvíli jsme mlčeli a pak jsem se zeptal:

„Jaké jsou ty ‚úžasné novinky', které jste mi slíbil?"

„Je to ohromující. Znáte ten nedokončený dopis, který Protheroe napsal, než byl zabit?"

„Ano."

„Dali jsme ho prověřit expertovi – aby určil, zda těch šest dvacet bylo připsáno jinou rukou. Poslali jsme tam samozřejmě vzorky Protheroeova rukopisu. A víte, co zjistili? *Ten dopis nebyl vůbec Protheroem napsán.*"

„Myslíte, že je to padělek?"

„Je to padělek. Domnívají se, že těch 6.20 je mimoto psáno jinou rukou – ale nejsou si tím jisti. Záhlaví je napsáno odlišným inkoustem, a dopis sám je padělek. Protheroe ho nikdy nenapsal."

„Jsou si tím jisti?"

„No, jsou si tím tak jisti, jak experti vždycky bývají. Víte, co je zač, takový expert. Ale dost jisti jsou."

„To je překvapující," řekl jsem. Potom jsem si na něco vzpomněl.

„No ovšem, vzpomínám si, jak tehdy paní Protheroeova řekla, že to vůbec není rukopis jejího manžela, a já na to nezareagoval."

„Skutečně?"

„Myslel jsem si, že je to jedna z těch hloupých poznámek, co obvykle pronášejí ženy. Jestliže se zdála jedna věc naprosto jistá, bylo to, že ten vzkaz napsal Protheroe."

Pohlédli jsme na sebe.

„Je to zvláštní," řekl jsem vážně. „Slečna Marplová dnes večer prohlásila, že ten vzkaz je naprosto chybný."

„Čert vem ty ženské, nemohla o tom vědět víc, i kdyby sama tu vraždu spáchala."

V tu chvíli zazvonil telefon. Telefonní zvonek mívá zvláštní účinek na lidskou psychiku. Tento zvonil neustále a bylo v něm něco zlověstného.

Šel jsem k telefonu a zvedl sluchátko.

„Tady fara," ohlásil jsem se. „Kdo volá?"

Ozval se zvláštní, vysoko laděný, hysterický hlas:

„Chci se přiznat, můj bože, chtěl bych se přiznat."

„Haló," volal jsem, „haló. Poslyšte, přerušili nás. Jaké to bylo číslo?"

Unylý hlas mi odpověděl, že neví. Ještě dodal, že ho to mrzí, že mám potíže.

Položil jsem sluchátko a obrátil se k Melchettovi.

„Jednou jste řekl, že se zblázníte, když se ještě někdo jiný sám obviní."

„No, a co má být?"

„Teď právě někdo volal a chtěl se přiznat… A telefonní ústředna nás přerušila."

Melchett se vrhl k telefonu a zvedl sluchátko.

„Promluvím si s nimi."

„Udělejte to," řekl jsem. „Možná že budete mít úspěch. Mám dojem, že jsem ten hlas poznal."

KAPITOLA DVACÁTÁ OSMÁ

Spěchal jsem vesnickou ulicí. Bylo jedenáct hodin a v jedenáct hodin v neděli večer je celá vesnice St. Mary Mead jako po vymření. Zahlédl jsem však v prvním patře v jednom okně světlo, jak jsem ten dům míjel, a bylo mi jasné, že Hawes je ještě vzhůru. Zůstal jsem stát u dveří a zazvonil.

Trvalo dost dlouho, než paní Sadlerová, Hawesova domácí, pracně odsunula dvě zástrčky a řetěz a otočila klíčem. Podezíravě se na mě podívala.

„Bože, to je vikář!“ vykřikla.

„Dobrý večer,“ pozdravil jsem. „Rád bych navštívil pana Hawese. V okně je vidět světlo, je ještě vzhůru.“

„Možné to je. Neviděla jsem ho od té doby, co večeřel. Strávil klidný večer – nikdo ho nenavštívil a venku také nebyl.“

Přikývl jsem, obešel ji a spěchal po schodech nahoru. Hawes má ložnici a obývací pokoj v prvním patře.

Vešel jsem dovnitř. Hawes byl natažený v pohodlném křesle a spal. Nevzbudil jsem ho. Vedle sebe měl prázdnou krabičku od prášků a zpola naplněnou sklenici vody.

Na zemi u levé nohy měl zmačkaný popsaný list papíru. Zvedl jsem ho a vyhladil.

Na začátku bylo: „*Drahý Clemente* –“

Přečetl jsem to celé, vykřikl a strčil list do kapsy. Potom jsem se sklonil nad Hawesem a pozorně si ho prohlížel.

Hned nato jsem natáhl ruku po telefonu, který byl nablízku, a udal číslo fary. Melchett se asi snažil vystopovat ten hovor, protože mi bylo řečeno, že číslo fary je stále obsazeno. Požádal jsem je, aby mi dali vědět, až bude volné, a zavěsil jsem. Opět jsem vytáhl z kapsy ten list, abych do něho ještě jednou nahlédl. Zároveň s ním jsem vytáhl dopis, který byl ve schránce a který dosud zůstal zalepený. Měl až hrůzně známý vzhled. Byl napsán stejným rukopisem jako anonymní psaní, které došlo ten den odpoledne.

Roztrhl jsem obálku.

Přečetl jsem ho jednou – dvakrát – neschopen pochopit jeho obsah.

Začal jsem ho číst potřetí, když zazvonil telefon. Jako ve snu jsem zvedl sluchátko a ohlásil se.

„Haló?“

„Haló.“

„Jste to vy, Melchette?“

„Ano, a kde jste vy? Vystopoval jsem ten hovor. Je to číslo —“

„To číslo znám.“

„V pořádku. Je tam, odkud mluvíte?“

„Ano.“

„Co je s tím přiznáním?“

„Mám přiznání a je to v pořádku.“ \

„Chcete říct, že máte vraha?“

Bylo to nejsilnější pokušení v mém životě. Podíval jsem se na Hawese. Podíval jsem se na zmačkané psaní. Podíval jsem se na tu anonymní škrabanici. Podíval jsem se na prázdnou krabičku od prášku s názvem Cherubím. Vzpomněl jsem si na jednu náhodnou konverzaci.

Vyvinul jsem nesmírné úsilí.

„Opravdu - nevím,“ řekl jsem. „Bude lépe, když se tu zastavíte.“

Dal jsem mu adresu.

Potom jsem si sedl do křesla proti Hawesovi a přemýšlel.

Měl jsem na to dvě minuty čistého času.

Za dvě minuty by měl přijít Melchett.

Vzal jsem anonymní psaní a už po třetí si je přečetl.

Potom jsem zavřel oči a přemýšlel…

KAPITOLA DVACÁTÁ DEVÁTÁ

Nevím, jak dlouho jsem tam seděl – ve skutečnosti asi jen pár minut. Přesto se mi zdálo, že uplynula věčnost, když jsem slyšel otvírat dveře. Otočil jsem hlavu a viděl Melchetta, jak vchází do pokoje.

Vytřeštil oči na spícího Hawese v křesle a potom se obrátil ke mně.

„Co je tohleto, Clemente? Co to všechno znamená?“

Vybral jsem jeden z dopisů, které jsem držel v ruce, a podal mu ho. Tichým hlasem ho předčítal.

„Drahý Clemente, to, co vám musím sdělit, je obzvlášť nepříjemná záležitost. Přece jen myslím, že bude lepší, když to dám na papír. Později si o tom pohovoříme. Jde o tu nedávnou zpronevěru. Bohužel musím říct, že jsem mimo jakoukoli pochybnost dospěl k závěru, pokud jde o totožnost viníka. Tak jak je pro mne trapné, že musím obvinil v kostele vysvěceného kněze, moje funkce je až bolestně bez poskvrny. Musí být exemplárně potrestán a –“

Tázavě se na mě podíval. V tom bodě se začalo písmo rozplývat v nerozeznatelné klikyháky, tam kde smrt předběhla pisatelovu ruku.

Melchett se hluboce nadechl, potom se podíval na Hawese.

„Tak tady máme řešení! Jediný muž, o němž jsme to nikdy nepředpokládali. A výčitky ho dohnaly k přiznání!“

„V poslední době byl moc divný,“ řekl jsem.

Náhle Melchett vykročil k spícímu muži a ostře vykřikl. Popadl ho za rameno a začal jím třást, nejprve jemně, později se vzrůstající prudkostí.

„Nespí! Je omámený! Co to má znamenat?“

Podíval se na prázdnou krabičku od prášků a vzal ji do ruky.

„Tohle bral –“

„Myslím, že ano,“ řekl jsem. „Nedávno mi ji ukázal. Řekl, že byl varován, aby nepřebral. Chudák, je to jeho únik. Možná že ten nejlepší. Není na nás, abychom ho soudili.“

Ale Melchett byl především policejním ředitelem hrabství. Argumenty, které působily na mne, neměly na něho žádný dopad. Tady měl vraha a přál si, aby jeho vrah byl pověšen.

Ve vteřině stál u telefonu, netrpělivě škubal sluchátkem nahoru a dolů, dokud nedostal odpověď. Žádal Haydockovo číslo. Potom nastala další pauza, během níž stál, ucho přilepené k telefonu a oči upřené na zhroucenou postavu v křesle.

„Haló – haló – haló – je tam doktor Haydock? Dostavil by se ihned k panu Hawesovi? Je to naléhavé… Copak je to?… No dobrá, jaké potom máte číslo?… Ach, promiňte.“

Vztekle zavěsil.

„Špatné číslo, špatné číslo – stále špatná čísla! A závisí na tom lidský život. Haló – dali jste mi špatné číslo… Ano – nemrhejte časem – dejte mi tři devět – *devět*, ne pět.“

Nastaly další chvíle plné netrpělivosti – tentokrát kratší.

„Haló – jste to vy, Haydocku? Mluví Melchett. Dostavil byste se ihned do čísla 19, High Street, budete tak laskav? Hawes si předávkoval nějaké prášky. Člověče ihned, je to životně důležité.“

Zavěsil a netrpělivě přecházel sem tam po pokoji.

„Proboha, proč jste se ihned nespojil s doktorem, Clemente, to nechápu. Snil jste s otevřenýma očima a ztratil veškerou soudnost.“

Naštěstí Melchettovi nikdy nedojde, že každý může mít eventuálně různé názory na morální postoj vůči lidem, které sám zadržel. Neřekl jsem nic a on pokračoval:

„Kde jste našel ten dopis?“

„Zmačkaný na podlaze – tam, kde mu vypadl z ruky.“

„Výjimečná záležitost – ta stará panna měla pravdu v tom, že ten list, co jsme našli, byl podvržený. Ptám se sám sebe, jak na to přišla. Co to však bylo za pitomce, že tenhle lístek nezničil. Pouhá představa, že ho mám – je to nejvíc kompromitující svědectví, co si lze představit!“

„Lidská přirozenost je rozporuplná.“

„Kdyby nebyla, pochybuji, že bychom kdy chytili vraha! Dříve nebo později vždycky provede nějakou hloupost. Zdá se, že nejste vůbec ve své kůži, Clemente. Byl to asi pro vás strašný šok?“

„To byl. Jak jsem už řekl, Hawes měl někdy divné způsoby, ale ve snu by mne nenapadlo –“

„Koho by to napadlo? Slyšíte, přijelo auto.“ Přešel k oknu, zvedl okenní křídlo a vyklonil se ven. „Ano, určitě je to Haydock.“

O chvíli později doktor vešel do pokoje.

Melchett mu několika stručnými slovy vysvětlil celou situaci.

Haydock je člověk, který nikdy neodhalí své city. Zvedl jen obočí, přikývl a přistoupil ke svému pacientovi. Změřil mu tep, nadzvedl víčko a soustředěně se mu díval do oka.

Potom se obrátil k Melchettovi.

„Chcete ho zachránit pro šibenici?“ zeptal se. „Je na tom dost špatně, víte. V každém případě je to riskantní. Pochybuji, že ho přivedu k vědomí.“

„Udělejte, co můžete.“

„V pořádku.“

Otevřel lékařský kufřík a připravil podkožní injekci, kterou vstřikl do Hawesovy paže. Potom se napřímil.

„Nejlepší bude, když ho zavezu do Much Benhamu – do nemocnice. Pomozte mi, ať ho dostanu dolů do auta."

Pomohli jsme mu oba dva. Když se Haydock usadil na sedadle řidiče, rozloučil se s poznámkou, kterou hodil přes rameno.

„Víte, Melchette, toho se vám nepodaří pověsit."

„Myslíte, že se nevzpamatuje?"

„Může a nemusí. To jsem nemyslel. Myslel jsem, že i když se zotaví – ten chudáček nebude odpovědný za své činy. V tom smyslu vydám svědectví."

„Co tím chtěl říct?" zeptal se Melchett, když jsme se vraceli po schodech nahoru.

Vysvětlil jsem mu, že Hawes trpěl spavou nemocí.

„Spává nemoc, co? Dneska se vždycky najde dobrý důvod pro každou špinavost. Nemám pravdu?"

„Věda nás mnohému učí."

„K čertu s vědou – odpusťte mi to, Clemente; ale rozčiluje mě všechno to nemastné neslané. Jsem naprosto otevřený člověk. Snad bude lépe, když se tady trochu porozhlédneme."

V tu chvíli jsme však byli vyrušeni – a bylo to velmi překvapující. Dveře se otevřely a do pokoje vstoupila slečna Marplová.

Měla zrůžovělý obličej a vypadala zmateně. Zdálo se, že si uvědomuje, v čem se nacházíme.

„Omlouvám se – moc se omlouvám – že obtěžuji – dobrý večer, plukovníku Melchette. Jak říkám, omlouvám se, ale když jsem slyšela, že pan Hawes onemocněl, domnívala jsem se, že sem musím zajít a podívat se, jestli nemohu být nějak nápomocná."

Přestala hovořit. Plukovník Melchett ji sledoval trochu podrážděně.

„Je to od vás laskavé, slečno Marplová," řekl suše. „Nemusíte se však namáhat. Mimochodem, odkud to víte?"

Já sám si toužebně přál se jí na to zeptat!

„Z telefonu," vysvětlovala slečna Marplová. „Je to takové lajdáctví, spojování špatnými čísly, nemám pravdu? Nejdříve jste mlu-

vil se mnou a pokládal mě za doktora Haydocka. Mám číslo třicet pět.“

„Tak takhle to bylo,“ vykřikl jsem.

Existuje vždycky nějaké naprosto přijatelné vysvětlení pro vševědoucnost slečny Marplové.

„A tak jsem sem zašla podívat se, jestli nemohu být nějak nápomocná.“

„To je od vás velice laskavé,“ opakoval Melchett, tentokrát dokonce ještě sušeji. „Nelze tu nic udělat. Haydock ho odvezl do nemocnice.“

„Opravdu do nemocnice? Ach, to mi spadl kámen ze srdce! Mám takovou radost, když to slyším. Bude tam naprosto v bezpečí. Když říkáte ‚nelze nic udělat‘, nemyslíte tím, že nelze nic udělat pro něho, nebo ano? Myslíte, že se z toho nedostane?“

„Je to dost problematické,“ řekl jsem.

Slečna Marplová se podívala na krabičku od prášků.

„Asi si vzal nadměrnou dávku,“ řekla.

Myslím, že Melchettovo stanovisko bylo moc se o tom nešířit. Za jiných okolností bych s tím souhlasil i já. Ale rozhovor se slečnou Marplovou o tom případu mi ležel v hlavě, až příliš čerstvý, abych zastával stejný názor, i když musím přiznat, že její rychlý příchod na scénu a její dychtivá zvídavost mě trochu odpuzovaly.

„Měla byste se podívat na tohle,“ řekl jsem a podal jí Protheroeův nedokončený dopis.

Vzala si ho a přečetla, aniž by dala najevo překvapení.

„Něco na ten způsob jste už vyvodila předtím, že?“ zeptal jsem se.

„Ano – ano, opravdu. Mohu vám položit otázku, pane Clemente, co vás přimělo, byste sem dnes večer přišel? Na tohle mi chybí odpověď. Vy a plukovník Melchett – to bych nikdy nečekala.“

Vysvětlil jsem jí, jak mi někdo telefonoval a jak jsem se domníval, že poznávám Hawesův hlas. Slečna Marplová zamyšleně přikývla.

„Velice zajímavé. To zasáhla prozřetelnost – mohu-li užít toho výrazu. Ano, přivedlo vás to sem v pravý čas.“

„V pravý čas k čemu?“ zeptal jsem se hořce.

„Samozřejmě k záchraně života pana Hawese.“

„Nemyslíte, že by bylo lepší, kdyby se Hawes z toho nedostal?“ řekl jsem. „Lepší pro něho – lepší pro všechny. Známe teď pravdu a –“

Zarazil jsem se, neboť slečna Marplová pokyvovala hlavou tak důrazně, že jsem kvůli tomu ztratil nit myšlenek, které jsem chtěl vyjádřit.

„Samozřejmě,“ řekla. „Samozřejmě! To je přesně to, co si přeje, abyste si mysleli! Že znáte pravdu – a že je to tak nejlepší pro všechny. Ach ano, všechno do sebe zapadá – dopis, předávkování, duševní rozpoložení pana Hawese a jeho doznání. Všechno do sebe zapadá — *ale pravdivé to není*…“

Vytřeštili jsme na ni oči.

„Proto mám takovou radost, že pan Hawes je v bezpečí – v nemocnici – kde na něho nikdo nemůže. Jestli se z toho dostane, řekne vám pravdu.“

„Pravdu?“

„Ano – že nikdy nezkřivil ani vlas na hlavě plukovníka Protheroea.“

„Ale ten telefon,“ řekl jsem. „Ten dopis – to předávkování. Všechno je to jasné.“

„Právě to chce, abyste si mysleli. On je velice chytrý! Zadržet ten dopis a využít ho tímhle způsobem bylo skutečně velice chytré.“

„Koho máte na mysli, tím ‚on‘?“ zeptal jsem se.

„Myslím vraha,“ řekla slečna Marplová.

Velice tiše dodala:

„Myslím pana Lawrence Rcddinga…“

KAPITOLA TŘICÁTÁ

Upřeně jsme na ni hleděli. Zdá se, že jsme chvíli byli přesvědčeni, že není úplně při smyslech. To obvinění nám připadalo naprosto nesmyslné.

Nejprve promluvil plukovník Melchett. Mluvil laskavě a s jakousi shovívavostí.

„To je absurdní, slečno Marplová. Mladý Redding byl zcela očištěn.“ „Přirozeně,“ řekla slečna Marplová. „Postaral se o to.“

„Naopak,“ řekl plukovník Melchett suše. „Dělal co mohl pro to, aby se sám obvinil z vraždy.“

„Ano,“ řekla slečna Marplová. „Tím způsobem nás všechny doběhl – mne samotnou stejně jako všechny ostatní. Vzpomínáte si, milý pane Clemente, že mi to vzalo dech, když jsem slyšela, že se pan Redding k tomu zločinu přiznal. Zvrátilo to všechny mé plány a ovlivnilo mě to, že jsem ho pokládala za nevinného – když jsem až potud byla přesvědčená, že je vinen.“

„Vy jste tedy podezírala Lawrence Reddinga?“

„Vím, že v románech to obvykle bývá ta nejméně pravděpodobná osoba. Mně se však nikdy nepodařilo toto pravidlo aplikovat na skutečný život. Stejně tak, jak mi byla vždycky sympatická paní Protheroeová, nemohu se vyhnout závěru, že byla zcela v područí pana Reddinga a udělala vše, co jí řekl. On samozřejmě není takový typ mladého muže, který by snil o útěku se ženou bez prostředků. Z toho důvodu bylo nutné, aby plukovník Protheroe byl odstraněn – a tak ho odstranil. Je jedním z těch okouzlujících mladých mužů, kteří nemají žádné morální cítění.“

Plukovník Melchett chvíli netrpělivě popotahoval nosem. Teď vybuchl.

„To je absolutní nesmysl – to celé! Reddingovy pohyby jsou úplně objasněny až do šesti padesáti a Haydock tvrdí s určitostí, že Protheroe potom nemohl být zastřelen. Domníváte se asi, že to víte lépe než doktor. Nebo si myslíte, že doktor úmyslně lže – bůhví proč?“

„Věřím, že svědectví doktora Haydocka bylo naprosto pravdivé. Je to velice čestný muž. A byla to ovšem paní Protheroeová, kdo ve skutečnosti zastřelil plukovníka Protheroea – nikoli pan Redding.“

Opět jsme na ni překvapeně hleděli. Slečna Marplová si upravila své krajkami zdobené fiší, shodila z ramen hebký vlňák, který ji zahaloval, a začala jemný staropanenský proslov, obsahující úžasná sdělení, podávaná tím nejpřirozenějším způsobem na světě.

„Až dosud jsem nepokládala za správné o tom hovořit. Lidská víra – i když je tak silná, že ji lze srovnat s věděním, není tak přesvědčivá jako důkaz. A pokud člověk nenajde vysvětlení, které by odpovídalo všem faktům (jak jsem to dnes večer řekla panu Clemen-

tovi), nemůže je klást na roven pravdivému usvědčení. A mému vlastnímu výkladu něco chybělo – jednu věc postrádal – ale náhle, když jsem vycházela z pracovny pana Clementa, upoutala mě palma v květináči u okna a všechno se mi vyjasnilo! Bylo to nad slunce jasné!“

„To je šílené – úplně šílené,“ šeptal mi Melchett.

Ale slečna Marplová se na nás zářivě usmívala a hovořila dál jemným, ženský něžným hlasem.

„To, k čemu jsem dospěla, mě strašně mrzelo – bylo mi to moc líto. Víte, měla jsem je ráda oba dva. Ale víte, jaká je lidská přirozenost. Musím začít tím, když se oba dva přiznali tím nejbláznivějším způsobem, nejprve on a potom ona – ulevilo se mi víc, než mohu přiznat. Udělala jsem chybu. A začala jsem přemýšlet o ostatních lidech, kteří mohli mít motiv a přáli si, by byl plukovník Protheroe odstraněn.“

„Sedm podezřelých,“ zamumlal jsem.

Usmála se na mne.

„Ano, skutečně. Byl tu ten chlapík Archer – nebylo pravděpodobné, že to udělal, ale pod vlivem alkoholu mohl vzplanout, člověk nikdy neví. A byla tu ovšem vaše Mary. Chodila delší dobu s Archerem a je to prapodivně náladové děvče. Byl tu motiv a příležitost – no přece byla sama doma! Stará paní Archerová mohla snadno přinést revolver z domku pana Reddinga a dát ho jednomu nebo druhému. A potom tu samozřejmě byla Lettice – toužící po svobodě a penězích, aby mohla jednat podle svého. Znala jsem hodně případů, kdy ty nejkrásnější a éterické dívky neměly žádné morální zábrany – i když džentlmeni tomu neradi uvěří.“

Trhl jsem sebou.

„A pak tu byla ta tenisová raketa,“ pokračovala slečna Marplová.

„Tenisová raketa?“

„Ano, ta, kterou viděla Clara od paní Price Ridleyové ležet na trávě u vchodu na faru. Vypadalo to, jako by se pan Dennis vrátil dříve z tenisového mejdanu, než přiznal. Šestnáctiletí chlapci jsou tak přecitlivělí a tak naprosto nevyvážení. Mohl tu být jakýkoli motiv – ať už kvůli Lettice nebo kvůli vám. A potom samozřejmě tu byl ubo-

hý pan Hawes a vy sám – oba dva přirozeně ne – ale alternativně, jak tomu říkají právníci.“

„Já?“ vykřikl jsem užasle.

„No ovšem. Omlouvám se – ve skutečnosti jsem o tom nikdy nebyla přesvědčena – ale byla tu otázka těch ztracených peněz. Buďto vy nebo pan Hawes, jeden z vás musel být vinen a paní Price Ridleyová všude obcházela a naznačovala, že vy jste za to zodpovědný – zejména proto, že jste tak důrazně protestoval proti jakémukoli vyšetřování té záležitosti. Já sama jsem ovšem byla vždycky přesvědčená, že je to pan Hawes – tolik mi připomínal toho nešťastného varhaníka, o němž jsem se zmínila; přesto však si člověk nemůže být absolutně jist –“

„Lidská přirozenost už je taková,“ uzavřel jsem to zachmuřeně.

„Přesně tak. A potom samozřejmě tu byla drahá Griselda.“

„Ale paní Clementová je naprosto mimo,“ skočil jí do řeči Melchett. „Vrátila se vlakem v šest padesát.“

„To tvrdí *ona*,“ ironicky odpověděla slečna Marplová. „Člověk nikdy nemá věřit tomu, co řeknou ostatní. Vlak v šest hodin padesát měl ten večer půlhodinové zpoždění. Ve čtvrt na osm jsem ji však viděla vlastníma očima, jak odchází do Starého zámku. Vyplývá z toho, že musela použít časnější vlak. Skutečně ji zahlédli; ale vy snad o tom víte?“

Zvídavě se na mě podívala.

Nějaký magnetismus v jejím pohledu mě přinutil, abych zatajil poslední anonymní dopis, ten, který jsem krátce předtím otevřel. Do všech podrobností popisoval, že Griselda byla spatřena ten osudný den, jak v šest hodin dvacet opouští domek Lawrence Reddinga zadním oknem.

Tehdy a už nikdy jindy jsem se nezmínil o strašlivém podezření, které se mě zmocnilo. Viděl jsem všechno v hrůzných spojitostech – v minulosti milostnou pletku mezi Lawrencem a Griseldou, o níž se dozvěděl Protheroe a rozhodl se, že mě seznámí s fakty – a zoufalou Griseldu, kradoucí revolver, aby umlčela Protheroea. Jak říkám – byl to jen zlý sen – ale na pár dlouhých minut působil hrůzně zdáním reality.

Nevím, zda slečna Marplová měla o tom všem nějaké tušení. Pravděpodobně ano. Málo věcí zůstává před ní skryto.

Vrátila mi dopis a lehce přikývla.

„Všechno to končilo v obci," řekla. „A vypadalo to dost podezřele, že? Zvláště když paní Archerová přísahala před porotou, že ten revolver byl ještě v domku, když ho v poledne opustila."

Na chvíli se odmlčela a potom pokračovala.

„Ale strašně se odchyluji od jádra věci. Ráda bych vám přednesla – a myslím, že je to má povinnost – své vlastní vysvětlení té záhady. Neuvěříte-li tomu – dobrá, udělala jsem, co jsem mohla. Dokonce mé přání, abych měla naprostou jistotu, než promluvím, mohlo stát ubohého pana Hawese život."

Opět se odmlčela, a když znovu začala mluvit, měla odlišné zabarvení hlasu. Byl méně omluvný a více rozhodný.

„Předkládám vám své vlastní vysvětlení faktů. Ten zločin byl dokonale naplánovaný do posledního detailu na čtvrtek odpoledne. Lawrence Redding nejprve navštívil vikáře, protože věděl, že nebude doma. Měl s sebou revolver, který ukryl v kořenáči na stojanu u okna. Když přišel vikář, vysvětlil mu, že ho navštívil, aby ho informoval o svém odhodlání odejít. V pět hodin třicet Lawrence Redding telefonoval vikáři ze severní vrátnice, napodobuje ženský hlas (vzpomeňte si, jaký to byl dobrý herec amatér).

Paní Protheroeová se se svým manželem právě vydala na cestu do vsi. A – co bylo velice nezvyklé (i když nikoho nenapadlo uvažovat o tom tímto způsobem) – že si paní Protheroeová nevzala s sebou kabelku. U ženy je to vskutku *zcela* neobvyklé. Krátce předtím, než hodiny ukazovaly dvacet minut po šesté, zašla ke mně do zahrady, zastavila se tu a hovořila, jako by mi chtěla poskytnout možnost, abych si jí všimla, že nemá u sebe zbraň a také že se chová zcela normálně. Uvědomila si totiž, že patřím k všímavým lidem. Potom náhle zmizela, obešla roh domu a dostala se k zaskleným dveřím pracovny. Ubohý plukovník sedí za psacím stolem a píše vám dopis. Všichni víme, že je hluchý. Vytáhla z široké vázy revolver, kde byl pro ni připraven, postavila se za něho a prostřelila mu hlavu. Potom revolver zahodila, jako blesk byla zase venku a prošla zahradou do ateliéru. Snad každý by přísahal na to, že nemohla mít čas!"

„Ale co ta rána?“ namítl plukovník. „Výstřel jste neslyšela?“

„Myslím, že existuje vynález nazvaný tlumič výstřelu. Soudím tak podle detektivních románů. Ptám se sama sebe, jestli to kýchnutí, které zaslechla služebná Clara, nebylo ve skutečnosti výstřelem? Ale na tom nezáleží. Paní Protheroeová se setkala před ateliérem s panem Reddingem. Šli spolu dovnitř – a jaká už je lidská přirozenost, bohužel si uvědomili, že neopustím zahradu dříve, než vyjdou z ateliéru!“

Nikdy mi nebyla slečna Marplová sympatičtější než v této chvíli, jak si s humorem uvědomila svou vlastní slabost.

„Když vyšli ven, měli veselé a přirozené vystupování. A tady ve skutečnosti udělali chybu. Jestliže se navzájem rozloučili a dali si sbohem, jak předstírali, museli vypadat úplně jinak. Pochopte to, byl to jejich slabý článek. Domnívali se, že v žádném případě *nesmějí* vypadat rozčileně. Dalších deset minut si asi pečlivě obstarávali to, čemu se, myslím, říká alibi. Konečně pan Redding zašel na faru, ponechávaje to až do chvíle, kdy si dodal odvahy. Zahlédl vás pravděpodobně zdálky na pěšině a byl schopen všechno přesně časově uspořádat. Sebral revolver s tlumičem, položil tam padělaný dopis s časovým údajem napsaným odlišným inkoustem. Až by se na ten padělek přišlo, vypadalo by to jako neohrabaný pokus obvinit Annu Protheroeovou.

Když tam však kladl onen podvrh, přišel na dopis právě psaný plukovníkem Protheroem – něco zcela neočekávaného. A protože je to velice inteligentní mladý muž, pochopil, že ten dopis by mu mohl být velice užitečný, a vzal si ho s sebou. Nařídil hodinové ručičky na stejný čas, jako je uvedený v dopise – ví, že hodiny jdou neustále o čtvrt hodiny napřed. Tentýž nápad – pokus svalit podezření na paní Protheroeovou. Pak odešel, setkal se s vámi venku u branky a sehrál roli téměř pološíleného muže. Jak už jsem řekla, je velice inteligentní. Co se snaží dělat vrah, který spáchal zločin? Chovat se samozřejmě přirozeně. Právě to pan Redding nedělá. Zbaví se sice tlumiče, ale napochoduje na policejní stanici s revolverem v ruce a s dokonale směšným přiznáním, které každý prohlédne.“

V tom, jak slečna Marplová shrnula fakta případu, bylo něco fascinujícího. Mluvila s takovou jistotou, že to v nás vyvolalo pocit, jako by ten zločin musel být spáchán tak a ne jinak.

„Jak je to s tou ranou v lese?“ zeptal jsem se. „Byla to shoda okolností, jíž jste to přisuzovala na začátku dnešního večera?“

„Proboha, to ne.“ Slečna Marplová energicky zavrtěla hlavou. „To nebyla shoda okolností, bylo to něco úplně jiného. Bylo absolutně nutné, aby zazněl výstřel – jinak mohla zůstat paní Protheroeová nadále podezřelou. Jak to pan Redding zařídil, to opravdu nevím. Předpokládám však, že trinitrofenol exploduje, když ho zatížíte nějakou vahou, a vzpomeňte si, drahý vikáři, že jste potkal pana Reddinga, který nesl velký kámen právě v té části lesa, kde jste později našel ten krystal. Džentlmeni jsou tak vynalézaví, když něco zařizují – kámen zavěšený nad krystaly a potom rozbuška – nebo snad šňůrový doutnák? Něco, co by trvalo dvacet minut, než prohoří – tak aby k explozi došlo kolem šesti třiceti, když vychází s paní Protheroeovou z ateliéru a je plně vystavený pohledům. Velice spolehlivý trik, protože – co potom zůstane – jen velký kámen! A dokonce i ten se snažil odstranit – když jste na něho narazil.“

„Budete mít pravdu!“ vykřikl jsem vzpomínaje, jak byl Lawrence překvapený, když mě ten den spatřil. Tenkrát se mi to zdálo celkem přirozené, ale teď…

Zdálo se, že slečna Marplová mi čte myšlenky, protože bystře přikývla.

„Ano, musel to být pro něho ošklivý šok, když vám právě tehdy zkřížil cestu,“ řekla. „Ale vykroutil se z toho moc dobře – předstíraje, že mi nese příspěvek do skalky. Jenže –“ Slečna Marplová byla náhle velice důrazná. „*To nebyl správný druh kamene pro mou skalku!* A to mne uvedlo na správnou stopu!“

Celou dobu plukovník Melchett seděl jako v transu. Nyní projevil známky, že se vzpamatovává. Jednou nebo dvakrát zafrkal, zaráženým způsobem si vyčistil nos a řekl:

„Na mou čest! Opravdu, na mou čest!“

Kromě toho se nijak závazně nevyjádřil. Myslím, že jemu stejně jako mně zaimponovala logická jistota závěrů slečny Marplové. V té chvíli to však nebyl ochoten připustit.

Místo toho natáhl ruku, sebral zmačkaný dopis a vyštěkl:

„To všechno je velmi správné. Ale jak objasníte toho mládence Hawese! Skutečně zavolal a přiznal se.“

„Ano, bylo to tak zázračné. Bezpochyby to způsobilo vikářovo kázání. Víte, drahý Clemente, měl jste kázání, které bylo opravdu nevšední. Nemohl to už déle vydržet a cítil, že se musí přiznat – k zpronevěře církevních fondů."

„Cože?"

„Ano – a to mu s pomocí prozřetelnosti zachránilo život. (Neboť doufám a věřím, že se z toho dostal. Doktor Haydock je tak výborný.) Jak já to vidím, pan Redding ten dopis zadržel (bylo to dost riskantní, ale pravděpodobně ho schoval na nějakém spolehlivém místě) a čekal, až bezpečně zjistí, koho se to týká. Brzy měl naprostou jistotu, že se to týká pana Hawese. Předpokládám, že se sem včera večer s panem Hawesem vrátil a delší čas s ním poseděl. Potom asi vyměnil prášky pana Hawese za vlastní a tajně mu vsunul ten dopis do kapsy županu. Ubohý mladý muž by v nevědomosti spolkl osudné prášky – po smrti by jeho záležitosti vypluly na povrch, našel by se ten dopis a kdekdo by se ukvapil v závěru, že zastřelil plukovníka Protheroea a z lítosti si vzal život. Přikláněla bych se však k tomu, že pan Hawes našel ten dopis dnes večer, právě potom, když si vzal osudné prášky. V jeho chorobném stavu mu to muselo připadat jako něco nadpřirozeného a silně ovlivněný vikářovým kázáním byl dohnán k tomu, aby se k celé té věci přiznal."

„Na mou čest," řekl plukovník Melchett. „Na mou čest! Je to *nanejvýš* pozoruhodné! Já – já – tomu nevěřím ani slovo."

Nikdy předtím neučinil prohlášení, které by bylo méně přesvědčivé. Muselo to tak vyznít i jeho uším, protože pokračoval:

„A můžete vysvětlit i ten druhý telefonní hovor – když někdo zavolal z domku pana Reddinga paní Price Ridleyové?"

„Ach!" ulevila si slečna Marplová. „Tohle nazývám shodou okolností. To zavolala drahá Griselda – předpokládám, že s panem Dennisem. Slyšeli klepy, které paní Price Ridleyová rozšiřuje o vikáři, a domnívali se, že touto cestou (snad je to dost dětská představa) ji umlčí. Shodu okolností vidím v tom, že ten hovor se konal přesně v téže době, kdy bylo slyšet falešný výstřel z lesa. Muselo to vést nutně k přesvědčení, že ty dvě věci spolu souvisí."

Napadlo mě náhle, že všichni, kdo se o té ráně vyjadřovali, popisovali ji jako „odlišnou“ od normálního výstřelu. Měli pravdu. Ale právě tak těžko šlo popsat, v čem ta „odlišnost“ spočívala.

Plukovník Melchett si odkašlal.

„Vaše řešení je zcela přijatelné, slečno Marplová,“ řekl. „Ale dovolte mi upozornit na jedno, není tu ani náznak důkazu.“

„Vím,“ řekla slečna Marplová. „Ale věříte tomu, že to tak bylo, nebo ne?“

Nastala pauza a potom pronesl plukovník skoro váhavě:

„Ano, věřím. Zatraceně, je to jediné řešení, jak se to mohlo stát. Ale není tu žádný důkaz – ani zrnko důkazu.“

Slečna Marplová zakašlala.

„Právě proto mě napadlo, že snad za těchto okolností –“

„Ano?“

„By bylo přípustné nastražit malou past.“

KAPITOLA TŘICÁTÁ PRVNÍ

Upřeně jsme se na ni podívali.

„Past? Jaký druh pasti?“

Slečna Marplová se trochu ostýchala, ale bylo jasné, že má už přesně stanovený plán.

„Dejme tomu, že by někdo pana Reddinga telefonicky varoval.“

Plukovník Melchett se usmál.

„Vše je odhaleno. Prchni! To je starý trik, slečno Marplová. Ne že by to nebylo mnohdy úspěšné! Myslím však, že v tomto případě mladý Redding je všemi mastmi mazaný ptáček, aby se dal takovým způsobem nachytat.“

„Chtělo by to něco určitého. Mám o tom zcela jasnou představu,“ řekla slečna Marplová. „Navrhovala bych – je to jen pouhý návrh – aby varování vycházelo od někoho, o němž je známo, že má na tyto věci dost zvláštní názory. Uslyšíme-li Haydocka, každý bude předpokládat, že doktor nemůže nahlížet na záležitost, jakou je vražda, z neobvyklého úhlu. Kdyby se tak zmínil, že někdo – paní Sadlerová – nebo jedno z jejích dětí – náhodou zahlédli přeměnu prášků – no dobrá, je-li ovšem pan Redding nevinný, toto konstatování nebude pro něho nic znamenat, ale jestli je vinen –“

„Mohl by udělat něco nerozumného.“

„A vydat se sám do našich rukou. To je možné. Velice důvtipné, slečno Marplová. Ale bude s tím Haydock souhlasit? Jak jste uvedla, jeho názory –“

„Ach! Tohle je teorie! Tak velice odlišná od praxe, nemám pravdu? Zkrátka a dobře, tady ho máme, můžeme se ho zeptat.“

Myslím, že Haydock byl dost překvapený, když u nás zastihl slečnu Marplovou. Vypadal strašně unaveně a vyčerpaně.

„Bylo to jen tak tak,“ řekl. „Opravdu jen tak tak. Ale vykřeše se z toho. Doktor má za povinnost zachránit svého pacienta a já ho zachránil, ale byl bych stejně potěšený, kdyby se mi to nepodařilo.“

„Budete mít docela jiný názor, až uslyšíte, co vám chceme říct,“ ozval se Melchett.

Stručně a zhuštěně načrtl doktorovi teorii slečny Marplové o zločinu a uzavřel to jejím konečným návrhem.

Pak se nám dostalo výsady porozumět přesně tomu, co slečna Marplová mínila rozdílem mezi teorií a praxí.

Vypadalo to, že Haydock naprosto změnil své stanovisko. Myslím, že by nejraději viděl, aby byl Lawrence Redding o hlavu kratší. Myslím, že to ani tak nebyla vražda plukovníka Protheroea, co podnítilo jeho nenávist. Byl to útok na nešťastného Hawese.

„Zatracený ničema,“ řekl Haydock. „Zatracený ničema! Ubožák Hawes. Má matku a taky sestru. Na celý život by na nich ulpělo znamení hanby, že jsou matkou a sestrou vraha, nehledě na jejich duševní muka. Kvůli všem těm zbabělým, podlým trikům!“

Chcete-li vyvolat absolutně primitivní vztek, není nad to, když dostanete do ráže zásadního filantropa.

„Jestli je to tak, můžete se mnou počítat,“ řekl. „Ten chlap si nezaslouží, aby žil. Bezbranný mládenec jako Hawes.“

Zchromlý pes kterékoli rasy může vždy počítat s Haydockovou sympatií.

Dychtivě se dohadoval s Melchettem o detailech, když slečna Marplová vstala a já trval na tom, že ji doprovodím domů.

„Je to od vás velice laskavé, pane Clemente,“ řekla slečna Marplová, když jsme kráčeli opuštěnou ulicí. „Proboha, je dvanáct pryč. Doufám, že Raymond spí.“

„Mohl vás k nám doprovodit," řekl jsem.

„Neřekla jsem mu, že odcházím," přiznala slečna Marplová.

Z ničeho nic jsem se pousmál, když jsem si vzpomněl, jak křehkou psychologickou analýzu zločinu Raymond nastínil.

„Když se vaše teorie ukáže jako pravdivá – o čemž nepochybuji ani na chvíli, budete mít proti synovci velmi dobré skóre."

Slečna Marplová se také usmála – shovívavým úsměvem.

„Připomnělo mi to, co říkávala prateta Fanny. Bylo mi tehdy šestnáct a připadalo mi to obzvlášť komické."

„Ano?" zeptal jsem se.

„Říkávala: Mladí si myslí, že staří jsou blázni; ale staří *vědí*, že mladí jsou blázni!"

KAPITOLA TŘICÁTÁ DRUHÁ

Je třeba ještě něco dovyprávět. Plán slečny Marplové vyšel. Lawrence Redding nebyl nevinný a náznak, že záměna tablet měla svědka, způsobil, že udělal „něco neuváženého". Takovou moc má špatné svědomí.

Byl ovšem jenom identifikován. Domnívám se, že první, co ho napadlo, bylo sebrat se a zmizet. Byla tu však ještě jeho společnice. Nemohl odejít, aniž by s ní promluvil, a nemohl čekat do rána. A tak zajde tu noc do Starého zámku – a dva nejschopnější Melchettovi důstojníci ho sledují. Kamínkem hozeným na okno vzbudí Annu Protheroeovou a po naléhavém šepotu ji přiměje, aby sešla dolů a promluvila s ním. Venku se bezpochyby cítil bezpečnější než uvnitř, kde mohli vzbudit Lettice. A když k tomu došlo, policejní důstojníci mohli beze zbytku vyslechnout, co si vyprávěli. Celá záležitost se oprostila od všech pochybností. Slečna Marplová vyhrála na celé čáře.

Soudní řízení s Lawrencem Reddingem a Annou Protheroeovou je všeobecně známé. Nehodlám se jím hlouběji zabývat. Chci se jen zmínit o tom, že byly vysoce oceněny schopnosti inspektora Slacka, jehož horlivost a inteligence vedly k předání zločinců spravedlnosti. O podílu slečny Marplové na tom případu se pochopitelně pomlčelo. Ji samotnou by myšlenka na něco takového vyděsila.

Dříve než došlo k soudnímu řízení, navštívila mě Lettice. Přihnala se zasklenými dveřmi do mé pracovny, přízračná jako vždy. Sdělila mi potom, že celou dobu byla přesvědčená o spoluvině své nevlastní matky. Ztráta žlutého baretu jí byla jen výmluvou, aby mohla prohledat pracovnu. Doufala, že najde něco, co policie mohla přehlédnout.

„Víte, oni k ní nepociťovali takovou nenávist jako já," pronesla zasněně. „A nenávist vám věci usnadní."

Zklamaná výsledkem svého pátrání pohodila záměrně Anninu náušnici u psacího stolu.

„Protože jsem *věděla*, že to udělala, co je na tom? Každé usvědčení je stejně dobré. Přece ho *zabila*."

Trochu jsem si povzdechl. Vždycky je tu něco, co Lettice nikdy nepochopí. V některých ohledech je morálně barvoslepá.

„Co hodláte dělat, Lettice?" zeptal jsem se.

„Až bude po všem, odstěhuji se někam daleko." Zaváhala a potom pokračovala. „Odjedu se svou matkou."

Udiveně jsem vzhlédl.

Přikývla.

„Vy jste to nikdy netušil? Paní Lestrangeová je moje matka. Chtěla mě vidět, a tak sem přišla pod cizím jménem. Doktor Haydock jí pomáhal. Je to její naprosto oddaný starý přítel – kdysi byl do ní celý pryč – můžete si toho všimnout! V jistém smyslu stále ještě je. Myslím, že muži byli vždycky do matky pobláznění. Matka je ještě teď strašně atraktivní. V každém případě doktor Haydock udělal vše, co bylo v jeho silách, aby jí pomohl. Nepřijela sem pod svým vlastním jménem z obavy, že lidé budou tu záležitost nechutně probírat a že ji budou pomlouvat. Šla ten večer navštívil otce a říct mu, že umírá a velice touží po tom, aby mě viděla. Otec byl bestie. Řekl jí, že ztratila všechny nároky a že já si myslím, zeje mrtvá – jako bych se vůbec kdy smířila s touhle historkou! Lidé, jako byl můj otec, si nikdy nevidí na špičku nosu!

Matka však nepatří k těm, kteří se vzdávají. Myslela jen, že bylo slušné zajít nejprve k otci, ale když jí tak brutálně odmítl vyhovět, poslala mi vzkaz a já to zařídila tak, abych odešla dříve z tenisové party a sešla se s ní na konci pěšiny ve čtvrt na sedm. Bylo to jen

uspěchané setkání a dohodly jsme se, kdy se opět sejdeme. Později jsem měla strach, že bude podezřelá ze zabití otce. Konec konců byla proti němu zaujatá. Proto jsem rozdrásala její starý portrét v podkroví. Měla jsem strach, kdyby tam policie přišla čmuchat, že objeví, komu ten portrét patřil. Doktor Haydock byl také vystrašený. Asi měl skutečně někdy dojem, že to matka udělala! Matka jedná dost bez rozmyslu – nepočítá s následky.“

Odmlčela se.

„Je to zvláštní. Matka a já jsme si navzájem blízké. S otcem to tak nebylo. Ale matka – víte, v každém případě s ní odjíždím. Budu s ní až – až do konce…“

Vstala a já jí podal ruku.

„Bůh vám oběma žehnej,“ řekl jsem. „Doufám, že jednoho dne budete zahrnuta spoustou štěstí, Lettice.“

„Měla bych být,“ řekla a pokusila se o úsměv. „Zatím jsem ho moc neměla – je to tak? No, asi na tom nezáleží. Sbohem, pane Clemente. Vždycky jste se chovali ke mně strašně slušně – vy a Griselda.“

Griselda!

Dlužil jsem jí doznání, jak strašně mě rozčililo to anonymní psaní. Nejdříve propukla v smích a potom mi udělala vážné kázáníčko.

„Ať už je to, jak chce,“ dodala, „v budoucnu chci být velice rozvážnou a bohabojnou – takovou, jako byli Otcové poutníci.“

Nedovedl jsem si představit Griseldu v roli Otce poutníka.

Pokračovala:

„Víš, Lene, pociťuji uklidňující vliv, který se zmocňuje mého života. Zmocní se také tvého, ale ve tvém případě to bude jistý druh – omlazení – alespoň v to doufám! Ani z poloviny už mi nemůžeš říkat drahé dítě, když budeme mít vlastní skutečné dítě. A Lene, rozhodla jsem se, že teď budu opravdovou ‚ženou a matkou‘ (jak se píše v románech) a že musím být také hospodyní. Koupila jsem si dvě knížky o vedení domácnosti a jednu o mateřské lásce, a jestli v nich nenajdu vzor, tak už nevím, kde ho najdu! Všechny jsou jednoduše strašně legrační – ne úmyslně, víš. Zvláště ta, která se týká výchovy dětí.“

„Knížku, jak zacházet s manželem, sis nekoupila?“ zeptal jsem se, když mi to náhle došlo a měl jsem ji na své hrudi.

„Tu nepotřebuji,“ řekla Griselda. „Jsem velmi dobrou ženou. Miluji tě vroucně. Co chceš ještě víc?“

„Nic,“ řekl jsem.

„Můžeš mi říct jen jednou, že mě šíleně miluješ?“

„Griseldo, já tě zbožňuji!“ řekl jsem. „Uctívám tě! Jsem do tebe zblázněný, vášnivě, beznadějně a zcela nekněžsky!“

Hluboce a spokojeně zavzdychala.

Potom se náhle odtáhla.

„Hrom do toho! Tamhle přichází slečna Marplová. Nepřipustíš, aby větřila, že ne? Nechci, aby mi kdekdo nabízel polštáře a přemlouval mě, abych měla zvednuté nohy. Řekni jí, že jsem šla na golfové hřiště. To ji svede ze stopy. A je to naprosto poctivé, protože jsem tam zapomněla žlutý svetr a potřebuji ho.“

Slečna Marplová přišla k oknu, uctivě zůstala stát a ptala se po Griseldě.

„Griselda odešla na golfové hřiště,“ řekl jsem.

„Ach, ale to je přece krajně nerozumné – právě teď,“ řekla.

A potom se začervenala roztomilým způsobem, staromódně, jak se sluší na dámu, na neprovdanou dámu.

Abychom překryli momentální rozpaky, hovořili jsme chvatně o Protheroeově případu a o „doktorovi Stoneovi“, z něhož se vyklubal známý lupič s řadou různých přezdívek. Mimochodem, slečna Cramová byla od vší spoluviny očištěna. Připustila nakonec, že odnesla kufr do lesa, ale že to udělala v dobré víře, když jí doktor Stone namluvil, že se obává rivality ostatních archeologů, kteří se nezastaví před loupeží, aby získali předmět, kterým by jeho teorii znevážili. Dívka zřejmě spolkla jeho nepříliš věrohodnou historku. Teď se traduje v obci, že se poohlíží po tom pravém v okruhu starých mládenců, vyžadujících sekretářku.

Jak jsme hovořili, hodně jsem přemýšlel o tom, jak slečna Marplová objevila naše nejnovější tajemství. Ale za chvíli mě sama nenápadně uvedla na stopu.

„Doufám, že to drahoušek Griselda nepřehání,“ zamumlala a po taktní odmlce dodala: „Včera jsem byla v knihkupectví v Much Menhamu –“

Chudák Griselda – ta kniha o lásce mateřské byla její zkáza!

„Přemýšlím o tom, slečno Marplová, kdybyste spáchala vraždu, jestli by se na to přišlo,“ náhle ze mě vyhrklo.

„To je hrozná představa,“ řekla vyděšeně slečna Marplová. „Doufám, že nikdy neudělám tak strašnou věc.“

„Ale lidská přirozenost už je taková,“ zamumlal jsem.

Slečna Marplová ocenila mou špičku a půvabně se tomu zasmála.

„Je to od vás ošklivé, pane Clemente.“ Povstala. „Přirozeně máte dobrou náladu.“

Zastavila se u okna.

„Pozdravení drahé Griseldě – a vyřiďte jí – že všechna malá tajemství jsou u mě v naprostém bezpečí.“

Slečna Marplová je skutečně drahoušek…

AGATHA CHRISTIE

Vražda na faře

Z anglického originálu The Murder at the Vicarage
vydaného v Glasgowě 1930 a ve Fontána Books 1977
přeložil Karel Voleský.

Obálku navrhl Michal Houba.
Redakční úprava převzata z vydání
nakladatelství Melantrich z roku 1991.
Pro Knižní klub
vydala Euromedia Group, k. s.,
v Praze roku 1998
jako svou 553. publikaci.
Odpovědný redaktor Jindřich Jůzl.
Technická redaktorka Alena Suchánková.
Počet stran 256.
Sazbu zhotovila Knižní sazba Hogen, Horní Jiřetín.
Tisk Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica.
Vydání druhé, v Knižním klubu první.

Fara vesničky St. Mary Mead se stane místem vraždy. Obětí je člověk, jehož nikdo neměl rád, dokonce ani sám farář. Kdo by mohl být pachatelem, když důvod k vraždě měli snad všichni – nejbližší příbuzní, nebo jiní obyvatelé vesnice? Vyšetřující zástupci zákona nejsou bezmocní a hloupí, ale vztahům mezi lidmi nerozumějí…

Poprvé v této knize vystupuje na scénu zločinu později tak slavná slečna Marplová. Zpočátku ji policie přijímá jako ostatní osamělé ženy, jako neškodnou povídalku s podivnými názory. Ona však zná místní poměry i vztahy mezi lidmi. Přesto dlouho tápe, neboť nadprůměrně inteligentní vrah promyslel každý detail svého činu. Slečna Marplová je bystrá, nepřehlédne žádnou nitku, snad umí i číst myšlenky – je to nakonec ona, kdo poradí policii poslední, usvědčující krok…

ISBN 80-7176-612-7